

Media och infrastruktur m.m.

N 1 Landskapslag (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens innehåll (2020/119)

I denna lag finns bestämmelser om de villkor som gäller för beställ-tv, radio- och televisionssändningar och mottagande av sådana på Åland, om de villkor som gäller för sändningar genom ledning eller någon annan fast förbindelse som når fler än 200 bostäder, om de avgifter som ska betalas för tillstånd att utöva verksamhet som innefattar radio- och televisionssändning samt om de myndigheter som beslutar i de frågor som hör till lagens tillämpningsområde. (2019/104)

I 5 kap. finns särskilda bestämmelser om videodelningsplattformstjänster. (2020/119)

I landskapslagen (2019:103) om medieavgift finns särskilda bestämmelser om det särskilda uppdrag Ålands Radio och Tv Ab har att tillhandahålla allmännyttigt radio- och televisionsverksamhet. (2019/104)

1a §. (2020/119) Lagens tillämpningsområde

Lagen tillämpas på radiosändningar som kan tas emot på Åland då leverantören är etablerad på Åland.

Lagen tillämpas på televisionssändningar och beställ-tv, som kan tas emot på Åland och där leverantören av den audiovisuella medietjänsten är etablerad på Åland enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållandet av audiovisuella medietjänster, nedan benämnt AV-direktivet.

Om leverantören av den audiovisuella medietjänsten inte är etablerad på Åland eller i en stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) ska lagen gälla om den som sänder på Åland

1) använder sig av en satellitupplänk som är belägen på Åland,

2) inte använder sig av en satellitupplänk som är belägen på Åland men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör landskapet eller

3) varken använder sig av en satellitupplänk som är belägen på Åland eller en satellitkapacitet som tillhör landskapet men är etablerad på Åland enligt

artiklarna 49–55 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Denna lag ska inte tillämpas på videoklipp och rörliga bilder som är inbäddade i det redaktionella innehållet i nätupplagor av tidningar och tidskrifter.

2 §. Definitioner

I denna lag avses med

1) **beställ-tv** en tjänst där en leverantör av audiovisuella medietjänster i informations-, underhållnings- och utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten televisionsprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät vid en tidpunkt som användaren väljer, på begäran av användaren, och från en katalog med program som leverantören har valt ut,

2) **elektroniskt kommunikationsnät** system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via ledningar eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

3) **försäljningsprogram** direkta erbjudanden som sänds till allmänheten i syfte att mot betalning tillhandahålla en vara, en tjänst eller någon annan nyttighet,

4) **leverantör av audiovisuella medietjänster** den som har det redaktionella ansvaret för valet av innehållet i en televisionssändning eller beställ-tv och som avgör hur innehållet ska struktureras,

5) **kommersiellt meddelande** reklam, sponsring, försäljningsprogram, produktplacering eller annan marknadsföring av varor eller tjänster som tillhandahålls av en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet eller som främjar dennes anseende,

6) **televisionsmottagare** anordning för mottagning av televisionssändningar,

7) (2020/119) **produktplacering** förekomsten i beställ-tv eller ett televisionsprogram av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis,

8) **program** innehållet i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv,

9) **radiosändning** en sändning av radioprogram som består av enbart ljud, som tillhandahålls med hjälp

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

av elektroniska kommunikationsnät och som är avsedd att tas emot samtidigt av allmänheten enligt en fastställd programtablå.

10) **reklam** varje form av sänt meddelande mot betalning eller liknande ersättning som är avsett att främja ett offentligt eller ett privat företags eller en fysisk persons avsättning av en vara, en tjänst eller någon annan nyttighet eller en sändning där leverantören av medietjänsten eller utövaren av radioverksamheten genom meddelandet vill främja sin egen verksamhet,

11) **sponsring** varje bidrag till finansiering av program, som ges i syfte att främja ett offentligt eller privat företags eller en fysisk persons namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter, om företaget eller personen inte är engagerad i radio- eller televisionsverksamhet eller i produktion av audiovisuella verk,

12) **sändare** en anordning för radio- och televisionssändning,

13) **sändningsförbud** ett förbud mot radio- eller televisionssändning eller mot tillhandhållandet av beställ-tv samt

14) **televisionssändning** en sändning av televisionsprogram som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud, som tillhandhålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och som är avsedd att tas emot samtidigt av allmänheten enligt en fastställd programtablå.

15) (2020/119) **videodelningsplattformstjänst** en tjänst eller en särskiljbar del av tjänsten som har som huvudsakligt syfte att i kommersiellt syfte tillhandahålla allmänheten program eller användargenererade videor för vilka leverantören av videodelningsplattformen inte har redaktionellt ansvar,

16) (2020/119) **leverantör av videodelningsplattform** en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en videodelningsplattformstjänst, samt

17) (2020/119) **användargenererad video** en uppsättning av i huvudsak rörliga bilder med ljud som skapats av en användare och laddats upp på en videodelningsplattform av samma eller någon annan användare.

3 §. (2020/119) Tillståndsplikt

För att utöva en verksamhet som innefattar radio- eller televisionssändning krävs ett tillstånd av landskapsregeringen, om sändningen sker i ett markbundet elektroniskt kommunikationsnät som fungerar med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt.

3a §. (2020/119) Anmälningsplikt

En anmälan ska göras till programnämnden innan verksamheten inleds av

1) den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet på annat sätt än som avses i 3 §,

2) den som tillhandahåller beställ-tv,

3) den som förfogar över ett ledningsnät där det bedrivs sändningar, på vilka denna lag är tillämplig, samt

4) den som tillhandahåller en videodelningsplattformstjänst.

3b §. (2020/119) Innehållet i en ansökan och anmälan
I en ansökan om tillstånd enligt 3 § och i en anmälan enligt 3a § ska anges

1) sökandes eller anmälarens namn, firma eller motsvarande,

2) hemort,

3) ställföreträdare för juridiska personer,

4) kontaktinformation,

5) det område där verksamheten kommer att utövas,

6) uppgift om den verksamhet som kommer att bedrivas samt

7) vid ansökan om tillstånd även de finansiella och tekniska förutsättningar som den sökande har att bedriva sändningsverksamhet i enlighet med ansökan.

3c §. (2020/119) Beviljande av tillstånd

Landskapsregeringen ska när den beviljar tillstånd eftersträva att de frekvenser som har ställts till landskapets förfogande tas i anspråk på ett sätt som främjar en vidsträckt yttrandefrihet, att programutbudet är mångsidigt och kan tillgodose olika intressen samt att flera av varandra oberoende programföretag kan verka i landskapet. Tillstånd meddelas för en viss tid. Tillstånd kan beviljas en fysisk eller juridisk person som har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndsperioden.

Landskapsregeringen kan neka tillstånd om det finns uppenbar anledning att misstänka att sökanden

a) bryter mot denna lag,

b) gör sig skyldig till hets mot folkgrupp enligt 11 kap. 10 § i strafflagen (FFS 39/1889), grov hets mot folkgrupp enligt 10 a § i det kapitlet,

c) offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte som är straffbar enligt 34 a kap. 1 § 2 punkten i strafflagen, eller

d) spridning av pornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen eller grov spridning av barnpornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 a § i strafflagen.

För ett tillstånd ska till landskapet betalas en avgift enligt vad landskapsregeringen prövar vid meddelandet av tillståndet. Avgiften betalas i förskott på en tid som landskapsregeringen bestämmer. När en avgift bestäms ska landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet iaktas.

Ett tillstånd som har beviljats förfaller om en sådan regelbunden verksamhet som tillståndet avser inte har inletts senast inom sex månader från det att tillståndet har börjat gälla. Om ett tillstånd har konstaterats förfallet ska ett särskilt beslut fattas av landskapsregeringen som fastställer att tillståndet har förfallit.

4 §. Tillstånds- och anmälningsregister

För att underlätta tillsynen av att denna lag efterlevs får landskapsregeringen och programnämnden upprätta ett register över dem som har ett sådant tillstånd som avses i 3c § eller som har anmält sig enligt 3a §. (2020/119)

Registret får innehålla sådana uppgifter som avses i 3b §, 9 § 4 och 5 mom. och andra uppgifter som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag. (2020/119)

Om personuppgifter behandlas i registret ska data-skyddslagstiftningen iakttas. (2019/20)

4a §. (2020/119) *Anmälan om ändrade uppgifter*

Den som är anmälningsskyldig enligt 3a § ska anmäla till programnämnden om ändringar i de uppgifter som avses i 3b §.

Den som har ett tillstånd som avses i 3c § ska anmäla till landskapsregeringen om ändringar i de uppgifter som avses i 3b §.

5 §. *Information om leverantörer av audiovisuella medietjänster*

Leverantörer av audiovisuella medietjänster ska se till att mottagare av deras tjänster alltid på ett enkelt och direkt sätt har tillgång till

- 1) namnet på leverantören av medietjänsten,
- 2) den geografiska adress där leverantören är etablerad,
- 3) uppgifter om leverantören av medietjänsten, så att denne kan kontaktas på ett snabbt och effektivt sätt samt
- 4) (2020/119) uppgifter om den medlemsstat som har jurisdiktion över leverantören och om den behöriga tillsynsmyndigheten.

2 kap. *Innehållet i radio- och televisionssändningar samt beställ-tv*

6 §. *Allmänna krav på en sändnings innehåll*

Den som har erhållit tillstånd enligt 3c § eller är anmälningsskyldig enligt 3a § ska se till att program som tillhandahålls i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv är opartiska och sakliga samt att ingen kränks i sin rätt. Därvid ska beaktas att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i radio- och televisionssändningarna samt beställ-tv. Programverksamheten som helhet ska präglas av det demokratiska samhällsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. (2020/119)

Program i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv får inte innehålla

- 1) hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 § i strafflagen eller grov hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 a § i strafflagen,
- 2) offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte som är straffbar enligt 34 a kap. 1 § 2 punkten i strafflagen, eller
- 3) spridning av pornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen eller grov spridning av barnpornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 a § i strafflagen. (2020/119)

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om en radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

7 §. (2020/119) *Program skadliga för barn*

Program med våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som är skadliga för barns utveckling får inte sändas i television eller tillhandahållas i beställ-tv under en sådan tid

eller på ett sådant sätt att det finns en risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl är försvarligt.

En leverantör av medietjänster som sänder eller tillhandahåller program med våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder ska varna för att sådant innehåll förekommer.

Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster för att uppfylla kraven enligt 1 och 2 mom. får inte behandlas för kommersiella ändamål.

8 §. *Gennämle och rättelse*

Tillståndshavaren eller den som är anmälningsskyldig enligt 3a § ska utan dröjsmål införa gennämle eller rätta en uppgift som förekommit i ett program och som befunnits vara oriktig när den saken gäller det yrkar, om inte gennämlet eller rättelsen

- 1) kan orsaka någon skada som inte står i proportion till den nytta som uppnås genom åtgärden,
- 2) kan anses strida mot lag eller
- 3) av annan orsak inte ger grundad anledning att rätta uppgiften. (2020/119)

En begäran om gennämle eller rättelse av uppgift ska göras inom fjorton dagar från den dag då programmet sändes. Bifalls en begäran om gennämle eller rättelse, ska gennämlet eller rättelsen sändas vid en lämplig tidpunkt och på ett lämpligt sätt med hänsyn till den sändning som gennämlet eller rättelsen avser.

Om en skriftlig begäran om gennämle eller rättelse avslås ska tillståndshavaren eller den som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 3a § lämna information till den berörda om förutsättningarna att hos programnämnden anmäla programföretagets beslut eller dess handläggning av ärendet. Ett beslut om avslag ska lämnas inom sju dagar efter det att en begäran togs emot och ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget. (2020/119)

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

9 §. *Främjande av europeiska produktioner*

Om inte särskilda skäl föranleder annat ska den som utövar televisionsverksamhet i landskapet se till att mer än hälften av den årliga televisionssändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga televisionssändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. Om inte särskilda skäl föranleder annat ska även den som utövar televisionsverksamhet genom ledning i landskapet reservera minst tio procent av sin årliga televisionssändningstid av sändningar av annat slag än omedelbar och oförändrad återutsändning för program av europeiskt ursprung. Som en televisionssändningstid anses den tid då program sänds med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, reklam och försäljningsprogram. I televisionssändningstid ska inte heller räknas in sändningar av endast text.

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

Den som tillhandahåller beställ-tv ska i sin programkatalog reservera en andel på minst 30 procent för europeiska produktioner och säkerställa sådana produktioners synlighet i programkatalogen. Förpliktelsen tillämpas inte på leverantörer av beställ-tv som har en liten omsättning eller liten publik eller om det i praktiken är omöjligt eller ogrundat att tillämpa förpliktelsen. (2020/119)

I fråga om innebörden av begreppet europeiskt ursprung kan ledning hämtas från definitionen av europeiska produktioner i artikel 1.1 punkt n i AV-direktivet.

Den som tillhandhåller beställ-tv ska vartannat år senast den 15 september överlämna en rapport till landskapsregeringen över hur förpliktelsen i 2 mom. har uppfyllts. (2020/119)

Den som tillhandhåller beställ-tv ska vart fjärde år senast den 15 september överlämna en rapport till landskapsregeringen över vad som har gjorts för att främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung enligt 2 mom.

Genom landskapsförordning utfärdas vid behov närmare bestämmelser om vad rapporterna enligt 4 och 5 mom. ska innehålla.

10 §. Förbud mot vidareändring

Landskapsregeringen kan tillfälligt förbjuda att en leverantör av audiovisuella medietjänster sänder vidare televisionsprogram eller beställ-tv som har sitt ursprung utanför Åland från en EES-stat, om innehållet uppenbart och upprepade gånger utgör

1) hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 § i strafflagen eller grov hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 a § i strafflagen,

2) offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte som är straffbar enligt 34 a kap. 1 § 2 punkten i strafflagen, eller

3) spridning av pornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen eller grov spridning av barnpornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 a § i strafflagen. (2020/119)

Ett föreläggande enligt 1 mom. kan förenas med vite på det sätt som bestäms i landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

Innan en vidareändring kan förbjudas enligt 1 mom. ska det förfarande som anges i artikel 3.2 och 3.3 i AV-direktivet iakttas. (2020/119)

11 §. Ensamrätt

Har den som utövar televisionsverksamhet i landskapet erhållit ensamrätt till ett evenemang som en EES-stat bestämt att ska vara av särskild samhällelig betydelse får ensamrätten inte utnyttjas på ett sådant sätt att en väsentlig del av befolkningen i den ifrågasvarande staten är förhindrad att följa evenemanget i en avgiftsfri televisionssändning i direktsändning eller, om det finns saklig grund till det, med en mindre tidsförskjutning.

Närmare bestämmelser om ensamrätten kan utfärdas i landskapsförordning.

12 §. Korta nyhetsinslag

Ett programföretag som är etablerat i en EES-stat får i enlighet med bestämmelserna i 48 § 5 mom. i upphovsrättslagen (FFS 404/1961) i ett nyhetsinslag återge utdrag ur utsändningar från ett evenemang av särskild samhällelig betydelse som ett annat programföretag erhållit ensamrätt till.

13 §. (2020/119) Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Leverantörer av audiovisuella medietjänster ska sträva efter att tjänsterna utformas på ett sådant sätt att de med beaktande av leverantörens tekniska och finansiella förutsättningar blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande lämplig teknik.

Leverantörer av audiovisuella medietjänster ska rapportera till programnämnden om sina åtgärder för att säkerställa tjänsternas tillgänglighet. Leverantörer ska dessutom utarbeta handlingsplaner för tillgänglighet om hur deras tjänster fortlöpande och stegvis görs tillgängliga. Handlingsplanen ska lämnas till programnämnden.

13a §. (2020/119) Uppförandekoder

Leverantörer av audiovisuella medietjänster kan ta fram sådana uppförandekoder som avses i artikel 4a.1, 9.3 och 9.4 i AV-direktivet. Programnämnden kan kontrollera att uppförandekoderna stämmer överens med denna lag.

3 kap. Kommersiella meddelanden

14 §. Identifiering av kommersiella meddelanden

Ett kommersiellt meddelande ska utformas och presenteras så att det tydligt framgår att det är fråga om ett kommersiellt meddelande.

I ett kommersiellt meddelande får det inte förekomma personer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen handlar om nyheter eller aktuella samhällsfrågor.

I ett kommersiellt meddelande får inte sådan teknik användas som kan påverka det undermedvetna. Dolda kommersiella meddelanden är förbjudna.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

15 §. Kommersiella meddelanden som är skadliga för hälsa, säkerhet eller miljö

Kommersiella meddelanden i televisionssändningar eller i beställ-tv får inte uppmuntra till ett beteende som är skadligt för hälsa eller säkerhet eller till ett beteende som är mycket skadligt för miljön.

16 §. (2020/119) Övriga begränsningar i fråga om kommersiella meddelanden

I fråga om kommersiella meddelanden för tobak, alkoholdrycker, medicinska produkter och medicinsk behandling ska iakttas vad som föreskrivs i landskapslagen (1978:52) om tobak och relaterade produkter, alkohollagen (FFS 1102/2017) och läkemedelslagen (FFS 395/1987).

17 §. Kommersiella meddelanden riktade till barn

Ett kommersiellt meddelande i en televisionssändning och beställ-tv får inte

- 1) utformas på ett sådant sätt att ett barns godtrogenhet eller bristande erfarenhet utnyttjas,
- 2) innehålla en direkt uppmaning till ett barn om att övertala sina föräldrar eller andra att köpa en produkt eller tjänst,
- 3) utnyttja ett barns speciella förtroende för föräldrar, lärare eller annan samt
- 4) innehålla bild på eller beskrivning av farliga situationer där ett barn är inblandat.

Ett försäljningsprogram får inte uppmana ett barn att ingå avtal om köp eller hyra av produkter och tjänster.

Med ett barn avses person som inte har fyllt arton år.

18 §. Identifiering av och tidsgränser för reklam och försäljningsprogram

En radio- och televisionssändning samt beställ-tv får innehålla reklam och försäljningsprogram. Ett reklaminslag och försäljningsprograminslag ska avslutas och inledas med en särskild bild- eller ljudsignatur som tydligt skiljer inslagen från övriga program. Av varje inslag ska klart framgå vem uppdragsgivaren är. I en televisionssändning med försäljningsprogram och vid reklaminslag och försäljningsprograminslag med delad bildskärm ska bildsignalen alltid vara löpande.

Enstaka reklaminslag och försäljningsprograminslag är tillåtna vid sportevenemang. Vid andra sändningar än sändningar av sportevenemang får enstaka reklaminslag och försäljningsprograminslag förekomma endast undantagsvis. (2020/119)

Vid en radio- och televisionssändning får inslagen av reklam och försäljningsprogram inte överstiga 20 procent under perioden mellan klockan 6.00 och 18.00 och under perioden mellan klockan 18.00 och 24.00, med undantag för kanaler på vilka endast försäljningsprogram sänds. (2020/119)

Tidsgränserna enligt 3 mom. ska inte tillämpas på

- 1) meddelanden från en utövare av radio- eller televisionsverksamhet eller från andra aktörer som tillhör samma mediegrupp och som gäller deras egna program och audiovisuella tjänster,
- 2) meddelanden om produkter med direkt koppling till de program som avses i 1 punkten,
- 3) sponsormeddelanden,
- 4) produktplacering, samt
- 5) neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och reklaminslag eller försäljningsprograminslag samt mellan sådana enskilda inslag. (2020/119)

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om en radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet. (2020/119)

19 §. Placering av och avbrott för reklam och försäljningsprogram

Vid en televisionssändning ska reklaminslag samt försäljningsprograminslag som inte omfattas av 20 § sändas i block som tydligt skiljer sig från de övriga programmen utan att avbryta dessa.

Ett televisionsprogram får dock avbrytas av reklam och försäljningsprogram om avbrottet, med hänsyn till naturliga pauser i televisionsprogrammet och programmets längd och karaktär, inte påverkar televisionsprogrammets integritet och värde eller kränker rättighetsinnehavarens rättigheter. (2020/119)

Televisionssändning av biograffilmer, nyhetsprogram och filmer producerade för tv, med undantag för televisionsserier och dokumentärprogram, får under förutsättning att kraven i 2 mom. är uppfyllda avbrytas för reklam eller försäljningsprogram en gång varje tablålagd period på minst trettio minuter. (2020/119)

Barnprogram får inte avbrytas av försäljningsprogram och får avbrytas av reklam endast om programmets tablålagda längd överstiger trettio minuter. Televisionssändningar med program som innehåller gudstjänster får inte avbrytas av reklam eller programförsäljning. (2020/119)

20 §. Sändningsblock reserverade för försäljningsprogram

Ett sändningsblock som har reserverats för försäljningsprogram i en kanal som inte uteslutande är avsedd för försäljningsprogram ska ha en sammanhängande varaktighet av minst femton minuter. Ett sändningsblock ska avslutas och inledas med en särskild bild- eller ljudsignatur som tydligt skiljer inslagen från övriga program.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

21 §. Kanaler som har reserverats för reklam, försäljningsprogram och egenreklam

Bestämmelserna om främjande av europeiska produktioner i 9 §, om identifiering av och tidsgränser för reklam och försäljningsprogram i 18 § och om placering av och avbrott för reklam och försäljningsprogram i 19 § ska inte tillämpas på televisionskanaler som uteslutande har reserverats för reklam eller försäljningsprogram eller på televisionskanaler som uteslutande har reserverats för program där en leverantör av medietjänster marknadsför sina egna produkter, tjänster, program eller kanaler.

22 §. Sponsring

I början eller slutet av ett sponsrat program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv ska det klart framgå vem som är programmens sponsor samt att det är fråga om ett sponsrat program. Information om sponsorn ska ges i form av sponsorns namn, logotyp eller annat kännetecken för sponsorn.

En sponsor för ett program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv får inte utöva inflytande över programmets innehåll eller programläggning på ett sådant sätt att det redaktionella oberoendet äventyras för leverantören av medietjänsten eller utövaren av radioverksamheten.

I ett sponsrat program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv får det inte göras säljfrämjande hänvisningar till sponsorns eller en tredje parts produkter eller tjänster.

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

Ett program i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv som huvudsakligen handlar om nyheter eller aktuella samhällsfrågor får inte sponsras.

Program i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv får inte sponsras av någon, vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av tobaksprodukter, inklusive elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. (2020/119)

Om någon vars verksamhet omfattar tillverkning eller försäljning av medicinska produkter och medicinsk behandling sponsrar ett program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv får denna sponsring främja sponsorns namn eller anseende, men inte särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som endast är tillgängliga efter ordination.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

23 §. Produktplacering

Produktplacering i televisionssändningar eller i beställ-tv är tillåten, förutom då det är fråga om

- 1) nyhets- och aktualitetsprogram,
- 2) program om konsumentfrågor,
- 3) religiösa program, och
- 4) barnprogram. (2020/119)

Produktplacering av följande produkter är förbjuden:

- 1) cigaretter och andra tobaksvaror, liksom elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, eller andra produkter från företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av sådana produkter,
- 2) särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som endast är tillgängliga efter ordination. (2020/119)

Produktplacering i televisionssändningar eller i beställ-tv får inte

- 1) påverka programmets innehåll eller programläggning på ett sådant sätt att ansvaret och det redaktionella oberoendet äventyras för leverantören av medietjänsten,

- 2) uppmanra till inköp eller hyra av produkter eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande hänvisningar till dessa produkter eller tjänster eller

- 3) framhäva en produkt eller en tjänst på ett otillbörligt sätt. (2020/119)

När det förekommer produktplacering i ett program ska det tydligt informeras om detta i början och i slutet av programmet och när programmet börjar igen efter ett avbrott för reklam. Informationen ska endast ges i form av en neutral upplysning om att produktplacering förekommer i programmet och om den produkt eller tjänst som har placerats i programmet.

4 kap. Särskilda skyldigheter och samarbete**24 §. Skyldighet att tillhandahålla kanal och att sända meddelande**

Den som förfogar över ett ledningsnät är skyldig att tillhandahålla en kanal för sändningar av annat slag än en omedelbar och oförändrad återutsändning av ett televisionsprogram från företag eller enskild som

till programnämnden anmält om sin avsikt att bedriva sådana sändningar. Programnämnden bestämmer vid behov hur sändningstiden ska fördelas mellan dem som önskar nyttja kanalen. Den som förfogar över ledningsnätet behöver inte i syfte att fullgöra distributionskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

Den som har erhållit tillstånd enligt 3c § och i den mån det är tekniskt möjligt, även den som är anmälningsskyldig enligt 3a §, är skyldig att på begäran av en myndighet sända ett meddelande till allmänheten, om därom är särskilt föreskrivet eller om det annars är av synnerligen viktigt allmänt intresse. (2020/119)

Om den särskilda skyldigheten för Ålands Radio och Tv Ab att på begäran av Ålands polismyndighet förmedla meddelanden till allmänheten finns bestämmelser i 6 § 3 mom. i landskapslagen om medieavgift. (2019/104)

25 §. Inspelningsskyldighet

Den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet ska ombesörja att varje utsänt program spelas in. Inspelningen ska bevaras i minst tjugo dagar från det att programmet sändes.

Skyldigheten att bevara inspelningen fortgår också efter att den i 1 mom. föreskrivna tiden löpt ut, om ett ärende som grundar sig på innehållet i ett program är föremål för förundersökning, åtalsprövning eller rättegång. Inspelningen får i detta fall utplånas först när det har blivit klart att åtal i ärendet inte kommer att väckas eller när ett yrkande som grundar sig på innehållet i ett program har avgjorts och avgörandet har vunnit laga kraft.

Den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet är skyldig att utan kostnad bereda programnämnden och sakägare möjlighet att ta del av ett inspelat program.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

26 §. Samarbete mellan myndigheter

Landskapsregeringen och programnämnden kan vid behov samarbeta med behörig myndighet i en EES-stat. I samarbetet kan ingå ett utbyte av information som har förvärvats med stöd av denna lag med behörig myndighet i en EES-stat.

5 kap. Videodelningsplattformstjänster (2020/119)**27 §. (2020/119) Tillämpningsområde**

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på en leverantör av videodelningsplattformar om leverantören är etablerad på Åland enligt artikel 28a.1–4 i AV-direktivet.

28 §. (2020/119) Användningsvillkor för videodelningsplattformar

Videodelningsplattformar ska ha användningsvillkor. Leverantörer av videodelningsplattformar ska i användningsvillkoren inkludera bestämmelser som

förbjuder uppladdning på videodelningsplattformen av sådana program, användargenererade videor eller kommersiella meddelanden som innehåller

1) offentlig uppmaning till brott i terroristiskt syfte som är straffbar enligt 34 a kap. 1 § 2 punkten i strafflagen,

2) spridning av pornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen eller grov spridning av barnpornografisk bild som är straffbar enligt 17 kap. 18 a § i strafflagen, eller

3) hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 § i strafflagen eller grov hets mot folkgrupp som är straffbar enligt 11 kap. 10 a § i strafflagen.

Leverantörer av videodelningsplattformar ska i användningsvillkoren också inkludera bestämmelser enligt vilka kraven i 2 kap. 2 § i konsumentskyddslagen (FFS 38/1978), 2 kap. i landskapslagen om tobak och relaterade produkter, 7 kap. i alkohollagen och 91–94 § i läkemedelslagen ska iaktas i fråga om kommersiella meddelanden som ingår i program och i användargenererade videor.

29 §. (2020/119) *Skyldighet att vidta lämpliga åtgärder*

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att

1) det i videodelningsplattformstjänsten används mekanismer med hjälp av vilka användarna kan ange eller rapportera sådant innehåll som avses i 28 §,

2) det i videodelningsplattformstjänsten används mekanismer med hjälp av vilka det för användarna förklaras hur de angivelser eller rapporter som avses i 1 punkten har beaktats,

3) videodelningsplattformstjänsten tillhandahåller en funktion som gör det möjligt för användare att rapportera om videorna innehåller kommersiella meddelanden, och

4) användarna av videodelningsplattformstjänsten tydligt informeras om när program eller användargenererade videor innehåller kommersiella meddelanden, om sådana meddelanden har rapporterats i enlighet med 3 punkten eller leverantören av videodelningsplattformen känner till dem.

De åtgärder som avses i 1 mom. ska stå i rätt proportion till det berörda innehållets art och till den potentiella skada som innehållet kan orsaka, med beaktande av videodelningsplattformstjänstens storlek och den tillhandahållna tjänstens art, den potentiella skada som den kan orsaka samt rättigheterna för leverantörer av videodelningsplattformar och användare som skapat eller laddat ned innehållet på videodelningsplattformen. De åtgärder som avses i denna paragraf får inte leda till förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet på plattformen.

Den som tillhandahåller en videodelningsplattform ska iaktta kraven i 214 § 1 mom., 2 kap. 2 § i konsumentskyddslagen (FFS 38/1978), 2 kap. i landskapslagen om tobak och relaterade produkter, 7 kap. i alkohollagen och 91, 91 a–91 c, 92 a och 93 § i läkemedelslagen i fråga om sådana kommersiella meddelanden som leverantören marknadsför, säljer eller ordnar.

30 §. (2020/119) *Skyddet av barn*

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda barn från program, användargenererade videor och kommersiella meddelanden som kan vara skadliga för barns utveckling. Åtgärderna ska stå i proportion till innehållets art och den potentiella skada som det kan orsaka, med beaktande av videodelningsplattformens storlek och den tillhandahållna tjänstens art. Åtgärderna får inte leda till förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet på plattformen.

Leverantörer av videodelningsplattformar kan ta fram uppförandekoder för att skydda barn från skadligt innehåll och för att främja mediefostran. Programnämnden kan kontrollera att uppförandekoderna stämmer överens med denna lag.

Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av videodelningsplattformar för att uppfylla kraven enligt 1 och 2 mom. får inte behandlas för kommersiella ändamål.

31 §. (2020/119) *Programnämndens tillsyn*

Programnämnden ska upprätta och upprätthålla en uppdaterad förteckning över leverantörer av videodelningsplattformar som är etablerade på Åland.

Programnämnden kan granska att leverantörer av videodelningsplattformar uppfyller sina skyldigheter enligt detta kapitel. Leverantörerna ska på begäran lämna uppgifter till programnämnden som behövs för tillsynen av denna lag.

Var och en kan lämna upplysningar till programnämnden om efterlevnaden av de förpliktelser leverantörerna av videodelningsplattformar har enligt denna lag.

32 §. (2020/119) *Uppmaning och vite*

Om en leverantör av videodelningsplattformar försummar sina skyldigheter enligt 28 §, 29 § 1 och 2 mom., 30 § 1 mom. eller 31 § 2 mom. kan programnämnden uppmana leverantören att fullgöra sina skyldigheter. Programnämnden kan förena uppmaningen med vite.

Närmare bestämmelser om vite finns i landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

6 kap. upphävt (2019/104).

33–37 §§. Upphävda (2019/104).

7 kap. Programnämnd

38 §. (2020/119) *Programnämndens uppgift och sammansättning*

För granskning av ett program som förekommit i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv och för andra i denna lag angivna uppgifter finns programnämnden. På nämndens verksamhet ska allmänna förvaltningsbestämmelser tillämpas och för nämndens medlemmar ska straffrättsligt tjänsteansvar gälla i enlighet med det som föreskrivs i annan lagstiftning.

Landskapsregeringen tillsätter programnämnden. Programnämnden ska vid utförandet av sina uppgifter vara oberoende i förhållande till landskapsregeringen.

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

Nämnden består av en ordförande och en viceordförande samt minst tre och högst fem övriga medlemmar. Nämndens mandattid är fyra år. Ordföranden ska ha en inom juridisk fakultet vid universitet eller därmed jämförbar högskola, som är erkänd av nationell utbildningsmyndighet, avlagd examen som motsvarar minst fyra års heltidsstudier. Landskapsregeringen beslutar om det arvode som ska tillkomma den som innehar ett uppdrag i nämnden.

Om en medlem avlider eller avsäger sig sitt uppdrag ska en ny medlem utses för den återstående mandattiden. Det samma gäller om en medlem skiljs från sitt uppdrag.

Landskapsregeringen får skilja en medlem från sitt uppdrag endast om

1) medlemmen inte längre förmår fullgöra sitt uppdrag på behörigt sätt, eller

2) medlemmen fortgående eller på ett väsentligt sätt bryter mot sin tjänsteplikt eller försummar den fortgående eller på ett väsentligt sätt.

39 §. Programnämndens sammanträden

Programnämnden sammanträder på kallelse av ordföranden eller vid förfall för ordföranden på kallelse av viceordföranden.

Programnämnden är beslutför då ordföranden eller viceordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Viceordföranden handhar ordförandens uppgifter vid jäv eller annat förfall för denna. Beslut fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst.

Vid programnämndens sammanträden förs protokoll som justeras på sätt som programnämnden bestämmer.

Om beslutsfattandet i programnämnden i övrigt gäller i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller beslutsfattandet i landskapsregeringen.

8 kap. Påföljder, straff och besvär

40 §. Påföljder vid överträdelser av programreglerna

Finner programnämnden att ett program som har förekommit i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv strider mot lag ska den som bedriver sändningsverksamheten tilldelas en anmärkning. Ett beslut om anmärkning ska offentliggöras på åtgärd av den som har tilldelats anmärkningen. Har den som bedriver sändningsverksamhet under samma kalenderår tilldelats minst tre anmärkningar eller är en enskild överträdelse att betrakta som synnerligen grov, kan nämnden utfärda ett sändningsförbud för en viss tid. Ett beslut om sändningsförbud får fattas endast när omständigheterna klart ger vid handen att en anmärkning inte är ett tillräckligt medel för att förmå den som bedriver sändningsverksamheten att rätta sig.

41 §. Upphävd (2019/104).

42 §. Straffbestämmelser och tvångsmedel

Den som utövar verksamhet som innefattar en radio- eller televisionssändning utan tillstånd eller överträder ett sändningsförbud ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den

som innehar den sändare vilken har använts vid överträdelser. Kan han eller hon göra sannolikt att han eller hon inte har haft möjlighet att förhindra överträdelser, ska straff dock inte utdömas.

Den som har låtit bli att anmäla en verksamhet eller innehav av ett ledningsnät enligt bestämmelserna i 3 § ska dömas till böter.

I fråga om straff för lämnande av oriktiga personuppgifter ska iaktas vad som bestäms i 16 kap. 5 § strafflagen (FFS 39/1889).

I landskapet ska bestämmelserna i 24 kap. 8 § i strafflagen om brott mot spridande av information som kränker privatlivet tillämpas i den lydelse bestämmelsen har när denna lag träder i kraft. Ändringar av 24 kap. 8 § i strafflagen ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

På programnämndens framställning kan landskapsregeringen vid vite tvinga den som vägrar att fullgöra skyldighet som åvilar honom eller henne enligt 24 § att upphöra med sin tredska.

43 §. Besvär

Ett beslut som programnämnden har fattat med stöd av denna lag får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut enligt denna lag får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

44 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 december 2011.

Genom denna lag upphävs

1) landskapslagen (1993:117) om rundradioverksamhet,

2) landskapslagen (1993:53) om kabelsändningar till allmänheten,

3) 5 § och 6 § 2 mom. i radioansvarighetslagen (FFS 219/1971) samt 4, 5 och 6 §§ i radioansvarighetsförordningen (FFS 621/1971) i den lydelse som tidigare har varit gällande jämlikt 71 § självstyrelselagen samt

4) 27 kap. 3a § i strafflagen i den lydelse som tidigare har varit gällande jämlikt 71 § självstyrelselagen.

45 §. Övergångsbestämmelse

Den som har ett tillstånd att utöva verksamhet som innefattar rundradiosändning med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet får med stöd av tillståndet fortsätta att utöva verksamhet som innefattar radio- eller televisionssändningar under tillståndets giltighetstid. På sådant tillstånd tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Den som har anmält sitt innehav av kabelnät eller sin kabelsändningsverksamhet med stöd av landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten och som fortfarande förfogar över ledningsnät där det bedrivs sändningar på vilka denna lag är tillämplig eller som önskar fortsätta med verksamhet för vilket det krävs anmälan enligt denna lag, ska anmäla sitt innehav eller sin verksamhet enligt 3 § senast sex månader efter det att denna lag har trätt i kraft.

Den som innehar en televisionsmottagare när denna lag träder ikraft och som har anmält sitt innehav med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet anses ha gjort en anmälan enligt 27 §.

Den som har betalt avgift för innehav av televisionsmottagare med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet är inte skyldig att betala avgift för innehav av televisionsmottagare enligt denna lag förrän avgiftsperioden för den betalda avgiften har löpt ut. Vid bestämmandet av avgiften för den första avgiftsperioden enligt denna lag ska landskapsregeringen beakta om avgiften avser tid för vilken avgift för innehav av televisionsmottagare har betalats enligt landskapslagen om rundradioverksamhet.

Programnämnd som har tillsatts av landskapsregeringen innan denna lag har trätt i kraft fortsätter sin verksamhet tills mandattiden har löpt ut.

På förvaltningsärenden som har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. På ärenden som har återförvisats för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

Ikraftträdandebestämmelse (2012/20):

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.

Ett tillstånd att utöva en verksamhet som innefattar radio- och televisionssändning eller rundradiosändning och som är ikraft när denna lag träder i kraft ska fortsätta att gälla under återstoden av tillståndstiden.

Ikraftträdandebestämmelse (2013/33):

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

Den som har anmält sin verksamhet före denna lags ikraftträdande och som önskar fortsätta med verksamheten behöver inte göra en ny anmälan enligt 3 § 2 mom. till programnämnden.

På förvaltningsärenden som har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. På ärenden som har återförvisats för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

Ikraftträdandebestämmelse (2019/104):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

Innan lagen träder i kraft har landskapsregeringen rätt att ta ut alla televisionsavgifter som gäller tiden före ikraftträdandet, så att de förfaller till betalning senast den 31 december 2020.

Vid indrivning av sådana televisionsavgifter som inte är betalda vid ikraftträdandet av denna lag, ska fram till den 1 januari 2026 de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet. Landskapsregeringen ska inte driva in televisionsavgifter efter detta datum.

Landskapsregeringen ska betala tillbaka televisionsavgifter som har betalats för tiden efter 31 december 2020.

Personuppgifterna i televisionsinnehavarregistret ska raderas då personuppgifterna inte längre behövs för indrivning och återbetalning av televisionsavgifter.

N 2 Landskapslag (2017:78) om främjande av en utbyggnad av bredbandsnät

1 §. Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om samordning av byggprojekt och samnyttjande av nätinфраstruktur för bredbandsnät, energinät, trafiknät och vattennät samt hanterande av information om sådan infrastruktur. Lagen är inte tillämplig i fall då ett berört projekt omfattar ett litet antal användare inom ett geografiskt begränsat område om verksamheten också är ekonomiskt mindre betydelsefull.

2 §. Definitioner

Vid tillämpningen av denna lag har begrepp följande betydelse:

1) *Företag* är ägare eller innehavare av ett nät som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 1 §, inräknat bredbandsföretag, eller av en fysisk infrastruktur i anslutning till ett sådant. Med företag avses dock inte bostadsaktiebolag, ömsesidiga fastighetsaktiebolag eller därmed jämförbara sammanslutningar.

2) *Bredbandsföretag* är företag som tillhandahåller ett bredbandsnät eller som avser att anlägga eller att bygga ut ett bredbandsnät.

3) *Bredbandsnät* är höghastighetsnät för elektronisk kommunikation vilka kan leverera tjänster för bredbandstillgång i hastigheter på minst 30 megabyte per sekund.

4) *Energinät* är gasnät, elnät, nät för värme och kyla samt liknande nät.

5) *Trafiknät* är gator, allmänna vägar, kommunalvägar, enskilda vägar, hamnområden och liknande områden.

6) *Vattennät* är hushållsvattennät, avloppsvattennät och avloppsnät för dagvatten.

7) *Fysisk infrastruktur* är strukturer, konstruktioner och byggnader samt delar av sådana, som är avsedda att rymma delar av ett nät utan att vara en aktiv del av en nätinфраstruktur.

8) *Kritisk infrastruktur* avser integritet eller säkerhet i en fysisk infrastruktur eller delar av en fysisk infrastruktur som är en förutsättning för att centrala samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.

9) *Accesspunkt* är en fysisk punkt belägen inuti eller utanför en byggnad, som är tillgänglig för företag som tillhandahåller eller som har tillstånd att tillhandahålla allmänna kommunikationsnät, där anslutning till höghastighetsfärdig inbyggd fysisk infrastruktur tillhandahålls.

3 §. Landskapsregeringen

Landskapsregeringen har ett övergripande ansvar för övervakning, allmän styrning och för tillsyn av tillämpningen av denna lag. Landskapsregeringen ska se till att det finns en lättanvänd och informationssäker *central informationspunkt* för elektronisk information om de nät som omfattas av denna lags tillämpningsområde samt om fysisk infrastruktur i anslutning till sådana nät. Landskapsregeringen har ett särskilt tillsynsansvar för att i 4 § avsedd information lämnas till den centrala informationspunkten.

N 2 LL (2017:78) om främjande av en utbyggnad av bredbandsnät

Landskapsregeringen kan anlita utomstående tjänsteleverantör för de tjänster som behövs för att ordna verksamheten vid den centrala informationspunkten, om de uppgifter som överförs på tjänsteleverantören är av teknisk och biträdande art. En sådan tjänsteleverantör får inte i sin övriga affärsverksamhet utnyttja information som tjänsteleverantören tagit del av vid fullgörandet av uppgifterna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

När personer anställda hos en tjänsteleverantör utför offentliga förvaltningsuppgifter vid den centrala informationspunkten ska allmänna förvaltningsbestämmelser tillämpas och straffrättsligt tjänsteansvar gälla i enlighet med det som föreskrivs i annan lagstiftning. (2021/107)

4 §. Den centrala informationspunkten

Ett företag ska till den centrala informationspunkten utan dröjsmål i elektronisk form lämna information om planerade arbeten med anknytning till byggande av nät och om väsentliga ändringar i ett projekt, om det inte kan anses äventyra närens informationssäkerhet, kritisk infrastruktur eller företags- och affärshemligheter. Information som har lämnats till den centrala informationspunkten är offentlig. Landskapsregeringen kan besluta att avgifter ska tas för lämnande av information som avses i denna paragraf, i enlighet med vad som föreskrivs i landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

Den information som avses i 1 mom. ska omfatta projekts lokalisering och rutt, slag av nät som projektet avser, nödvändiga tillstånd som projektet fordrar samt en kontaktpunkt till det företag som planerar projektet.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta närmare om tekniska föreskrifter om innehållet i den i 1 mom. avsedda informationen, dess elektroniska form och interoperabiliteten samt om informationssäkerheten hos de system som behövs för behandling och överföring av informationen.

5 §. Tvistlösningsmyndigheten

Tvistlösningsmyndigheten ska främja samarbete mellan företag och sträva efter att i första hand genom medling lösa meningsskiljaktigheter mellan bredbandsföretag och andra företag. Myndigheten får inte lämna ut uppgifter som den fått i sin tvistlösningsverksamhet, om inte de som har gett uppgifterna har gett sitt uttryckliga samtycke till att uppgifterna lämnas ut. Med undantag från detta har dock myndigheten rätt att till en annan berörd myndighet lämna sådana uppgifter som den myndigheten behöver för att kunna utföra sina uppgifter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Ålands energimyndighet är tvistlösningsmyndighet, nedan kallad tvistlösningsmyndigheten. En styrelsemedlem i Ålands energimyndighet ska i sitt uppdrag som avser tvistlösning enligt denna lag vara oberoende av sådana nätinfrastukturföretag som avses i 1 §. Närmare bestämmelser om Ålands energimyndighet finns i landskapslagen (2015:103) om Ålands energimyndighet.

Ålands energimyndighet kan anlita sakkunniga för att biträda myndigheten vid avgörande av meningsskiljaktigheter vid tvistlösning. Ålands energimyndighet har utan hinder av sekretessbestämmelser rätt att till sådana sakkunniga lämna ut behövlig information, om informationen är nödvändig för skötseln av uppgifter och inte innehåller konfidentiella meddelanden eller förmedlingsuppgifter. När de sakkunniga utför offentliga förvaltningsuppgifter ska allmänna förvaltningsbestämmelser tillämpas och straffrättsligt tjänsteansvar gälla i enlighet med det som föreskrivs i annan lagstiftning. (2021/107)

Om handlingars och uppgifters offentlighet gäller i övrigt vad som föreskrivs i offentlighetslagen (2021:79) för Åland. (2021/107)

6 §. Tvistlösningsmyndighetens rätt att få information

Tvistlösningsmyndigheten har vid fullgörande av sina uppgifter enligt denna lag rätt att trots sekretessbestämmelserna få den information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter, av dem vilkas rättigheter och skyldigheter denna lag avser samt av andra aktörer och handlar för deras räkning. Information ska lämnas avgiftsfritt och utan obefogat dröjsmål samt i den form som myndigheten har begärt.

7 §. Grunder för samnyttjande

Ett företag är skyldigt att på skriftlig begäran av ett bredbandsföretag dela nyttjanderätten till sin fysiska infrastruktur på rättvisa och skäliga villkor. Ett bredbandsföretag ska i begäran definiera projektet och dess tidsramar samt vilka delar av nätet som behövs. Om en begäran inte är tillräckligt specificerad ska företaget utan dröjsmål be bredbandsföretaget att komplettera sin begäran. Ett företag får vägra att upplåta nyttjanderätt till sin fysiska infrastruktur endast på någon av följande grunder:

- 1) Det är inte tekniskt lämpligt för den fysiska infrastrukturen.
- 2) Det utgör ett inte oväsentligt hinder för företaget eget bruk och rimliga framtida behov.
- 3) Det äventyrar kritisk infrastruktur.
- 4) Det äventyrar andra tjänster som tillhandahålls i samma fysiska infrastruktur.

8 §. Besvarande av begäran om samnyttjande

Ett företag ska skriftligen besvara en begäran om samnyttjande som avses i 7 § inom en månad från det att begäran mottogs samt motivera sin eventuella vägran.

Om en begäran om nyttjanderätt avser en fysisk infrastruktur som är belägen på en tredje parts område, svarar den som har framfört en begäran för att skaffa den nyttjanderätt som behövs.

9 §. Tvistlösningsmyndighet i ärenden om samnyttjande

Om ett företag vägrar att upplåta nyttjanderätt till sin fysiska infrastruktur eller låter bli att besvara en begäran om samnyttjande som avses i 7 § inom i 8 § nämnda tidsfrist, eller om en överenskommelse om villkoren för nyttjanderätten inte har nåtts inom två månader från det att begäran om nyttjanderätt mottogs, kan det bredbandsföretag som framfört en

begäran föra ärendet till tvistlösningsmyndigheten för avgörande.

Om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till en tvists omfattning eller andra särskilda omständigheter ska tvistlösningsmyndigheten besluta i ärenden om samnyttjande inom fyra månader efter att myndigheten har fått den information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter.

10 § Grunder för samordning av byggprojekt

Ett företag ska tillgodose ett bredbandsföretags begäran om sambyggnad av fysisk infrastruktur och sambyggnad av nät på rättvisa och skäliga villkor. En begäran ska framföras skriftligen och specificerat. En skälig begäran ska tillgodoses utom om i det fall någon av följande omständigheter ger anledning till annat:

- 1) Det leder till ökade kostnader för företagen jämfört med om infrastrukturen eller nätet byggs separat.
- 2) Det rör ett mindre byggprojekt.
- 3) Det äventyrar nätets säkerhet eller användningen av nätet för det avsedda ändamålet.
- 4) Det äventyrar kritisk infrastruktur.

11 §. Besvarande av begäran om samordning av byggprojekt

En begäran om samordning av byggprojekt ska lämnas i ett så tidigt skede som möjligt och senast en månad efter att information om projektet har lämnats på den centrala informationspunkten. Ett företag ska skriftligen besvara en begäran om samnyttjande som avses i 10 § inom en månad från det att begäran mottogs samt motivera sin eventuella vägran.

Om inte annat avtalas ska kostnaderna för samordning av byggprojekt delas mellan företagen i förhållande till de uppskattade kostnaderna om infrastrukturen eller nätet skulle ha byggts separat.

12 §. Tvistlösningsmyndighet i ärenden om samordning av byggprojekt

Om ett företag vägrar att tillgodose ett bredbandsföretags begäran om samordning av byggprojekt, eller om en överenskommelse om villkoren inte har nåtts inom en månad efter det att en begäran om det har mottagits, så kan det bredbandsföretag som har framfört en begäran föra ärendet till tvistlösningsmyndigheten för avgörande.

Om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till en tvists omfattning eller andra särskilda omständigheter ska tvistlösningsmyndigheten besluta i ärenden som avses i denna paragraf inom två månader efter att myndigheten har fått den information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter.

13 § Informationskyldighet

Ett företag ska direkt på skriftlig begäran av ett bredbandsföretag lämna kompletterande information till den information om byggprojekt som avses i 4 §. Informationen ska lämnas på rättvisa och skäliga villkor inom två månader efter att en skriftlig begäran mottogs. Ett företag kan vägra att lämna informationen på någon av de grunder som ges i 10 §. Denna informationskyldighet avser dock inte information om sådan fysisk infrastruktur som inte lämpar sig för

samnyttjande och inte heller information om sådan fysisk infrastruktur, nät eller delar av dessa för vilka gäller att ett äventyrande av dem skulle kunna orsaka betydande allmän fara (*kritisk infrastruktur*).

Om det uppstår en tvist beträffande skyldigheterna enligt denna paragraf får det företag vars rättigheter eller intressen ärendet rör föra ärendet till tvistlösningsmyndigheten för avgörande. Om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till en tvists omfattning eller andra särskilda omständigheter ska tvistlösningsmyndigheten besluta i ärenden som avses i denna paragraf inom två månader efter att ärendet blev anhängigt.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta närmare om tekniska föreskrifter om minimi-innehållet i den i 1 mom. avsedda informationen, dess elektroniska form och interoperabiliteten samt om informationssäkerheten hos de system som behövs för behandling och överföring av informationen.

14 §. Undersökningar på plats

Ett företag ska på skriftlig begäran av ett bredbandsföretag vid behov tillåta sådana undersökningar på plats som avser specifika delar av dess fysiska infrastruktur. Företaget kan vägra att tillåta undersökningar på plats på de grunder som avses i 7 § 1 mom.

En begäran enligt 1 mom. ska besvaras skriftligen inom en månad från det att den mottogs.

Om det uppstår en tvist om skyldigheterna enligt denna paragraf får det företag vars rättigheter eller intressen ärendet rör föra ärendet till tvistlösningsmyndigheten för avgörande.

Om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till en tvists omfattning eller andra särskilda omständigheter ska tvistlösningsmyndigheten besluta i ärenden som avses i denna paragraf inom två månader efter att ärendet blev anhängigt.

15 §. Byggnaders interna bredbandsnät

Ett bostadsaktiebolag, ett fastighetsaktiebolag och med dem jämförbara sammanslutningar som äger eller förvaltar en byggnads interna bredbandsnät som är kopplat till ett allmänt bredbandsnät, är skyldigt att på icke-diskriminerande villkor ge det bredbandsföretag som en abonnent har valt tillträde till icke-upptagen kapacitet av byggnadens interna bredbandsnät för förmedling av bredbandstjänster till abonnentens terminalutrustning inom byggnaden. Det bredbandsföretag som fått sådan nyttjanderätt har rätt att ansluta sitt allmänna bredbandsnät till byggnadens interna bredbandsnät.

Om en överenskommelse om nyttjanderätt inte har nåtts inom två månader efter att begäran om det mottogs, kan parterna föra ärendet till tvistlösningsmyndigheten för avgörande. Tvistlösningsmyndigheten ska avgöra ärendet inom två månader efter att ärendet blev anhängigt.

16 §. Vite

Den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som meddelats med stöd av den, kan åläggas att inom en skälig tid rätta till felet eller försummelser. Ett sådant beslut kan förenas med vite.

N 3 RPF (2021:152) om skötseln av stöd för byggande av bredband

Bestämmelser om vite finns i landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

17 §. *Besvär*

Bestämmelser om rättelse och besvär av ett beslut som har fattas med stöd av denna lag finns i förvaltningslagen för landskapet Åland samt följer av 25 § självstyrelselagen.

Tvistlösningsmyndigheten har rätt att anföra besvär över ett beslut genom vilket domstolen har ändrat eller upphävt myndighetens beslut.

18 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018. De uppgifter som avses i 4 § ska dock finnas tillgängliga via den centrala informationspunkten sex månader efter denna lags ikraftträdande.

Bestämmelserna om krav på att lämna information till den centrala informationspunkten tillämpas först på sådana byggprojekt och totalrenoveringsprojekt för vilka ansökan om bygglov har lämnats den 1 januari 2018 eller därefter.

Åtgärder som lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

N 3 Republikens presidents förordning (2021:152) om skötseln i landskapet Åland av de förvaltningsuppgifter som gäller stöd för byggande av bredband

(FFS 115/2021)

1 §. De uppgifter som avses i 4 § 1 mom., 5 § 1 mom. och 6 § 1 och 3 mom. i lagen om stöd för byggande av bredband (1262/2020) sköts i landskapet Åland av Ålands landskapsregering.

Bestämmelser om överklagande av landskapsregeringens beslut i ärenden som avses i 1 mom. finns i 25 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

2 §. Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2021.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av de förvaltningsuppgifter som gäller stöd för byggande av bredband (810/2010).

N 4 Republikens presidents förordning (2016:53) om förvaltning av registret över domännamn under toppdomänen ax

(FFS 661/2016)

1 §. *Förvaltning av domännamnsregistret och domännamn*

Ålands landskapsregering svarar för förvaltningen av registret över domännamn under toppdomänen ax vilken avses i 163 § i informationssamhällsbalken (917/2014). Ålands landskapsregering svarar dessutom för förvaltningen av toppdomänen ax.

Bestämmelser om domännamn och domännamnsregistret finns dessutom i 21 kap. i informationssamhällsbalken.

2 §. *Elektronisk delgivning*

En handling eller ett beslut som gäller domännamn ska delges per e-post så som anges i 312 § 2 mom. i informationssamhällsbalken.

Bestämmelserna om Kommunikationsverket i 312 § 3 mom. i informationssamhällsbalken tillämpas på motsvarande sätt på Ålands landskapsregering.

3 §. *Avgift för domännamnsverksamhet*

För behandlingen av ärenden som hänför sig till förvaltningen av domännamnsregistret tas det ut en avgift vars storlek bestäms enligt landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet (Ålands författningssamling 1993:27).

4 §. *Ändringssökande*

Bestämmelser om sökande av ändring i landskapsregeringens beslut i ärenden som avses i denna förordning finns i 25 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

5 §. *Ikraftträdande*

Denna förordning träder i kraft den 5 september 2016. Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om domännamnsförvaltning i landskapet Åland (188/2006).

N 5 Landskapslag (2017:54) om tillämpning på Åland av lagen om en infrastruktur för geografisk information

1 §. *Lagens tillämpningsområde*

Lagen om en infrastruktur för geografisk information (FFS 421/2009), nedan kallad rikslagen, ska tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar i rikslagen ska tillämpas på Åland från den dag de träder i kraft i riket, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §. *Förvaltningsuppgifter*

Jord- och skogsbruksministeriets uppgifter enligt rikslagen sköts av landskapsregeringen till den del det gäller att styra och följa upp verkställigheten av denna lag. Ministeriet verkar som kontaktpunkt enligt Inspire-direktivet även för Åland.

Geografisk information som omfattas av denna lag ska göras tillgänglig genom den nättjänst som enligt rikslagen inrättas av lantmäteriverket.

3 §. *Avvikelser och särskilda bestämmelser*

En hänvisning i rikslagen till bestämmelser i annan rikslagstiftning ska på Åland avse bestämmelser i landskapslagstiftningen, om motsvarande bestämmelser finns i landskapslagstiftningen.

Rikslagens 17 § ska inte tillämpas på Åland.

4 §. *Landskapsförordningar*

Närmare bestämmelser om de datamängder som omfattas av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar som landskapsregeringen bestämmer.

5 §. *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (2010:85) om en infrastruktur för geografisk information. Landskapsförordningen (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information som antagits med stöd av den upphävda lagen förblir dock i kraft tills landskapsregeringen beslutar något annat.

Bestämmelser om tidpunkten för när de myndigheter som förvaltar geografisk information ska uppfylla kraven enligt denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

N 6 Landskapsförordning (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information

1 §. *Geografiska datamängder*

Geografiska datamängder som avses i 3 § landskapslagen (2010:85) om en infrastruktur för geografisk information, nedan *informationslagen*, är följande:

1) Av de datateman som anges i 3 § 1 mom. 1 punkten informationslagen:

- a) landskapsregeringens datamängder om trafiknät
- b) landskapsregeringens datamängder om avrinningsområden och vattenförekomster
- c) landskapsregeringens datamängder om skyddade områden och objekt.

2) Av de datateman som anges i 3 § 1 mom. 3 punkten informationslagen:

- a) Ålands statistik- och utredningsbyrås datamängder om statistiska enheter
- b) landskapsregeringens datamängder om allmännyttiga och offentliga tjänster
- c) landskapsregeringens datamängder om anläggningar för miljöövervakning
- d) landskapsregeringens datamängder om vattenbruksanläggningar
- e) landskapsregeringens datamängder om områden med särskild reglering
- f) landskapsregeringens datamängder om havsområden
- g) landskapsregeringens datamängder om särskilda naturtyper och biotoper
- h) landskapsregeringens datamängder om arters utbredning
- i) landskapsregeringens datamängder om energiresurser.

2 §. *Metadata*

När egenskaperna hos geografiska datamängder och datatjänster förändras så att också metadata som avses i 4 § informationslagen förändras, ska uppdaterade metadata läggas in i söktjänsten samtidigt som

den ändrade datamängden eller datatjänsten görs tillgänglig i datanätet.

Metadata för nya datamängder ska läggas in i söktjänsten samtidigt som de nya datamängderna görs tillgängliga i ett datanät.

3 §. *Datatjänster*

När en geografisk datamängd ändras eller en ny datamängd fastställs ska en uppdaterad interoperabel version enligt 6 § informationslagen göras tillgänglig i datanätet samtidigt som den ändrade eller nya datamängden tas i bruk.

4 §. *Ikraftträdande och övergångsbestämmelser*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2011.

Metadata för geografiska datamängder som avses i 1 § 2 punkten och metadata för datatjänster som hänför sig till datamängderna i fråga ska utarbetas och läggas in i söktjänsten senast den 15 maj 2013.

Interoperabla geografiska datamängder som avses i 6 § informationslagen ska göras tillgängliga i ett datanät inom sju år från det att genomförandebestämmelser har utfärdats av kommissionen med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire). För datamängder som fastställs eller omarbetas tekniskt efter ikraftträdandet av denna förordning är motsvarande tidsfrist dock två år.

N 7 Landskapslag (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland

1 kap. *Allmänna stadganden*

1 §. Denna landskapslag avser sådana för den allmänna samfärdseln upplätta vägar, som hållas genom det allmänns försorg på sätt nedan stadgas. Dessa vägar äro allmänna vägar.

Allmän väg kan även vara allenast för samfärdsel av visst slag avsedd körväg eller väg, som begagnas endast vintertid (särskild vinterväg). Om dessa gälla i tillämpliga delar stadgandena i denna landskapslag.

Angående gatuhållning gäller vad därom är särskilt stadgat.

Se 8 och 9 kap. plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

2 §. Allmänna vägar äro landsvägar eller bygdevägar.

3 §. Till väg hör

1) körbana, gång- och cykelbana och övriga trafikbanor, samt

2) vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- eller gränsområde, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde i omedelbar anslutning till väg, belysningsanordningar och trafikkljus, skyddsvärn, trumma, bro, bullerhinder, färja med färjläge och färjled, brygga som förklarats ansluten till väg, vägmärke samt övriga områden, anläggningar och anordningar som varaktigt behövs för användande och underhåll av trafikbanorna. (1981/78)

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

Till väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser då de är varaktigt erforderliga:

- 1) grus- och sandtag eller därmed jämförbart område;
- 2) byggnads- eller upplagsområden som är nödvändiga för väghållningen;
- 3) allmänna parkerings- och lastningsområden;
- 4) områden som erfordras för trafikanternas vila och förplägnad eller för service av fordon (rastplatser); samt
- 5) områden som behövs för uppsamling av trafikanternas avfall, områden som erfordras för förhindrande av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen och andra områden som behövs för väghållningen eller trafiken. (1981/78)

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmäteriförrättning, sträcker sig till ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där dike icke finnes, vägsälanten eller -skärningen.

4 §. Väghållning omfattar byggande och underhåll av väg.

Väghållaren ombesörjer väghållningen och därtill hörande angelägenheter, svarar i första hand för kostnader, som föränledas av väghållningen, samt utöver de rättigheter, som erhållits för densamma.

Väghållare är landskapet eller kommun.

5 §. (1997/23) Väghållningen för allmänna vägar bekostas av landskapet i enlighet med bestämmelserna i 11 kapitlet med de undantag som anges där.

6 §. Med byggande av väg avses anläggning av ny väg samt förbättring av väg.

Vad om förbättring av väg är stadgat gäller i tillämpliga delar jämväl om flyttning av väg.

7 §. Ny landsväg må anläggas:

- 1) om vägen prövas nödig för genomgående långväga samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som icke huvudsakligen är av allenast lokal betydelse; eller
- 2) om vägen anses nödig för annat allmänt behov.

8 §. Ny bygdeväg må anläggas, om den är nödig huvudsakligen för kommunens inre samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som är av allenast lokal betydelse.

9 §. Biområde till väg må anordnas och väg förbättras, då allmänt behov sådant kräver.

10 §. (1981/78) Vägnätets utbyggnad skall planeras utgående från en ändamålsenlig avvägning mellan olika samhällsintressen. Härvid skall nödig hänsyn tagas till bosättingens och näringslivets behov av trafik samt till vägnätets anpassning till miljön. Planer rörande användningen av närliggande områden för olika ändamål skall likaså beaktas.

Väg skall med beaktande av sträckning, höjdläge och bredd samt övriga omständigheter byggas så att ändamålet med vägen uppnås på ett så förmånligt sätt som möjligt och utan att annan åsamkas större skada eller olägenhet än som är nödvändigt. Förutom till trafiksäkerhet, fastighetsindelning samt trafik- och väg-

tekniska omständigheter skall hänsyn tagas till miljö-
vårdssynpunkter. Väg skall förläggas och byggas så att de olägenheter som vägen och trafiken medför för omgivningen blir så små som möjligt.

Väg får inte byggas så att genomförande av antagen eller fastställd stads- eller byggnadsplan försvåras. Vid planering av väg skall även övriga planer beträffande områdesanvändningen beaktas.

11 §. (1965/16) Väg skall hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick.

Till underhåll av väg räknas:

1) (1981/6) påförande av väghållningsämnen, vägbansans jämnande, vägdammets bindande, vägens renhållning, inbegripet även uppsamling och bortforsling av avfall från vägen, åtgärder för vägens dränering, reparation och ombyggnad av trumma samt hållande av bro, brygga och färja i brukbart skick;

2) (1981/78) uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan anordning;

3) avlägsnande av byggnader, upplag och anordningar, markhinder samt träd, buskar och, om så är nödigt, även annan växtlighet från vägområdet och invid vägen, såvida icke åtgärden med hänsyn till storleken av därmed förenade kostnader är att hänföra till vägförbättring;

4) drift av färja, anordnande av isväg i stället för färj- eller båtförbindelse, bevakning av bro samt öppnande och stängande av rörlig bro;

5) avlägsnande av snö- och ishinder samt åtgärder vid översvämning för vägens hållande i farbart skick, häri inbegripet vägens utstakande;

6) anordnande av tillfällig farväg med anledning av snö- eller annat naturhinder eller vägskada; samt

7) övriga åtgärder för vidmakthållande av väg i ett för samfärdseln tillfredsställande skick eller för avlägsnande av hinder invid vägen.

I 2 mom. avsedd åtgärd, som företages i samband med vägens byggande, hänföres till vägbyggnad.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat, äger icke tillämpning i fråga om underhåll av lastningsområde, som upplåtits till trafikanternas begagnande. I fråga om de områden, som reserverats för trafikanternas vila och förplägnad eller service för fordonen, tillämpas stadgandena i 1 och 2 mom., såvida icke om underhåll av området genom avtal eller på annat sätt annorlunda föreskrivits.

Bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten rörande renhållning skall, om inte annat följer av bestämmelserna i 4 mom., tillämpas även i fråga om biområde och sidområde till väg. (1981/6)

En fotgängare hade skadats då han halkade på en osandad gångväg, som hörde till en allmän landsväg. Landskapet Åland var såsom väghållare enligt 11 § 2 mom. 5 och 7 punkten landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland skyldigt att hålla gångvägen i sådant skick, att den utan fara kunde användas av fotgängare. Med beaktande av tidpunkten för olyckan och väderleksförhållandena kunde landskapet dock inte hållas ansvarigt för olyckan. **HD 1984 II 221.**

12 §. Vintertid skall landsväg och bygdeväg hållas fria från hinder av snö och is i den utsträckning, som erfordras för motorfordonstrafik, där ej landskaps-

regeringen på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl bestämmer, att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsl med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av sådana hinder ej skola vidtagas.

Förrän beslut fattas om att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsl med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av snö- och ishinder ej skola vidtagas, bör vederbörande kommuns vägnämnd beredas tillfälle att yttra sig i saken.

13 §. Blir väg obehövlig för samfärdseln vintertid genom att särskild vinterväg anordnats, vare dess hållande i farbart skick ej nödigt under den tid vintervägen kan användas.

Har till följd av snöfall eller av annan orsak tillfällig farväg anordnats vid sidan av väg, må med vägens försättande i farbart skick anstå, så länge hindret varar och den tillfälliga farvägen hålles farbar.

14 §. Bygdeväg skall förändras till landsväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen erhållit den betydelse, som i 7 § 1 punkten avses.

Bygdeväg må förändras till landsväg under samma förutsättningar, under vilka ny landsväg enligt 7 § 2 punkten må anläggas.

15 §. Landsväg må förändras till bygdeväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen icke längre fyller de förutsättningar, under vilka väg jämlikt 7 § må byggas såsom landsväg, men vägen dock är nödig för sådan allmän samfärdsl, som har lokal betydelse.

16 §. Enskild väg må förändras till landsväg eller bygdeväg under de förutsättningar, som enligt 7 och 8 §§ fördras för anläggning av ny landsväg eller bygdeväg.

17 §. Allmän väg må indragas eller begagnande av mark såsom vägs biområde förklaras hava upphört, om vägen eller biområdet till följd av att ny väg anlagts eller eljest icke längre anses behövlig med hänsyn till allmän fördel.

18 §. (1997/23) Landskapsregeringen kan om särskilda skäl föreligger besluta att avgift skall uppbäras för utnyttjande av en frigående färja som hör till allmän väg. För utnyttjande av linstyrd färja får avgift inte uppbäras.

19 §. Vid väghållning skall iakttas vad om forntida minnesmärkens fredande och om naturskydd samt om flyttande av rösen och andra fasta råmärken är särskilt stadgat.

Se LL (1965:9) om fornminnen och LL (1998:82) om naturvård.

2 kap. Om väghållare

20 §. Landskapet är väghållare för landsvägar och bygdevägar, om inte annat följer av bestämmelserna i denna paragraf. Landskapsregeringen kan förordna kommun till väghållare, om kommunen samtycker härtil. (1981/78)

Där annan än väghållare enligt bestämmelse i denna landskapslag eller annat särskilt stadgande eller med stöd härav utfärdad föreskrift är pliktig att svara för till väghållning hörande åliggande, lände detta till efterrättelse. Landskapsregeringen må dock förordna, att åliggandet tillsvidare eller varaktigt skall handhavas av vederbörande väghållningsmyndighet. Av särskild orsak må landskapsregeringen befria den ansvarige helt eller delvis från kostnaderna för åliggandets handhavande.

21 §. Där kommun är väghållare, må landskapsregeringen med vederbörande kommuns samtycke förordna, att kommunen i den utsträckning, som påkallas av särskilda ortsförhållanden, skall vara väghållare även inom annan kommuns område.

22 §. Är landskapet väghållare, skall landskapsregeringen handha de på väghållaren ankommande uppgifterna samt utföra talan i ärenden rörande väghållningen, såvitt av särskilda skäl ej annorlunda bestämts genom landskapsförordning.

Där kommun är väghållare, är kommunens vägnämnd eller den kommunala myndighet, som ombesörjer de vägnämnden enligt denna landskapslag tillkommande göromålen, väghållningsmyndighet under landskapsregeringens inseende.

23 §. Underlåter kommun, som är väghållare, att bygga eller underhålla landsväg eller bygdeväg, och sker ej rättelse efter tillsägelse av [vägingenjören], äger landskapsregeringen rätt att förelägga kommunen viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola vidtagas av kommunen, vid äventyr att de i annat fall utföras på kommunens bekostnad.

Är i fall, som avses i 1 mom., brådskande åtgärd nödig för avlägsnande av omedelbart hotande fara eller hinder för samfärdseln eller yppad brist i vägs underhåll, må [vägingenjören], utan hinder av vad i nämnda moment är stadgat, draga försorg om att sådan åtgärd utan dröjsmål vidtages på kommunens bekostnad.

Vad i denna paragraf är sagt om kommun äger motsvarande tillämpning i fråga om den, som på grund av särskild, i 20 § 2 mom. avsedd förpliktelse är skyldig att ombesörja till väghållningen hörande åliggande.

3 kap. Om behandling av vägärenden samt om vägplan

24 §. Beslut om byggande av allmän väg, om förändring av bygdeväg till landsväg, av landsväg till bygdeväg eller av enskild väg till allmän, så ock beslut om indragning av allmän väg eller om att marks begagnande såsom vägs biområde skall upphöra, fattas av landskapsregeringen.

Förrän allmän vägs karaktär av landsväg eller bygdeväg förändras eller beslut om indragning av allmän väg fattas, bör vederbörande kommuns fullmäktige beredas tillfälle att avgiva utlåtande i saken.

25 §. Innan väg bygges, skall vägplan upprättas och fastställas. Sådan vägplan erfordras dock ej i fråga om vägförbättring av mindre omfattning, såvitt för företaget tillskottsmark från fastighet ej avhändes eller,

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

där mark avhändes, fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare därtill skriftligen samtyckt.

Vägplan fastställs av landskapsregeringen, sedan vederbörande kommuns fullmäktige hörts och ägare av fastighet och andra, vilkas fördel eller rätt kan beröras av planen, beretts tillfälle att framställa påminnelser.

Vägplan får inte fastställas i strid med antagen detalj- eller generalplan. (2008/103)

26 §. I vägplan för anläggning av ny väg skall vägens egenskap av landsväg eller bygdeväg angivas. Är vägen avsedd allenast för samfärdsel av visst slag, skall även därom bestämmas i vägplanen.

I vägplan, som avser anläggning av ny väg, skola vägens sträckning och tvärprofil angivas så, att vägområdet vid behov kan med ledning av planen utmärkas på marken. I vägplanen skall jämväl angivas, huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

Vad i 2 mom. är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om upprättande av vägplan för sådan vägförbättring, som föranleder ändring av vägområdet. Kommer vid ändring av vägs sträckning vägen i sin gamla sträckning fortfarande att förbli allmän väg, bör bestämmelse därom upptagas i vägplanen.

I vägplan skall anges de biområden på vilka vägrätt grundas. I vägplan skall anges område som i samband med byggande av väg behövs för tåkt, upplag och in- kvartering. Om rätt att för väghållning använda eller bygga enskild väg behövs, skall likaså detta anges i vägplan. Vad här är sagt om rätt att använda eller bygga enskild väg gäller även erforderlig väg till bi- område. (1981/78)

Vid vägplan skall fogas beräkning av kostnaderna för vägens byggande.

27 §. Vägplan bör uppgöras så, att den vid byggande av vägen kan följas utan väsentliga avvikelser.

28 §. Beslut om fastställelse av vägplan förfaller, där- est vägens sträckning ej utmärks i terrängen och vägarbetet ej påbörjats inom fyra år från utgången av det år, varunder beslutet meddelades. Landskapsregeringen må, då särskilda skäl därtill föreligga, förlänga giltighetstiden varje gång med högst fyra år.

4 kap. Om vägrätt och om vissa andra rättigheter för väghållningen

29 §. Har vägplan fastställts genom beslut, vilket vunnit laga kraft eller vilket må verkställas, ändå att besvär anförts, och beslut fattats om vägföretagets utförande, vare väghållaren berättigad att taga i besittning område, som erfordras för vägen. Efter besittningstagan- det må området nyttjas för i 3 § avsedda vägändamål utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten. Denna nyttjanderätt kallas vägrätt.

Vägrätt föreligge ock, om för vägändamål erforderligt område tagits i besittning enligt medgivande av fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare i sådant fall, där upprättande av vägplan ej

jämlikt 25 § 1 mom. är nödigt, eller om enskild väg förändras till allmän.

Vägrätten medför jämväl befogenhet att från det i besittning tagna område undanröja byggnader, upplag och anordningar samt växande gröda och annan växtlighet ävensom att utan hinder av stadgandena i 41 § på området uppföra av dess användningsändamål förutsatta byggnader och anläggningar eller tillåta uppförande av sådana. (1964/15)

Område anses hava tagits i besittning, då vägens sträckning eller, där fråga är om vägområdets utvidgning eller om vägs biområde, sådant område till sitt läge utmärks i terrängen och arbetet påbörjats på vägen eller viss del därav.

Skall, innan vägförrättning hålles, från område, som tages i besittning, i stöd av 3 mom. avlägsnas byggnad, upplag, anordningar, växande gröda eller annan växtlighet och har överenskommelse ej träffats om ersättning för skada och men, som föranledes av områdets överlåtelse och vägens byggande, skall, om det befinnes nödigt, för senare uppskattning av ersättningen hållas syn på platsen för uttrönande av beskaffenheten av den mark, över vilken vägen kommer att löpa, och den egendom, som för vägarbetets skull skall avlägsnas, samt deras skick. (1968/9)

Synen förrättas av vägingenjören eller av honom förordnad person tillsammans med vägnämndens ordförande och en av vägingenjören utsedd ojävig sakkunnig. Vederbörande fastighetsägare och -innehavare skola beredas tillfälle att bli vid syneförrättningen hörda. (1968/9)

Innan väghållaren vidtager åtgärder för avlägsnande av egendom på det i besittning tagna området, skall saken såvitt möjligt meddelas vederbörande fastighetsägare och -innehavare, och, såvida överenskommelse om egendomens avlägsnande icke nås, vid behov utsätts skälig och med hänsyn till vägarbetets utförande lämplig termin, efter vars utgång egendomen avlägsnas genom väghållarens försorg. (1968/9)

30 §. Är väghållare på annan grund än vad i 29 § föreskrives i behov av vägrätt till område, erforderligt för vägs biområde, må landskapsregeringen, där ej åtgärden åsamkar fastigheten betydande skada eller olägenhet, på ansökan av väghållningsmyndighet bestämma, att väghållaren skall tillkomma sådan rätt.

Är väghållaren i behov av rätt att för väghållningen eller för genomförande av i 50 § 2 mom. nämnd regleringsplan från visst område taga väghållningsämne i begränsad mängd eller i behov av rätt till enskild väg, må sådan rätt grundas i samma ordning, som gäller ifråga om rätt till vägs biområde. (1968/9)

Där det för torrläggning av väg- eller biområde är nödvändigt att leda utloppsdike över annans mark, är väghållaren berättigad att lägga sådant dike med iakttagande av vad jämlikt vattenrättslagstiftningen i detta hänseende är gällande.

31 §. Sådant vägrätt, varom stadgas i 29 §, tillkommer väghållaren jämväl i avseende å vägområde och vägs biområde, som höra till sådan redan befintlig allmän

eller såsom allmän avsedd väg, på vilken bestämmelserna i denna lag skola tillämpas.

32 §. Vad ovan i detta kapitel stadgats utgör icke hinder för väghållare att, såframt särskilda skäl därtill äro, i den ordning, som angives [i landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland], förvärva nyttjanderätt eller äganderätt till mark, som är erforderlig för vägområde eller vägs biområde. Har området bestämts genom vägplan, anses beslutet om vägplanens fastställelse lika med expropriationstillstånd.

Om nyttjanderätt, som förvärvats i den i 1 mom. nämnda ordningen, gäller vad om vägrätt är stadgat.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

33 §. (1964/15) Indrages allmän väg i annat än nedan i 2 mom. avsett fall, upphøre vägrätten med avseende å vägområde, såvitt ej bestämes, att området skall tagas i bruk för annat vägändamål.

Har vid vägförbättring sträckningen av väg ändrats, upphör vägen till denna del att vara allmän väg, där ej i vägplanen bestämts, att vägen i sin gamla sträckning fortfarande skall förbliva allmän. Utan hinder härav må väghållaren nyttja vägområdet för andra vägändamål enligt vad därom i vägplanen bestämts eller eljest bestämes. Där sådan bestämmelse icke meddelats, upphøre såväl användandet av vägområdet för vägändamål som ock vägrätten, efter det i 37 § avsedd vägförrättning eller annan expropriationsförrättning rörande vägområdet avslutats eller, om sådan förrättning icke äger rum, enligt vad därom särskilt beslutes.

Då användande av mark såsom vägs biområde förklarats hava upphört, skall vägrätten med avseende å området upphöra.

Sedan vägrätt upphört, skall iakttagas vad i 10 kap. är stadgat.

34 §. Väghållare vare berättigad att inom ett år efter det vägrätt upphört eller inom av landskapsregeringen vid behov fastställd längre tid bortföra från förutvarande vägområde vad på detsamma för väghållning uppförts eller anbragts. Område, som är erforderligt för gata eller enskild väg, bör dock lämnas i sådant skick, att dess användande för dylikt ändamål icke vållar svårighet. Har det, som får bortföras, icke avlägsnats från området inom förenämnd tid, tillfalle det områdets ägare.

5 kap. Om ägoreglering och om reglering av enskilda vägar. Om vägförrättning

35 §. (1981/78) Uppkommer betydande olägenhet för fastighet genom ianspråktagande av väg eller biområde till väg kan ägobyte mellan berörda fastigheter ske. Sådant byte får ske enbart om olägenheten uppstått på grund av utfärdande av i 41 § avsett förbud, verkställande av i 50 § avsett beslut om anslutning eller regleringsplan eller på grund av splittring av ägor eller av annan dylik orsak. Motsvarar graderingsvärdena av de områden som skall utbytas inte varandra skall skillnaden ersättas i pengar. Om särskild orsak före-

ligger kan, i stället för ägobyte, vederlagsmark från annan fastighet mot full ersättning överförs till den fastighet som utsatts för olägenheten.

För i 1 mom. avsedd ägoreglering erfordras inte samtycke av ägare, innehavare av panträtt, arrende-rätt eller annan dylik särskild rättighet. Panträtt som belastar område som reglerats upphör till denna del. Samma gäller för annan rätt som belastar området, om så bestäms vid regleringen. Ägoregleringen sker utan ändring av lägenheternas mantal.

Är i 1 mom. nämnd olägenhet synnerligen betydande och kan den inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom ägoreglering, skall väghållaren utge ersättning för olägenheten om inte ägaren begär att väghållaren skall lösa fastigheten eller del därav. Inlösning skall ske vid i 37 § nämnd vägförrättning. Sedan förrättningen vunnit laga kraft bildar ett sålunda inlöst område en sådan jordregisterenhet som enligt landskapslagen (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter inlöst område utgör sedan expropriation genomförs. Utan hinder av vad i 47 § nämnda lag är stadgat skall rättighet som belastar fastigheten kvarstå.

35a §. (1981/78) Då allmän väg byggs på område, som i stadsplan avsatts som trafikområde eller i byggnadsplan för allmän trafik, är väghållaren skyldig att inlösa hela området eller del därav, om markägaren vid vägförrättning det yrkar. Väghållaren har även rätt att inlösa ifrågavarande område av nämnda slag eller del därav.

Har sådan ändring av plan, som kan inverka på i 1 mom. nämnd inlösningsrätt eller -skyldighet, godkänts i kommunfullmäktige eller är ärende angående inlösen av område anhängigt [med stöd av byggnads-lagen (1979:61) för landskapet Åland], får vid vägförrättning inte fattas beslut om inlösen förrän avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av område upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för handläggning vid särskild förrättning.

Vid inlösen enligt 35 och 35a § skall i tillämpliga delar landskapslagen (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter gälla och vid inlösen enligt 35a § därjämte vad i 35 § 3 mom. är stadgat.

Byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland har ersatts av plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

36 §. Lägges allmän väg eller tages mark för vägs biområde sålunda, att tidigare förefintlig enskild väg avskäres, och måste denna till följd härav framdragas över annan fastighets område, må för reglering av den uppkomna vägfrågan sådan förrättning äga rum, som avses i 37 §.

37 §. (1981/78) Vägförrättning skall hållas på platsen, om det inte är fråga om så ringa förändring av område att bestämmande av gränserna inte anses erforderligt. Vägförrättning skall inledas när väghållaren enligt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och vägområde eller vägs biområde närmare kan anges till sina

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

gränser. Vägförrättning kan inledas tidigare, dock inte förrän i 29 § eller 51 § 1 mom. avsett besittningstagan- de ägt rum, för bestämmande av förskottsättning eller för handläggning och avgöranden av ärenden som avses i 51 § 2 mom. eller av annan särskild orsak.

Vid vägförrättning:

1) skall område som avses i framställning om väg- förrättning bestämmas och anges på karta med ledning av vägplan och vid behov enligt anvisning av väghållningsmyndighet; om skäl föreligger skall anges även enskilda vägar och kommunalvägar som leder till vägs biområde och till vilka väghållaren har nyttjanderätt; området skall beskrivas samt utmärkas i terrängen genom råmärken om det av särskilda orsaker prövas nödvändigt;

2) skall ägor och enskilda vägar regleras i enlighet med 35 och 36 §§, om skäl därtill anses föreligga;

3) skall frågor som rör fastställande av i 75 § avsedda ersättningar behandlas; samt

4) skall förskottsättning i enlighet med 62 § 1 och 2 punkterna fastställas i resolution på sakägares yrkande, om han enligt 80 § 2 mom. har rätt därtill.

Vägförrättning skall inte ske för område vartill ägande- eller nyttjanderätten skall förväras i den ordning som i 32 § stadgas.

38 §. Förordnande om vägförrättning meddelas av [länsstyrelsen] på framställning av väghållningsmyndighet eller annan sakägare. Förrättningen utföres på väghållarens bekostnad av lantmätariingenjören utser bland dem, som äro valda till gode män vid skiftesförrättningar. Där särskilda omständigheter så kräva, må dock även annan sakägare än väghållaren åläggas att helt eller delvis ersätta förrättningskostnaderna.

I avseende å ägoreglering, reglering av enskilda vägar och andra åtgärder, som skola utföras vid väg- förrättning, så ock i fråga om det förfarande, som härvid är att iakttaga, och om granskning av de utförda åtgärderna samt deras anteckning i jordregistret skall, såvitt ej annat följer av stadgandena i denna landskapslag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad [i lagen om skifte] är stadgat beträffande motsvarande förhållanden.

L om skifte (FFS 604/1951) har ersatts av fastighetsbildningslag (FFS 554/1995).

39 §. Förutom för företagande av de i 37 § avsedda åtgärderna i däri angivna fall må förrättning på stället äga rum för bestämmande av gränserna för väg- eller biområde, hörande till redan förefintlig väg, om skäl därtill prövas föreligga, samt för utförande av ägoreglering utmed dylik väg, därest olägenhet, som omförmäles i 35 §, orsakas av i 41 § avsett förbud rörande område, vartill nyttjanderätten tidigare ej varit på motsvarande sätt inskränkt, eller till följd av förordnande, som avses i 50 §. Vid sådan förrättning skola likaså behandlas de övriga frågor, som enligt denna landskapslag eller särskilda stadganden böra avgöras vid väg- förrättning. Därom gälle i tillämpliga delar vad i 38 § är stadgat om väg- förrättning.

6 kap. Om inskränkning av nyttjanderätten till mark utmed väg

40 §. Utanför vägområde, där detta icke sträcker sig till två meters avstånd från yttre dikeskanten eller, om dike icke finnes, till tre meters avstånd från vägläntens eller -skärningens yttre kant, tillkommer väghållningsmyndighet rätt att intill sagda avstånd fälla träd och buskar samt avlägsna på området inskjutande grenar. Från detta område (sidoområde) må vid behov även annan, naturlig växtlighet avlägsnas, så ock markhinder, vilka skymma den fria sikten.

På sidoområdet äger väghållare rätt att uppsätta erforderliga vägmärken.

Där utanför vägområde inom det i 41 § 2 mom. avsedda området förekomma sådana träd, buskar eller annan, naturlig växtlighet eller sådana markhinder, vilka genom att inskränka den erforderliga fria sikten äro till fara för samfärdseln, äger väghållningsmyndighet rätt att vidtaga i 1 mom. nämnda åtgärder.

41 §. Byggnad må icke förekomma på vägs sidoområde. Jämväl utanför detta är det förbjudet att hålla byggnad på ett område, som sträcker sig till ett avstånd av 20 meter från landsväg eller 12 meter från bygdeväg, i båda fallen räknat från körbanans eller, där två eller flere sådana finnas, från den närmast belägna körbanans mittlinje (skyddsområde). Av särskilda skäl må i vägplan eller genom landskapsregeringens beslut sagda avstånd för viss väg eller del därav ökas till högst 30 meter.

Där väg bildar kurva eller till väg ansluter sig annan allmän väg eller allmänt trafikerad enskild väg eller vägen korsas av vattenväg, må byggnad, även utanför skyddsområdet, icke förekomma inom område, vilket med hänsyn till trafiksäkerheten bör vara fritt från sikten skymmande hinder (frisiktsområde).

Det är förbjudet att inom vägs sido-, skydds- eller frisiktsområde hålla upplag, stängsel eller annan anordning, vilka eller vilkas användande medför fara för samfärdseln eller olägenhet för väghållningen.

Angående vissa eftergifter från bestämmelserna i denna paragraf stadgas i 42 §. Utöver dessa eftergifter må, när skäl därtill prövas föreligga, genom landskapsregeringens beslut tillstånd meddelas till avvikelser från de i 1 och 2 mom. nämnda förbuden och även genom annan väghållningsmyndighets än landskapsregeringens beslut från förbudet i 3 mom. Har annan väghållningsmyndighet än landskapsregeringen vägrat tillstånd till avvikelser, vare sakägare berättigad att draga ärendet under landskapsregeringens prövning.

Om uppställande av ledningsstolpar utmed väg är särskilt stadgat.

42 §. 40 och 41 §§ må icke tillämpas i fråga om invid väg befintliga frukt- och prydnadsträd, prydnadsbuskar och häckar samt träd och buskar, som tagits under särskild omvårdnad, ej heller i fråga om byggnad, upplag, stängsel eller annan anordning, därest träden eller buskarna planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller byggnaden, upplaget eller anord-

ningen tillkommit, innan nyttjanderätten till området blivit underkastad i sagda paragrafer stadgad eller motsvarande i tidigare landskapslag avsedd begränsning.

Föranleder träd, buske, häck, upplag eller anordning, varom i 1 mom. är nämnt, i 40 eller 41 § avsedd fara eller olägenhet eller vållas av byggnad, som omförmåles i samma moment, fara för samfärdseln, må landskapsregeringen eller, där ej fråga är om byggnad, jämväl länsman i landskommun eller [magistraten] i Mariehamn förordna om dess borttagande eller flyttande eller om utförande av erforderlig ändring däri. Vidtager icke ägaren åtgärden inom därför utsatt tid, är väghållningsmyndigheten befogad att utföra densamma på väghållarens bekostnad.

Jämväl i fråga om borttagande, flyttning eller ändring av byggnad, upplag eller anordning, till vars uppförande eller bibehållande tillstånd med stöd av 41 § 4 mom. meddelats, må stadgandena i 2 mom. av denna paragraf vinna motsvarande tillämpning, såvitt trafiksäkerheten så oundgängligen kräver. Utan hinder av vad ovan sagts må likväl myndighet, som meddelat tillståndet, återkalla detsamma, om därvid fogats förbehåll om återkallelse, samt ålägga ägaren att vidtaga härav föranledda åtgärder vid äventyr att de annars utföras på hans bekostnad genom väghållningsmyndighetens försorg.

43 §. Har beslut meddelats, varigenom vägplan fastställts, och har detsamma bragts till kännedom, skall vad i 41 § är stadgat om hållande av byggnad invid väg äga motsvarande tillämpning i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål erforderliga samt de i sagda paragraf avsedda områdena.

44 §. (2008/31) Har förslag väckts om byggande av väg, får landskapsregeringen förbjuda uppförande av byggnader utan dess tillstånd inom visst område, som kan antas bli taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i dess omedelbara närhet. Sådant förbud, som delges genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland, får meddelas för en tid av högst två år. Landskapsregeringen får, då tvingande skäl därtill förekommer, föreskriva förlängning av tiden för förbudet.

45 §. Vad i 41, 42, 43 och 44 §§ är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av områden, för vilka stadsplan eller byggnadsplan är gällande.

7 kap. Om rätt att tillfälligt nyttja mark

46 §. (1965/16) Har förslag väckts om byggande av väg eller grundande av biområde till sådan, vare det tillåtet att på åtgärd eller uppdrag av myndighet utföra stakning, mätning, utpålning, kartläggning eller undersökning av grund eller att vidtaga annan förberedande åtgärd på fastighet och att från denna taga till stakar och pålar erforderliga träd. Vid förrättningen skall tillses, att växande gröda eller skog icke onödigt skadas. Träd eller buske, som växer i trädgård eller som eljest tagits under särskild omvårdnad, må icke utan ägarens medgivande skadas eller fällas.

47 §. (2008/31) Är det vid utförandet av vägarbete nödvändigt att för dragning av kraft- eller telefonledningar, inrättande av inkvarteringsplats, temporär reglering av trafiken, uppläggande eller försling av material eller i annat sådant syfte begagna annan tillhörigt område utanför den för vägändamål i anspråk tagna marken, är väghållaren berättigad, sedan berörd sakägare blivit delgiven om saken genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland, att förfoga över området högst den tid vägarbetet pågår, såvida inte därigenom nämnvärt men tillskyndas fastigheten.

48 §. Kan till följd av vägarbete, bro- eller jordras, översvämning eller annan sådan orsak samfärdsel icke utan hinder försiggå på väg, äger väghållaren rätt att anordna tillfällig farväg på annans mark för den tid sådan väg till följd av hindret är nödig.

Enahanda rätt tillkommer väghållaren, då till följd av snö- och ishinder vägs bibehållande i farbart skick föranleder särskilda svårigheter eller oproportionerligt dryga kostnader.

Tillfällig farväg bör anordnas så, att onödigt men för fastigheten undviks.

49 §. Utanför vägområdet må snöskärm uppsättas, där detta är nödvändigt för förhindrande av anhopning av snö på vägen. Fast snöskärm må dock inom bebott område uppsättas endast efter medgivande av fastighetens innehavare eller, om överenskommelse med honom icke kan träffas, med landskapsregeringens tillstånd.

Väghållare tillkommer rätt att vid behov upplägga från vägområdet undanröjd snö jämväl utanför området.

8 kap. Bestämmelser angående ordning och säkerhet

50 §. (1968/9) För främjande av trafiken och trafiksäkerheten på väg må landskapsregeringen genom beslut meddela förordnande om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till landsväg, som löper eller skall byggas utom stads- eller byggnadsplanelagt område eller till del därav, och angående användningen av dit ledande enskilda vägars anslutningar. På synnerliga skäl må landskapsregeringen besluta att stadgandena i detta moment må tillämpas även på viss bygdeväg eller del därav.

Regleringsplan skall uppgöras för anordnande av ny vägförbindelse om i 1 mom. avsett förbud mot användning av enskild väg utom stads- eller byggnadsplanelagt område utfärdas. I regleringsplan skall efter behov bestämmas om byggande av enskild väg och väganslutning samt anges rättsförhållandena rörande indragen enskild väg i enlighet med 1 mom. eller indragen allmän väg i enlighet med 33 §. Regleringsplan skall antas av landskapsregeringen. Då regleringsplan är genomförd kan väghållaren avlägsna förbjuden anslutning eller hindra användningen därav. I samband med byggande av väg kan interimistisk reglering göras redan därförinnan om väghållaren anser det nödvändigt och om godtagbar vägförbindelse ordnas. (1981/78)

3 mom. upphävt (2008/31).

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

Ett meddelande om landskapsregeringens i 1 mom. nämnda beslut och landskapsregeringens beslut om antagande av regleringsplan ska delges sakägare genom offentlig delgivning enligt förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Meddelande om delgivning ska publiceras både på landskapsregeringens och berörd kommuns elektroniska anslagstavla. (2017/107)

51 §. (1968/9) Då regleringsplan godkänts genom beslut, som vunnit laga kraft eller som kan verkställas utan hinder av besvär, äger väghållaren rätt att taga i besittning område, som erfordras för byggande av enskild väg eller anslutning i enlighet med regleringsplanen, till dess sagda väg eller anslutning blivit byggd.

Med anledning av regleringsplanen skall vid behov vägförrättning hållas, vid vilken, utöver vad i 5 kap. stadgas, skall iakttagas vad i riket är stadgat angående ärenden, som berör enskilda vägar.

Behörigheten i fråga om enskilda vägar tillhör numera landskapet, se 18 § 21 p. självstyrelselag (1991:71) för Åland och LL (2008:59) om enskilda vägar i landskapet Åland.

52 §. (1968/9) Utan hinder av förbud, som avses i 50 § 1 mom., må väghållningsmyndigheten, då förändrade förhållanden eller andra vägande skäl det påkalla, tillåta anslutning av enskild väg till förbud underkastad allmän väg eller användning av förbjuden anslutning, ifall ett ändamålsenligt nyttjande av fastighet det kräver och den därav försorsakade faran för trafiksäkerheten prövas vara ringa.

Väghållarens tillstånd erfordras för anslutning av väg till landsväg. Är anslutningen nödvändig för nyttjande av fastighet, skall tillstånd beviljas, om sikten från anslutningen över landsvägen är tillräckligt fri och om trafiksäkerheten inte äventyras med hänsyn till vägkorsning eller annan anslutning. I tillståndet kan föreskrivas särskilda villkor rörande anslutningen. Bestämmelserna i detta moment gäller även anslutning av enskild väg till bygdeväg. (1981/78)

De konstruktioner och anordningar inom allmän vägs område, vilka erfordras för enskild vägs anslutning till allmän väg, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att utföra och underhålla enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på så sätt, att de icke innebära fara för trafiken på den allmänna vägen eller men för dess hållande i skick. Det arbete, som härav föranledes, må väghållningsmyndigheten, om skäl därtill föreligger, utföra på vederbörandes bekostnad. Ansluter sig tidigare förefintlig enskild väg till allmän väg så, att därav försorsakas fara för trafiken, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar vidtaga åtgärder för anslutningens utförande på sådant sätt, att faran såvitt möjligt undviks.

Bygges allmän väg så, att den avskär tidigare befintlig enskild väg, eller breddas, höjes eller sänkes allmän väg så, att tillträde till denna från tidigare förefintlig enskild väg avsevärt försäkras, ankommer det på väghållaren för den allmänna vägen att på egen bekostnad draga försorg om att den enskilda vägen ledes över den allmänna vägen eller att för dess anslut-

ning till den allmänna vägen nödiga anordningar och därmed sammanhängande arbeten utföras. Vad i detta moment stadgas om enskild väg, gäller i tillämpliga delar byggnadsplaneväg.

Vad i denna lag stadgas om anslutning av enskild väg till allmän väg eller om nyttjande av till allmän väg ledande enskild vägs anslutning, gäller i tillämpliga delar även byggande av enskild väg på vägområde, som avses i fastställd vägplan. Med enskild väg avses i denna lag även sådan med enskild väg jämförlig väg eller anslutning, som endast ägaren eller innehavaren av fastighet äger rätt att nyttja. Dock må utan hinder av stadgandena i 50 § 1 mom. och denna paragrafs 2 mom. i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar till väg göras sådan anslutning, som användes uteslutande för körslor inom lant- eller skogsbruk (lantbruksanslutning), såfram icke anslutningen medför betydande fara för trafiksäkerheten.

Sakägare har rätt att hänskjuta väghållningsmyndighetens med stöd av denna paragraf träffade avgöranden eller givna anvisningar till landskapsregeringens prövning.

53 §. (1962/40) Arbete berörande vägområde, såsom upptagande av avloppsdike under vägen, utförande av för mjölkbord avsedd utvidgning av vägen och uppförande av därtill hörande bryggkonstruktion samt andra anordningar inom vägområdet eller dragande av ledningar över vägen, må ej utföras utan tillstånd av väghållningsmyndigheten, därest icke av särskilt stadgande annat följer. Där sådant tillstånd ej erfordras, skall, innan arbetet påbörjas, anmälan därom göras hos sagda myndighet.

Beträffande inrättande och underhåll av i 1 mom. avsedda konstruktioner och anordningar skall i övrigt i tillämpliga delar lända till efterrättelse, vad i 52 § 3 mom. är stadgat. Väghållaren bör dock draga försorg om maskinell vinterplogning av i omedelbar anslutning till körbanan befintlig, ibrukvarande, för mjölkbord avsedd utvidgning av vägen, som utförts i enlighet med tillståndsvillkoren, såfram körbanan maskinellt hålles fri från snö- och ishinder.

54 §. På landsväg må grind ej hållas. På bygdeväg må grind icke hållas utan landskapsregeringens tillstånd. Detta må beviljas endast om samfärdseln på vägen är av ringa omfattning och synnerligen vägande skäl föreligger för hållande av grinden. Meddelat tillstånd kan återkallas.

Stadgandena i 1 mom. skola icke äga tillämpning i fråga om grind eller bom, som erfordras för trafiksäkerheten eller påkallas av tullbevakningen.

Grind och bom skola utföras så, att de motsvara samfärdselns och säkerhetens krav, samt vederbörligen underhållas genom försorg av den, som håller anordningen.

55 §. Invid väg må ej upptagas sådan grop eller fördjupning, som kan medföra fara för samfärdseln eller vägens bestånd.

56 §. Där väg går över is, över eller utmed vatten eller på sådan höjd över eller under den angränsande mar-

ken, att därav kan uppstå särskild våda för vägfärdande, skola lämpliga skyddsvärn anbringas eller andra åtgärder vidtagas för tryggnad av samfärdseln. Över råk skall vid behov anordnas överfart.

57 §. Till ledning och skydd för samfärdseln samt till upplysning för vägfärdande skola vid väg finnas uppsatta nödiga vägmärken.

Se LF (2005:35) om vägmärken.

58 §. Därest vid skeppsfart vintertid i allmän farled över denna anordnad särskild vinterväg eller annan allmän väg avskäres genom öppnande av ränna i farleden, ankommer det på väghållningsmyndigheten att såvitt möjligt på stället utlägga bro eller insätta färja eller annorledes draga försorg om de åtgärder, vilka erfordras för tryggnad av samfärdseln och dennas ledande över fartygsrännan.

I annat än i 1 mom. nämnda fall må ej utan väghållningsmyndighetens tillstånd i is öppnas fartygsränna, som avskär allmän väg. Iordningställandet och underhållet av nödig anordning för överfart åligga härvid, såvitt icke landskapsregeringen annorlunda förordnar, den, genom vars åtgärd rännan öppnas eller användes.

Har fartyg olovligen brutit upp allmän väg, som för över is, skall väghållningsmyndigheten efter erhållen kännedom därom utan dröjsmål på bekostnad av den, genom vars tillskyndan vägen avskurits, iordningställa erforderlig anordning för överfart över rännan.

59 §. (1981/78) Väghållaren kan tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller inskränka fordonstrafik på väg som på grund av tjallossning, regn eller annan dylik orsak kan skadas av fordonstrafiken.

60 §. Vid anbringande av affärsannonser utmed väg utanför Mariehamn eller annat tätbebyggt samhälle skall iakttagas vad därom är stadgat [i landskapslagen om naturskydd inom landskapet Åland]. Utmed väg må ingenstädes anslås annons- eller reklamtavla eller annan anordning, som på grund av form, färg eller eljest kan förväxlas med vägmärke, ej heller uppställas enskild väg betecknande visare, som icke överensstämmer med fastställda anvisningar.

LL om naturskydd inom landskapet Åland har ersatts av LL (1977:41) om naturvård, som har ersatts av LL (1998:82) om naturvård.

9 kap. Om ersättning

61 §. För upplåtelse av mark samt för skada eller men, som eljest orsakas av åtgärd med stöd av denna landskapslag, så ock för kostnader, som genom sådan åtgärd åsamkats ägare av fastighet, utgives ersättning i enlighet med vad i detta kapitel stadgas.

Rätt till ersättning föreligger dock icke, där det avtalats eller uppenbarligen förutsatts, att ersättning ej skall utgå.

62 §. Ägare av fastighet är berättigad att av väghållaren utfå ersättning:

1) för upplåtelse av område för vägändamål enligt 29 § och 30 § 1 mom.;

2) för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnader, upplag eller anordningar eller ock träd,

växande gröda eller annan växtlighet bortskaffas från område, som skall upplåtas eller upplåtits för vägändamål;

3) för upplåtelse enligt 30 § 2 mom. av rätt att taga väghållningsämne eller rätt till enskild väg;

4) för mark, som erfordras för i 30 § 3 mom. åsyftat utloppsdike, såvitt frågan om läggandet av utloppsdiket icke gjorts till föremål för i vattenrättslagstiftningen förutsatt handläggning;

5) för skada eller men som eljest åsamkas fastighet av vägs byggande eller begagnande eller av marks upplåtande till vägs biområde eller nyttjande av sådant område; samt

6) (1989/29) för skäligen kostnader föranledda av bevakning av vägförrättning.

63 §. Har någon vid reglering, som i 35, 36 eller 37 § avses, icke i enlighet med lagen om skifte njutit gottgörelse för överlåtet område eller avträdd förmån eller för honom genom regleringen eljest åsamkad skada, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning i penningar för vad i sagda gottgörelse brister.

Vad i 1 mom. är sagt skall äga motsvarande tillämpning, där område vid ägoreglering fritagits från tunga, varav det varit besvärat, och innehavaren av motsvarande rättighet härigenom lidit skada.

I fall, som i 72 § avses, bedömes rätten till ersättning enligt 73 §.

64 §. Medför anläggning av ny väg eller enskild vägs förändring till allmän väg skada till följd av att ägarens rätt att nyttja fastigheten inskränkts genom stadgandena i 40 §, är väghållaren pliktig att ersätta skadan. Lag samma vare, om sådan skada uppstår vid förbättring av väg inom område, vars nyttjande ej tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt.

Enahanda ersättningskyldighet åligger väghållaren, om inom sådant område, som icke före denna landskapslags ikraftträdande varit underkastat motsvarande inskränkningar, skada i andra än i 1 mom. avsedda fall vållas genom att träd, buskar, grenar eller markhinder avlägsnas med stöd av 40 § och frågan om ersättning för skador icke tidigare ordnats.

65 §. Föranleder förbud, varom stadgas i 41 § 1, 2 eller 3 mom., synnerligen betydande men vid nyttjandet av fastighet eller del därav inom område, vars användande icke tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för sådan olägenhet.

66 §. (1968/9) Där med anledning av reglering, som avses i 35 §, eller i enlighet med 50 § 2 mom. ny enskild väg eller anslutning anlägges eller redan förefintlig sådan ändras och arbetet ej utföres av väghållningsmyndigheten, vare fastighetens ägare eller annan sakägare, om denne på grund därav åsamkas kostnader, berättigad att av väghållaren utfå skäligen ersättning härför. Föranleder förbud, som omfattas i 50 § 1 mom., betydande men vid nyttjandet av fastighet, som därförinnan haft anslutning till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren erhålla ersättning jämväl härför.

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

67 §. Medför byggande av väg eller förändring av enskild väg till allmän jämväl uppenbar nytta för fastighet, skall fastighetens ägare tillkommande ersättning för upplåtande av mark samt för skada eller men jämkas med hänsyn därtill, dock utan att ägarens rätt till full ersättning inskränkes.

Landskapet eller kommun äger, där fråga ej är om kommunen tillhörig, utanför dess område belägen mark, icke rätt till ersättning, som ovan i detta kapitel avses eller som föranledes av i denna landskapslag förutsatt expropriation, såvitt icke landskapsregeringen för särskilt fall förordnar annorlunda.

Om statens rätt till ersättning är särskilt stadgat.

68 §. Ägaren vare berättigad till ersättning av väghållaren för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnad, upplag, anordning, träd, buske eller häck, som nämnes i 42 § 2 mom., eller i 123 § avsedd byggnad måste avlägsnas, flyttas eller ändras, såvitt ersättning därför icke tidigare erlagts.

Lag samma vare, därest skada för ägaren vållas av åtgärd, som avses i 42 § 3 mom., såfram icke annat följer av villkoren för däri omförmålt tillstånd.

För skada, som uppkommer i anledning av i 109 § avsedd åtgärd, må ägaren, om han icke har rätt till ersättning med stöd av 1 mom. i denna paragraf, enligt prövning berättigas att utfå ersättning av väghållaren, såframt synnerligen vägande skäl därtill föreligga.

69 §. Orsakas skada för fastighet genom åtgärd på grund av 46 § eller till följd av tillfällig farvägs anordnande enligt 48 § eller begagnande av sådan farväg eller ock på grund av snöskärms uppsättande eller uppläggning av snö, varom stadgas i 49 §, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

70 §. (1989/29) På ersättning som avses i detta kapitel, med undantag av ersättning som nämns i 62 § 6 punkten, erlaggs sex procents ränta. I fråga om upplåtelse av område beräknas räntan från ingången av den första månaden efter den månad under vilken väghållaren tagit marken i besittning. I övriga fall beräknas räntan från ingången av den första månaden efter den månad under vilken ersättningen fastställdes, om inte landskapsregeringen av särskild anledning bestämmer på annat sätt.

71 §. Vad ovan i detta kapitel är stadgat om ägare av fastighet skall äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av nyttjande- eller servitutsrätt samt annan därmed jämförlig särskild rätt i avseende å fastighet.

72 §. Har genom sådan väghållaren tillkommande rätt eller genom sådan åtgärd, för vilken ersättning ovan i detta kapitel stadgats att utgå, eller i anledning av reglering, som i 5 kap. avses, fastighet undergått minskning i värde, så att den ej kan antagas utgöra full säkerhet för fordran, för vilken fastigheten på grund av in-teckning eller stadgandena om ogulden köpeskilnings rätt svarade före den händelse, som givit anledning till ersättningen, skall ersättningen jämte ränta nedsättas hos [länsstyrelsen]. Vid fördelning och ut-

betalning av det nedsatta beloppet skola i tillämpliga delar de bestämmelser lända till efterrättelse, vilka [enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland] gälla i avseende å expropriation av fastighet, som utgör säkerhet för fordran.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

73 §. Har innehavare av fordran, som i 72 § avses, gått denna förlustig helt eller delvis genom att nedsättning ej ägt rum eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att ersättning, som ej varit föremål för prövning vid vägförrättning eller hos [länsstyrelsen], beräknats uppenbarligen för lågt, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning för skadan med avskrivning, som antecknas på fordringsbeviset.

74 §. Vad angående ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare, gälle jämväl mot den, till vilken sakägares rätt i avseende å fastigheten övergått efter den tidpunkt, som i 72 § avses.

75 §. (1989/29) Är det fråga om ersättning som avses i 62 § 1 mom. 1-4 punkten, 63 § 1 och 2 mom., 64 § 1 mom., 65 eller 66 § och har överenskommelse inte träffats om storleken av ersättning, skall vid vägförrättningen prövas och avgöras om och till vilket belopp ersättning skall utgå även om något yrkande därom inte har framställts.

Ersättningsfrågor som nämns i 62 § 5 och 6 punkterna upptas vid vägförrättning till prövning och avgörande endast på yrkande av sakägaren.

Verkställs inte sådan vägförrättning där fråga om ersättning som avses i 1 och 2 mom. kan behandlas eller kan ersättningen bestämmas först sedan vägförrättningen avslutats skall ersättningsyrkandet avgöras av [länsstyrelsen]. Detsamma gäller när frågan rör i 63 § 2 mom. nämnd ersättning som inte varit föremål för vägförrättning och när anspråk med stöd av bestämmelserna i detta kapitel görs på annan än i 1 eller 2 mom. avsedd ersättning.

76 §. Vill någon göra anspråk på ersättning, som avses ovan i detta kapitel, skall han, om anspråket är sådant, att det kan prövas vid vägförrättning, framställa sitt yrkande vid förrättningen eller därförinnan i så god tid hos [länsstyrelsen], att ansökningen kan hänskjutas till behandling vid vägförrättningen.

Annat anspråk på ersättning, som i detta kapitel avses, skall framställas hos [länsstyrelsen].

3 mom. upphävt (1989/29).

Väghållaren stånde jämväl öppet att i den ordning, som stadgas i denna paragraf, bringa till prövning frågan, huruvida och till vilket belopp sakägare skall tillkomma ersättning.

77 §. [Länsstyrelsen] må, då vägförrättning företages, till förrättningen hänskjuta avgörandet av ärende, däri ersättning kräves enligt 68 § 1 eller 2 mom.

78 §. Ersättningsanspråk som nämns i 75 § 2 mom. och som kan prövas vid vägförrättning skall framställas på det sätt som anges i 76 § 1 mom. vid äventyr att sökanden annars förlorar rätten till ersättning, om han inte kan visa laga förhinder eller annat giltigt skäl till att hans ansökan försenats. (1989/29)

Har anhängiggörandet av ansökan, varom förmåles i 1 mom., försenats till följd av laga förfall eller av annat skäl, som bör anses giltigt, eller har ansökningen av orsak, som ej beror av sakägaren, icke från [länsstyrelsen] i tid hänskjutits till vägförrättning, ankommer det på [länsstyrelsen] att avgöra frågan om den ansökta ersättningen. Är ersättningsfrågan likväl av den beskaffenhet att dess handläggning icke lämpligen kan ske vid [länsstyrelsen], må förordnas, att särskild vägförrättning skall företagas för ändamålet.

79 §. Ersättning, som i denna landskapslag avses, skall såvitt möjligt bestämmas att utgå i ett för allt.

80 §. (1981/78) Den som enligt bestämmelserna i detta kapitel beviljats ersättning har rätt att mot godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, trots att beslutet inte vunnit laga kraft.

Egendom, för vilken förskottsersättning enligt 37 § 2 mom. skall utgå, skall värderas i enlighet med grunderna i denna lag, förutom egendom som avses i 62 § 1 punkten. Förskottsersättning skall utgå om ersättningen annars skulle fördröjas och betydande olägenhet härigenom skulle åsamkas den ersättningsberättigade. Förskottsersättningen skall utgå med högst två tredjedelar av den ersättningsgilla egendomens värde i enlighet med vad som prövas skäligen med beaktande av vägbyggets inverkan på sakägarens förhållanden. Förskottsersättning som fastställts med resolution kan lyftas utan säkerhet.

Är sakägares rätt till ersättning uppenbar kan väghållaren enligt prövning utbetala förskottsersättning, trots att i 1 mom. avsett beslut eller i 2 mom. avsedd resolution inte meddelats och säkerhet inte ställts.

Sakägare som i förskottsersättning erhållit mer än vad som skall tillkomma honom i ersättning är skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte sex procents årlig ränta från den dag förskottsersättningen utbetalades. Beträffande indrivning av överskjutande belopp och ränta skall bestämmelserna om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg gälla.

Skall ersättning enligt bestämmelserna i 72 § deponeras hos [länsstyrelsen], får ersättningen inte utbetalas om inte den ersättningsberättigade kan visa att samtliga i nämnda paragraf avsedda fordringsägare givit honom tillstånd att lyfta ersättningen.

Den som på grund av vägbygge eller reglering av enskilda vägar förlorar sin bostad eller förhindras att utöva näring eller yrke, kan enligt av landskapsregeringen fastställda grunder beviljas lån mot låg ränta eller räntestöd för ny bostad eller för att kunna fortsätta näring eller yrke.

81 §. Väghållaren och sakägare, som gör anspråk på ersättning, äro oförhindrade att träffa avtal, att fråga om ersättning skall överlämnas till slutligt avgörande

genom skiljemannaförfarande, såsom [i lagen om skiljemannaförfarande] är stadgat.

L om skiljemannaförfarande har ersatts av L om skiljeförfarande (FFS 967/1992).

10 kap. Om rätt till förutvarande vägområde

82 §. Vägområde, som genom indragning av väg enligt 33 § eller genom förklaring att användandet för vägändamål upphör blir obehövt för allmän väg, ska på område med antagen detaljplan eller detaljplan under upprättande övergå i kommunens ägo och i annat fall tillfalla ägaren till den invidliggande marken eller i Mariehamn i stadens ägo, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel eller i 34 §. Området anses övergå den dag då beslutet om indragningen kom till vederbörandes kännedom i enlighet med vad som bestäms i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Staden respektive ägaren av invidliggande område erhåller äganderätten även om vägmarken inte tillhört dessa tidigare. (2008/103)

I landskommun skall vägmark, som i 1 mom. avses, från här nämnda tidpunkt anses höra till det invid belägna området. Hör det på var sin sida om vägmarken belägna området till olika fastigheter, anses den angränsande vägmarken tillhöra vardera lägenheten intill körbanans mittlinje. Finnas två eller flere körbanor, skall såsom mittlinje betraktas mittlinjen av det område, som ligger mellan körbanornas yttre kanter. Rån mellan de på samma sida om vägmarken belägna fastigheterna fortsätter på denna mark från vägområdets kant rätvinkligt häremot. Utreder ägare av invid beläget område, att rån mellan ifrågakommande fastigheter eller de fastigheter, av vilka dessa bildats, fortsätter på vägmarken annorlunda än här ovan är sagt, skall vägmarken dock, om anspråk därpå framställs vid sådan vägförrättning, som i 5 kap. avses, förklaras tillhöra angränsande fastigheter i överensstämmelse med nämnda rån.

Vad i denna paragraf är stadgat om fastighet skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om visst outbrutet område invid vägmark.

83 §. Övergår vägmark med stöd av 82 § till ägaren av det invid belägna området, må väghållaren, om han anser skäl därtill förefinnas, göra anspråk på skäligen ersättning av ägaren för den nytta denne erhållit, såvitt nyttan bör anses vara avsevärd. Ersättning må ej betingas, då vägmark med stöd av 1 mom. övergår till kommun.

84 §. Hava sakägarna icke enats om den i 83 § omförmälda ersättningen, skall frågan om rätt till ersättning och om dess belopp på väghållarens yrkande prövas och avgöras vid vägförrättning.

85 §. Därest förordnande om företagande av sådan vägförrättning, vid vilken fråga om i 82 § 2 mom. avsedd rå eller om ersättning enligt 83 § kunde komma under behandling, icke av annan orsak meddelats inom ett år, räknat från den tidpunkt, som i 82 § 1 mom. omförmäles, skall den, som vill framställa anspråk på fastställande av rå eller utfående av er-

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

sättning, inom tre månader efter utgången av sagda tid ansöka om vägförrättning enligt 38 §. Försummar sakägaren detta eller underlåter han eljest att draga i denna paragraf oförmåld fråga under behandling vid vägförrättning, har han gått sin rätt förlustig.

86 §. Utan hinder av att vägmark, som hört till förutvarande allmän väg, enligt stadgandena i detta kapitel övergått i sin ägares besittning, må även annan, som behöver vägmarken för enskild väg, fortfarande utan ersättning begagna densamma såsom väg. Den, som har behov av vägen, åligger likväl vid anfordran av jordägaren att inom tre månader efter sådan anfordran påkalla prövning i därför stadgad ordning av frågan om upplåtande av vägmarken till begagnande såsom enskild väg, vid äventyr att jordägaren annars må avstänga vägen. Medgives rätt att begagna vägmarken såsom enskild väg, må ersättning därför icke föreskrivas att utgå, såframt ej särskilda skäl föreligga.

87 §. Har allmän väg indragits eller användande av mark såsom vägområde av annan anledning upphört, innan denna landskapslag trätt i kraft, skola med avseende å vägmarken stadgandena i 82, 85 och 86 §§ äga motsvarande tillämpning, dock så att den i 85 § nämnda tiden räknas från denna landskapslags ikraftträdande.

Har ägaren av invid vägmark liggande område i sin uteslutande besittning varaktigt innehaft och innehar han fortfarande mera av vägmarken än vad som enligt 82 § 2 mom. kan komma att höra till sagda område, får även mark, som han sålunda besitter, anslutas till detta område, såframt han framställer anspråk därpå vid vägförrättning. Härvid skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad ovan i denna paragraf och i 85 § är stadgat.

I fråga om sådan vägmark, som förut hört till landsväg och som vid denna landskapslags ikraftträdande innehaves av landskapets väghållningsmyndighet, tillämpas icke stadgandena i 1 mom. Sådant område må fortfarande begagnas för vägändamål. Då områdets användande för sagda ändamål upphör, skall vad i 82, 85 och 86 §§ är stadgat äga tillämpning.

88 §. Besvärans fastighet, från vilken område med stöd av stadgandena i detta kapitel överförts till annan fastighet, av pant- eller nyttjanderätt eller annan dylik rättighet, upphör sådan rätt att gälla med avseende å det överförda området. Såvitt genom rättighetens upphörande dess innehavare tillskyndas skada, är han berättigad till ersättning därför av väghållaren. Härvid skall i tillämpliga delar gälla vad i 9 kap. är stadgat.

89 §. Stadgandena i detta kapitel tillämpas icke på område, för vilket stadsplan är gällande, ej heller i fråga om sådant område, som utgör en lägenhet [eller med stöd av 32 § landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland] eller med stöd av motsvarande tidigare gällande lagrum inlösts till större del än för väghållning erfordrats.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

11 kap. Om kostnaderna för väghållningen

Mellanrubriken upphävd (1997/23).

90 §. (1997/23) Kostnaderna för byggande och underhåll av allmänna vägar betalas med landskapets medel då landskapet är väghållare, om inte annat följer av bestämmelserna nedan.

91 §. (1997/23) Åligger det kommun att till följd av ett förordnande som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § ombesörja byggande av allmän väg, betalas ersättning av landskapets medel till kommunen enligt den kostnadsberäkning, som landskapsregeringen och kommunen har godkänt, om inte i fråga om vissa kostnadsbelopp har överenskommit att ersättning skall betalas enligt de verkliga kostnaderna. Godkänns inte kostnadsberäkningen på detta sätt, betalas ersättningen enligt de verkliga kostnader som anses nödvändiga. I dessa inräknas kostnaderna för underhåll av väg som är under byggnad.

Är en kommun på grund av förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § skyldig att sköta underhåll av allmän väg, betalas ersättning av landskapets medel till kommunen för de kostnader som ett nödvändigt underhåll beräknas uppgå till. Ersättningsbeloppet fastställs efter det att kommunen beretts tillfälle att framställa förslag i saken.

Då ersättningsbeloppet fastställs skall som jämförelsegrund beaktas vad vägar av motsvarande art kostar landskapet i underhåll. Har en väg försetts med permanentbeläggning på kommunens bekostnad, skall i underhållet inräknas, förutom de egentliga underhållsavgifterna, även skäligen avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt får utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

Mellanrubriken upphävd (1997/23).

92-97 §§. Upphävda (1997/23).

98 §. Upphävd (1981/78).

Allmänna bestämmelser

99 §. (1961/31) Därest landskapsregeringen icke anslunda förordnar, är kommun icke berättigad att i fråga om väg inom stadsplanområde erhålla ersättning av landskapsmedel för de utgifter, vilka åsamkas kommunen enligt stadgandena i 9 kapitlet, eller för ersättningar, som utgivits med anledning av i denna landskapslag förutsatt expropriation. Jämväl då landskapet är väghållare åligger det kommun att gentemot landskapet svara för gäldandet av sagda ersättningar, såvitt landskapsregeringen icke besluter annorlunda.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller icke [i 29 § 1 mom. 5 punkten byggnadslagen (1979:61) för landskapet Åland avsedd] väg som betjänar genomfarts- eller infartstrafik. (1979/63)

Åsamkas landskapet såsom väghållare merkostnader till följd av att väg enligt kommunens beslut byg-

ges efter högre standard än som betingas av samfärdselns behov, skall kommunen erlagga dessa kostnader.

Byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland har ersatts av plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

100 §. Vid bestämmandet av kostnaderna för väghållning beaktas icke allmänna förvaltningskostnader eller kostnader för vägundersökningar ej heller utgifter för anskaffning och underhåll av byggnader, bilar och arbetsmaskiner, som äro erforderliga för väghållningen eller för anskaffning och flyttning av färja samt dess hållande i brukbart skick. (1968/9)

De ersättningar, vilka skola utbetalas enligt stadgandena i 9 kapitlet, men vilka icke föränledas av åtgärd i omedelbar anslutning till vägs underhåll, hänföras till kostnad för vägs byggande. Utgift för de enligt nämnda stadganden utgående ersättningarnas fastställande ävensom för utförande av vägförrättning samt verkställande av i denna landskapslag förutsatt expropriation beaktas på motsvarande sätt antingen i kostnad för byggande eller i kostnad för underhåll av väg.

Då en kommun på grund av ett förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § är skyldig att sköta väghållningen av allmän väg, skall de medel som kommunen uppburit i avgifter för utnyttjande av färja enligt 18 § eller i ersättning för överlåtelse av ett område eller i annan dylik gottgörelse beaktas då den ersättning som avses i 91 § fastställs. (1997/23)

101 §. Upphävd (1981/78).

102 §. 1 mom. upphävt (1997/23).

Landskapsregeringen fastställer och utbetalar jämväl de i detta kapitel avsedda ersättningar, som landskapet skall utgiva till kommunerna.

Är kommun väghållare, skall landskapet i förskottsättning för bestridande av utgifterna för vägs byggande till kommunens förfogande ställa medel i den mån arbetet fortskrider enligt plan, som godkänts av landskapsregeringen. Ersättning, som av landskapsmedel tillkommer kommun för underhåll av väg, utbetalas till kommunen under det löpande underhållsåret.

Beslut, varigenom landskapsregeringen fastställt ersättning, som i denna paragraf avses, skall i tjänsteväg bringas till kommunens kännedom.

103 §. Utan hinder av bestämmelserna ovan kan en kommun i särskilt fall åtaga sig att helt eller delvis svara för väghållningskostnaderna för en viss allmän väg. (1997/23)

När skäl därtill är, må kommun befrias från förbindelse, som den enligt 1 mom. åtagit sig.

104 §. Upphävd (1997/23).

12 kap. Om vägnämnd

105 §. (1987/25) I kommun skall finnas en vägnämnd, om inte kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen eller annan nämnd i kommunen skall handha de uppgifter som ankommer på vägnämnd.

106 §. Vägnämnden verkar som beredande och verkställande organ inom kommunens vägförvaltning.

Därutöver äger nämnden handhava de uppgifter, som i landskapslag eller -förordning eller med stöd av dessa eljest uppdragits åt densamma.

Det ankommer på vägnämnden särskilt:

1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens vägutgifter;

2) att taga initiativ och göra framställningar i frågor rörande vägnätets utveckling och vägförhållandenas förbättring inom kommunen;

3) att avgiva av myndigheter infordrade utlåtanden i vägfrågor; samt

4) att granska riktigheten av ersättningar och andra betalningar, som kommunen med stöd av denna landskapslag har att erlagga eller uppbära.

3 mom. upphävt (1987/25).

107 §. Upphävd (1987/25).

13 kap. Om straffpåföljder, tvångsåtgärder och ändrings-sökande

108 §. (1968/9) Den, som

1) bryter mot i stöd av 50 § 1 mom. meddelat förbud att bygga anslutning eller, efter det regleringsplan genomförts, att nyttja anslutning eller mot förbud, förordnande eller tillstånd, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 52 §, 53 §, 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §;

2) mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet förfar i strid med förbud, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 41, 43 eller 44 §;

3) Upphävd (2023:109)

4) olovligen på väg framför arbetsmaskin eller annat sådant redskap, som med hänsyn till vikt eller konstruktion är ägnat att skada vägen,

straffes, såframt strängare straff därför icke annorstädes är stadgat, med högst 100 dagsböter.

109 §. Har förbud eller föreskrift, som stadgats i denna landskapslag eller utfärdats med stöd av densamma, icke iakttagits, må landskapsregeringen medelst vite eller genom berättigande av väghållningsmyndighet eller annan, som frågan angår, att fullgöra erforderligt åliggande skrida till åtgärder för åstadkommande av rättelse i vad olagligen gjorts eller underlåtits. Dylikt åliggande skall fullgöras på bekostnad av den därtill skyldige, såvida landskapsregeringen icke av särskild anledning förordnar annorlunda.

Är i 1 mom. avsedd, av väghållningsmyndighet påyrkad rättelse sakenlig och oppenbarligen nödvändig, må vederbörande [magistrat] eller [länsman] berättiga väghållningsmyndigheten att vidtaga erforderlig åtgärd, dock icke att undanröja, flytta eller omändra byggnad.

Är i sådant fall, varom i 2 mom. stadgas, brådskan- de åtgärd erforderlig för avvärjande av samfärdseln omedelbart hotande fara eller är fråga om rättelse i olovlig åtgärd, som berör vägområdet, må väghållningsmyndigheten draga försorg om dess utförande.

Ovan i 2 och 3 mom. avsedd rättelse utföres på väghållarens bekostnad. Landskapsregeringen må dock på framställning av väghållningsmyndigheten ålägga den, på vilken rättelsens utförande skulle ankommit,

N 7 LL (1957:23) om allmänna vägar

att delvis eller helt ersätta väghållarens kostnader för åtgärderna.

För de fall, vilka avses i 23 och 42 §, skola stadgandena i sagda paragrafer lända till efterrättelse.

110 §. Är väghållningsmyndighet berättigad att utföra i denna landskapslag avsedd åtgärd på annans bekostnad, må kostnaderna uttagas tvångsvis i den ordning som för utmätning av allmänna avgifter är stadgad.

Se L om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007).

111 §. Om sökande av ändring i beslut, som meddelats, eller i åtgärd, som vidtagits vid vägförrättning, gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat om anförande av besvär över lantmäteriförrättning. Härvid skall iakttas, att vid anförandet av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, besvärstiden räknas från det förrättningen förklarats avslutad.

I fråga om handläggningen vid ägodelningsrätt av besvärsmål, som här avses, samt om ändringsökande i utslag, som därvid meddelats, skola desslikes bestämmelserna [i lagen om skifte] i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kommun har rätt att söka ändring i beslut vid vägförrättning eller i därvid verkställd åtgärd, såvida den anser, att förverkligandet av enligt stadsplane- eller byggnadsplanlagstiftningen fastställd plan eller härtillhörande bestämmelse därigenom försvåras.

L om skifte (FFS 604/1951) har ersatts av fastighetsbildningslag (FFS 554/1995). Se 19 - 23 kap. fastighetsbildningslag.

112 §. I [länsstyrelsens] beslut i fråga om annan enligt stadgandena i 9 kapitlet utgående ersättning än sådan, som avses i 68 § 3 mom., äger sakägare rätt att söka ändring genom att väcka talan vid underrätten på ort, där fastigheten är belägen. Sådan talan skall vid äventyr av talans förlust anhängiggöras inom nittio dagar från den, då sakägaren erhöll del av beslutet.

113 §. (1981/78) Om sökande av ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat om anförande av besvär över lantmäteriförrättning. Vid anförande av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, räknas besvärstiden från det förrättningen förklarats avslutad. I resolution som avses i 37 § 2 mom. 4 punkten får ändring inte sökas särskilt för sig.

Beträffande handläggningen av i 1 mom. avsett besvär vid jorddomstol skall bestämmelserna [i lagen om skifte (FFS 604/1951)] i tillämpliga delar gälla.

Kommun kan söka ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd om kommunen anser att genomförande av stads- eller byggnadsplan eller i dessa utfärdade bestämmelser härigenom skulle försvåras.

Se anmärkning under 111 §.

113a §. (1981/78) I jorddomstols utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen med stöd av

30 kap. 3 § rättegångsbalken beviljar besvärstillstånd. Jorddomstols utslag verkställs på sätt som om verkställighet av laga kraft vunnit dom är stadgat. Högsta domstolen kan innan saken slutligt avgörs förordna att verkställigheten av utslaget skall framskjutas eller avbrytas.

I fråga om meddelande av besvärundervisning, fullföljdsförfarande och handläggning av besvärssärende, gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat. Missnöje behöver dock inte särskilt anmälas. Efter besvärstidens utgång skall lantmäterikontoret sända besvärshandlingarna och vid behov jorddomstolens akt i målet till högsta domstolen, utan att inhämta utlåtande av förrättningsingenjören eller förklaring av de parter som godtagit beslutet.

Har högsta domstolen beviljat besvärstillstånd skall parterna på förordnande av högsta domstolen höras i den ordning som är stadgat [i lagen om skifte].

Vad i 1 mom. är stadgat gäller på motsvarande sätt ändringsökande i jordrättsdomares beslut i ärende som denne ensam avgjort. Ändring får dock inte sökas i jordrättsdomares beslut i ärende som gäller jäv mot förrättningsman. I fråga om fullföljdsförfarande gäller på motsvarande sätt vad [i lagen om skifte] är stadgat om besvär över jordrättsdomares beslut.

Se anmärkning under 111 §.

114 §. (2008/31) Ett meddelande om landskapsregeringens beslut om fastställelse av vägplan, indragning av väg samt beslut som har fattats med stöd av 50 § 1 mom. eller 52 § 2 mom. ska genom offentlig delgivning publiceras på landskapsregeringens och berörd kommuns elektroniska anslagstavla enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland. Landskapsregeringen ska innan meddelandet publiceras översända beslutet och de handlingar som utgör grund för beslutet till den kommun som berörs. Beslutet och handlingarna ska vara tillgängliga på landskapsregeringens och berörd kommuns webbplats under den tid meddelandet är publicerat på landskapsregeringens och kommunens elektroniska anslagstavla. (2017/107)

Är vägplan av ringa betydelse får delgivningen av beslut om fastställelse av vägplan, med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom., delges av landskapsregeringen genom bevislig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

Landskapsregeringens beslut om ändring av enskild väg till allmän väg skall delges kommunen samt genom bevislig delgivning den eller en av de personer som har gjort framställningen om vägändringen enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

115 §. (1968/9) Besvär över landskapsregeringens beslut i ärende, som avses i denna lag, utgöra ej hinder för beslutets verkställande, såfram ej den myndighet, som handlägger besvären, annorlunda förordnar.

Lag samma vare i fråga om besvär över annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23 eller 30 §, stadgandet i 41 § 1 mom. om ökning av där angivet avstånd, 44 §, 49 § 1 mom., stadgandet i 50 § 1 mom.

om meddelande av där nämnda förordnanden eller förbud, 59 § eller 102 § 1 mom. eller beslut, som gällande fastställande av vägplan eller byggande av väg.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning på landskapsregeringens beslut, varigenom landsväg eller enskild väg ändrats till bygdeväg eller allmän väg indragits, därest kommun är besvärande, ej heller på beslut, varigenom landskapsregeringen fastställt vägplan. Anses byggande av väg med hänsyn till samsättningsens tryggande eller av annat särskilt skäl brådskande, må landskapsregeringen dock bestämma, att besvär över beslut om fastställande av vägplan ej utgöra hinder för beslutets verkställande, såframt icke den myndighet, som handlägger besvären, annorlunda förordnar.

I beslut, som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller 109 § 1 mom. samt, av vägande skäl, i beslut, varigenom i 50 § 2 mom. nämnd regleringsplan godkännes, må förordnas, att beslutet går i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

14 kap. Särskilda stadganden

116 §. Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Redan innan denna landskapslag träder i kraft, må erforderliga förberedande åtgärder vidtagas för landskapslagens verkställighet.

117 §. Denna landskapslag tillämpas från och med dess ikraftträdande på vägar, som då underhållas såsom landsvägar och i vilka jämväl inbegripas de i 11 § 1 mom. landskapslagen (1929:1) den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland omförmälda landsvägsdelarna, dock med iakttagande av stadgandena i landskapslagen angående införande av denna landskapslag. De områden, som för landsvägar och landsvägsdelar begagnats för sådant ändamål, som i 3 § 2 mom. omförmäles, räknas från denna landskapslags ikraftträdande såsom vägnarnas biområde.

Under vilka förutsättningar och i vilken ordning enligt äldre landskapslag såsom kommunal- eller byvägar underhållna vägar samt vissa andra vägar, som äro att anse såsom allmänna, skola med anledning av den nya landskapslagens trädande i kraft förklaras vara bygdevägar, därom stadgas i landskapslagen om införande av denna landskapslag.

Se LL (1957:24) om införande av landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland.

118 §. När redan förefintlig allmän eller såsom allmän ansedd väg i stöd av landskapslagen angående införande av denna landskapslag förändras till bygdeväg, får den nya väghållaren utan lösen övertaga vägområdet samt de för ändamål, som i 3 § 2 mom. av denna landskapslag omförmäles, i besittning tagna, till vägs biområde hänförliga områdena. Härvid skall till den nya väghållaren på dennes yrkande överlätas nödigt område för uttagning av väghållningsämne, därest sådant område för ändamålet reserverats. Den rätt till på områdena befintliga, för vägändamål tillkomna byggnader, anordningar och andra anläggningar, som

tillkommit den förutvarande väghållaren, övergår likaledes utan lösen till den nya väghållaren.

Har den förre väghållaren tillkommit för viss tid gällande eller eljest begränsad rätt att uttaga väghållningsämne eller rätt till enskild väg, övergår även sådan rätt utan lösen till den nya väghållaren.

Väg, som förändrats till bygdeväg, övergår till den nya väghållaren jämte den rätt till röjning av invid vägen befintliga områden, varom stadgas i 7 § landskapslagen (1924:6) angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland och 2 § 5 mom. landskapslagen (1929:1) den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden rörande vägväsendet i landskapet Åland.

119 §. Är företag, som avser byggande av landsväg eller dess flyttande eller annan förbättring, vid denna landskapslags ikraftträdande under utförande och har ej inlösen av erforderligt område för vägen skett samt ersättningarna ej bestämts, skall denna landskapslag tillämpas vid företagande av de åtgärder, vilka äro nödiga för vägföretagets fullföljande. Beträffande landsväg eller del därav, på vilken vägarbetet påbörjats, förrän denna landskapslag trädde i kraft, må dock 67 § 1 mom. icke tillämpas, och i fråga om kommun ej heller 67 § 2 mom. Dock skall 12 § i landskapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland, sådan den lyder i landskapslagen (1939:2) av den 18 april 1939, äga tillämpning på kommun.

Har genom beslut av landskapsstyrelsen före denna landskapslags ikraftträdande fastställts plan för vägföretag, som i 1 mom. omförmäles, skall med avseende å sådan plan gälla vad i denna landskapslag stadgas om laga kraft vunnen vägplan. Sagda beslut skall dock medelst kungörelse bringas till allmän kännedom i vederbörande kommun. Har vägarbetet för planens genomförande icke påbörjats, räknas den i 28 § bestämda terminen från landskapslagens ikraftträdande. Beträffande vägområde, på vilket vägarbetet påbörjats, skall vägrätt, som i 29 § avses, anses hava uppkommit, när denna landskapslag trädde i kraft, men på ersättningen för områdets upplåtande beräknas räntan från utgången av den månad, under vilken vägarbetet påbörjades.

Vad här är stadgat om landsväg avser i tillämpliga delar jämväl inom Mariehamn befintliga landsvägsdelar.

120 §. (1958/14) Har med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen (1924:6) angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland beslut meddelats om förändring av kommunal- eller byväg till landsväg, men vägen icke före denna landskapslags ikraftträdande blivit enligt förstnämnda landskapslags 61 § 1 mom. godkänd, skall beslutet förfalla, såframt vägen icke inom två år från det denna landskapslag trädde i kraft försatts i det skick, som i sagda lagrum är avsett.

Beslut om byggande eller förbättring av kommunal- eller byväg förfaller, ifall vägarbetet icke påbörjats före den 1 januari 1960. Har vägarbetet påbörjats,

N 8 LF (1979:6) om färjor

skall den äldre landskapslagstiftningen äga tillämpning, såvitt icke annat följer av vad i 3 § landskapslagen angående införande av denna landskapslag är stadgat.

121 §. I fråga om de kommunalvägar, som icke förändrats till [bygdevägar] enligt landskapslagen om denna landskapslags införande och ej heller indragits såsom allmänna vägar, skola de äldre stadgandena äga tillämpning, intill dess annorlunda förordnas.

Jämväl efter det beslut om ändring av kommunalväg till [bygdeväg] trätt i kraft, skall äldre lag tillämpas ifråga om ersättning, som föranledes av överlåtelse av område eller inskränkning av nyttjanderätt enligt 6 § landskapslagen (1929:1) innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland eller vartill eljest uppkommit rätt, innan beslutet trädde i kraft, eller då fråga är om debitering, uppbörd eller redovisning av kostnaderna för avhjälpande av bristfälligheter, vilka yppats vid enligt äldre landskapslag förrättade vägsyner på kommunalvägar och av andra av väghållningen beträffande kommunalväg föranledda utbetalningar. Detsamma skall gälla i det fall, att vid iståndsättning av kommunalväg, som förklarats för bygdeväg, i sådant lagenligt skick, som överlåtelserna påkallar, använts område utan landskapsstyrelsens beslut eller med avvikelse från sådant. Dylikt område, beträffande vilket vad i 31 § av denna lag är stadgat skall tillämpas, bör anses höra till [bygdeväg], räknat från början av följande månad efter den mottagningsyn, vid vilken vägen blivit godkänd. Från samma tidpunkt bör motsvarande del av kommunalväg anses upphöra att vara allmän väg, såfram ej annorlunda bestämts. (1968/9)

122 §. Därest kommunalväg eller annan redan förefintlig väg, som är att anse såsom allmän, men enligt landskapslagen angående denna landskapslags införande icke förändrats till [bygdeväg], sedermera övertages såsom landsväg eller bygdeväg, skall vad om enskild vägs förändring till allmän väg är stadgat äga tillämpning, dock så, att i 118 § avsedda rättigheter och förmåner skola överlåtas till väghållare utan ersättning.

123 §. Förekommer vid denna landskapslags ikraftträdande byggnad på väg- eller biområde, som avses i 31 §, må den förbliva orubbad. Orsakas av sådan byggnad fara eller olägenhet för den allmänna samfärdseln eller för begagnandet av biområdet, skall vad i 42 § 2 mom. är stadgat äga tillämpning.

124 §. Tillstånd att hålla grind på [bygdeväg] eller annat sådant särskilt tillstånd, som av vederbörande myndighet härförinnan meddelats, skall ej upphöra att gälla till följd av denna landskapslags ikraftträdande.

125 §. Närmare bestämmelser om behandlingen av vägfrågor samt övriga föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (1979:6) om färjor.

N 8 Landskapsförordning (1979:6) om färjor

1 §. Denna förordning tillämpas på landskaps- och kommunalfärja som har till uppgift att i anslutning till allmän eller kommunalväg förmedla fordons- och passagerartrafik över vatten inom landskapet Åland.

I denna förordning avses:

1) (1982/7) med färja en med fordonsdäck försedd farkost, varvid

a) frigående färja är en maskindriven fritt styrbar färja;

b) linstyrd färja är en färja som för maskin drivs fram längs lina;

c) styrbar färja är en propellerdriven linstyrd färja som kan manövreras utan styrlina;

d) isfärja är en lindriven färja som förmedlar trafik på allmän vinterväg över vinterfarled;

e) luftkuddefartyg är en fritt styrbar färja som rör sig på luftkudde;

2) med färjled en för färja speciellt avsedd vattenled;

3) (1982/7) med färjsträcka färjledens längd mellan färjfastena vid medelvattenstånd (M.W.);

4) med rutt den sammanlagda färjsträckan mellan ändpunkternas färjfasten.

2 §. Om trafik med frigående färja gäller utöver vad om handelsfartyg är stadgat vad i denna förordning föreskrives.

Se SjöL (FFS 674/1994), L om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (FFS 1686/2009), SjötrafikL (FFS 782/2019) och L om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023).

3 §. (1982/7) Färja skall vara så byggd, utrustad och bemannad att den motsvarar sitt ändamål och är säker.

Färjas typ, mått och lastförmåga fastställs av landskapsregeringen.

4 §. Färja skall vara utrustad med sådana ändamålsenliga anordningar, att den kan angöras säkert vid färjbryggan. Dessutom skall på färja finnas anordningar för säker stängning av köröppningarna.

5 §. (1982/7) Styrbar färja får vid fara för sammanstötning omedelbart lösgöras och får vid behov för trafik i isförhållanden vara lösgjord från styrlinan.

Styrbar färja får även lösgöras från styrlinan vid transport av utryckningsfordon eller i 12 § 2 mom. 1-5 punkterna avsett fordon om en långsam farkost eller flottning stängt färjleden. Därtill får styrbar färja framföras för egen maskin vid linbyte eller under annan kortare tid.

Styrbar färja får även föras till varv eller färjställe för egen maskin, manövrerad av en därför kompetent person.

Om styrbar färjas styrlina på grund av livlig båttrafik eller svåra vind- eller strömförhållanden eller annat dylikt skäl medför olägenhet för båttrafiken eller den styrbara färjans manövrering, kan landskapsregeringen under nedan i 9 § nämnda förutsättningar bestämma att styrbar färja får trafikera utan styrlina även i andra fall och även under säsong med öppet vatten.

6 §. Linstyrd färja skall ha följande utrustning:

1) enligt färjans längd räddningsredskap enligt följande:

	Färjans längd	
	Över 10,5 m	Högst 10,5 m
livbojar	4 st.	2 st.
skeppsbåtar	1 st. à 4 personer	1 st. à 4 personer
flytvästar	1 st. för varje person ombord	1 st. för varje person ombord
flytredskap	för hela antalet personer ombord	för hela antalet personer ombord
båtshake	2 st.	1 st.

För isfärja är dock följande utrustning tillfyllest:

- 1 livboj på vardera sidan av färjan;
- 1 båtshake på vardera sidan av färjan.
- 2 ankare med tillräckligt lång kätting;
- 3) enligt färjans längd brandredskap enligt följande:

färjans längd	brandyxa	handsläckare
Över 10,5 m	1 st.	1 st. i maskinrum 1 st. i styrhytt 5 st. på bildäck
Högst 10,5 m	1 st.	1 st. i maskinrum 1 st. i styrhytt 3 st. på bildäck

Släckarna skall vara av effektklass B II-C. Av de på bildäck placerade släckarna skall en vara placerad i närheten av nedgången till maskinrummet. (1982/7)

I denna paragraf avsedd livräddningsutrustning skall uppfylla de bestämmelser som av trafiksäkerhetsverket med stöd av 3 § förordningen den 19 januari 1973 om livräddningsanordningar på fartyg (FFS 29/1973) utfärdats den 24 april 1973 ävensom bestämmelser som i framtiden härom utfärdas samt brandutrustning de bestämmelser som av trafiksäkerhetsverket med stöd av 3 kap. förordningen den 18 februari 1972 om brandsäkerheten på fartyg (FFS 152/1972) utfärdats den 1 mars 1972 ävensom bestämmelser som i framtiden härom utfärdas.

För att säkerställa funktionsdugligheten hos räddningsutrustningens fästeanordningar och för att upprätthålla färjpersonalens beredskap skall landskapsregeringen tillse att övningar i att lösgöra utrustningen utförs enligt landskapsregeringens direktiv. (1982/7)

Livbojar, flytvästar och -redskap skall lätt kunna lösgöras. (1982/7)

7 §. Linstyrd färja skall ha sådana varningsanordningar som avses i 9 § förordningen den 30 mars 1978 om förhindrande av sammanstötning i inre farvatten (FFS 252/1978).

8 §. (1982/7) Färjförare skall ha fyllt 18 år samt vara förtrogen med färjmaskineriets konstruktion och drift.

Förare av färja vars rutt korsar fartygsled skall förete läkarintyg över att han kan särskilja till förhindrande av fartygskollisioner stadgade signalljus och ljudsignaler samt vara förtrogen med förordningen

innefattande regler till hindrande av sammanstötning i inre farvatten (FFS 252/1978). I detta moment nämnda läkarintyg skall förnyas med fem års intervaller.

9 §. (1982/7) Landskapsregeringen kan, med beaktande av linstyrd färjas typ, storlek samt trafikens omfattning, för varje enskilt fall bestämma huruvida färjan skall ha annan personal utöver föraren.

Besättningen på styrbar färja som konstant trafikerar i enlighet med 5 § 4 mom. och på luftkuddefartyg består alltid av förare och hjälparl vilkas kompetens landskapsregeringen fastställer efter att ha hört trafik-säkerhetsverket.

En linstyrd färja ska besiktigas årligen. Vid besiktningen kontrolleras att färjans skrov, maskineri och utrustning uppfyller de krav som ställs i denna förordning. (2008/4)

Besiktningssintyg skall anslås på synlig plats på färja.

Undervattensdelar på färja som haft bottenkänning skall besiktigas. Denna besiktning kan göras utan torrsättning.

10 §. På frigående färja övervakas och ledes trafiken av befälhavaren på färjan.

Landskapsregeringen fastställer tidtabell för frigående färja. Allmänheten ska underrättas om tidtabell genom att de publiceras i minst en lokaltidning med allmän spridning i landskapet enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland om offentlig delgivning. Dessutom ska tidtabell uppsättas på vederbörande färjbyggor eller i deras omedelbara närhet. (2008/53)

11 §. På linstyrd färja övervakas och ledes trafiken av föraren av färjan.

Linstyrd färja trafikerar enligt behov. Vägtrafikant som kommit till linstyrd färja skall utan dröjsmål färjas över färjleden om icke godtagbart skäl till dröjsmål finns.

Landskapsregeringen kan fastställa tidtabell även för linstyrd färja.

12 §. Är icke annat föreskrivet skall vägtrafikanter färjas över färjleden i den ordning de anländer till färjfäste, men befälhavaren på frigående färja eller förare av linstyrd färja har rätt att avvika från denna ordning om färjans däcksutrymme, lastförmåga eller väderleksförhållandena icke medger att fordon som är närmast i tur tages ombord för överfart.

Företrädesrätt till överfart före andra fordon har enligt [8 § 3 mom. landskapslagen om vägtrafik] utryckningsfordon samt buss och mjölktransportbil i regelbunden tur. Rätt till överfart före övriga fordon har även:

- 1) fordon som befordrar eller som skall avhämta svårt sjuk eller skadad person;
- 2) fordon som befordrar läkare, sjukskötare, hälsovårdare eller barnmorska till svårt insjuknad eller skadad person samt veterinär i brådskande uppdrag;
- 3) fordon som befordrar trafikövervakande myndighet på brådskande tjänsteresa;
- 4) fordon i trafik för utförande av brådskande arbete på allmän väg eller färja; samt

N 8 LF (1979:6) om färjor

5) övriga fordon som landskapsregeringen med stöd av [35 § 1 mom. b punkten landskapslagen om vägtrafik] beviljat förtur.

Om förtursrätt för fordon som transporterar farligt gods stadgas i 15 § 3 punkten. (1982/7)

Önskar förare av utryckningsfordon eller förare av i 2 mom. 1, 2 eller 4 punkten avsett fordon överfart med färja med fastställd tidtabell på annan än tidtabellsenlig tid, skall färjningen utföras och färjan vid tidpunkten för överfarten vara reserverad vid avgångsbryggan därest meddelande om fordonets ankomst gjorts på förhand. Önskar förare av nyssnämmt fordon följa med färja efter det att denna redan lagt ut skall färjan återvända för att hämta fordonet om detta kan ske utan svårighet. Om nämnda fordon härvid på grund av utrymmesbrist inte ryms på färjans fordonsdäck har färjans förare rätt att beordra utrymning av erforderlig del av däcksutrymmet. (1982/7)

Önskar förare av annat än i 4 mom. avsett fordon följa med linstyrd färja som lagt ut kan färjan såframt plats finns återvända för att hämta fordonet om detta kan ske utan svårighet. Fordon avhämtas dock icke om färjan avgått enligt tidtabell eller om ovan i 4 mom. avsett fordon tagits ombord.

LL om vägtrafik (1958:8) har upphävts genom VägtrafikL (1983:27).

13 §. Passagerare är skyldig att noggrant iakttaga befälhavarens på frigående färja och förarens av linstyrd färja lastningsinstruktioner.

Färjas däcksutrymme skall lastas så, att dörrarna åtminstone på den ena sidan av varje fordon kan öppnas för avstigning. I fordon vars dörrar på ingendera sidan kan öppnas för avstigning får personer icke finnas under färden.

På färja eller vid färjfäste bör placeras enligt gängse bruk utformade märken och tavlor som avser förbudande av tobaksrökning, begränsning av tomgång, åtdragande av handbroms eller annat som är nödvändigt med hänsyn till säkerheten eller dirigeringen av trafiken.

14 §. Innan lastning och lossning påbörjats samt medan dessa pågår skall den person som ansvarar härför övervaka att färjan är vederbörligen förtöjd vid kajen, så att färjan icke kan glida ut från färjbryggan då bilar kör ombord eller i land. Landgång bör vara säkert fastsatt innan passagerare tillåtes gå i land eller ombord.

Landkörningsrampen och bommen som stänger körvägen till och från färjan får endast hanteras av personer som instruerats för detta ändamål.

På färjor där trafiken dirigeras med trafikljus skall befälhavaren på frigående färja eller förare av linstyrd färja hålla ljusen påkopplade då det är förbjudet att avlägsna sig från färjan och släcka nämnda ljus då det är tillåtet att avlägsna sig från färjan. Passagerare skall ovillkorligen rätta sig efter trafikljusen.

15 §. Vid transport av farligt gods skall följande bestämmelser iakttagas:

1) Angående transport av sprängämnen på färja, gäller vad [i förordningen den 24 september 1971

om explosiva ämnen (FFS 696/1971) i stöd av ÅFS (1971/12)] är stadgat.

2) Då tankbilar som transporterar eller senast transporterat brännbara vätskor eller gaser av klass I eller II eller då övriga fordon som transporterar vätskor och gaser av nämnda slag i större mängd än 250 kg tages ombord på linstyrd eller frigående färja vars rutt är högst 2,5 km, får icke övriga fordon eller passagerare medfölja.

3) Då i 2 punkten avsedda fordon tages ombord på färja vars rutt är längre än 2,5 km, skall dessa stuvats på däck så, att mellan dem och övriga fordon finns minst 1 meter fritt utrymme och får på dylik färja där bildäcket enligt sjövärdighetsbesiktningsbeviset,

a) är inräknat som passagerarutrymme medfölja högst 20 passagerare;

b) icke är inräknat som passagerarutrymme, medfölja passagerare, i utrymmen ovanom bildäck, till ett antal som framgår ur sagda bevis.

4) Transportör av i 1 och 2 punkterna nämnt gods är skyldig att före ombordkörning meddela befälhavaren på frigående färja eller föraren av linstyrd färja om mängd och slag av sådant gods.

5) På frigående färja som transporterar i 2 punkten nämnt gods skall finnas sådan brandmansutrustning varom stadgas i förordningen den 18 februari 1972 om brandsäkerheten på fartyg (FFS 152/1972) samt av trafiksäkerhetsverket godkänd gasmätare.

I övrigt gäller i tillämpliga delar vad om transport av sprängämnen och brännbara vätskor till sjöss är stadgat.

I färjas tidtabell kan angivas särskilda turer på vilka fordon med i 1 mom. nämnt gods har förtursrätt.

LL (1971:12) om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande explosionsfarliga ämnen har ersatts av LL (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

Se vidare L om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023).

16 §. Om färjled, som trafikeras av linstyrd färja, korsar farled, ska (2011/101)

1) (2011/101) den linstyrda färjan när den är i rörelse avge ett gult blinkande ljus utöver de ljus och signalfigurer som föreskrivs i förordningen om förhindrande av sammanstötning i inre farvatten,

2) (1982/7) på ömse sidor om färjleden invid farleden beroende av förhållandena på 500-1300 meters avstånd från färjleden, på en plats som är väl synlig från det håll därifrån fartygen kommer, vinkelrätt mot farleden uppsätts ett 144x288 centimeter stort förmarke för färja (fig. 1) med undre kanten minst två meter över vattenytan vid medelvattenstånd (M.W.), vilket förpliktigar befälhavare på fartyg som enligt sjövägsreglerna skall vara utrustat med vissla att med en lång ljudsignal anmäla sin avsikt att korsa färjleden,

3) färjans lina eller linor anbringas så, att varje lina när den är slak på farledens hela prickade bredd kommer att ligga under det av trafiksäkerhetsverket, på basen av det fastställda seglationsdjupet, bestämda dragningsdjupet.

Under seglotionssäsongen skall det ovan i 1 mom. 2 punkten nämnda förmärket för linstyrd färja nat-tetid eller vid dålig sikt belysas om korsande farled har försetts med ledfyror enligt 3 § förordningen den 25 februari 1961 om säkerhetsanordningar för sjöfar-ten (FFS 125/1961). När de lokala förhållandena så kräver kan förmärke för linstyrd färja placeras annor-lunda än vad ovan sägs och vara större, så att märkets och figurens mått ökas med hälften. Landskapsreger-ingen kan utfärda närmare bestämmelser om märkets beteckningar och konstruktion samt om belysnings-anordningarna.

Färjans lina eller linor får icke onödigtvis hållas strama så att trafik över färjleden förhindras.

Färjled där isfärja trafikerar eller där bro över is-väg används skall förses med förmärke i enlighet med 1 mom. 2 punkten. Övre kanten av nämnda märke skall förses med radarreflektor och vid behov med ett gult ljus som blinkar om natten. Dessutom förses färjleden i bägge ändpunkter med radarreflektorer och vitt ljus som lyser om natten. (1982/7)

Om färjled inte korsar farled skall den förses med ett märke i enlighet med 2 mom. c punkten. Märket placeras vid färjlägena eller intill allmän farled på ett avstånd av 50-200 meter från färjleden. Därtill kan i samband med märket användas en skylt med texten ”Varning för vajer”. (1982/7)

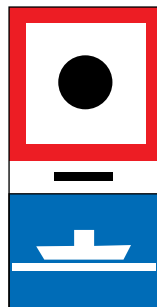
17 §. Har styrbar färja i fall, som avses i 5 § 1 och 2 mom., för färd i isränna kastat loss från styrlinan användes varningsanordningar som avses i 7 §.

18 §. Då styrbar och linstyrd färja trafikerar längs styr-lina och styrbar färja trafikerar lösgjord från styrlina i de i 5 § 1 och 2 mom. nämnda fallen skall förare tillse att fartyg som använder korsande farled får passera före färjan och föraren skall innan han sätter färjan i rörelse, såvitt möjligt förvissa sig om att fartyg inte nalkas i farleden på ett sådant sätt att fara för samman-stötning kan uppkomma. Maskindrivet fartyg med en längd under 7 meter, roddbåt eller därmed jämförbar farkost samt segelbåt med en längd under 7 meter skall hålla undan för färjan. (1982/7)

När fartyg nalkas färjleden skall föraren av färja tillse att färjans lina eller linor icke i farleden hindrar fartygets färd. Om vattendraget vid färjleden skall reserveras för knippbogsering av virke eller på grund av tillfällig annan transport upplåtas för sjötrafik till ett större djup än det fastställda seglotiondjupet eller större bredd än ledmärkena anger, skall linstyrd fär-jas lina eller linor vid behov sänkas ned till färjledens botten. Den som verkställer tillfällig transport skall dock i tillräckligt god tid på förhand till vederbörande vägmästare eller föraren av färja anmäla tidpunkten för den kommande transporten och, innan färjleden korsas, ytterligare försäkra sig om att färjans lina eller linor vilar på botten.

Där de lokala förhållandena sådant påkallar kan landskapsregeringen efter att hava hört trafiksäker-hetsverket meddela närmare säkerhetsbestämmelser angående farleds och färjleds korsningsområde och trafiken inom sådant.

19 §. Belägges användning av frigående färja med av-gift skall bestämmelse härom anslås på vederbörande färjbryggor eller i deras omedelbara närhet.

Figur 1.

N 9 Landskapslag (1964:16) om kommunalvägar

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Denna lag gäller sådana av kommun övertagna all-männa vägar, som icke enligt landskapslagen den 17 juli 1957 om införande av landskapslagen (1957:24) om allmänna vägar i landskapet Åland hänförs till allmänna vägar, liksom även vägar, vilka kommun framdeles enligt stadgandena i denna lag besluter bygga eller övertaga.

2 §. Till kommunalväg höra körbana samt de områden, anläggningar och anordningar, som varaktigt erfor-dras för vägens bestånd och begagnande, såsom väg-ren, slänt, bankett, dike, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som ansluter sig omedelbart till vägen, samt skyddsvärn, trumma, bro, färja med färjläge och färjled samt brygga, som förklarats ansluten till vägen, ävensom vägmärke. Till väg såsom dess biområden höra dessutom platser, vilka varaktigt erfordras för uttagning och transport av väghållningsämnen.

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmäte-riförrättning, sträcker sig till ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där dike icke finnes, vägsälanten eller -skärningen.

3 §. Kommunalväg förvaltas av den kommun, inom vilken den befinner sig.

Har kommunalväg betydelse för samfärdseln i an-nan kommun än den, inom vars område den befinner sig, må mellan kommunerna avtal ingås om att den andra kommunen omhänderhar väghållningen eller deltagar i väghållningskostnaderna.

2 kap. Om vägplan, väg rätt och vägförrättning

4 §. En kommun som har för avsikt att bygga kom-munalväg kan anhålla hos landskapsregeringen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vä-gen. Till anhållan skall fogas kommunfullmäktiges

N 9 LL (1964:16) om kommunalvägar

förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritats samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. En kommun kan även besluta att själv göra upp vägplan och kostnadsförslag. Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts och tillställts kommunen, i det fall att landskapsregeringen uppgjort vägplanen, kan kommunen anhålla hos landskapsregeringen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen. (1997/80)

Är väg gemensam för två eller flera kommuner, må vägplan uppgöras och förhandsbeslut om byggnadsbidrag fattas endast under förutsättning att kommunerna utfäst sig att svara för vägens byggande och underhåll i hela dess sträckning.

Innan vägplan antas skall den ha varit framlagd till allmänt påseende under 14 dagars tid. Beslut om att anta vägplanen och bygga vägen skall underställas landskapsregeringen för fastställelse. I anslutning till fastställelsebeslutet beviljas kommunen vägrätt. (1987/24)

Då frivillig överenskommelse med berörda fastighetsägare angående upplåtande av nödigt vägområde, ersättning för mark, skada och men eller för vägmaterial icke kunnat träffas, bör kommunen hos [länsstyrelsen] anhålla om förordnande för vägförrättning.

Vid handläggning av i denna paragraf nämnda ärenden skola i tillämpliga delar stadgandena i landskapslagen (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland lända till efterrättelse.

5 §. Vägrätten innefattar rätt för kommunen att taga i besittning och nyttja för i 2 § avsedda vägändamål det område, som erfordras för vägen, utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten.

Vägrätten innefattar jämväl rätt att från vägområdet avlägsna träd, buskar och andra naturhinder, som äro till men för väghållningen, samt att avhugga grenar, som sträcka sig över sagda områden.

Utgör anordning eller anläggning eller ock fristående byggnad, som icke användes som bostad, sådant hinder för byggande av väg, att byggnadskostnaderna, utan flyttning av anordningen, anläggningen eller byggnaden, skulle bliva ansevärt högre eller annars betydande olägenhet därav följa och förorsakar icke flyttningen av hindret dess ägare skada eller nämnvärt förfång, må landskapsregeringen vid vägrättens beviljande besluta om flyttning av anordningen, anläggningen eller byggnaden till lämplig plats.

Utänför vägområdet må landskapsregeringen på anhållan bevilja kommunen rätt att avlägsna trafiksäkerheten äventyrande träd och buskar, likväl icke träd eller buskar, som växa på tomt eller i trädgård eller som annars tagits under särskild omvårdnad, med mindre synnerliga skäl därtill föreligga. Om avlägsnande av här avsedda träd och buskar eller avhuggning av grenar skall markens ägare eller innehavare på förhand i god tid underrättas.

6 §. Kräves oundgängligen för undvikande av oskäliga kostnader för väghållningsskyldighetens fullgörande, att grus, sten eller annat väghållningsämne tages från

fastighets mark, må landskapsregeringen förordna, att i 5 § 1 mom. avsedd bestående nyttjanderätt därtill skall medgivas, såframt betydande förfång icke däri genom tillskyndas sagda fastighet. Samtidigt må förordnas om nyttjande av väg eller mark för transport av väghållningsämne.

3 kap. Om väghållning

7 §. *Väghållning* omfattar byggande och underhåll av väg.

Med *byggande av väg* avses anläggning av ny väg samt flyttning, breddning och annan förbättring av förefintlig väg.

Såsom *underhåll av väg* anses åtgärder som är erforderliga för bibehållande av vägen i ändamålsenligt skick, däri inberäknat renhållning med uppsamling och bortforsling av avfall från vägen samt öppethållande av väg vintertid. (1981/7)

8 §. Väg skall till sin sträckning och bredd samt även eljest byggas så, att ändamålet därmed uppnås på bästa möjliga sätt utan att någon åsamkas större skada eller förfång än nödvändigt.

Väg skall hållas i det skick dess ändamål och nytta förutsätta, såvitt det kan ske med skäliga kostnader.

På område, för vilket stads- eller byggnadsplan fastställts eller där tätbebyggelse finnes eller är i utveckling, må väg icke byggas så, att genomförandet av den fastställda eller framtida planen därigenom skulle kunna försvåras.

9 §. Väghållningen ombesörjes av kommunens vägnämnd, på vilken det jämväl ankommer att besluta om de begränsningar av trafiken, som varaktigt eller tillfälligt kunna påkallas av vägens bärkraft eller andra omständigheter. Begränsningar, förbud, påbud och varningar böra anges med trafikmärken.

10 §. Grind eller bom får inte hållas på kommunalväg utan kommunens tillstånd. (1997/80)

Byggnad, stängsel som äventyrar trafiksäkerheten eller annan varaktig anordning får inte uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. En kommun kan dock på ansökan medge undantag från detta förbud, där det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras eller framtida ombyggnad av vägen försvåras. (1997/80)

Angående byggnadsverksamheten på område, för vilket fastställts i byggnadslagstiftningen förutsatt plan eller föreskrift, gäller vad därom är särskilt stadgat.

11 §. (1997/24) Vintertid skall kommunalväg hållas fri från hinder av snö och is i den utsträckning som erfordras för motorfordonstrafik, om det inte är onödigt på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl.

12 §. Upphävd (1997/24).

13 §. För vägbygge förordnar landskapsregeringens [vägavdelning] en övervakare, som äger följa byggnadsarbetet och tillse, att givna föreskrifter om arbetets utförande iakttagas. Övervakaren må besluta om

arbetets inställande, men beslutet skall omedelbart underställas vägsynenämnden för avgörande.

Slutsyn på vägbygge förrättas av en vägsynenämnd och den för bygget förordnade övervakaren. I vägsynenämnden ingår en representant för landskapet, tillika ordförande, och en representant för vägnämnden i kommunen. Har en entreprenör anlåtts vid vägbygget, får han själv eller ombud för honom närvara vid synen och yttra sig över gjorda anmärkningar. (1997/24)

Vid slutsyn föres protokoll, som fordersonast översändes till landskapsregeringen och kommunens vägnämnd.

Ärenden om kommunalvägar och andra infrastrukturfrågor handläggs numera av landskapsregeringens infrastrukturavdelning.

4 kap. Om kostnaderna för väghållningen och om landskapsbidrag

14 §. Väghållningen bekostas med kommunens medel. Enskild person, som nyttjar eller har behov av vägen, må icke åläggas att deltaga i väghållningskostnaderna, med mindre vägen för hans behov enligt mellan honom och kommunen ingånget avtal skall byggas eller underhållas på ett sätt, som är kostsammare än vad som i allmänhet fordras enligt denna lag.

Har i 3 § 2 mom. avsett avtal ingåtts mellan kommuner och därvid jämväl avtalats om kostnadernas fördelning, lände det till efterrättelse. Föreligga i annat fall giltiga skäl för kommuns åläggande att deltaga i väghållningskostnaderna på annan kommuns område och sänjas kommunerna icke om kostnadernas fördelning, må landskapsregeringen bestämma, att fördelning av kostnaderna skall verkställas och enligt vilken grund detta skall ske.

15 §. Kommun må icke uppbära ersättning för nyttjande av kommunalväg eller område, anläggning eller anordning, som hör till sådan väg. Avgift må dock uppbäras för anlåtande av till kommunalväg hörande färja. Beslut om fastställande av sådan avgift som likväl icke må vara högre än vad kostnaderna för färjans underhåll förutsätta, skall underställas landskapsregeringen.

15a-17 §§. Upphävda (1997/24).

18 §. 1 mom. upphävt (1987/24).

Statistiska och ekonomiska uppgifter om kommunalvägarna och om trafiken på dem bör av kommunen insamlas och insändas till landskapsregeringen enligt därom meddelade föreskrifter.

19 §. För byggande av kommunalväg beviljas landskapsbidrag efter prövning inom ramen för härför anvisade anslag.

5 kap. Om vägnämndens uppgifter

20 §. Den kommunala vägnämnden äger bereda och verkställa ärendena angående förvaltningen av kommunalvägarna.

Det ankommer på vägnämnden särskilt

1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens utgifter enligt denna lag;

2) att bereda ärenden rörande övertagande av väg till kommunalväg eller byggande av kommunalväg;

3) att taga initiativ till indragning av kommunalväg, som anses obehörlig; samt

4) att övervaka underhållet av kommunalvägarna.

3 mom. upphävt (1987/24).

6 kap. Om övertagande av väg och om indragning av kommunalväg

21 §. Beslut om att bygga kommunalväg eller om att ändra enskild väg till kommunalväg skall fattas av kommunfullmäktige. Beslutet skall underställas landskapsregeringen för fastställelse. (2005/28)

Landskapsregeringen må förvägra fastställelse av i 1 mom. nämnt beslut, om vägen anses äga ringa betydelse för samfärdseln på orten eller på grund av sin längd eller av annan orsak medför i förhållande till trafikbehovet oskäliga kostnader.

22 §. Kommun må besluta, att kommunalväg skall indragas om vägen i väsentlig mån förlorat sin betydelse för samfärdseln. Beslutet skall underställas landskapsregeringen för fastställelse.

23 §. Då kommunalfullmäktiges i detta kapitel omfördälda beslut fastställs av landskapsregeringen, skall landskapsregeringen tillika bestämma den tidpunkt, då ifrågavarande väg förändras till kommunalväg eller indrages. Avser kommunalfullmäktiges beslut övertagande av väg till kommunalväg, må ock bestämmas, att vägen övertages efter det densamma blivit godkänd vid i 13 § avsedd slutsyn eller att tidpunkten fastställs genom särskilt beslut efter nämnda slutsyn.

I 1 mom. nämnd tidpunkt må icke utan särskilda skäl fastställas annorledes än till utgången av ett kalenderår, ej heller må tiden mellan beslutet och dess ikraftträdande bestämmas så kort, att nödiga förberedande åtgärder icke kunna vidtagas.

24 §. Om förändring av kommunalväg till landsväg eller bygdeväg gäller, vad i landskapslagen (1957:23) den 17 juli 1957 om allmänna vägar i landskapet Åland är stadgat om förändring av enskild väg till allmän väg.

2 mom. upphävt (1987/24).

7 kap. Särskilda stadganden

25 §. Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

N 10 Landskapslag (2008:59) om enskilda vägar i landskapet Åland

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Denna lag gäller alla enskilda vägar, med undantag av sådana vägar som endast ägaren eller innehavaren av vederbörande fastighet har rätt att nyttja. På väg som även annan har rätt att nyttja, men till vilken ingen äger bestående nyttjanderätt, tillämpas denna lag endast där det är uttryckligen stadgat.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

Vad som i denna lag föreskrivs om vägrätt gäller också servitutsrätt till förmån för enskild vägförbindelse eller bestående nyttjanderätt som givits med stöd av annan lagstiftning.

2 §. Vad som i denna lag sägs om fastighet gäller i tillämpliga delar också outbrutet område, gruva och byggnad eller inrättning på annans mark som är avsedd att vara bestående.

De rättigheter som avses i denna lag kan stiftas att belasta också samfällt område.

Likställd med ägaren är enligt denna lag innehavaren av en fastighet som äger bestående eller under hans eller hennes livstid eller annars under obestämd tid gällande rätt att besitta fastigheten.

3 §. Bestämmelser i annan lag om enskild väg eller väg som skall anses som enskild, eller om annat i denna lag avsett område som avviker från eller går utöver bestämmelserna i denna lag, skall tillämpas. I övrigt skall denna lag tillämpas även på vägar, som med stöd av annan än denna lag byggs eller byggs som enskild väg eller på annan grund skall anses vara enskild väg.

Denna lag tillämpas även på detaljplanerat område med undantag från bestämmelserna om servitut i 154 § 1 mom. 11 punkten fastighetsbildningslagen (FFS 554/1995).

En enskild väg eller vägdel eller en trafikled till vilken trafiken på den är avsedd att överföras upphör då den såsom gata upplåts till allmänt bruk enligt bestämmelser i annan lag. I ett beslut genom vilket en gata godkänns för sitt ändamål skall bestämmas vilka vägar eller vägdelar som på motsvarande sätt upphör.

På ett detaljplanerat område skall kommunen överta väghållningen från den tidpunkt den blivit skyldig att anlägga en gata, till vilken trafiken på en enskild väg eller en del därav är avsedd att överföras, eller har börjat bygga en sådan gata. En vägdelägare, då ett väglag inte har grundats, eller ett väglag har rätt att föra frågan om kommunens skyldighet att omhänderta väghållningen till landskapsregeringen för behandling och landskapsregeringen får vid vite ålägga kommunen att fullgöra denna skyldighet.

Då en väg enligt 3 mom. upphör, skall beträffande upplösningen av väglaget och betalningen av dess skulder det som bestäms om indragning av väg i 91 § 4 mom. följas. Likaså skall 94 § tillämpas, såvida vägområdet inte hör till en gata som avses i 3 mom.

4 §. Denna lag ändrar inte något i vad som anses bör vara gällande angående rätten att beträda och röra sig på annans mark.

5 §. I fråga om byggande av bro, trumma eller färja med färjeläge och färjeled samt därtill hörande anordningar i vattendrag gäller särskilda bestämmelser. Om byggande av bro eller trumma på någon annans område gäller, om därtill inte fordras tillstånd enligt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, det som i denna lag sägs om byggande av väg, men vid utförandet av arbetet skall därutöver bestämmelserna i vattenlagen följas.

6 §. Följande termer används i denna lag:

Enskild väg: Väg som inte är allmän väg. En enskild väg kan även vara en gångstig eller väg som används endast vintertid eller en väg som enbart är avsedd för en viss typ av trafik.

Vägområde: område som behövs för körbana, gång- och cykelbana samt områden, anläggningar och anordningar som hör till vägen såsom vägren, slänt, vägbank, dike, skilje- och gränsremsa, mötes- och vändplats, upplagsplats som behövs för väghållning i anslutning till vägen, belysningsanordningar och trafikljus, bro, trumma, bullerhinder, färja med färjeläge och färjeled, skyddsräcken och vägmärken.

Skogsväg: en väg som huvudsakligen är avsedd för transporter som behövs för skogsbruket.

Befintlig väg: väg för vilken fastställts vägrätt på basen av denna lag eller annan lag som avses i 3 § 1 mom.

Väghållning: byggande och underhåll av väg.

Byggande av väg: anläggande av en ny väg samt flyttning, breddning och annan grundförbättring av väg.

Underhåll av väg: åtgärder som krävs för att behålla vägen i ett skick som motsvarar dess ändamål, inklusive snöröjning och renhållning.

Vägrätt: bestående rätt att använda en annan fastighetsområde för vägändamål enligt denna lag.

Vägdelägare: innehavare av vägrätt.

Väglag: sammanslutning av vägdelägare.

Vägenhet: fördelningsgrunden för fördelning av väghållningsskyldigheten och de därav uppkomna kostnaderna mellan vägdelägarna.

Vägnämnden: landskapets vägnämnd för enskilda vägar.

7 §. En väg skall till sin sträckning, bredd och även annars byggas så, att ändamålet på bästa sätt uppnås utan att någon åsamkas större skada eller förfång än behovet kräver.

En väg får inte byggas, om den inte med hänsyn till användningen av tidigare enskilda och allmänna vägar samt andra från allmän synpunkt beaktansvärda omständigheter bör anses ändamålsenlig. Detsamma gäller om byggandet av vägen kan åstadkomma betydande förstörelse i naturen, beskär kulturvärden i miljön eller på annat liknande sätt i avsevärd mån kränker allmänt intresse. På ett område för vilket det finns en gällande detaljplan eller vilket hör till ett område i behov av planering får en väg inte byggas så att genomförandet av en gällande plan eller framtida plan därigenom kan försvåras.

Vad i 1 och 2 mom. är sagt om byggande av väg skall även tillämpas på annan åtgärd, som gäller användning av område för ändamål som avses i denna lag.

Vägen skall hållas i sådant skick som dess ändamål och nyttan därav förutsätter, med beaktande av att underhållet inte vållar vägdelägarna oskäligen kostnader.

Vill någon vägdelägare ha en väghållning som helt eller till viss del är av uppenbart högre standard än vad som ovan i denna paragraf är sagt, skall han

eller hon, vid behov i förskott, betala därav orsakade merkostnader.

8 §. Om byggandet av en väg betydligt försämrar de naturvärden på grund av vilka ett område har införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000, som avses i 21 § landskapslagen (1998:82) om naturvård, och om inga hinder för byggandet av vägen annars finns, skall den som saken gäller i samråd med miljöbyrån vid landskapsregeringen försöka finna ett sådant alternativ till byggandet av vägen där olägenheterna blir så små som möjligt.

Om det inte är möjligt att till skäliga merkostnader bygga vägen så att den på ett tillfredsställande sätt tjänar användarens behov, är landskapet, om så yrkas, skyldig att ersätta olägenheten eller lösa in det område för vilket ansökan om grundande av vägrätt har lämnats in.

Ersättande av den olägenhet enligt 1 mom. som orsakas av att vägen över huvudtaget inte kan byggas eller inlösning av ifrågavarande område handläggs och avgörs enligt 7 kap. i landskapslagen om naturvård.

2 kap. Vägrätt samt annan för väghållning och nyttjande av väg nödvändig rätt

9 §. Om det för ett ändamålsenligt användande av en fastighet är viktigt att få vägförbindelse över en annan fastighets område och detta inte orsakar någon fastighet betydande olägenhet, skall den fastighet som behöver vägförbindelsen vid en vägförrättning ges vägrätt.

En vägrätt kan också gälla upplåtelse av ett behövt tilläggsområde för flyttning eller annan förbättring av en befintlig väg, om inte något annat följer av 17 §.

Vid flyttning av en väg kan grunden för beviljande av vägrätt också vara den betydande nytta en kortare vägförbindelse innebär för den fastighet som innehar vägrätten.

Vägrätt kan också grundas så att den belastar ett samfällt område och vägområdet för en allmän väg. I fråga om anslutning av en enskild väg till en allmän väg samt om utförande av arbete på vägområdet gäller vad som bestäms i landskapslagen (1957:23) om allmänna vägar.

10 §. Är en befintlig väg viktig för ett ändamålsenligt användande av en fastighet som inte har rätt till denna väg, skall fastigheten ges vägrätt om detta inte leder till betydande men för den fastighet, på vars mark vägen går, eller för någon som sedan gammalt har rätt till vägen. Här avsedd vägrätt beviljas vid vägförrättning eller genom vägnämndens eller ett väglags beslut i enlighet med vad nedan sägs.

Om trafiken till en fastighet på grund av ändrade förhållanden kan ordnas mer ändamålsenligt genom en annan befintlig väg, kan fastigheten under de förutsättningar som anges i 1 mom. beviljas vägrätt till denna väg samtidigt som en vägrätt som tidigare beviljats fastigheten kan upphävas. Beslut om dessa frågor fattas vid en vägförrättning eller vägnämndens förrättning.

11 §. Har det sätt på vilket en vägdelägare använder en väg förändrats så att det medför oskälig olägenhet för en fastighet genom vars område vägen löper eller för en annan vägdelägare, kan den vägrätt som hör till vägdelägarernas fastighet upphävas, om i stället för denna vägrätt samtidigt beviljas en vägrätt som avses i 9 § 1 mom. eller 10 § 1 mom.

Om en oskälig olägenhet inte kan undanröjas genom reglering enligt 1 mom. och vägrätten är nödvändig för att den delägare som vållar olägenheten skall kunna använda sin fastighet ändamålsenligt, skall delägaren betala ersättning för den ökade olägenheten som beror på förändringen av det sätt på vilket vägen används.

De ärenden som nämns i 1 och 2 mom. avgörs vid en vägförrättning.

12 §. Om det på grund av en förutsebar förändring i förhållandena eller av andra särskilda skäl inte är ändamålsenligt att grunda en bestående vägrätt, kan vägrätten grundas för en viss bestämd tid.

I detta fall skall bestämmas om en tidpunkt eller händelse fram till vilken vägrätten gäller.

13 §. Är en befintlig väg viktig för att en näringsidkare skall kunna bedriva sin verksamhet, skall denne ges rätt att nyttja vägen, om vägen är så byggd att den lämpar sig för den trafik som verksamheten kräver och den fastighet, på vars område vägen ligger, eller någon som tidigare har rätt till vägen, inte därigenom orsakas betydande förfång. Denna rätt att nyttja väg kan beviljas av väglaget eller vägnämnden.

Har förhållandena förändrats så att användningen av en väg som bygger på en rätt som avses i 1 mom. skulle kunna ordnas mer ändamålsenligt genom en annan befintlig väg, kan innehavaren av rätten under de förutsättningar som anges i 1 mom. beviljas rätt att använda denna väg och hans eller hennes tidigare rätt kan samtidigt upphävas.

Har användningen av en väg som bygger på en rätt som avses i 1 mom. förändrats så att det medför oskälig olägenhet för en fastighet genom vars område vägen löper, eller för en vägdelägare, kan rätten upphävas, om i stället för denna rätt samtidigt beviljas motsvarande rätt till en annan befintlig väg. Om en oskälig olägenhet inte kan undanröjas på detta sätt och det alltjämt är nödvändigt att vägen används för idkande av trafik eller annan näring, skall näringsidkaren betala ersättning för den ökade olägenheten som beror på förändringen i det sätt på vilket vägen används.

De ärenden som nämns i 2 och 3 mom. avgörs vid en vägförrättning eller vägnämndens förrättning.

14 §. Om en vägrätt eller en rätt att nyttja väg inte kan beviljas på grund av det förfång nyttjandet av vägen orsakar kan en begränsad vägrätt trots allt grundas, om förfånget kan undvikas genom en begränsning av användandet av vägen till viss årstid eller till transporter av visst slag eller genom beviljande av en på annat sätt begränsad rätt till vägen.

15 §. Nyttjanderätt till mark vid sidan av väg som behövs till upplagringsplats för virke eller nyttjanderätt

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

för parkeringsplats för vägdelägare som inte kan beviljas vägrätt ända fram till sin fastighet, skall grundas vid en vägförrättning om rätten behövs för undvikande av oskäliga kostnader. Nyttjanderätten kan beviljas om detta inte leder till betydande förfång för den fastighet till vilken området hör.

Leder en väg till en strand, kan nyttjanderätt till jord- eller vattenområde som krävs för båtplats och brygga likaså under motsvarande förutsättningar beviljas för att vägdelägarna skall kunna komma till sina fastigheter. Beviljad rätt tillkommer vägdelägarna gemensamt.

Kostnaderna för grundande av i denna paragraf avsedda rättigheter hänförs till vägbyggnadskostnaderna. När kostnaderna för grundandet av rättigheterna samt för iståndsättande och underhåll av område och brygga fördelas mellan vägdelägarna, gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 23 § om fördelning av väghållningskostnader.

16 §. Då rättigheter enligt detta kapitel beviljas, skall eventuella begränsningar vid nyttjandet av rättigheterna samtidigt bestämmas, och, såvida det inte gäller en rätt till en befintlig väg, det område som omfattas av rättigheten.

17 §. En vägrätt som i enlighet med bestämmelserna i denna lag beviljats vid vägförrättning eller genom vägnämndens eller ett väglags beslut samt sådana rättigheter som avses i 15 § gäller såsom bestående nyttjanderätter oberoende av andra rättigheter som hänför sig till fastigheten. Sådan vägrätt får även den som med stöd av nedanstående bestämmelser förpliktats att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen. Om en del av en väg berörs av flera vägrätter, utvidgas de smalare vägrätterna till att motsvara de bredare vägrätterna.

En sådan rätt som avses i 1 mom. uppstår också till tilläggsområde som krävs för uträtning, breddning eller annan förbättring av en väg, flyttning av väg dantagen, och som tagits i användning med ägarens samtycke.

En för näringsidkare beviljad rätt att nyttja väg är oberoende av annan rätt till fastigheten i kraft, så länge vägen fortgående begagnas för den näringsverksamhet för vilken rätten beviljats.

18 §. Vägrätten innefattar rätt att från vägområdet avlägsna träd, buskar och andra naturhinder, som är till men för väghållningen, samt att hugga av grenar som sträcker sig ut över vägområdet.

Utänför vägområdet får rätt ges att avlägsna träd och buskar eller grenar som uppenbart kan äventyra trafiksäkerheten såvida de inte växer på tomt eller byggnadsplats eller i trädgård eller som annars tagits under särskild omvårdnad och inte synnerligen vägande skäl att ta bort dem finns. Områdets ägare eller innehavare skall underrättas i god tid innan växtligheten tas bort.

Vid en vägförrättning får bestämmas att en anordning, anläggning eller fristående byggnad som inte är en bostad skall flyttas om flyttningen inte orsakar dess

ägare skada eller nämnvärt förfång och vägbyggandet annars skulle bli orimligt dyrt.

19 §. Om det är påkallat ur trafiksäkerhets- eller väghållningssynpunkt, kan uppförandet av byggnad, stängsel eller annan varaktig anordning vid enskild väg förbjudas inom en 12 meter bred zon räknat från vägens mittlinje.

Ett förbud gäller inte inom detaljplanerat område.

20 §. Grind eller bom får förbjudas på en väg, om förbudet är nödvändigt på grund av trafiken och oskäligt förfång inte vållas den fastighet, över vars område vägen löper. Detta gäller bara om det inte av trafiksäkerhetsskäl eller annat viktigt skäl krävs att grinden eller bommen finns kvar.

Ett förbud får helt eller delvis upphävas, om förbudet inte behövs längre eller vägande skäl för att ta bort det anförs.

Förbud eller upphävande av förbud skall delges sakägarna på det sätt som anges i 116 § kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.

21 §. Grundar sig en rätt att bygga väg över annans fastighets område eller att använda en befintlig väg eller i 15 § avsedd rätt endast på avtal, som ingåtts medan denna lag är i kraft, binder avtalet endast dem som ingått eller godkänt detsamma eller är deras arvingar.

I fråga om sådan på avtal grundad väg eller rätt skall, förutom vad i 1 mom. är sagt, endast bestämmelserna i 11 kapitlet i denna lag tillämpas.

3 kap. Väghållningsskyldighet

22 §. Samtliga som erhållit rätt till väg eller vars fastighet helt eller delvis ligger inom det område, som vägen bör anses betjäna genom att den krävs eller kan användas för transporter till och från området, är skyldig att såsom vägdelägare i enlighet med sin andel bygga och underhålla vägen. Den som inte sedan gammalt är vägdelägare kan emellertid inte tvingas att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen i fråga om befintlig väg, så länge denna inte används för hans eller hennes fastighet.

Motsätter sig en betydande del av dem som skulle vara skyldiga att delta i väghållningen anläggandet av en ny väg, och skulle den planerade vägen uppenbarligen för flera fastigheters vidkommande tills vidare behövas endast i ringa utsträckning, får beslut fattas om anläggande av vägen endast på åtgärd av dem som önska det utan att de övriga tvingas delta.

Framställs yrkande att fastighetsägaren i egenskap av vägdelägare skall delta i väghållningen, men vägen på grund av annan befintlig förbindelseled till fastigheten eller av annan sådan orsak inte är nödvändig för fastigheten och ägaren meddelar att han eller hon för fastighetens del avstår från att använda vägen, kan han eller hon inte tvingas att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen.

23 §. Väghållningsskyldigheten skall fördelas mellan vägdelägarna efter den nytta var och en kan anses ha av vägen. Vid uppskattningen av nyttan skall storleken av vägdelägarens fastighet inom det område som

vägen betjänar beaktas, och i vilken utsträckning vägen för varje delägares del används eller kommer att användas för olika transporter. Om en vägdelägare driver en näring som genererar trafik skall även detta beaktas.

För fördelning av väghållningsskyldigheten och de därav uppkomna kostnaderna mellan vägdelägarna fastställs *vägenheter* för dem i enlighet med de grunder som anges i 1 mom. På basen av vägenheterna fastställs *vägavgifter*. Om byggandet av en väg till någon del som inte kommer alla vägdelägare till nytta orsakar särskilda kostnader, kan särskilda vägenheter fastställas för fördelningen av dem. Vägdelägarna kan besluta att vägavgiften utöver den avgift som fastställts på basen av vägenheterna skall omfatta en grundavgift som är lika stor för alla vägdelägare och som täcker de direkta kostnaderna för skötseln av väglagets administrativa ärenden.

Om en fastighet har behov av en nybyggd väg först senare, har fastighetens ägare rätt att fordra att betalningen av vägavgiften avseende byggnadskostnaderna för fastighetens del fastställs i form av högst tio lika stora rater.

Om en vägdelägare använder vägen tillfälligt på ett sätt som avsevärt avviker från vad som har beaktats vid fastställandet av vägenheter, kan en bruksavgift som motsvarar den uppskattade användningen av vägen fastställas för sådana tillfälliga transporter. Avgiften kan bestämmas retroaktivt för högst ett år från den tidpunkt då den fastställs.

För näringsidkare, som på basen av bestämmelserna i 13 § fått rätt att nyttja väg, fastställs en bruksavgift. Om någon har fått rätt att använda vägen för något annat än en fastighet med stöd av någon annan lag än denna, kan för denna person i stället för vägavgift fastställas en bruksavgift, om användningen av vägen endast är tillfällig. Bruksavgiften är en årlig avgift, om inte något annat avtalas, och i fråga om grunderna för fastställandet iakttas 26 §.

24 §. Om den som enligt 9, 10, 12 eller 13 §§ fått rätt till väg kan anses ha haft betydande nytta av det byggande av vägen som utförts under de tjugo senaste åren innan rätten till vägen grundades eller beviljades eller rätten att använda vägen uppkom, kan han eller hon åläggas att betala en skällig del av kostnaderna för byggandet av vägen. När ersättningens storlek bestäms skall den tid beaktas som gått från byggandet av vägen och nyttan av vägen.

Vad i 1 mom. är sagt gäller inte fastighet som tillkommit vid delning, när mot denna svarande väghållningsskyldighet redan beaktats vid bestämmandet av den delning underkastade fastighetens väghållningsskyldighet.

Ersättning enligt 1 mom. bestäms endast om väglaget eller vägdelägarna tillsammans eller någon av dem yrkar att ersättning skall bestämmas. Ersättningen skall betalas till väglaget eller, om det inte finns något väglag, till vägdelägarna gemensamt. Om inte de vägdelägare som är närvarande vid förrättningen kommer överens om något annat, fördelas ersättningen mellan

vägdelägarna enligt vägenheter eller enligt någon annan skällig grund. Ersättningsfrågan avgörs i samband med att rätten till vägen enligt 1 mom. beviljas.

25 §. På förslag av en sakägare kan det bestämmas att de medel som är nödvändiga för underhållet av en skogsväg inte skall tas ut av vägdelägarna i form av vägavgifter utan som *bruksavgifter* av dem som använt vägen. Samtidigt skall grunderna för fastställande av bruksavgifterna bestämmas med beaktande av de olika användningsformernas inverkan på underhållskostnaderna för vägen.

Bruksavgiften skall debiteras sedan transporten ägt rum och betalas inom den tid som fastställts vid debiteringen.

26 §. Den som enligt 86 § eller på någon annan grund tillfälligt använder en väg skall betala bruksavgift som ersättning för detta. Parterna kan komma överens om avgiften och betalningssättet. Om någon överenskomelse inte träffas, skall avgiften fastställas i enlighet med vad som anses skäligt med beaktande av den vägavgift som påförs delägare för motsvarande nyttjande av vägen och den särskilda ökning av underhållskostnaderna som nyttjandet av vägen eventuellt orsakar.

27 §. Om någon enligt 25 § 1 mom. eller 26 § är skyldig att betala bruksavgift, skall han eller hon genast efter avslutad transport eller någon annan användning av vägen lämna sysslomannen eller styrelsen eller den som givit tillstånd till användning av vägen en utredning över den transporterade varumängden, transportsättet och transporttiden eller den övriga användningen av vägen. Om så inte sker kan avgiften fastställas enligt uppskattning.

28 §. Den som beviljats rätt till befintlig väg eller förpliktats att delta i väghållningen i fråga om sådan väg skall påföras vägenheter. Har lägenhet, som har rätt till vägen, delats skall de nya lägenheterna likaså påföras vägenheter, om de vid delningen fått rätt till vägen.

Om en väg inte längre behövs för en fastighet på grund av att fastigheten fått en annan förbindelseled eller förhållandena annars har förändrats väsentligt, kan en vägdelägare yrka att den vägrätt som hör till hans eller hennes fastighet upphävs och att han eller hon befrias från väghållningsskyldighet. Frågan om upphävande av vägrätten och befrielse från väghållningsskyldigheten avgörs vid en vägförrättning eller genom beslut av vägnämnden eller, om vägdelägarna utgör ett väglag, genom beslut av väglaget enligt vad som sägs nedan. Detsamma gäller i tillämpliga delar också upphävande av en rätt som avses i 13 § 1 mom.

29 §. Har omständigheter som inverkar på väghållningsskyldigheten eller dess fördelning väsentligt förändrats, skall, på yrkande av vägdelägare, fördelningen av vägenheterna justeras.

Har fördelningen av vägenheterna varit i kraft under minst fem år, har vägdelägare, oberoende av den i 1 mom. nämnda förutsättningen, rätt att begära en ny fördelning.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

30 §. På en sakägares förslag kan bruksavgifterna ändras, om det med anledning av att grunderna för fastställande av dem har ändrats finns särskilda skäl till det.

31 §. Om en vägdelägare eller någon som mot bruksavgift har tillstånd att använda vägen har använt vägen på ett sätt som inte beaktats när vägenheterna eller grunderna för bruksavgifterna fastställdes och som betydligt ökat slitaget på vägen eller skadat den, är han eller hon skyldig att ersätta merkostnaderna för återställandet av vägen.

32 §. Vaghållningen sköts för gemensam räkning. Kostnaden för vaghållningen av en bro eller något annat vägavsnitt som orsakar särskilda kostnader kan om det finns skäl till det påföras alla eller vissa vägdelägare gemensamt.

Om det finns skäl därtill, skall vägenheter beräknas separat för byggande av väg respektive för underhåll av väg.

33 §. Anläggningar och anordningar som är nödvändiga för anslutning av en fastighet eller en annan väg till en enskild väg skall byggas och underhållas av den som gör anslutningen. Om försummelse av denna skyldighet innebär uppenbar fara för trafiken på den enskilda vägen eller för underhållet av den och den som gjort anslutningen trots uppmaning inte vidtar nödvändiga åtgärder, kan vägdelägarna eller väglaget åta sig arbetet på dennes bekostnad.

4 kap. Ersättningar

34 §. För upplåtelse av mark samt för skada, men eller kostnader som drabbar ägaren av en fastighet, en vägdelägare eller vägrättsinnehavare till följd av en åtgärd med stöd av denna lag, betalas ersättning.

Rätt till ersättning finns dock inte, då det överenskommits eller uppenbarligen förutsatts att ersättning inte skall betalas ut, ej heller med anledning av åtgärder på område som vid vägförrättning anvisats för väg, om dessa vidtagits först efter det området anvisats för vägändamål.

För olägenhet som uppstår till följd av förbud enligt 19 § i denna lag kan ersättning fastställas endast om olägenheten är synnerligen betydande.

35 §. Om alla sakägare som berörs av en ersättning träffar avtal om de grunder som skall följas när den bestäms eller om dess belopp, hur och när den skall betalas, skall avtalet följas, om det inte är oskäligt för någon sakägare.

Ersättningar som beror på åtgärder enligt 11 § 2 mom. eller 13 § 2 mom. betalas av den som har fordrat att åtgärden vidtas. Om en åtgärd är till uppenbar nytta även för någon annan sakägare, kan denne förpliktas att delta i ersättningarna enligt den nytta han eller hon har av åtgärden.

Ersättningar som beror på beviljandet av en ny rätt enligt 11 § 1 mom. eller 13 § 3 mom. betalas av den som använder vägen på ett sådant sätt att åtgärden blivit nödvändig. Av särskilda skäl kan även någon annan sakägare åläggas att delta i betalningen av en ersättning.

36 §. Har någon nyttjande-, servituts- eller annan bruksrätt till en fastighet, till vilken en åtgärd som avses i denna lag hänför sig, har han eller hon samt fastighetsägaren rätt att få ersättning för förlust av denna rätt eller för dess minskade värde. Denna ersättning skall beaktas när ersättningen till fastighetens ägare bestäms.

37 §. Ersättning skall, om inte annat följer av grunden för dess fastställande, betalas i ett för allt.

38 §. Rätten till i ett för allt utgående ersättning åt ägare av fastighet hör till fastigheten och kan inte överlåtas eller utmätas särskilt för sig. Överlåtelse eller betalning av ersättning åt annan än fastighetens ägare är utan verkan gentemot den som i fastigheten har in-teckning eller panträtt för ogulden köpeskilling.

39 §. Ersättning i ett för allt skall, om inte något annat har beslutats när den fastställdes, betalas inom tre månader från den dag då förrättningen avslutades, om inte något annat följer av 97 §.

Om betalningstiden för en ersättning har bestämts till längre än tre månader från den dag då förrättningen avslutades, skall sex procents årlig ränta, räknat från den dag då tre månader har gått från avslutandet av förrättningen, betalas på ersättningen. Om ersättningen inte betalas inom utsatt tid, skall på den obetalda ersättningen betalas en årlig ränta enligt den räntefot som avses i 4 § räntelagen (FFS 633/1982).

Om beloppet av en ersättning sänks sedan ersättningen har betalats, skall det överbetalda beloppet och den ränta som har betalats på detta belopp återbäras till betalaren samt skall på det kapital som återbäras betalas sex procents årlig ränta som räknas från den dag då ersättningen betalades.

5 kap. Vägförrättning

40 §. Vid en vägförrättning skall efter sakens natur följande ärenden behandlas och avgöras:

- 1) beviljande av vägrätt som avses i 9 och 10 §§,
- 2) grundande av vägrätt till en sådan väg till vilken någon annan än fastighetens ägare eller innehavare inte har bestående rätt,
- 3) ärenden som avses i 11, 14 och 15 §§,
- 4) en befintlig vägs läge och bredd och om någon har rätt till vägen eller motsvarande på någon annan lag grundad bestående bruksrätt, om det råder ovisshet om saken,
- 5) vilka som är vägdelägare,
- 6) fastställande av vägenheter och bruksavgifter samt grunderna för dessa,
- 7) inom vilken tid byggandet av vägen skall vara slutfört, om det anses nödvändigt att sätta ut en tidsgräns,
- 8) om och i vilken utsträckning en rättighet som avses i 18 § 2 och 3 mom. skall beviljas eller ett förbud som avses i 19 § 1 mom. eller 20 § skall utfärdas,
- 9) hur förrättningskostnaderna skall delas mellan sakägarna,
- 10) ersättningar samt

11) andra ärenden som skall behandlas i enlighet med denna lag, om det inte sägs att de skall avgöras på något annat sätt.

Har en vägförrättning anhängiggjorts med stöd av någon punkt i 1 mom., kan vid förrättningen avgöras även andra ärenden gällande vägen som skall avgöras vid en vägförrättning.

Vid en vägförrättning kan beslut även fattas om åtgärder som avses i 75 § samt om grundande av vägrättigheter även till annan väg än den som förrättningsförordnandet avser, om vägarna ansluter sig till varandra och ett utsträckande av förrättningen är motiverat.

Om beslut har fattats om byggandet av en väg, skall en karta över de områden som behövs för vägen och ett kostnadsförslag vid behov upprättas. När en tidsgräns har satts ut, inom vilken byggandet av vägen skall vara slutfört, skall ett kostnadsförslag alltid upprättas. Vägområdena och de områden som avses i 15 § skall i behövlig utsträckning utmärkas i terrängen.

41 §. Vid en vägförrättning kan förrättningsmännen utan särskilt förordnande verkställa fastighetsbestämning när det behövs för bestämning av vägområdet eller av något annat skäl. Likaså kan förrättningsmännen verkställa ägobyte eller överföring av områden, om detta krävs för byggande av väg, indragning av väg, upphävande av vägrätt eller någon annan ändring av vägrätten, om den som sökt vägförrättning eller ägaren till området i fråga begär det eller om det är viktigt att verkställa ägobytet eller överföringen av områden för att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning.

Förutsättningar för ägobyte är att man genom det

1) kan undvika att olägenhet uppstår som skulle förhindra arrangemang för ordnande av vägförbindelse,

2) avsevärt minskar de kostnader eller ersättningar som ordnandet av vägförbindelsen annars skulle medföra eller

3) avsevärt minskar den olägenhet som ordnandet av vägförbindelsen skulle medföra för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller del därav.

Kan ägobyte inte göras på lämpligt sätt eller kommer fastighetsägarna i fråga överens om överföring av ett område, kan i stället för ägobyte under de förutsättningar som nämns i 2 mom. ett område av ringa värde överföras från en fastighet till en annan mot full ersättning i pengar.

En förutsättning för ägobyte och överföring av områden är dessutom att åtgärden inte medför nämnvärd olägenhet för någon. I övrigt gäller i fråga om ägobyte och överföring av områden i tillämpliga delar 59, 65, 66 och 200 § fastighetsbildningslagen.

Vid ägobyte och överföring av områden bedöms det område som överförs från en fastighet till en annan separat ur den överlåtande fastighetens och ur den mottagande fastighetens synvinkel. Om dessa värden avviker från varandra skall den av sakägarna som drar nytta av åtgärden åläggas att ersätta skillnaden.

Vad som i denna paragraf sägs om fastighet gäller också för samfällt område.

42 §. För avlägsnande eller minskande av avsevärt förfång som en väg eller användningen av den eller sådana rättigheter som avses i 15 § eller användningen av dem förorsakar fastighetens ägare kan vägen eller rättigheten flyttas till något annat ställe inom de områden som tillhör honom eller henne eller av synnerliga skäl även någon annanstans, om detta kan ske utan betydande förfång för någon. Detsamma gäller flyttandet av en väg, om detta är nödvändigt för undanröjande av en olägenhet som äventyrar trafiksäkerheten.

Vägdelägarna kan förpliktas att delta i kostnaderna för flyttningen i det förhållande som deras vägenheter anger, med beaktande av den särskilda nytta som en ovan nämnd fastighetsägare kan få av att vägen eller rättigheten flyttas.

Beslut om flyttning av en väg eller en rättighet fattas vid en vägförrättning som verkställs på ansökan av fastighetsägaren eller, om det är fråga om en sådan flyttning av vägen som motiveras av trafiksäkerheten, även på ansökan av väglaget eller, om ett sådant inte har grundats, av en vägdelägare.

43 §. Inom ett område där vägrätterna är oklara eller inom vilket det på grund av ändrade trafikförhållanden är nödvändigt att bygga eller dra in vägar eller reglera vägrätterna på något annat sätt kan en vägförrättning verkställas på landskapets, kommunens, väglagets eller fastighetsägarens ansökan för att ändamålsenliga vägförbindelser skall kunna ordnas och vägrätterna fås att motsvara de ändrade förhållandena (*områdesvägförrättning*). Om ordnandet av vägförbindelserna är nödvändigt för att minska den lokala trafiken på en allmän väg får områdesvägförrättning även sökas av väghållaren för den allmänna vägen. En sådan vägförrättning söks hos Egentliga Finlands lantmäteribyrå, nedan kallad lantmäteribyran, som utfärdar förrättningsförordnandet och sköter om verkställandet av förrättningen även i sådana fall då den helt och hållet gäller ett område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen. Om det krävs av allmänt intresse, kan lantmäteribyran utfärda förordnande för verkställande av områdesvägförrättning utan ansökan. Förrättningsmännen kan fatta beslut om att utvidga en inledd vägförrättning till områdesvägförrättning om förutställning för sådan förrättning enligt ovan i övrigt finns.

De befintliga vägarna inom det område som berörs av en områdesvägförrättning och som på grund av vägregleringen blir obehövliga kan dras in utan att det utreds vilka fastigheter som har rätt till dem.

I fråga om betalningen av kostnaderna för en områdesvägförrättning tillämpas 51 §. Om förrättningen har anhängiggjorts på ansökan och om den helt eller delvis berott på allmänt intresse, kan förrättningskostnaderna helt eller delvis betalas av staten i enlighet med vad som anges i lagen om enskilda vägar (FFS 358/1962). Förrättningsmännen fattar beslut om detta. Ändring i förrättningsmännens beslut får inte sökas genom besvär. Om förrättningen verkställs utan ansökan på lantmäteribyrans förordnande, betalas förrättningskostnaderna av staten.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

Ersättningar som orsakas av ordnandet av vägförbindelser vid en områdesvägförrättning som utförs på ansökan av väghållaren för en allmän väg skall betalas av sökanden. Om någon annan sakägare har särskild nytta av arrangemangen kan denne åläggas att delta i betalningen av ersättningarna om det är skäligt med hänsyn till nyttan.

44 §. Rätt att kräva vägförrättning har fastighetens ägare, delägarna i ett samfällt område och det väglag vars väg ärendet berör samt kommunen. Vägförrättning som avses i 40 § 1 mom. 4 punkten får sökas även av innehavaren till en särskild rättighet som gäller fastigheten.

Sakägare vid en vägförrättning är sökanden och andra personer vars rätt eller fördel direkt berörs av förrättningen.

Om fastigheten eller en rättighet som gäller denna under förrättningen har övergått till en ny ägare eller innehavare, är denne under förrättningen bunden av det som den tidigare ägaren eller rättsinnehavaren samtyckt eller förpliktats till.

45 §. Vägförrättningen verkställs av en förrättningsingenjör och två sådana gode män (*förrättningsmän*) som anges i 6 § 1 mom. fastighetsbildningslagen. Förrättningsingenjören kan verkställa förrättningen utan gode män, om det inte är nödvändigt att anlita gode män och ingen sakägare fordrar att gode män anlitas.

Förrättningsingenjören kan vara en diplomingenjör, civilingenjör, ingenjör eller tekniker anställd hos lantmäteriverket eller kommunen i enlighet med 5 och 5 a § fastighetsbildningslagen. I fråga om förrättningsingenjören och gode männen iakttas i övrigt vad som sägs om förrättningsingenjörer och gode män i fastighetsbildningslagen.

46 §. Förordnande om vägförrättning skall sökas skriftligen hos lantmäteribrån. Om vägförrättningen gäller ett område som i sin helhet är ett sådant område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen, söks förrättningen hos kommunens fastighetsregisterförare.

Ansökan skall om möjligt åtföljas av en förteckning över de fastigheter, jordägare och innehavare av nyttjande-, servituts- och annan bruksrätt som förrättningen är avsedd att direkt beröra samt av en karta som tillräckligt tydligt utvisar den i ansökan avsedda vägens placering. Gäller ansökan en väg vars delägare bildar ett väglag, skall även sysslomannen eller någon ordinarie medlem av styrelsen nämnas i ansökan. Sökandens postadress och om möjligt även uppgift om adresserna för de sakägare som nämns i förteckningen skall finnas med i ansökan.

Lantmäteribrån eller, om det är fråga om ett sådant område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen, kommunens fastighetsregisterförare kan utan ansökan inleda en vägförrättning i sådana fall som avses i 212 § 2 mom. fastighetsbildningslagen. Kostnaderna för en sådan förrättning betalas av staten eller kommunen beroende på om lantmäteribrån eller kommunens fastighetsregisterförare utfärdat förrättningsförordnandet.

47 §. Förrättningsmännen kan, då de finner det nödvändigt, kalla sakkunniga till hjälp vid behandlingen av vissa frågor vid förrättningen. Härvid skall bestämmelserna i fastighetsbildningslagen om sakkunniga och deras arvoden följas.

48 §. På tillkännagivandet av en vägförrättning tillämpas 168–171 §§ fastighetsbildningslagen.

49 §. Meddelande om en vägförrättning ska lämnas till vägnämnden. När det är fråga om anläggande eller flyttning av en väg ska miljöbyrån vid landskapsregeringens allmänna förvaltning underrättas om vägförrättningen och, om vägen skulle komma att leda in på ett allmänt vägområde, även landskapsregeringens allmänna förvaltnings infrastrukturavdelning. (2014/59)

Gäller vägförrättning byggande av väg skall kommundirektören meddelas om förrättningen.

Ett meddelande skall om möjligt lämnas minst 10 dagar innan det ärende som nämns i meddelandet behandlas vid förrättningen.

Vid vägförrättning har ovanstående myndigheter rätt att yttra sig i saken.

I ärende angående byggande av väg har kommunen rätt att föra talan såsom sakägare när det gäller vägens placering.

50 §. Förrättningsmännen och andra som anlitas vid förrättningen har rätt att få tillträde till en fastighet för att verkställa mätning eller stakning eller annan åtgärd som behövs för förrättningen. I en trädgård, park eller liknande plantering får träd eller buskar inte skadas eller fällas utan fastighetsägarens samtycke. Även i övrigt skall skada så långt möjligt undvikas.

Har någon genom åtgärder som avses i denna paragraf tillskyndats skada har han eller hon rätt att med anledning därav för förrättningsmännen framlägga sina ersättningskrav att avgöras vid vägförrättningen.

51 §. Kostnaderna för vägförrättningen skall betalas av sökanden. Om flera vägdelägare deltar i vägförrättningen, kan förrättningskostnaderna påföras delägarna enligt vägenheterna eller, om denna fördelningsgrund inte skäligen kan tillämpas på någon vägdelägare, efter vad som prövas vara skäligt. En sakägare som inte är vägdelägare kan, om detta med hänsyn till sakens natur är skäligt, påföras kostnaderna eller en del av dem, varvid övriga betalningsskyldigas andelar i motsvarande mån minskas. I fråga om kostnaderna för vägförrättningen samt betalningen och indrivningen av dem gäller i övrigt vad som sägs om förrättningskostnader i fastighetsbildningslagen.

Har ett väglag bildats kan det belopp som enligt 1 mom. skall betalas av vägdelägarna indrivnas hos väglaget.

Vad som anges i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar också kostnaderna för de åtgärder som avses i 41 och 42 §§.

52 §. Har sakägarna kommit överens om frågor rörande vägrätten och väghållningen, skall vid vägförrättning prövas om överenskommelsen i sin helhet eller till någon del kan godtas som grund för förrättningen.

Står överenskommelsen i strid med bestämmelserna i 7 § 2 eller 3 mom. eller uppenbart komma att belasta en fastighet avsevärt mera än bestämmelserna i denna lag förutsätter får överenskommelsen inte godkännas i dessa delar.

53 §. Vid vägförrättning, vid vilken beslut om anläggning av ny väg eller grundande av vägrätt till befintlig väg fattas, skall samtidigt förordnas om grundande av ett av vägdelägarna bildat väglag för skötseln av angelägenheter som berör vägen, om detta anses nödvändigt. Väglag kan grundas för hela vägen eller för viss del av denna eller så kan särskilda väglag grundas för vägens olika delar. Grundande av ett gemensamt väglag för en ny, ännu inte anlagd väg och befintlig väg får inte förordnas, om flertalet av de närvarande delägarna i den befintliga vägen motsätter sig detta.

Då det har förordnats om grundande av väglag, skall vägdelägarna med beaktande av bestämmelserna i 72 § vid vägförrättningen besluta om väglagets verkställande organ skall vara en syssloman eller en styrelse bestående av tre medlemmar samt vägens namn. Samtidigt skall vägdelägarna utse sysslomannen och en suppleant för denne eller medlemmar i styrelsen och två suppleanter.

Förrättningsingenjören skall i förrättningshandlingarna införa de uppgifter som skall antecknas i det register för enskilda vägar som anges i 56 § 1 mom.

54 §. Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar i fråga om förfarandet vid en vägförrättning, rättande av fel i en vägförrättning, korrigering av ett fel eller framställning om återbrytande av förrättningen eller beslutet vad som bestäms om fastighetsförrättning i fastighetsbildningslagen och i författningar som givits med stöd av den.

Angående sökande av ändring i ett beslut eller en åtgärd i samband med en vägförrättning gäller vad som sägs om besvär över en fastighetsförrättning.

Medan vägförrättningen pågår får ändring sökas i ett avgörande som gäller rätten att som sakägare delta i förrättningen eller förkastande av en jävsanmärkning. Medan vägförrättningen pågår får ändring sökas särskilt även i ett beslut som gäller vägens placering eller vilka som är vägdelägare, om förrättningsingenjören anser det vara ändamålsenligt att tillåta sökande av ändring under pågående förrättning.

55 §. De avgöranden som har fattats vid en vägförrättning eller vid vägnämndens förrättning skall meddelas sakägarna. När alla ärenden som förrättningen berör har behandlats avslutar ordföranden förrättningen samt upplyser de närvarande om rätten att söka ändring och om hur ändring skall sökas.

En sakägare som så önskar skall ges besväransvisning omedelbart efter avslutad förrättning.

Protokollet och övriga handlingar som gäller förrättningen skall vara sakägarna tillhanda senast 14 dagar från den dag då förrättningen avslutades, om en sakägare begär detta vid förrättningen, eller senast 14 dagar från dagen för begäran, om denna framställs efter avslutad förrättning.

56 §. Lantmäteribyran för register över de enskilda vägar i fråga om vilka väglag har grundats för skötseln av vägärenden (*register över enskilda vägar*). Lantmäteribyran för register över enskilda vägar också då det gäller enskilda vägar på sådana områden som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen. I registret införs följande uppgifter:

1) väglagets namn och den kommun inom vilken vägen löper,

2) sysslomannens eller styrelseordförandens namn och adress,

3) en rättighet som avses i 15 § och den fastighet som belastas av rättigheten samt uppgift om ifall alla, vissa eller bara någon av vägdelägarna har rättigheten,

4) en vägs eller vägdelens anslutning till eller avskiljande från väglagets väg samt sammanslagning av två eller flera väglag eller delning eller upplösning av väglaget samt

5) indragning eller upphörande av väglagets väg eller en del av vägen.

Lantmäteribyran skall på begäran ge utdrag ur registret.

57 §. Vid vägförrättningar och då andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom landskapslagen om naturvård och med stöd av den utfärdade bestämmelser följas.

6 kap. Vägnämnden och dess uppgifter

58 §. Landskapets vägnämnd för enskilda vägar består av minst tre medlemmar. Landskapsregeringen utser de sakkunniga medlemmarna i vägnämnden tillsammans med personliga ersättare för dem för fyra kalenderår i sänder. Bland de ordinarie medlemmarna utser landskapsregeringen ordförande och viceordförande.

Inom ramen för landskapets budget kan landskapsregeringen anställa en sekreterare som även är föredragande i vägnämnden med uppdraget som huvud- eller bisyssla. Sekreteraren skall vara kunnig inom vägnämndens verksamhetsområde.

59 §. Beträffande en befintlig väg skall vägnämnden, om sakägarna inte har kunnat enas i ett ärende i vilket de har befogenhet att fatta beslut eller om ärendet enligt 40 § eller i övrigt med stöd av denna lag inte skall avgöras vid en vägförrättning, fatta beslut i följande frågor:

1) beviljande av en rätt som anges i 10 eller 13 § i denna lag samt vidtagande av åtgärder som förutsätts i 18 § 2 mom.,

2) upphävande av rättigheter som avses i 28 § 2 mom. och befrielse från väghållningsskyldighet på grund av detta,

3) i 19 § 1 mom. eller 20 § nämnda förbud eller upphävande av det enligt samma paragraf,

4) i 24, 31, 33, 34 och 36 §§ avsedda ersättningar och kostnader,

5) fastställande av vägenheter enligt 23 §, om vägnämnden har beviljat rätt till vägen med stöd av 10 eller 13 § eller om vägenheterna eller de proportionstal som motsvarar dem inte annars redan är fastställda eller genom beslut av väglaget har bestämts enligt 70 §,

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

6) på grund av framställning till nämnden eller på dess eget initiativ om grundande av väglag, med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 53 §, samt om nedan i 75 § avsedda åtgärder,

7) förordnande av syssloman eller medlemmar i styrelse eller suppleanter för dessa i det i 64 § 3 mom. avsedda fallet,

8) om för transporter på skogsväg i stället för vägavgifter skall tas ut bruksavgifter, även grunderna för bruksavgifterna och ändringar i dem med beaktande av bestämmelserna i 25, 26 och 30 §§,

9) ärenden som vägdelägarna eller andra sakägare med stöd av 76 § förelägger vägnämnden för avgörande,

10) nedan i 77 § avsedda meningsskiljaktigheter mellan vägdelägarna rörande väghållningen, då de inte bildat väglag,

11) har vägen byggts enligt den vägrätt som grundats och befinner sig den i det skick som kan förutsättas eller används vägrätten eller någon annan med stöd av denna lag beviljad rättighet på det sätt som har beslutats vid grundandet av rättigheten, om det råder oklarhet eller oenighet om saken,

12) nedan i 10 kap. nämnda ärenden, med undantag av dem som avses i 86 § 4 mom. samt

13) andra ärenden som enligt denna lag skall skötas av vägnämnden.

Uppstår vid handläggningen av ärende i vägnämnden ovisshet om det finns någon bestående nyttjanderätt till den väg som ärendet gäller, skall nämnden, utan att avgöra ärendet, anvisa vederbörande att ta upp frågan om rätten till vägen till behandling vid vägförrättning eller att, om förutsättningar finns, vid vägförrättning söka vägrätt till vägen.

Vid handläggningen av ovanstående ärenden skall vägnämnden även fatta beslut om skyldigheten att betala förrättningskostnaderna.

Vägnämnden skall lämna lantmäteribrån de avgifter som avses i 56 § 1 mom. 1, 2 och 4 punkten när vägnämnden i saken har fattat ett beslut som vunnit laga kraft. Har ett beslut som vid väglagets stämma fattats i en fråga som avses i 73 § 7 punkten hänskjutits till vägnämnden för avgörande, skall vägnämnden underrätta lantmäteribrån om sitt beslut i saken sedan det har vunnit laga kraft. Vägnämnden skall när den underrättar lantmäteribrån om ett beslut som avses i 1 mom. 7 punkten bifoga en karta som utvisar den väg som beslutet gäller.

60 §. De ärenden som vägnämnden enligt denna lag skall besluta om behandlas och avgörs vid vägnämndens förrättning. I detta syfte skall vägnämnden vid behov sammanträda en eller flera gånger.

Vägnämndens förrättning skall, om det är nödvändigt, hållas på ort och ställe. Nämndens ordförande kan vid behov redan före förrättningen utse två av nämndens medlemmar att förrätta syn.

I fråga om tillkännagivande av vägnämndens förrättning och förrättningskostnaderna gäller vad som i 48 och 51 § sägs om vägförrättning.

61 §. Ändring i vägnämndens beslut enligt denna lag söks genom besvär hos jorddomstolen. Besvären skall vara skriftliga och innehålla ett utdrag eller en officiell kopia av vägnämndens protokoll i ärendet och nämndens beslut.

62 §. Vägnämnden skall föra förteckning över de ärenden den handlagt och på begäran lämna sakägare uppgifter om samt utdrag ur och kopior av beslut och handlingar.

63 §. För de förrättningar och andra uppdrag som vägnämnden utför uppbärs en avgift som fastställs av landskapsregeringen.

Avgiften skall motsvara de kostnader som förrättningen eller uppdraget orsakar landskapsregeringen.

Då avgiften fastställs skall den arbetstid som den föredragande tjänstemannen använt för uppdraget, arvoden till vägnämndens ledamöter samt övriga kostnader som orsakas landskapsregeringen beaktas.

För den föredragande tjänstemannen beaktas en genomsnittlig lönekostnad.

7 kap. Väglag

64 §. Väglag grundas vid vägförrättning eller genom vägnämndens beslut i enlighet med vad ovan sägs.

Väglagets syssloman eller medlemmarna av styrelsen samt suppleanterna för dessa väljs för högst fyra år i sänder. Till de nämnda uppdragen kan även andra än vägdelägare väljas. Ingen får väljas till ett uppdrag utan sitt samtycke.

Om väglaget har försummat att välja syssloman eller medlemmar av styrelsen eller suppleanter för dessa, skall vägnämnden på yrkande av en vägdelägare eller den vars rätt eller fördel saken i övrigt gäller eller, om det finns skäl till detta, på eget initiativ sätta ut en tid inom vilken vägdelägarna skall förrätta valet. Om något val inte förrättas, skall vägnämnden utse en syssloman, medlemmar av styrelsen eller suppleanter samt fastställa ett skäligt arvode för dessa uppdrag.

65 §. Styrelsen utser bland sina ordinarie medlemmar ordförande och viceordförande.

Styrelsen sammanträder vid behov på kallelse av ordföranden eller viceordföranden och är beslutför då ordföranden eller viceordföranden och två ledamöter eller suppleanter är närvarande.

Vid meningsskiljaktighet gäller som styrelsens beslut den åsikt som omfattats av flertalet.

66 §. Sysslomannen samt medlemmarna av styrelsen och deras suppleanter samt revisorerna, då sådana enligt 70 § 2 mom. 12 punkten utsetts att granska räkenskaper, har rätt till skäligt, vid väglagets stämma fastställt arvode för sitt uppdrag. Därutöver har de rätt att få ersättning för de kostnader som uppdraget orsakar dem.

67 §. Väglagets stämma har befogenhet att befria sysslomannen, medlem av styrelsen eller suppleant för dessa eller revisor från uppdraget redan före mandatidens utgång.

68 §. Ett vägslag kan ingå för väghållningen nödvändiga förbindelser, förvärva lös egendom samt kära och svara.

Vägslagets namn tecknas av sysslomannen eller i dennes ställe av hans eller hennes suppleant eller, om en styrelse tillsatts för skötseln av vägslagets angelägenheter, av två av styrelsens ordinarie medlemmar tillsammans. Inför domstol eller hos andra myndigheter företräds vägslaget av sysslomannen eller en medlem av styrelsen eller en suppleant för någon av dem.

En stämning, ett myndighetspåbud eller ett annat meddelande anses ha kommit till vägslagets kännedom då de på föreskrivet sätt delgivits sysslomannen eller dennes suppleant eller en ordinarie medlem av styrelsen. Om meddelandet har lämnats till en person som enligt det register som avses i 56 § är syssloman eller styrelsens ordförande, skall delgivningen anses giltig även om personen i fråga inte längre sköter uppdraget.

69 §. Syssloman och medlem av styrelsen skall med omsorg sköta vägslagets angelägenheter. Har han eller hon vid utförandet av sitt uppdrag uppsåtligt eller av vårdslöshet vållat vägslaget skada är han eller hon skyldig att ersätta denna, såvida inte den åtgärd som ledde till skadan godkänts vid granskningen av räkenskaper eller annars godkänts. Är hans eller hennes vårdslöshet ringa kan ersättningsbeloppet eller, om flera är ansvariga för ersättningen, hans eller hennes andel däri minskas.

70 §. Om inte annat följer av bestämmelserna i 59 § fattar vägdelägarna beslut om väghållningen och andra angelägenheter som gäller vägslaget vid vägslagets stämma.

Vid stämman fattas beslut om:

1) beviljande av vägrätt enligt 10 § 1 mom. eller rätt för en näringsidkare att använda en väg enligt 13 § 1 mom. samt upphävande av rättigheter som avses i 28 § 2 mom. och befrielse från väghållningsskyldighet på grund av detta,

2) fastställelsegrunderna för samt fastställande och ändring av vägenheter och bruksavgifter enligt 23 och 26 §, 28 § 1 mom. samt 29 och 30 § liksom sådan överenskommelse om bruksavgift som avses i 23 § 5 mom. och 26 §,

3) i 24 § avsedd ersättning samt ärende som gäller anslutning som avses i 33 §, om oenighet uppstår om saken,

4) fastställande av en budget för följande räkenskapsperiod,

5) fastställande av debiteringslängd för väg- och bruksavgifter,

6) upptagande av penninglån med iakttagande av bestämmelserna i 82 §,

7) förvärvande av vägrätt och sådana rättigheter som avses i 15 § samt även i övrigt sökande av vägför rättning, begäran om förordnande som avses i 103 § 1 mom. och sökande av rågång som avses i 103 § 2 mom. fastighetsbildningslagen, när detta behövs för väghållningen, samt betalning av kostnaderna för alla ovan nämnda åtgärder och, när det finns skäl till detta,

utfärdande av anvisningar om väghållningen till sysslomannen eller styrelsen,

8) huruvida och på vilka villkor underhållet av en väg som ansluter sig till vägslagets väg helt eller delvis skall skötas av vägslaget,

9) val av syssloman och suppleant för denne eller medlemmar i styrelsen och suppleanter för dessa eller ändring av ett organ till ett annat,

10) för transporter på skogsväg i stället för vägavgifter skall ta upp bruksavgifter samt grunderna för dem och ändringar av dessa enligt 25 och 27 §§,

11) när vägslagets räkenskapsperiod skall börja och sluta,

12) granskning och godkännande av redovisningen för föregående räkenskapsperiod, om redovisningen på grund av ärendenas omfattning eller av någon annan orsak inte kan granskas eller godkännas vid stämman, om förordnande av två personer att på förhand och efteråt granska redovisningen och lämna mötet en redogörelse för granskningens resultat samt

13) beviljande av tillstånd som behövs för regelbunden verksamhet enligt 86 § 1 mom. samt utfärdande av förbud enligt 86 § 3 mom.

Vägslagets räkenskapsperiod är ett år eller, när vägdelägarna har fattat ett beslut enligt 71 § 2 mom., tidsperioden mellan de stämmor som avses i 71 § 2 mom.

71 §. Vägslaget skall, om vägdelägarna inte beslutar något annat, hålla årsstämma varje år före utgången av juni och vid behov även andra stämmor. Stämman sammankallas av sysslomannen eller styrelsens ordförande eller vid behov av dessas suppleant. Kallelsebrevet skall sändas med posten eller på något annat sätt lämnas till vägdelägarna. Kallelsen kan också delges så att stämman kungörs i en eller flera tidningar som har allmän spridning på orten och att de vägdelägare från andra kommuner vilkas adress är känd underrättas genom brev. Kallelsebreven skall postas eller på något annat sätt lämnas till vägdelägarna och kungörelsen publiceras minst 14 dagar före stämman. I kallelsen till en årsstämma skall sådana ärenden av betydelse för väghållningen nämnas som skall behandlas vid stämman. I kallelsen till en extraordinarie stämma skall de ärenden nämnas som skall behandlas vid stämman.

Med avvikelse från 1 mom. kan vägdelägarna vid vägslagets stämma besluta att vägslaget inte skall sammanträda till årsstämma varje år. En stämma som motsvarar årsstämman skall dock hållas åtminstone vart fjärde år.

Om syssloman eller styrelsens ordförande inte sammankallar årsstämma eller vägrar att kalla vägdelägarna till extra stämma, kan vägnämnden på ansökan av vägdelägare, efter att ha gett sysslomannen eller styrelsen tillfälle att bli hörd, berättiga sökanden att kalla vägdelägarna till stämma enligt 1 mom.

72 §. Vid en väglagsstämma räknas rösterna enligt det antal vägenheter som fastställts för varje vägdelägare, dock så att röstetalet för någon delägare inte får överstiga trettio procent av det sammanlagda antalet vägenheter för de delägare som är företrädda vid

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

stämman. Vid omröstning avgörs ärendena med enkel majoritet. Om rösterna faller lika, gäller den åsikt som omfattas av stämmans ordförande.

Vägdelägare har rätt att befullmäktiga annan att föra hans eller hennes talan och rösträtt vid väglagets stämma.

Vid stämman skall protokoll föras som undertecknas av ordföranden och två vid stämman valda protokolljusterare eller som godkänns av stämman och som inklusive bilagor senast 14 dagar efter stämmans slut skall hållas tillgängligt för sakägarna. Den vars rätt eller fördel ett ärende kan gälla är berättigad att av syssломannen eller styrelsens ordförande på begäran få utdrag eller styrkt kopia av protokollet. Väglagsstämman beslutar om avgift skall tas ut för utdrag och kopior samt, om en avgift skall tas ut, bestämma grunderna för den.

73 §. Syssломannen eller styrelsen skall

1) själv eller genom befullmäktigat ombud föra väglagets talan inför domstol och myndighet samt i övrigt företräda väglaget,

2) föra bok över väglagets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder samt lämna redovisning för föregående räkenskapsperiod,

3) utarbeta förslag till väglagets budget för följande räkenskapsperiod och lägga fram det för beslut på väglagsstämman,

4) i de fall som avses i 23, 25 och 26 §§ samt 28–30 §§ utarbeta förslag till ändring eller ny fördelning av vägenheterna eller bruksavgifterna för beslut på väglagsstämman,

5) upprätta förslag på debiteringslängd som visar storleken av den vägavgift som svarar mot vägenheten, beloppet av den på basen av vägenheterna beräknade vägavgift som skall betalas av varje vägdelägare, det sammanlagda beloppet av de vägavgifter som vägdelägarna skall betala samt betalningstiden för dem samt även, om i 23, 25 och 26 §§ avsedda bruksavgifter tas ut, upprätta debiteringslängd över dessa,

6) sköta indrivningen av fastställda väg- och bruksavgifter samt även i övrigt sköta väglagets ekonomi och tillgångar,

7) lämna lantmäteribrån uppgifter som avses i 56 § 1 mom. 2 punkten, när väglaget vid sin stämma har fattat beslut i saken,

8) tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller begränsa användandet av väg eller vägdel som äventyrar dess skick, då vägen är försvagad på grund av tjällossning eller regn eller av annan liknande orsak,

9) vid behov fastställa största tillåtna belastning för bro eller färja,

10) vid behov, på villkor som syssломannen eller styrelsen fastställt, bevilja tillstånd att tillfälligt använda väg enligt 86 § 1 mom. eller överskrida den tillåtna belastningen för bro eller färja eller till annan särskild transport som kan skada vägen samt

11) se till att vägen hålls i skick samt sköta övriga skyldigheter och ärenden som berör den gemensamma väghållningen i enlighet med denna lag och vid väglagsstämma meddelade anvisningar.

74 §. Debiteringslängden för väg- och bruksavgifter skall finnas tillgänglig för sakägarna under 14 dagar före den väglagsstämma vid vilken längden skall fastställas. Detta skall meddelas i kallelsen till stämman. Vid stämman har vägdelägarna och de som påförts sådan bruksavgift som nämns i 23 § 5 mom. eller 26 § rätt att framställa anmärkning mot längden.

75 §. Ett beslut att ansluta en väg eller vägdel till väglagets väg eller att avskilja sådan däriifrån samt om sammanslagning av två eller flera väglag eller om delning eller indragning av väglag fattas vid vägnämndens förrättning eller vid pågående vägförrättning.

Har ärendet inte behandlats vid väglagsstämman, får vägnämnden inte avgöra det förrän väglagsstämman beretts tillfälle att yttra sig i saken. Ny ännu inte byggd väg får inte i strid med väglagsstämman beslut anslutas till väglagets väg.

76 §. En vägdelägare eller någon annan sakägare som anser att väglagsstämman beslut inte har fattats i laga ordning eller annars inte är lagenligt eller att beslutet kränker hans eller hennes rätt eller vägdelägarnas likställdhet har rätt att föra ärendet till vägnämnden för avgörande. En vägdelägare eller någon annan vid stämman närvarande sakägare skall framställa ett skriftligt yrkande om saken hos vägnämnden inom 30 dagar efter det beslutet fattades.

Gäller beslutet en sådan sakägare som inte är vägdelägare och inte varit närvarande vid stämman skall beslutet bevisligen delges honom eller henne. Sakägaren har sedan 30 dagar på sig att föra ärendet till vägnämnden för avgörande.

8 kap. Vägdelägare som inte bildar väglag

77 §. Om vägdelägarna inte bildar väglag är åtgärder som vägdelägarna vidtar som berör väghållningen bindande för delägare endast om överenskommelse därom träffats.

För avtal eller förbindelse rörande väg ansvarar inför avtalspart endast de vägdelägare som ingått avtalet eller förbindelsen.

Uppkommer meningsskiljaktighet mellan vägdelägare i ärenden som rör väghållningen kan en delägare begära att frågan tas upp för avgörande i vägnämnden. Berör meningsskiljaktigheten vägdelägares skyldighet att delta i kostnaderna för åtgärder som annan vägdelägare, utan att delägarna överenskommit därom, vidtagit beträffande vägen, skall vägnämnden avgöra om åtgärden bör anses ha varit till nytta även för honom eller henne och, om yrkande därom framställts inom tre år efter det åtgärden genomfördes, förpliktad honom eller henne att ersätta en skäligen del av kostnaderna, likväl högst så mycket som motsvarar den nytta han eller hon haft.

78 §. Vägdelägare som inte bildar väglag svarar, med nedannämnda undantag, gemensamt för de ärenden som berör vägen.

Vägdelägare kan ensam föra talan till alla delägares förmån. Rätten kan likväl bestämma att övriga delägare som är kända, eller åtminstone de av dem som

saken särskilt berör, skall höras. Delägare som ensam fört talan har rätt att av de övriga delägarna få deras andel av kostnaderna, om det som vunnits genom rättegången räcker till eller deras deltagande i kostnaderna annars prövas skäligt.

Är vägdelägarna flera kan de instämmas i enlighet med 11 kap. 14 § rättegångsbalken eller så kan stämningen delges åtminstone en delägare och en styrkt kopia av stämningen samt stämningsansökan anslås enligt reglerna om offentliga kungörelser. Trots detta kan rätten vid handläggningen av ärendet bestämma att kåranden skall instämma vägdelägare som inte särskilt fått meddelande om stämningen för att höras av rätten.

9 kap. Ansvar på grund av väghållning

79 §. För förbindelse på grund av gemensam väghållning skall de som var vägdelägare vid förbindelsens tillkomst ansvara sinsemellan i enlighet med deras antal vägenheter i fråga om den väg eller det vägvagnsnitt förbindelsen avser. Har härav uppkommen avgift eller del därav inte kunnat indrivras hos ansvarsskyldig, svarar de övriga för det bristande beloppet i förhållande till deras vägenheter.

Vid delning av en fastighet övergår ansvaret för ingången förbindelse på de bildade fastigheterna i förhållande till deras vägenheter.

Tillkommer, efter det förbindelse ingåtts, i andra fall än vid delning ny väghållningsskyldig och har denne vid användandet av vägen nytta av den åtgärd som föranlett förbindelsen kan det vid fastställandet av vägenheter för denne beslutas att han eller hon skall ansvara för förbindelsen i enlighet med sina vägenheter. Beloppet får dock inte vara större än vad som motsvarar den nytta han eller hon har av åtgärden.

80 §. Har en fastighet övergått till en ny ägare är även denne ansvarig för de förpliktelser som under den tid denna lag är i kraft har uppkommit för den förra ägaren till följd av väghållningen, dock inte för sådana penningavgifter som den förra ägaren har försummat att betala.

81 §. Vägdelägare, som erlagt betalning för annan därtill skyldig delägare, har fordringsrätt mot denne för vad han eller hon sålunda erlagt.

Har ny ägare av fastighet med stöd av 80 § varit tvungen att betala av den förra ägaren försummad vägavgift eller för fullgörande av tidigare, i 79 § avsedd förbindelse eller förpliktelse betalning, som föranletts av byggande av väg eller därav, att någon betalningsskyldigs andel inte kunnat indrivras, har den nya ägaren rätt att kräva den erlagda betalningen av den föregående ägaren.

I denna paragraf avsedda krav handläggs vid allmän domstol.

82 §. De lån som vägdelägarna beslutat uppta skall medelst årliga amorteringar återbetalas inom tio år.

83 §. Har en borgenär av väglaget begärt betalning av en klar och till betalning förfallen skuld och saknar väglaget tillgångar att betala skulden, skall sysslo-

mannen eller styrelsen genast vidta åtgärder för debitering och indrivning av de vägavgifter som skall tas upp för att skulden skall kunna betalas.

Försummar syssломannen eller styrelsen sin skyldighet, får vägnämnden på ansökan av borgenären och efter att ha berett syssломannen eller styrelsen tillfälle att höras utse god man att i stället för syssломannen eller styrelsen vidta i 1 mom. avsedda åtgärder.

God man har rätt till skäligt arvode av väglaget för det uppdrag han eller hon fullgjort. Om överenskommelse om arvodet inte nås fastställs detta av vägnämnden.

Vad i denna paragraf sägs om väglagets skuld skall också tillämpas på i 51 § 2 mom. avsedda förrättningskostnader.

84 §. En fastighet utgör pant för betalningen av avgifter enligt denna lag jämte ränta enligt vad som anges i 20 kap. jordabalken (FFS 540/1995).

Den ersättningsskyldiges fastighet utgör pant för de kostnader som avses i 31 § och 96 § 2 och 3 mom. enligt vad 20 kap. jordabalken föreskriver.

85 §. Har vägdelägare inte en fastighet, ur vilken vägavgift kan tas ut med förmånsrätt, kan vägdelägarna besluta att vägdelägaren skall ställa säkerhet för betalningen av den del av skulden eller annan förpliktelse som motsvarar vägdelägarens andel i ansvarigheten eller att vägdelägaren i förskott skall betala sin andel av skulden eller fullgöra annan förpliktelse. I förskott erlagt belopp får inte användas eller utvärdas för annat ändamål än till infriande av ifrågakvarnads förpliktelse.

10 kap. Annan användning av väg och användning av annan mark tillfälligt såsom väg

86 §. Tillstånd av vägdelägarna eller väglaget behövs för användning av en väg

1) för verksamhet som anordnas av någon annan än en vägdelägare och som klart höjer kostnaderna för vägunderhållet eller

2) för tillfälliga transporter som gagnar någon annan än en vägdelägare, med undantag för sådana transporter inom jord- och skogsbruket som utförs med arbetshäst.

Tillstånd enligt 1 mom. för tillfällig användning av vägen kan beviljas av en vägdelägare eller, om vägdelägarna bildar ett väglag, av syssломannen eller styrelsen. Tillstånd för regelbunden verksamhet beviljas av vägdelägarna eller väglagets stämma. För användning av vägen kan en bruksavgift enligt 26 § tas ut hos den som anordnar transporten eller verksamheten.

Vägdelägarna eller väglaget kan utfärda ett allmänt förbud mot obehörig användning av vägen för trafik med alla eller vissa slag av motor- eller hästfordon eller mot transport av arbetsmaskiner på vägen. Ett sådant förbud utgör inte något hinder för färd till en vägdelägarers fastighet i lovliga ärenden och hindrar inte en vägdelägare eller, om vägdelägarna bildar ett väglag, syssломannen eller styrelsen att bevilja ett ovan avsett tillstånd för tillfällig användning av vägen, om det finns vägande skäl därtill.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

Om någon som inte har rätt till vägen använder den i strid med 1 eller 3 mom. är han eller hon skyldig att på begäran betala en bruksavgift enligt 26 § samt, om vägen skadats, ersätta skadan.

Om vägen har använts i strid med 1 eller 3 mom. och straff yrkas för det skall även ersättningskraven framställas vid allmän domstol.

87 §. Kan en väg på grund av vägarbete, jordras, över-
svämning eller annan sådan orsak inte användas kan, om sakägarna inte kunnat komma överens om saken, tillstånd beviljas av vägnämnden att anordna en tillfälligt väg på annans mark så länge det behövs.

Likaså kan vid behov tillstånd beviljas att under viss tid använda annans mark för tillfällig forsling av virke eller liknande.

Ovanstående rätt får endast beviljas under de förutsättningar som anges i 9 §.

88 §. Den som innehar visst område utan att äga det skall för viss tid eller högst för den tid under vilken besittningen pågår beviljas rätt att på väg eller annars färdas över annans område, om det är nödvändigt för honom eller henne och detta inte medför sådant men som anges i 9 eller 10 §.

Ägaren till ett outbrutet område har rätt att, om den fastighet från vilket området överlätits har rätt till väg, temporärt använda vägen utan att ansöka om sådan rätt att färdas på vägen som avses i 1 mom.

89 §. Har förordnande utfärdats om vägförrättning som avser grundande av vägrätt för fastighet eller avgörande av fråga om någon har rätt till väg eller motsvarande, på annan lag grundad bestående bruksrätt och finns det inget lagakraftvunnet utslag i saken, kan vid vägförrättningen ägaren av den fastighet, för vars behov ovan avsedda vägförrättning söktes, ges temporär rätt att färdas på vägen eller på annat sätt över annans område, om det är nödvändigt för att vägförbindelse skall erhållas och om därigenom inte försorsakas i 9 eller 10 § avsett förfång. En temporär färdselrätt upphör när vägförrättningen vunnit laga kraft, om inte annat bestämdes då rätten beviljades. Färdselrätt kan bestämmas att vara i kraft högst ett år från det vägförrättningen vunnit laga kraft.

Är det vid en vägnämnds förrättning fråga om beviljande av sådan rätt som avses i 10 § 1 mom. eller 13 § 1 mom. till en befintlig väg kan temporär rätt att färdas på en sådan väg beviljas vid förrättningen, om detta är nödvändigt för att få vägförbindelse och därigenom inte orsakas i 10 eller 13 § avsett förfång. Om temporär rätt enligt detta moment att färdas gäller i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna i 1 mom.

90 §. För sådan användning av väg eller område som avses i 87, 88 och 89 §§ liksom för olovlig användning av väg eller område samt för eventuell skada skall skälig ersättning betalas. Om några bestämmelser om ersättning inte har givits då rätten beviljades, eller om någon överenskommelse om sådan inte har träffats och något straff inte yrkas när det är fråga om olovlig användning, skall ersättningen bestämmas särskilt av vägnämnden. Ersättningen i sådana fall som avses i

89 § skall dock alltid bestämmas vid den förrättning vid vilken den temporära rätten att färdas beviljas.

11 kap. Indragning av en väg och upphävande av rättigheter som är förknippade med en väg

91 §. En väg eller en vägdel kan dras in om förhållandena är så förändrade att det område som behövs för vägen eller vägdelen inte längre skulle kunna fås med stöd av 9 § 1 mom. och vägen eller vägdelen inte är nödvändig för någon vägdelägare, eller om vägen eller vägdelen har blivit obehövlig, eller om det allmänna intresset kräver indragning.

Väglaget eller, om ett vägslag inte har grundats, varje vägdelägare samt ägaren av den fastighet eller annan registerenhet över vars område vägen eller den del som skall dras in löper har rätt att söka indragning av en väg eller vägdel. Beslut om indragning fattas vid en vägförrättning. En väg som ersätts av en annan väg får på förrättningsmännens initiativ dras in i samband med en vägförrättning som verkställs av någon annan orsak, om villkoren för indragning enligt 1 mom. i övrigt uppfylls.

Leder indragning av en väg till skada eller olägenhet för den som ägt rätt till vägen, skall ersättning för skadan eller olägenheten bestämmas och betalas ut.

Då indragning av ett väglags väg beslutats skall väglagets skulder betalas. Väglaget skall anses upplöst när dess skulder har betalats. Överstiger väglagets tillgångar dess skulder skall överskottet, om annat inte följer av rättsförhållandet mellan vägdelägarna, delas mellan dem i enlighet med de senast gällande vägenheterna.

92 §. En rättighet som avses i 15 § och en annan än en bestående rätt enligt denna lag att nyttja en väg eller ett annat område kan upphävas, om förhållandena har förändrats så att det inte längre skulle finnas förutsättningar för att grunda rättigheten eller bevilja företrädesrätten och rättigheten eller företrädesrätten inte är nödvändig för vägdelägaren eller om det allmänna intresset så kräver. I fråga om förfarandet vid ersättande av skada och olägenhet gäller i tillämpliga delar 91 § 1–3 mom.

93 §. När en väg eller en vägdel dras in eller en rättighet enligt 15 § upphävs på grund av allmänt behov och detta medför att vägförbindelser upphör skall nya vägförbindelser ordnas.

Skyldighet att betala ersättning för olägenheter, skador och kostnader som uppstår på grund av allmänt behov enligt 1 mom. skall åläggas den som har ansökt om eller krävt upphävandet.

Sökanden skall också åläggas att betala nödvändiga kostnader som åsamkats sakägare för bevakning av dennes rätt vid behandling av frågor enligt 1 mom. Vid beräkningen av kostnaderna skall förlorad inkomst, resekostnader samt de nödvändiga utredningarnas beskaffenhet och omfattning liksom behovet att anlita ombud beaktas. Förrättningsmännen skall, så snart detta lämpligen kan ske medan saken behandlas, på begäran uppge vilka utredningar som skall anses vara erforderliga.

Sakägare som bevakar sin rätt vid behandling av i 1 mom. avsedda frågor beviljas vid vägförrättningen rättshjälp enligt bestämmelserna i rättshjälpslagen (FFS 257/2002). De uppgifter som enligt rättshjälpslagen ankommer på domstolen fullgörs av förrättningsmännen. Sökanden skall åläggas att i den omfattning som anges i 2 mom. betala de kostnader som har erlagts av statens medel.

94 §. Då en väg har indragits övergår vägområdet utan ersättning i markägarens besittning.

12 kap. Verkställighet och tvångsåtgärder

95 §. Vägavgift och bruksavgift samt sex procents årlig ränta på dem, räknat från förfalldagen, skall indrivas på basen av utdrag ur debiteringslängden eller syneprotokollet på det sätt som bestämts för utsökning av skatter och andra offentligt rättsliga fordringar. Besvär över olaglig debitering skall dock anföras hos vägnämnden.

96 §. Har det vid en vägförrättning utsatts viss tid inom vilken vägen skall byggas färdig, och har väglaget trots vägdelägares yrkande inte färdigställt vägen, kan vägnämnden på ansökan av vägdelägaren utse god man att låta utföra eller berättiga sökanden att utföra eller låta utföra vägarbetena på vägdelägarnas bekostnad. Innan beslut härom fattas skall sysslomanen eller styrelsen ges tillfälle att bli hörd i saken och, om vägbyggnadsärendet inte behandlats vid väglagets stämma, stämman ges tillfälle att inom viss tid avge utlåtande. Behövs i förväg medel för vägens byggnad skall god man alltid utses.

Behövs i förväg medel för att täcka kostnader för vägarbetet skall vägnämnden genom sitt beslut fastställa det behövliga beloppet med beaktande av det kostnadsförslag som avses i 40 § 4 mom. och samtidigt bestämma den andel av dessa kostnader som enligt vägenheterna i förväg skall tas ut hos varje vägdelägare.

När vägen är färdigbyggd skall vägnämnden fastställa det belopp som slutligt skall tas in av vägdelägarna för att täcka kostnaderna. Överstiger det förskotterade beloppet de slutliga kostnaderna skall det överskjutande beloppet omedelbart återbetalas till väglaget. Angående i 1 mom. avsedd god mans arvode och bestämmandet därav gäller vad i 83 § 3 mom. är sagt.

I ett beslut som avses i 1 mom. och genom vilket vägnämnden har bestämt att vägarbeten får utföras på vägdelägarnas bekostnad samt i ett beslut enligt 2 mom. genom vilket beloppet av de behövliga kostnaderna har fastställts får ändring inte sökas. Genom vägnämndens beslut fastställda avgifter som motsvarar i 2 och 3 mom. avsedda kostnader får drivas in med stöd av utdrag ur beslutet.

Om vägdelägarna inte grundar ett väglag och inte har kommit överens om saken tillämpas bestämmelserna ovan i denna paragraf.

97 §. När ändring har sökts i ett beslut som gäller huruvida sådan rättighet som avses i 9 eller 15 § eller i

18 § 2 eller 3 mom. skall beviljas får beslutet inte verkställas förrän det vunnit laga kraft. Detsamma gäller beslut som avses i 75 § samt beslut om indragning av väg eller upphävande av en i 15 § nämnd rättighet.

Om beslutet gäller åläggande av betalningsskyldighet eller andra ärenden än de som nämns i 1 mom. kan ett beslut som fattats vid en vägförrättning, vägnämndens förrättning eller väglagets stämma verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten eller i 76 § avsedda fall vägnämnden beslutar annorlunda.

Om en avgift på grund av ändringssökande avlyfts eller sänks, skall det överstigande beloppet återbäras jämte årlig ränta räknat från betalningsdagen till dagen för återbäring enligt den räntefot som avses i 3 § 2 mom. räntelagen, ökad med tre procentenheter.

98 §. Vid verkställandet av beslut, innan det vunnit laga kraft, skall den som sökt verkställighet ställa säkerhet för ersättandet av den skada som sakägare kan tillskyndas genom att det till grund för verkställigheten liggande beslutet med anledning av besvär ändras. Angående ställande av säkerhet gäller i tillämpliga delar vad som sägs [i utsökningslagen (FFS 37/1895)].

Utsökningslag (FFS 37/1895) har ersatts av utsökningsbalk (FFS 705/2007).

99 §. Åtgärd som motiverar ersättning i ett förfall för skada eller men får inte utan sakägares samtycke vidtas innan ersättningen betalats eller, om beslut om ersättningen inte vunnit laga kraft, innan säkerhet för betalandet av ersättningen jämte ränta blivit ställd.

13 kap. Särskilda bestämmelser

100 §. Väglaget är befriat från skatt för inkomst och förmögenhet som tillkommit med stöd av denna lag.

101 §. Grundas en vägrätt på område som är samfällt för flera lägenheter tillämpas på den ersättning som skall betalas för detta, liksom även på andra ersättningar som med stöd av denna lag skall betalas till delägarna i ett samfällt område, vad som bestäms i 206 § fastighetsbildningslagen.

102 §. Ett förbud som begränsar användningen av en väg skall anges genom en klart synlig skylt vid vägen.

103 §. Om någon bryter mot ett förbud som gäller trafik på eller annat begagnande av väg eller i 18 § avsett förbud har polisen rätt att, om överträdelsen är uppenbar, lämna handräckning till förhindrande eller rättande av åtgärd som står i strid med förbudet.

104 §. Den som uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet

1) bryter mot förbud som utfärdats med stöd av 19 §, 20 § eller 73 § 8 punkten,

2) utan att vara vägdelägare olovligen på väg framför maskin, fordon eller lass som på grund av sin vikt eller konstruktion skadar vägen,

3) olovligen belastar bro eller färja med tyngre fordon eller lass än vad som angivits med vägmärke eller

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

4) i strid med förbud använder en väg, som han eller hon inte har rätt att använda, skall dömas till böter.

105 §. Har förhållandena i annat fall än enligt 28 eller 29 § väsentligt förändrats, sedan beslut om överlåtelse av rätt till väg eller om väghållningsskyldighet fattades eller överenskommelse därom ingicks, har sakägare rätt att på nytt få frågan prövad.

106 §. Om fördelningen av vägenheter skall ändras i enlighet med 29 § kan väglaget besluta att sakkunnigutlåtande skall begäras in. Utlåtandet skall innehålla förslag till grunderna för bestämmandet av vägenheterna och till vägenheter.

Om vägnämnden handlägger ett i 59 § 1 mom. 5 punkten avsett ärende som gäller fastställelse av vägenheter kan nämnden efter att ha fått väglagets eller, om grundande av väglag samtidigt begärts, sökandenas förbindelse att betala kostnaderna begära in ett sådant utlåtande som avses i 1 mom.

107 §. Vid behandlingen av ett besvärssärende enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i fastighetsbildningslagen om behandling av mål och ärende. Om ändring har sökts i vägnämndens beslut skall vägnämnden på begäran av besvärmyndigheten lämna

myndigheten kopior av de handlingar som uppkommit vid behandlingen av saken i vägnämnden. Vid behov kan besvärmyndigheten före behandlingen av ändringsansökan uppmana väglaget att lämna in vägnämndens utlåtande med anledning av ändringsansökan. Besvärmyndigheten kan vid behov kalla vägnämndens ordförande eller en av denne utsedd medlem av vägnämnden eller tjänsteman att höras då besvaren över vägnämndens beslut behandlas.

108 §. När ändring söks i ett avgörande som besvärmyndigheten har fattat med stöd av denna lag skall bestämmelserna om sökande av ändring i fastighetsbildningslagen följas i tillämpliga delar.

Ikraftträdandebestämmelse (2008:59):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1932:19) om ägovägar i landskapet Åland. De rättigheter som grundats på beslut fattade enligt lagen skall dock vara bestående.

Ärenden som har påbörjats innan denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Land-, sjö- och lufttrafik

N 11 Vägtrafiklag (2023:108) för Åland

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

Denna lag gäller trafik på väg om inte något annat sägs i denna lag.

2 §. Definitioner

De beteckningar som används i denna lag har den betydelse som anges nedan.

1) *Rondell* En med vägmärke angiven cirkulationsplats bestående av två eller flera korsningar

2) *Cykelbana* En väg eller en del av en väg som är avsedd för cykeltrafik och som är utmärkt med vägmärke

3) *Fordon* En anordning som är avsedd för färd på marken och som inte löper på skenor. En närmare klassificering av fordon finns i fordonslagen (FFS 82/2021) som gjorts tillämplig på Åland genom landskapslagen (2021:157) om tillämpning av fordonslagen

4) *Gående* Den som rör sig till fots eller åker skidor, rullskidor, skridskor, rullskridskor eller liknande, den som använder en sparkstötting, en rullbräda, ett lekfordon, en barnvagn, en rullstol, ett förflytningshjälpmedel som stöder eller ersätter förflyttning till fots eller motsvarande eller den som leder en cykel, moped eller motorcykel

5) *Gågata* En väg avsedd för gång- och cykeltrafik som är utmärkt med ett vägmärke för gågata

6) *Gångbana* En väg eller en avskild del av en väg avsedd för gående

7) *Gångfart* En hastighet av högst 7 kilometer i timmen

8) *Gårdsgata* En väg som är avsedd gemensamt för gång- och fordonstrafik och som är utmärkt med ett vägmärke för gårdsgata

9) *Korsning* En plats där vägar i samma plan korsar varandra, löper samman eller delar sig, inbegripet öppna områden som bildas av vägarna på en sådan plats

10) *Körbana* En del av en väg som är avsedd för trafik med fordon och som omfattar ett eller flera körfält, dock inte cykelbana eller vägren

11) *Körfält* Ett långsgående fält av en körbana som anges med vägmärkning eller, om någon vägmärkning inte finns, är tillräckligt brett för trafik i en fil med fyrhjuliga fordon

12) *Parkering* En uppställning av ett fordon med eller utan förare av någon annan anledning än som

a) föranleds av trafikförhållandena

b) sker för att undvika fara eller

c) sker för kortvarig uppställning för på- eller avstigning eller på- eller avlastning av gods

13) *Specialtransport* En transport som utförs med sådana mått eller massor som avviker från bestämmelserna om vad som allmänt är tillåtet på väg, när

avvikelsen beror på en odelbar last, lastens art eller den konstruktion som fordonets användning förutsätter

14) *Trafikanordning* En trafiksignal, ett vägmärke eller en vägmärkning

15) *Trafikant* Den som befinner sig på en väg eller i ett fordon på en väg eller som framför ett fordon som befinner sig på en väg

16) *Tätort* Ett tätbebyggt område vars in- och utfarer utmärkts med vägmärken för tätort

17) *Väg* Allmän och enskild väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik och som inte stängts av för allmän trafik

18) *Vägren* En del av en väg som är avsedd för trafik med fordon, dock inte körbana eller cykelbana. En vägren är avskild från körbanan med en kantlinje

19) *Övergångsställe* En del av en väg som är avsedd att användas av gående för att korsa en körbana eller cykelbana och som anges med vägmärke eller vägmärkning.

2 kap. Principer för vägtrafik

3 §. Allmänna skyldigheter

För att undvika fara eller skada ska trafikanten följa trafikreglerna och iakttä den omsorg och varsamhet som krävs med hänsyn till omständigheterna. Trafikanten ska visa hänsyn mot andra trafikanter och de som bor eller uppehåller sig vid vägen.

Trafikanten ska uppträda så att annan trafik inte i onödan hindras eller störs.

4 §. Skyldighet för trafikanter att vara förutseende

En trafikant ska för undvikande av fara och skada förutse andra trafikanters agerande och anpassa det egna handlandet efter det för att underlätta en smidig och trygg trafik.

5 §. Tryggt framförande av fordon

Ett fordonens hastighet och avstånd till andra trafikanter ska anpassas till vad trafiksäkerheten kräver med hänsyn till vägens skick, vädret, väglaget, sikten, fordonets skick och belastning och lastens art samt förhållandena i övrigt. Hastigheten får aldrig vara högre än att kontrollen över fordonet alltid kan behållas.

Ett fordon måste kunna stannas på den del av vägen som går att överblicka och i alla förutsägbara situationer.

6 §. Fordons användning

Föraren av ett motordrivet fordon ska behandla fordonet så att det inte bullrar onödigt mycket och se till att det inte släpper ut avgaser i sådan mängd att det orsakar olägenheter.

Ett fordon ska lastas så att lasten inte kan utgöra fara för personer, orsaka skador på egendom, släpa i marken, falla ned på vägen, orsaka störande dammbildning eller annan jämförbar olägenhet eller framkalla onödigt buller.

7 §. Biståndsskyldighet

En trafikant ska stanna på en trafikolycksplats och efter sin förmåga hjälpa skadade och i övrigt medverka i de åtgärder som kan behövas med anledning av olyckan.

8 §. Allmänna skyldigheter för trafik utanför väg

När ett motordrivet fordon framförs utanför väg ska föraren iakttä den omsorg och varsamhet som påkallas av omständigheterna.

3 kap. Trafikregler

Allmänna regler

9 §. Anvisningar för trafiken

En trafikant ska följa de anvisningar för trafiken som meddelas genom vägmärken, vägmärkingar och trafiksignaler. Om en anvisning innebär en avvikelse från en trafikregel, ska anvisningen följas.

En anvisning genom fast sken i en trafiksignal gäller framför en anvisning om stopplikt eller väjningsplikt som meddelas genom ett vägmärke.

10 §. Anvisningar av trafikövervakare

En trafikant ska följa tecken, befallningar eller förbud som ges av en trafikövervakare och tecken som ges av andra som reglerar trafiken. En anvisning som ges av en trafikövervakare gäller framför trafikregler och anvisningar som anges med vägmärke, vägmärkning eller trafiksignal.

11 §. Allmänna hastighetsbegränsningar

I en tätort får ett fordon inte föras med högre hastighet än 50 kilometer i timmen. Om det är motiverat av trafiksäkerhetsskäl eller av hänsyn till framkomligheten eller miljön får väghållaren besluta att den högsta tillåtna hastigheten inom en tätort eller del av ett sådant område ska vara lägre än 50 kilometer i timmen.

Utanför tätort får ett fordon inte föras med högre hastighet än 70 kilometer i timmen, om inte någon annan hastighetsbegränsning är angiven med vägmärke.

12 §. Fri väg för utryckningsfordon och procession

En trafikant ska lämna fri väg för utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- eller ljussignaler. Den som ska lämna fri väg ska köra åt sidan eller stanna om det behövs för att underlätta framkomligheten för utryckningsfordonen.

En trafikant får inte bryta eller på annat sätt hindra ett begravningsfölje, en grupp av barn som står under ledares uppsikt eller någon annan procession. Detta gäller inte förare av utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.

13 §. Hinder på väg

Sådant som kan medföra fara eller olägenhet för trafiken får inte lämnas, kastas ut eller placeras på en väg.

Den som orsakat att något som kan medföra fara eller olägenhet för trafiken finns på vägen ska omedelbart avlägsna detta. Om det inte går ska hindret märkas ut så att andra trafikanter varnas tills den som orsakat hindret låtit undanröja det.

Den som på en väg upptäcker ett hinder som kan medföra fara eller olägenhet för trafiken ska avlägsna hindret, eller, om hindret inte går att avlägsna utan större besvär, märka ut hindret och snarast underrätta Landskapsalarcentralen.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

14 §. Viltolycka

Har ett motordrivet fordon varit inblandat i en sammanstötning med älg, vitsvanshjort, rådjur, lo, utter, vildsvin, örn, berguv, varg, björn eller något annat stort djur är fordonets förare skyldig att snarast möjligt märka ut olycksplatsen och underrätta Landskapsalarmcentralen.

Gångtrafik**15 §. Gående på väg**

Gående ska använda gångbanan eller vägrenen. De får inte i onödan hindra eller störa den övriga trafiken.

Om det inte finns någon gångbana eller vägren eller om gångbanan eller vägrenen inte är framkomlig utan olägenhet, ska gående använda cykelbanans eller körbanans kant.

Gående som använder vägrenen eller körbanan ska om möjligt gå längst till vänster i färdriktningen. Den som åker rullskidor, rullskridskor eller liknande och som färdas med högre hastighet än gångfart kan dock färdas längst till höger om det är lämpligare.

Den som går på en gemensam gång- och cykelbana ska om möjligt gå längst till vänster i färdriktningen.

Gående som rör sig i mörker ska använda reflex.

16 §. Gående på gårdsgata och gågata

På en gårdsgata och gågata får de gående använda samtliga delar av gatan oberoende av bestämmelserna i 15 §. De får dock inte i onödan hindra fordonstrafiken.

17 §. Grupp av gående och procession

De som går i grupp under uppsikt av en ledare eller i en procession får använda högra vägrenen eller körbanans högra sida. Består gruppen av barn som går högst två i bredd ska om möjligt gångbana, vägren eller cykelbana användas.

När en grupp som består av fler än 10 personer använder vägrenen, körbanan eller cykelbanan under annan tid än då det är dagsljus med klar sikt ska den som går längst fram hålla en lykta ut mot vägens mitt som visar vitt eller gult ljus framåt. Den som går längst bak i gruppen bör hålla en lykta ut mot vägens mitt som visar rött ljus bakåt.

18 §. Korsande av körbana

Gående ska korsa körbanan på ett övergångsställe eller via en under- eller överfart. Om det inte finns något övergångsställe eller någon under- eller överfart i närheten ska gående korsa körbanan tvärs över denna invid en korsning, om en sådan finns i närheten. Körbanan ska korsas utan onödigt dröjsmål och den får korsas först då det kan ske utan fara eller olägenhet för trafiken.

Gående som ska gå ut på ett övergångsställe ska ta hänsyn till avståndet och hastigheten hos de fordon som närmar sig övergångsstället.

Framförande av fordon**19 §. Allmänna krav på förare**

Fordon får inte föras av den som på grund av sjukdom, skada, trötthet eller berusning eller av någon annan orsak saknar nödvändiga förutsättningar att framföra fordonet på ett betryggande sätt.

20 §. Användning av vägens olika delar

Fordon ska framföras på körbanan.

Om det finns en cykelbana ska en cykel framföras på cykelbanan. Om cykelbana saknas ska en cykel framföras på den högra vägrenen, om det vid vägens högra sida finns en vägren där körning är möjlig utan olägenhet. Även om cykelbana och vägren finns, får en cykel dock, om särskild försiktighet iaktas, föras på körbanans högra kant om den cyklande färdas med hög hastighet och i övrigt när det är lämpligare med hänsyn till färdmållets läge.

Vägrenen ska om möjligt användas vid färd med moped och andra fordon som inte får föras med högre hastighet än 45 kilometer i timmen. För att underlätta framkomligheten för annan trafik får vägrenen även användas tillfälligt vid färd med andra fordon under förutsättning att körbanan inte avgränsats med en heldragen kantlinje.

Ett fordon får tillfälligt föras även på en annan än för fordonet avsedd del av vägen, om särskilda omständigheter kräver det och det inte medför fara eller avsevärd olägenhet. Ett fordon som korsar körbanan på ett övergångsställe får inte medföra fara eller olägenhet för de gående.

Barn under 12 år får cykla på gångbanan, om detta inte medför avsevärd olägenhet för gångtrafiken.

21 §. Avstånd mellan fordon

Avståndet till ett framförvarande fordon ska anpassas så att det inte finns risk för påkörning om det saktar in eller stannar. Avståndet ska också anpassas så att andra trafikanters omkörning underlättas.

Ett fordon får inte köras med omotiverat låg hastighet eller i onödan plötsligt bromsas.

22 §. Fordons plats på körbanan

Vid färd på väg ska ett fordon föras i det körfält som är längst till höger i färdriktningen och som är avsett för fordonet.

Om det finns minst två körfält i färdriktningen ska ett fordon föras i körfältet längst till höger, eller i något annat körfält om detta inte medför fara eller olägenhet. Körfältet får inte bytas i onödan. På en sådan väg får fordon inte föras i ett körfält som är avsett för mötande trafik.

En refug eller annan motsvarande anordning på en dubbelriktad körbana ska passeras till höger.

23 §. Svängande och trafik i vägkorsning

Ett svängande fordon får inte orsaka fara eller onödigt hinder för dem som färdas i samma riktning. Den som avser att svänga ska välja körfält eller plats på körbanan i god tid.

Den som närmar sig en korsning ska iaktta särskild försiktighet.

Den som närmar sig eller kör in i en korsning ska anpassa förhållningssättet så att trafiken på den korsande vägen inte orsakas olägenhet, om fordonet tvingas stanna i korsningen.

Vid högersväng ska ett fordon placeras i ett körfält till höger eller längs körbanans högra kant och svängningen görs så snäv som möjligt. Vid vänstersväng ska fordonet placeras så nära som möjligt till höger om körbanans mittlinje, på en enkelriktad körbana dock vid körbanans vänstra kant, och föras så att det lämnar korsningen strax till höger om den korsande körbanans mitt eller, då fordonet kör in på en enkelriktad körbana, nära körbanans vänstra kant. Om särskild försiktighet iaktas får avvikelser dock ske om utrymmet i korsningen annars inte är tillräckligt för fordonet.

Vid färd rakt fram ska fordonet placeras i det körfält som är lämpligast med hänsyn till övrig trafik och den fortsatta färden.

Om den korsande körbanan har två eller flera körfält i färdriktningen, får fordonet lämna korsningen i det körfält som är bäst lämpat för detta med hänsyn till den övriga trafiken.

24 §. Vänstersväng med cykel och moped

Oberoende av bestämmelserna i 23 § får cyklister samt utanför tätort även mopedister hålla till höger på vägen även när de avser att svänga till vänster. De ska fortsätta genom korsningen till dess motsatta sida och svänga till vänster först när det kan ske utan hinder för den övriga trafiken och utan risk för säkerheten. Cyklister och mopedister får dock efter vänstersväng gruppera direkt till höger när det kan ske utan risk för säkerheten.

25 §. Väjningsplikt

Ett fordon har väjningsplikt mot ett annat fordon som närmar sig från höger, om inte något annat föreskrivs i 2–5 mom.

Ett fordon som svänger har väjningsplikt mot

- 1) gående och cyklister som korsar den körbana, på vilken fordonet avser att köra in
- 2) trafikanter som använder körbanan eller vägrenen, när fordonet lämnar körbanan
- 3) mötande trafik, när fordonet svänger till vänster
- 4) gående och cyklister som korsar vägen, när fordonen lämnar en rondell.

Ett fordon har alltid väjningsplikt mot

- 1) andra trafikanter vid infart på en väg från en stig, en enskild väg eller motsvarande mindre väg
- 2) andra trafikanter vid infart på en väg från en fastighet, parkeringsplats, servicestation eller något annat motsvarande område i anslutning till vägen eller från en plats utanför vägen
- 3) andra trafikanter vid infart på en körbana efter att ha korsat en gång- eller cykelbana
- 4) andra trafikanter vid infart på en väg från en gånggata eller gårdsgata
- 5) gående och cyklister som använder gång- eller cykelbanan, vid korsande av en gång- eller cykelbanan på annat ställe än på övergångsställe, cykelöverfart eller kombinerad cykelöverfart och övergångsställe

6) trafikanter på en gårdsgata eller gågata vid infart på gårds- eller gågatan eller vid korsande av den.

Ett fordon som körs in i en rondell har väjningsplikt mot varje fordon som befinner sig i rondellen.

Ett fordon som kommer in på en körbana från en cykelbana har väjningsplikt mot den övriga trafiken, om inte den andra trafikanten har väjningsplikt enligt 2 eller 3 mom.

Ett fordon som på en cykelbana passerar en buss vid en hållplats ska lämna fri passage åt på- eller avstigande passagerare.

26 §. Tydligt visa sin avsikt att lämna företräde

En förare som har väjningsplikt ska tydligt visa sin avsikt att lämna företräde genom att i god tid sänka hastigheten eller stanna.

27 §. Väjningsplikt mot buss som startar från en busshållplats

På en väg där den högsta tillåtna hastigheten är 50 kilometer i timmen eller lägre, ska en förare som närmar sig en buss, vars förare ger tecken för att starta från en busshållplats, sakta ner och vid behov stanna så att bussen kan lämna hållplatsen.

Bussföraren ska vara särskilt försiktig för att undvika fara.

28 §. Korsande av övergångsställe

En förare som närmar sig ett övergångsställe ska iaktta särskild försiktighet och anpassa sin hastighet så att fordonet kan stannas före övergångsstället. Gående som gått ut på eller just ska gå ut på övergångsstället ska lämnas företräde.

Om ett fordon har stannat framför ett övergångsställe får fordonet köras om först efter det att den omkörande har stannat och försäkrat sig om att inga gående finns på eller just ska gå ut på övergångsstället. Detta gäller inte om det finns en refug eller ett markerat fritt körfält mellan den omkörande och den omkörde.

Om sikten över övergångsstället är skynd på något annat sätt ska ett fordon sakta in och vid behov stanna före övergångsstället.

29 §. Betyggande avstånd och skyldighet att iaktta försiktighet

Ett fordon ska hålla ett betryggande avstånd till gående, cyklister och djur som medförs av trafikanter.

Den som med ett fordon närmar sig en skolskjuts eller en buss som har stannat, eller med ett fordon närmar sig barn, äldre eller någon annan som har uppenbara svårigheter att reda sig tryggt i trafiken ska iaktta särskild försiktighet.

30 §. Möte

Vid möte ska fordonen passera varandra till höger. Förarna ska lämna ett betryggande avstånd i sidled mellan fordonen. Fordon som från motsatta håll förs in i en korsning och som båda ska svänga till vänster i sin färdriktning får dock med iakttagande av särskild försiktighet passera varandra till vänster.

Om det finns något hinder för möte ska den förare som har hindret på sin sida sakta ned och om det är nödvändigt, stanna för att den mötande ska kunna passera.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

31 §. Omkörning

Omkörning ska ske till vänster utom i de fall som anges i 2 mom. Vid omkörning får även den mötande trafikens sida användas om det bara finns ett körfält i färdriktningen.

Om det framförvarande fordonet svänger till vänster eller tydligt förbereder en sådan sväng, får omkörningen endast ske till höger. Omkörning får också ske till höger, om det finns minst två körfält i färdriktningen och fordonen förs i parallella körfält. Dessutom får en cyklist köra om ett annat fordon än en cykel till höger.

32 §. Omkörningsförbud

Ett fordon får inte köra om på den mötande trafikens sida vid ett övergångsställe eller en korsning eller omedelbart före dessa. Utanför tätort gäller omkörningsförbudet bara i korsningar som på förhand anges med vägmärke.

Omkörning så att den mötande trafikens sida används får inte heller ske

1) när sikten på grund av en backe eller kurva eller av annan orsak är otillräcklig för en trygg omkörning

2) om det körfält som ska användas vid omkörning inte på en tillräckligt lång sträcka är fritt och utan hinder för en trygg omkörning

3) om fordonet inte efter omkörningen kan återvända till sitt körfält utan risk för säkerheten eller utan väsentlig olägenhet för den övriga trafiken

4) om det framförvarande fordonet givit tecken som visar att föraren har för avsikt att köra om ett annat fordon eller av andra skäl föra sitt fordon åt vänster

5) om ett bakomvarande fordon har påbörjat en omkörning.

33 §. Den omkörandes och den omkördes ömsesidiga skyldigheter

Ett omkörande fordon ska hålla ett betryggande avstånd till den som körs om och se till att omkörningen inte äventyrar säkerheten.

När en förare uppmärksammar att någon avser att köra om till vänster på den mötande trafikens sida ska föraren hålla så långt till höger som möjligt med beaktande av den övriga trafiken och förhållandena i övrigt. Föraren får inte öka hastigheten eller på något annat sätt försvåra omkörningen.

Om ett fordon förs sakt eller upptar stort utrymme och körbanan är smal eller krokig eller den mötande trafiken är tät, ska föraren för att underlätta omkörning sakt ned ytterligare och om det behövs föra fordonet åt sidan så snart detta är möjligt. Fordonet får då tillfälligt använda vägrenen.

34 §. Backande och vändning av fordon

Ett fordon får endast backas eller vändas på en väg om det inte äventyrar säkerheten eller medför onödigt olägenhet för den övriga trafiken.

I en tunnel får fordon inte backas eller vändas.

35 §. Ändring av ett fordons placering i sidled

En förare får starta från vägkanten, byta körfält eller på annat sätt ändra fordonets placering i sidled

endast om det kan ske utan fara eller onödigt hinder för den övriga trafiken.

En förare som uppmärksammar att en annan förare avser att köra in i förarens eget körfält ska anpassa hastigheten så att inkörningen underlättas.

När två körfält löper samman till ett ska förarna under ömsesidigt hänsynstagande anpassa sig till de nya förhållandena.

36 §. Stannande och parkering på väg

Ett fordon får stannas eller parkeras endast på vägens högra sida i färdriktningen. På en enkelriktad väg är det tillåtet att stanna och parkera även på den vänstra sidan av vägen.

Ett fordon ska stannas eller parkeras i vägens riktning och så nära vägkanten som möjligt.

Ett fordon som används vid postutdelning och som försetts med en orangegul blinkande varningslampa på taket får, trots bestämmelsen i 1 mom., stannas på vägens vänstra sida om särskild försiktighet iakttas.

37 §. Förbud mot stannande och parkering

Ett fordon får inte stannas eller parkeras så att det äventyrar säkerheten eller medför olägenhet för den övriga trafiken.

Ett fordon får inte stannas eller parkeras

1) på ett övergångsställe, en gångbana, en cykelbana, en cykelöverfart eller en kombinerad cykelöverfart och övergångsställe eller inom ett avstånd av fem meter före ett övergångsställe, en cykelöverfart eller en kombinerad cykelöverfart och övergångsställe

2) i en korsning eller inom ett avstånd av fem meter från en korsande körbanas närmaste kant eller kantens tänkta förlängning på körbanan

3) på ett sådant sätt att ett vägmärke eller en trafiksignal skymms

4) i en underfart eller tunnel eller på en bro

5) på ett backkrön eller i en kurva där sikten är skymd eller nära sådana

6) där körbanan före en vägkorsning är delad i körfält med en spärmlinje eller grupperingsmärken, eller så nära en sådan spärmlinje eller sådant märke att trafik in i körfältet försvåras

7) invid en spärmlinje, om avståndet mellan fordonet och linjen skulle bli mindre än tre meter och det mellan fordonet och spärmlinjen inte löper en streckad linje

8) i ett spärrområde

9) i en rondell

10) på en busshållplats annat än för på- eller avstigning som kan ske utan hinder för busstrafiken. Om det saknas markering som anger var hållplatsen börjar och slutar, gäller förbudet inom tjugo meter före och fem meter efter vägmärket busshållplats.

Trots bestämmelsen i 2 mom. 1 punkten får en cykel stannas eller parkeras på en gång- och cykelbana om det kan ske utan att övriga trafikanters framkomlighet försvåras. Även ett annat fordon får, med iakttagande av särskild försiktighet, kortvarigt stannas på en gång- eller cykelbana för på- eller avstigning eller för på- eller avlastning, om det inte finns någon annan lämplig plats i närheten och stannandet motiveras av tvingande skäl. Fordonet får inte medföra oskäligen

olägenhet för användningen av gång- eller cykelbanan. Föraren ska hålla sig i närheten av sitt fordon och vid behov flytta fordonet.

38 §. *Parkeringsförbud*

Ett fordon får inte parkeras

1) framför infarten till en fastighet eller på något annat sätt så att fordonstrafik till eller från fastigheten väsentligen försvåras

2) bredvid ett annat fordon som har parkerat längs körbanans kant såvida det parkerade fordonet inte är en tvåhjulig cykel eller moped

3) så att det hindrar tillträde till ett annat fordon eller så att det andra fordonet inte kan föras från platsen

4) på en körbana utanför en tätort, om vägen med vägmärke angetts vara en huvudled

5) så att fordonet med något hjul står utanför en markerad parkeringsplats

6) någon annanstans på ett parkeringsområde än på en markerad parkeringsplats

7) på en avgiftsbelagd parkeringsplats utan att avgift betalas

8) på en räddningsväg som angetts med vägmärke.

39 §. *Parkeringstillstånd för rörelsehindrade*

Om en trafikant som innehar ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller ett motsvarande utländskt tillstånd färdas i ett fordon, får fordonet parkeras

1) på avgiftsbelagda parkeringsplatser utan att avgift betalas

2) på en väg där parkeringsförbud har angetts med vägmärke

3) på områden där parkeringstiden har begränsats, för längre tid än begränsningen.

Leder en parkering på en väg med parkeringsförbud till en uppenbar olägenhet ska fordonet på polisens uppmaning flyttas till den plats polisen anvisar.

Ett fordon med ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade får inte parkeras på en plats som med vägmärke har reserverats för parkering av endast vissa fordonsslag.

Vid parkering av ett fordon med ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade behöver inte parkeringsskiva användas.

Parkeringstillståndet ska under parkeringstiden vara placerat innanför fordonets vindruta så att det är väl synligt och läsbart utifrån.

40 §. *Särskilda villkor för parkering*

Om särskilda villkor för parkering har utmärkts på en plats gäller följande:

1) Om parkeringstiden är begränsad ska en parkeringsskiva eller motsvarande användas. Tiden på parkeringsskivan ska ställas in på närmast följande hel- eller halvtimme räknat från parkeringstidens början, beroende på vilken av dessa tidpunkter som infaller först. Parkeras fordonet innan en tidsbegränsning börjar ska klockslaget för tidsbegränsningens början ställas in om fordonet ska stå kvar efter denna tidpunkt. Parkeringsskivan placeras innanför vindrutan med tidsangivelsen väl synlig och läsbar utifrån. Endast en skiva åt gången får vara synlig i fordonet.

Parkeringsskiva behöver inte användas om fordonet endast är parkerat under tid då tidsbegränsning inte råder. Parkeringstidens början får inte ändras under parkeringen.

2) Om parkeringen är avgiftsbelagd ska avgiften betalas på det sätt som anges på platsen och enligt angiven taxa.

41 §. *Åtgärder vid stannande av fordon*

När ett fordon har stannats eller parkerats, ska föraren se till att fordonet inte okontrollerat kan komma i rörelse.

Föraren av ett motordrivet fordon ska även vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att fordonet obehörigen brukas av någon annan.

Fordonets dörrar får inte öppnas och inte heller får på- eller avstigning eller på- eller avlastning ske så att fara eller olägenhet för den övriga trafiken eller för omgivningen uppstår.

42 §. *Uppställning av fordon på väg*

Fordon som inte faktiskt används i trafiken får inte lämnas, förvaras eller på annat sätt lagras på en väg.

I landskapslagen (2023:111) om tillämpning av lagen om flyttning av fordon finns bestämmelser om flyttande av fordon.

43 §. *Trafik på gågator och gårdsgator*

På en gågata och på en gårdsgata har förare väjningsplikt mot gående. Fordon får inte föras med högre hastighet än gångfart.

Parkering på en gårdsgata är endast tillåten på markerade platser. Cyklister, mopedister och trafikanter som innehar parkeringstillstånd för rörelsehindrade får dock parkera också på andra ställen om detta inte medför avsevärd olägenhet för användningen av gatan.

Ett motordrivet fordon eller släpvagn får inte parkeras på en gågata.

På en gågata får motordrivna fordon inte föras annat än för att korsa den. Motordrivna fordon får dock föras på en gågata och stanna under den tid som behövs för

1) varuleveranser till eller från butiker eller motsvarande vid gågatan

2) transporter av gods eller boende till eller från en adress vid gågatan

3) transporter av gäster till eller från ett hotell eller liknande vid gågatan

4) sjuktransporter eller transporter av personer med nedsatt rörelseförmåga till eller från en adress vid gågatan.

Tiden för när varuleveranser är tillåtna på en gågata kan begränsas med vägmärke.

44 §. *Trafik utanför väg*

Motordrivna fordon, släpfordon, släpanordning eller efterfordon får inte i tätort, utan tillstånd av markägaren eller -innehavaren, framföras, stannas eller parkeras utanför väg på mark som inte är avsedd för trafik med sådana fordon annat än för nödvändig servicekörning, sjuktransport eller av annan liknande orsak.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

45 §. Användning av ljud- och ljussignaler

När det behövs för att förebygga eller avvärja fara, ska ett fordon ges ljud- eller ljussignaler eller på något annat sätt väcka andra trafikanters uppmärksamhet. Signaler får inte ges längre än nödvändigt.

46 §. Användning av körriktningssvisare

Vid följande manövrar ska en förare använda körriktningssvisare för att visa sin avsikt att förflytta fordonet i sidled:

- 1) start från vägkanten
- 2) svängning i korsning eller vändning på väg
- 3) byte av körfält
- 4) lämnande av rondell
- 5) annan väsentlig ändring av fordonets placering i sidled.

Om fordonet saknar körriktningssvisare ska föraren ge synligt och begripligt tecken på något annat sätt.

Tecknet ska ges i god tid innan manövern genomförs. Teckengivning med körriktningssvisare ska pågå under hela manövern och upphöra när manövern fullföljts.

Även den förare som har givit tecken är skyldig att försäkra sig om att manövern kan göras utan fara eller hinder för någon annan.

47 §. Belysning vid färd på väg

Vid färd med motordrivna fordon ska strålkastare eller varselljus vara tända. Vid färd med motordrivna fordon under mörker eller skymning eller när sikten på grund av väderleksförhållandena eller av annan orsak är nedsatt ska strålkastare och bakljus vara tända.

Andra fordon än de som anges i 1 mom. ska ha en lykta som visar vitt eller ljusgult ljus framåt och en lykta som visar rött ljus bakåt när fordonet färdas på väg under mörker eller skymning eller när sikten på grund av väderleksförhållandena eller av annan orsak är nedsatt. Ett släpfordon behöver dock inte ha framlyktor om sådana inte förutsätts i samband med att fordonet godkänns för trafik.

Helljus får inte användas

- 1) på sträcka där vägen är tillfredsställande belyst
- 2) på sådant avstånd från ett mötande fordon att dess förare kan bländas, eller
- 3) på ringa avstånd bakom annat fordon.

Dimljus får endast användas i dimma eller vid kraftig nederbörd. Dimbakljus får även användas när snö, damm eller slask väsentligt begränsar möjligheterna att urskilja fordonet bakifrån och på ett sådant sätt att förare av bakomvarande fordon inte bländas.

Under färd på väg får ett fordon bara visa vitt eller ljusgult ljus framåt och endast rött ljus bakåt. Vitt ljus bakåt får bara användas vid backning och vid arbete som kräver sådan belysning. Polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets fordon får dock utrustas med en anordning som visar ett rött blinkande ljus framåt samtidigt med ett blått blinkande larmljus för stoppande av ett framförvarande fordon.

48 §. Användning av parkeringsljus

När ett fordon har stannats eller parkerats på en väg under mörker eller skymning, eller när sikten på

grund av väderleksförhållandena eller av någon annan orsak är nedsatt, ska fordonets parkerings- och baklyktor vara tända. Om fordonet har parkerats i körbanans riktning i tätort och inget annat fordon är kopplat till det får parkeringsljuset vara tänt endast på den sida av fordonet som är vänt mot trafiken, om inte hela fordonet parkerats på körbanan. Om fordonet inte har parkeringsljus ska det i stället ha en annan belysning som är föreskriven för fordonet tänd.

Parkeringsljus behöver inte användas om vägen är så väl belyst att fordonet ändå kan observeras tydligt på tillräckligt avstånd eller om fordonet parkerats utanför körbanan eller vägrenen. Inte heller behöver belysningen vara tänd på tvåhjuliga fordon som stannats eller parkerats längs vägens kant.

49 §. Trafik med lätta elfordon

Den som kör ett lätt elfordon eller en motoriserad cykel ska betraktas som cyklist och följa de trafikregler och trafikordningar som gäller cyklist.

Ett självbalanserande lätt elfordon som hålls i balans även när fordonet står stilla eller saknar förare får i gångfart köras på en gångbana. Fordonets förare ska lämna gående fri väg.

50 §. Djur som medförs av trafikanter

Ett djur som medförs på vägen ska hållas kopplat eller i bindsle, eller under uppsikt så att de inte medför fara eller olägenhet för andra trafikanter. Djuret ska hållas så nära vägens kant som möjligt.

En ryttare, den som leder ett stort djur och föraren av ett fordon förspänt med dragdjur ska så långt det är möjligt följa de trafikregler som gäller trafik med långsamtgående motordrivna fordon. Avvikelser från trafikreglerna får ske om särskilda omständigheter kräver det och det inte medför fara eller avsevärd olägenhet. Under mörker ska både häst och ryttare vara försedda med reflex.

Även andra djur än hästar som medförs på vägen under mörker ska vara försedda med reflex.

51 §. Förbud mot onödigt och störande körning

Med ett motordrivet fordon får onödigt och störande körning inte äga rum. Föraren ska anpassa färdväg, hastighet och färdstätt så att andra inte störs i onödan.

52 §. Förbud mot onödigt tomgångskörning

Förbränningsmotorn i ett fordon som står stilla av någon annan orsak än på grund av tvingande trafik hinder eller andra tvingande omständigheter får inte vara i gång längre än en minut. Omedelbart tomgångskörningsförbud gäller dock fordon som stannats vid en broöppning. Detta gäller inte fordon vars huvudsakliga användning, eller den tilläggsutrustning som den huvudsakliga användningen förutsätter, kräver att motorn hålls i gång.

53 §. Bogsering av fordon

När ett fordon bogserar ett annat fordon med hjälp av en lina ska avståndet mellan fordonen vara minst tre och högst sex meter. Ett fordon med bromsarna ur funktion får endast bogseras med hjälp av en stång eller bom. Ett fordon med styrningen ur funktion får endast bogseras upplyft med dragbom.

Flera fordon får inte bogseras samtidigt med samma dragfordon. Det fordon som bogseras får inte utan tvingande skäl vara tyngre än dragfordonet.

Det är förbjudet att bogsera med en cykel, moped eller motorcykel, om bogseringen stör körningen eller medför fara för andra trafikanter.

54 §. *Högsta tillåtna hastighet vid bogsering*

Den högsta tillåtna hastigheten vid bogsering av ett motordrivet fordon som rullar på sina egna hjul är 30 kilometer i timmen.

55 §. *Varnande av andra trafikanter*

Om ett fordon på grund av en olycka, ett motorfel eller något liknande har blivit stående på körbanan eller vägrenen utanför en tätort på en plats där fordonet på grund av otillräcklig sikt eller av någon annan orsak kan vara till fara för trafiken, ska fordonets förare sätta ut en varningstriangel om en triangel ingår i fordonets obligatoriska utrustning. Varningstriangeln ska placeras på ett sådant avstånd från det uppställda fordonet och på ett sådant sätt att andra trafikanter varnas i god tid. Föraren ska också i övrigt genom utmärkning eller dylikt vidta de åtgärder som behövs för att varna andra trafikanter. Triangeln ska tas bort när fordonet inte längre utgör någon fara för den övriga trafiken.

Varningsblinkrar får användas i fordon som på grund av en olycka, ett fel eller av någon annan tvingande omständighet tvingats stanna på en plats där det kan medföra fara för den övriga trafiken. Varningsblinkrar får också användas i ett fordon i rörelse för att varna andra trafikanter för en omedelbar fara.

4 kap. *Reglering av trafiken*

Personer som reglerar trafiken

56 §. *Personer som reglerar trafiken*

Polisen och räddningsmyndigheterna reglerar trafiken i syfte att säkerställa en trygg och smidig trafik samt upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Vägtrafiken på en frigående färja regleras av dess befälhavare och på en linstyrd färja av dess förare. En gränsbevakningsman reglerar trafiken i uppgifter som anges i gränsbevakningslagen (FFS 578/2005) och i Republikens presidents förordning (2017:58) om Gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland samt en tullman i uppgifter som anges i tulllagen (FFS 304/2016).

Trafiken får också regleras av en person som

1) polisen förordnar att reglera trafiken på grund av köbildning, en olycka, ett evenemang för allmänheten eller någon annan motsvarande omständighet eller för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet

2) polisen förordnar att reglera trafiken i samband med trafikövervakning eller övervakning av kör- och vilotider för förare av motordrivna fordon

3) en räddningsmyndighet eller någon annan i räddningslagen avsedd räddningsledare förordnar att reglera trafiken i en uppgift som ålagts räddningsväsendet i räddningslagen eller någon annan lag

4) landskapsregeringen eller kommunen förordnar att reglera trafiken på en väg på grund av ett arbete, en undersökning eller en långvarig trafikstörning på vägen eller i dess närhet

5) landskapsregeringen bemyndigar eller polisen förordnar att reglera trafiken vid specialtransporter.

57 §. *Bestämmelser för den som reglerar trafiken*

Ett förordnande att reglera trafiken ges för ett enskilt uppdrag eller för viss tid. Den som reglerar trafiken ska ha fyllt 18 år. Personen ska ge sitt samtycke till uppdraget och få de anvisningar som uppdraget förutsätter.

Den som reglerar trafiken ska som stoppmärke använda en stoppspade med vägmärket förbud mot fordonstrafik. Polisen kan också använda en stoppspade med vägmärket stopp.

Den som reglerar trafiken ska använda klädsel som kan urskiljas tydligt och uppfyller kraven i standard SFS-EN 471 eller SFS-EN ISO 20471. Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om kraven på synbarhet i fråga om klädseln för vägtransportledare för specialtransporter.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på den som förordnats att reglera trafiken när denne sköter uppdraget. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

58 §. *Tillstånd att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter*

Tillstånd att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter beviljas av landskapsregeringen. Tillståndet ges för en period av fem år och ska medföras under uppdraget.

Ett tillstånd får ges till den som

1) med godkänt resultat har genomfört en utbildning för vägtransportledare för specialtransporter på Åland eller inom EU

2) innehar giltigt körkort med behörigheten B

3) inte under de fem senaste åren har gjort sig skyldig till rattfylleri, grovt rattfylleri, grovt äventyrande av trafiksäkerheten eller någon annan gärning som tyder på allvarlig likgiltighet för trafiksäkerheten, eller under det senaste året på grund av andra trafikbrott har meddelats en körförbudstid som överstigit tio dagar

4) inte utifrån uppgifter i något av polisens register i övrigt genom sin livsstil eller sina personliga egenskaper har visat sig vara uppenbart olämplig som vägtransportledare.

Landskapsregeringen och polisen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få ut uppgifter ur körkortsregistret och polisens register för att kontrollera att de krav som ställs på den som söker tillstånd att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter uppfylls.

Genom landskapsförordning kan närmare föreskrifter utfärdas om utbildning till vägtransportledare för specialtransporter och om förnyandet av rätten att arbeta som vägtransportledare.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

59 §. Återkallelse av rätten att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter

Landskapsregeringen ska återkalla ett tillstånd att arbeta som vägtransportledare för specialtransporter om den som innehar tillståndet inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 58 § eller om personen begär att tillståndet ska återkallas.

Tillståndet kan återkallas för en viss tid eller tills vidare.

Trafikanordningar**60 §. Trafikanordningar**

Trafiken kan regleras genom användning av trafiksignaler, vägmärken, och vägmärkingar (*trafikanordningar*).

Landskapsregeringen kan i förordning inta närmare bestämmelser om användningen av trafikanordningar, trafikanordningarnas utformning, färgsättning och innebörd, trafikanordningarnas konstruktion och mått samt vilka tecken trafikövervakare ska använda vid regleringen av trafiken.

61 §. Uppsättande av trafikanordningar

Väghållaren fattar beslut om användning av trafikanordningar. Om någon annan än landskapsregeringen eller en kommun är väghållare ska väghållaren inhämta samtycke från den kommun som vägen är belägen i. Kommunen ska lämna samtycke, om inte vägande skäl talar emot det. Det fysiska uppsättandet och underhållet av trafikanordningar sköts av väghållaren.

För tillfällig reglering av trafiken på grund av en olycka eller liknande får trafikanordningar placeras ut av den som enligt 56 § har rätt att reglera trafiken. Väghållaren för en enskild väg får, utan samtycke, placera ut tillfälliga trafikanordningar som behövs på grund av vägens skick eller arbete som utförs på eller invid vägen.

Kommunen ska underrätta landskapsregeringen när kommunen fattar beslut om uppsättande av trafikanordningar eller lämnar samtycke om uppsättande till väghållare för enskild väg. Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om innehållet i uppgifterna och förmedlings sättet.

Polisen eller den som har rätt att sätta upp trafikanordningar får avlägsna en trafikanordning som satts upp i strid med denna lag.

62 §. Undantag som gäller uppsättande av vissa vägmärken

Landskapsregeringen fattar beslut om uppsättande och placerar ut vägmärken som anger väjningsplikt på alla vägar som ansluter till en allmän väg som inte är en kommunalväg och kommunen gör detsamma vid anslutningar mellan kommunalvägar och enskilda vägar.

Kommunen fattar beslut om uppsättande av vägmärken som anger tätort. Det fysiska uppsättandet och

underhållet av vägmärket sköts av väghållaren, förutom på enskilda vägar där det sköts av kommunen.

Landskapsregeringen fattar beslut om uppsättande och placerar ut vägmärken som anger transportbegränsning för farligt gods.

63 §. Uppsättande av märken, skyltar och andra anordningar

Märken, skyltar och andra anordningar får inte sättas upp på en väg eller på en vägs sido-, skydds- eller frisiktsområde utan tillstånd.

Polisen eller väghållaren får omedelbart avlägsna en anordning som satts upp utan tillstånd.

5 kap. Bestämmelser om fordons användning**64 §. Tillämpning av vissa riksbestämmelser om fordons användning**

Följande bestämmelser i rikets vägtrafiklag (FFS 729/2018) ska tillämpas på Åland med de ändringar eller tillägg som anges nedan. Ändringar i de paragrafer eller bilagor som anges nedan ska tillämpas på Åland från det att de träder i kraft i riket.

1) 88 § vilken innehåller definitioner av termer som förekommer i de paragrafer som anges nedan.

2) 99 § om fordonsspecifika hastighetsbegränsningar inklusive bilagorna 5.1 och 5.2. Punkt b i bilaga 5.2 ska dock ha följande lydelse; person- eller paketbil och därtill kopplad släpvagn med en klassificeringsmassa på högst 3 500 kilogram samt motorcykel och därtill kopplad släpvagn dock 90 kilometer. Den högsta tillåtna hastigheten för ett motordrivet fordon med ett tillkopplat efterfordon är 30 kilometer i timmen.

3) 100 § om medspårande axel.

4) 107–114 §§ om godstransporter. Hänvisningen i 114 § till lagen om transport av farliga ämnen (FFS 719/1994) ska avse landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

5) 115-131a §§ om fordons och fordonskombinationers största tillåtna massa och huvudmått vid användning av fordon som registrerats eller tagits i bruk i en EES-stat inklusive bilagorna 6.1–6.7, 7.1–7.4 och 9. De uppgifter som enligt 122 § finns i trafik- och transportregistret finns på Åland i fordonsregistret.

6) 132 och 140 §§ om vändningsförmåga hos fordon och fordonskombinationer.

7) 132 a § om fordonskombinationers stabilitet.

8) 133–139 §§ om fordons och fordonskombinationers största tillåtna massa och huvudmått vid användning av fordon som registrerats eller tagits i bruk i någon annan stat än en EES-stat inklusive bilagorna 8.1–8.6.

9) 150–154 §§ om koppling av släpfordon till motordrivna fordon och cyklar. Ett efterfordon ska vara kopplat på ett säkert sätt till dragfordonet. Förbindelsen ska vara dimensionerad för att klara de påfrestningar den utsätts för.

10) 156 § om varningslyktor.

11) 157 § om terrängfordon på väg.

12) 157 a-159 §§ om specialtransport.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning meddela föreskrifter i de frågor som Transport- och kommunikationsverket enligt ovanstående paragrafer kan meddela föreskrifter om.

65 §. Användning av bilbälte

Föraren och passagerarna ska, om inte annat anges i 68 §, under körning använda ett bilbälte som är monterat för sittplatsen eller vara fastspända i någon annan i fordonet monterad skyddsanordning

- 1) i bilar
- 2) i trehjuliga mopeder och motoriserade trehjulringar
- 3) i fyrhjulringar, lätta fyrhjulringar, tunga fyrhjulringar och terrängfordon
- 4) i traktorer och motorredskap.

Denna bestämmelse gäller även trafik utanför väg.

66 §. Information om användning av bilbälte i bussar

Passagerarna i en buss ska informeras om kravet att använda bilbälte på ett eller flera av följande sätt:

- 1) av föraren,
- 2) av den som ansvarar för transporten eller den som fungerar som ledare för gruppen,
- 3) genom audiovisuella hjälpmedel eller
- 4) genom en skylt med tydlig placering vid varje sittplats.

67 §. Användning av skyddshjälm och cykelhjälm

Föraren och passagerarna ska under körning använda en på rätt sätt fastspänd skyddshjälm av godkänd typ

- 1) på motorcyklar
- 2) på trehjulringar, fyrhjulringar, tunga fyrhjulringar och lätta fyrhjulringar som inte är försedda med karosseri eller skyddsbåge
- 3) på mopeder
- 4) på snöskotrar
- 5) på terrängfordon och traktorer som har styre och sadel, men som inte är försedda med karosseri eller skyddsbåge.

Föraren ska se till att passagerare under 15 år använder skyddshjälm.

Förare och passagerare som är under 15 år ska använda cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd medan förare som är över 15 år och som färdas med en cykel bör använda cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd.

Förare som färdas med cykel ska se till att passagerare under 15 år använder cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

68 §. Undantag från skyldigheten att använda bilbälte och skyddshjälm

Skyldigheten att använda bilbälte gäller inte

- 1) den som kör ett fordon med låg hastighet och delar ut post, tidningar eller andra varor som ska distribueras till flera platser och den som samlar in avfall eller andra varor som ska samlas in från flera platser om användningen av bilbälte medför avsevärd olägenhet för föraren eller passageraren

2) förare av eller passagerare i traktorer eller motorredskap, när användningen av bilbälte medför olägenhet i det arbete som utförs med fordonet

3) Fordonsmyndighetens besiktare under besiktning på Fordonsmyndighetens område

4) förare eller passagerare som är anställda hos Brottspåföljdsmyndigheten och deltar i ett uppdrag där användningen av bilbälte kan medföra fara eller avsevärd olägenhet

5) när det finns medicinska hinder enligt ett läkarintyg som utfärdats före färden

6) vid färd på isbelagda vattenområden

7) den som i tätort kör ett tyngre fordon över 12 000 kg med en hastighet lägre än 30 kilometer per timme om användningen av bilbälte medför avsevärd olägenhet för föraren med tanke på trafiksäkerheten.

Skyldigheten att använda skyddshjälm gäller inte

1) förare och passagerare i fordon som är försedda med täckt karosseri eller förare och passagerare i fordon som är försedda med bilbälte och skyddsbåge eller ett skyddstak, om personerna sitter under skyddsbågen eller taket

2) när det finns medicinska hinder enligt ett läkarintyg som utfärdats före färden

3) när hastigheten understiger 15 kilometer per timme utanför väg.

Den som framför en elcykel som är utrustad med pedaler och som klassificeras som moped och där cykelns massa i körklart skick är högst 35 kilogram och motorns nominella effekt är högst 1,00 kilowatt får i stället för en skyddshjälm avsedd för mopeder använda en cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om innehållet i de läkarintyg som avses ovan.

69 §. Skyddsanordningar för barn

Den skyddsanordning för barn som används i en bil ska vara typgodkänd i enlighet med ECE-reglementet nr 44/03 eller 44/04, FN-reglementet UN R129 eller en senare version.

Vid transport av barn som är kortare än 135 centimeter ska bilbarnstol, bälteskudde eller någon annan skyddsanordning för barn användas. Barn upp till fyra års ålder bör färdas i en bakåtvänd bilbarnstol.

Barn får inte transporteras i en bakåtvänd bilbarnstol på en sittplats som skyddas av en främre krockkudde, om inte krockkudden har kopplats ur.

Vid transport av barn som är kortare än 135 centimeter på ett fordon som är försett med styre och sadel ska en sits som lämpar sig för barnet eller en skyddsanordning för barn användas.

Barn som sitter på en egen sittplats i en buss ska använda bussens bilbälte eller en skyddsanordning för barn.

Transport av barn som är kortare än 135 centimeter i ett annat fordon än ett som anges i denna paragraf är tillåten endast om fordonet är försett med en sits och ett bilbälte som lämpar sig för barnet eller med en skyddsanordning för barn.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

70 §. Ansvarsbestämmelser som gäller användningen av skyddsanordningar för barn samt persontransport

Om ett barn under 15 år färdas tillsammans med sin vårdnadshavare, ansvarar både vårdnadshavaren och föraren av fordonet för att barnet använder bilbälte eller, om barnet är kortare än 135 centimeter, en skyddsanordning på det sätt som anges i 69 §. Färdas barnet utan sin vårdnadshavare är det föraren av fordonet, med undantag för föraren i en buss i kategori M3, som har det ansvaret.

Vid transport av personer med funktionsnedsättning samt personer på bår eller i rullstol ska föraren se till att passagerarna tryggt kan ta sig in i och ut ur fordonet och att de anordningar som behövs för detta används. Föraren ska se till att rullstolar och bårar har spänts fast i fordonet på rätt sätt.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

71 §. Nödstopp på snöskoter

En snöskoter ska vara utrustad med nödstopp som ska sättas fast vid föraren innan motorn startas, om nödstoppets funktion förutsätter detta, och vara fastsatt under körningen. Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

72 §. Räddningsutrustning i bussar

I en buss ska det finnas brandsläckare och första hjälpen-utrustning i tillräcklig mängd med hänsyn till bussens passagerarkapacitet.

Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om brandsläckaren och första hjälpen-utrustningen.

73 §. Användning av teknisk utrustning

Under färd med ett fordon får föraren inte använda någon teknisk anordning eller något tekniskt system så att användningen stör eller äventyrar förandet av fordonet.

Föraren av ett motor drivet fordon får inte under körning använda kommunikationsutrustning som föraren håller i handen. Vid specialtransporter som förutsätter tillstånd enligt 114 § kan dock handhållen kommunikationsutrustning som är nödvändig för att utföra transporten användas.

74 §. LGF-skylt

En skylt för markering av långsamtgående fordon (LGF-skylt) får inte monteras på andra fordon än de som avses i denna paragraf.

En LGF-skylt ska finnas på

- 1) trehjuliga mopeder och lätta fyrhjulingar
- 2) traktorer med en konstruktiv hastighet på högst 50 kilometer i timmen
- 3) motorredskap som styrs på något annat sätt än av en gående
- 4) arbetsredskap och släpfordon som kopplas till ett fordon som anges i 1, 2 eller 3 punkten, om arbetsredskapet eller släpfordonet gör att LGF-skylten på dragfordonet inte syns bakåt
- 5) efterfordon
- 6) släpfordon som har kopplats till ett fordon, om fordonskombinationens högsta tillåtna hastighet på

väg på grund av släpfordonet är 50 kilometer i timmen eller lägre.

En LGF-skylt får monteras på en traktor med en konstruktiv hastighet på högst 60 kilometer i timmen.

En LGF-skylt får monteras på ett motor drivet fordon som bogseras med rep, kätting, vajer eller bom för att varna bakomvarande annan trafik för fordon som rör sig långsammare.

En LGF-skylt behöver inte monteras på ett fordon med ett tillkopplat fordon eller arbetsredskap som är försett med en LGF-skylt, och inte heller på ett fordon som är registrerat utomlands.

75 §. Taxiskylt

Ett fordon som används för taxitrafik ska vara försett med en takmonterad och ljusförsedd taxiskylt.

Skylten ska avlägsnas eller täckas över när fordonet inte används i taxitrafik.

76 §. Krav på däck

Däck för motor drivna fordon och släpvagnar till dessa ska ha ett mönsterdjup i slitbanans huvudspår på minst 1,6 millimeter. På motorcyklar och släpvagnar till dessa ska slitbanans huvudspår ha ett mönsterdjup på minst 1,0 millimeter. Dessa krav gäller inte fordon vars högsta tillåtna hastighet är 40 kilometer i timmen eller lägre.

De däck som monteras på samma axel på ett fordon ska ha samma dimension, konstruktion och egenskaper. Detta gäller inte för ett reservdäck som tillfälligt måste monteras på fordonet.

På ett fordon får däck monteras som begränsar den tillåtna axelmassan vid användning så att den blir lägre än den tekniskt sett tillåtna massan på axeln. Däcken ska dock vara sådana att det är möjligt att lasta hela fordonet upp till den för fordonet tillåtna massan på väg utan att däckens bärlighet överskrids.

77 §. Användning av vinterdäck

Om vinterväglag råder ska vinterdäck eller motsvarande utrustning användas under månaderna november till och med mars på

- 1) bilar
- 2) motorcyklar, mopeder, trehjulingar, fyrhjulingar, tunga fyrhjulingar och lätta fyrhjulingar
- 3) traktorer vars konstruktiva hastighet är högre än 60 kilometer i timmen
- 4) släpvagnar som dras av ett fordon som anges i 1–3 punkten och vars klassificerings- eller kopplingsmassa är större än 0,75 ton och högst 3,5 ton.

Vinterdäcken ska ha ett mönsterdjup i slitbanans huvudspår på minst 3,0 millimeter. På bilar med en klassificeringsmassa som är större än 3,5 ton samt på traktorer vars konstruktiva hastighet är högre än 60 kilometer i timmen ska vinterdäcken på icke styrande drivaxlar dock ha ett mönsterdjup i slitbanans huvudspår på minst 5,0 millimeter. Kravet tillämpas inte på en fordonskombination som består av en traktor och en släpvagn eller släpanordning när fordonskombinationens högsta tillåtna hastighet på väg är 60 kilometer i timmen eller lägre.

Vinterdäck behöver dock inte användas

1) vid en tillfällig förflyttning i anslutning till tillverkning, import, reparation, besiktning eller godkännande för trafik av eller handel med fordon,

2) på fordon till vilka vinterdäck inte finns att få; på sådana fordon ska däck med grovt mönster som lämpar sig för vinterbruk användas.

Om ett reservdäck tillfälligt måste användas på ett fordon tillämpas inte bestämmelserna i denna paragraf.

Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om vinterdäcken på fordon i olika fordonskategorier.

78 §. Användning av dubbdäck och andra typer av slirskydd

Dubbdäck, snökedjor eller motsvarande utrustning som inte väsentligt skadar vägbanan får användas på alla typer av fordon från den 15 oktober till och med den 15 april. Dubbdäck får även användas under annan tid om det råder vinterväglag eller sådant kan befaras och detta motiverar användning av dubbdäck. Dubbdäck får även användas under annan tid på utryckningsfordon, på bärgningsbilar och på bilar och släpvagnar som används vid vägghållning samt vid tillfälliga förflyttningar i samband med handel med fordon eller vid reparation eller besiktning av fordon.

Om dragbilen är försedd med dubbdäck, och vinterväglag råder, ska även en släpvagn med en klassificeringsmassa som är större än 0,75 ton och högst 3,5 ton ha dubbdäck.

När dubbdäck används på en bil eller på en bilsläpvagn med en klassificeringsmassa som är högst 3,5 ton ska dubbdäck monteras på fordonets alla hjul, med undantag för det andra hjulet på ett parhjul. Antalet dubbar på de enskilda däcken får inte avvika från varandra på så sätt att det medför fara. Landskapsregeringen får genom landskapsförordning meddela närmare föreskrifter om de tillåtna skillnaderna i antalet dubbar.

Om den massa som totalt belastar drivaxeln eller drivaxlarna på en fordonskombination vars massa överskrider 44 ton eller vars längd överskrider 18,75 meter är mindre än 18 procent av fordonskombinationens massa, ska dragfordonet under månaderna november till och med mars vara utrustad med en anordning med vilken det är möjligt att förbättra fordonets förmåga att sätta sig i rörelse på en hal vägbana. Som en sådan anordning betraktas inte en konstruktion som påverkar funktionen av en enda drivande axels differentialväxel.

Om den massa som totalt belastar drivaxlarna på en fordonskombination vars längd överstiger 28 meter är mindre än 25 procent av fordonskombinationens massa, ska dragfordonet under månaderna november till och med mars antingen ha sandningsanordningar för att förbättra fordonskombinationens förmåga att sätta sig i rörelse på en hal vägbana eller automatiska snökedjesystem för åtminstone en drivande axel.

Kraven i 4 och 5 mom. tillämpas inte på en fordonskombination som har en axel som vid långsam

hastighet kan omkopplas till en drivande axel, om den massa som totalt belastar drivaxlarna, inklusive den massa som belastar den drivande axel som anges ovan, är minst 25 procent av fordonskombinationens massa. Den axel som vid långsam hastighet kan omkopplas till en drivande axel kan finnas på bilen eller på släpvagnen.

Landskapsregeringen får av särskilda skäl bevilja ett fordon undantag från bestämmelsen i 1 mom. om den tid då användning av dubbdäck är tillåten.

Landskapsregeringen meddelar vid behov genom landskapsförordning närmare föreskrifter om vilka slags anordningar som kan betraktas som anordningar som kan förbättra fordonets förmåga att sätta sig i rörelse på en hal vägbana och vilken slags axel som kan betraktas som en axel som vid långsam hastighet kan omkopplas till en drivande axel.

Persontransporter

79 §. Persontransporter med bil

I en bil får inte fler passagerare tas med än bilen är registrerad för. Föraren och passagerarna ska använda sitt- eller ståplatser som uppfyller de krav som ställs på platserna.

I en buss som används i linjetrafik enligt landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik får dock det registrerade högsta antalet passagerare tillfälligt överskridas med 30 procent inom ramen för de massor som är tillåtna för fordonet på väg. På alla sittplatser som utrustats med bilbälte får dock högst det antal passagerare som antecknats i registret placeras.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

80 §. Persontransporter på två- och trehjuliga motordrivna fordon och med dem jämförbara fyrhjuliga fordon

På en motorcykel får högst en passagerare tas med om det finns en lämplig sits och fotstöd för passageraren. Har motorcykeln sidvagn får ytterligare högst två passagerare transporteras. Det personantal som motorcykeln registrerats för får dock inte överskridas.

På en tvåhjulig moped får en enda passagerare tas med endast om mopeden är registrerad för det.

Med en trehjulig moped, trehjuling, lätt fyrhjuling, tung fyrhjuling och fyrhjuling får inte fler passagerare tas med än vad som angivits i registret.

På persontransport med en motoriserad cykel tillämpas de bestämmelser som gäller persontransport med cykel. De maximala belastningar som godkänts för ett typgodkänt fordon får dock inte överskridas.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

81 §. Persontransporter med traktor, motorredskap och terrängfordon

I en traktor och ett motorredskap får inte fler passagerare tas med än vad fordonet är registrerat för. Med ett motorredskap som inte är registrerat och med ett terrängfordon får högst så många personer tas med som fordonets tillverkare avsett.

I en traktor och ett motorredskap med täckt förarhytt får man oberoende av bestämmelsen i 1 mom.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

transportera ett barn som är kortare än 135 centimeter om barnet sitter i en bilbarnstol eller någon annan skyddsanordning för barn som är lämplig för barnets längd och vikt. Stolen ska fästas på ett säkert sätt och minst vara utrustad med ett trepunktsbälte för barnet. Det fria utrymmet över stolen ska vara minst 80 centimeter mätt från den obelastade stolens sittyta.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

82 §. Persontransporter med cykel och lätta elfordon

På en cykel eller ett lätt elfordon får inte flera personer färdas än vad fordonet är konstruerat för. Transport av passagerare är tillåten endast om fordonet har en lämplig sits för passageraren. Transporteras barn som är kortare än 135 centimeter ska lämplig sits och effektivt skydd mot hjulekrar användas.

Vid transport av passagerare på cykel ska cykeln ha två separata bromsanordningar.

Endast den som har fyllt 15 år får transportera passagerare. Passageraren får i sådant fall vara högst tio år gammal. Endast den som har fyllt 18 år får transportera flera än en passagerare oavsett passagerarnas ålder.

83 §. Persontransporter med lastbil och paketbil

I lastutrymmet till en lastbil eller paketbil får passagerare bara färdas om utrymmet är försett med godkända säten eller bänkar.

Med avvikelse från 1 mom. får en lastbil vars lastbilsflak saknar säten eller bänkar tillfälligt användas för passagerartransporter vid körning i samband med traditionella firanden och andra liknande tillfällen, förutsatt att föraren har minst två års yrkeserfarenhet av att köra lastbil. Den högsta tillåtna hastigheten vid transporten är 25 kilometer i timmen.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

84 §. Persontransporter i släpvagn

I en bil- eller traktorsläpvagn får personer transporteras till sevärdheter och offentliga tillställningar om släpvagnens konstruktion och utrustning lämpar sig för persontransport och ruten på förhand har anmälts till polisen. Den högsta tillåtna hastigheten vid transporten är 25 kilometer i timmen.

I en traktorsläpvagn får personer som behövs för lastning eller lossning transporteras till och från en arbetsplats under förutsättning att transporten inte äventyrar säkerheten.

Med en släpvagn till en cykel, till en motoriserad cykel och till ett lätt elfordon får passagerare transporteras om släpvagnen och dess koppling till dragfordonet är avsedd för persontransport och dimensionerad för den massa som transporteras. Släpvagnen ska ha ett lämpligt säte och vara konstruerad så att passagerare inte får kontakt med släpvagnens hjul eller med vägen. Dessutom ska cykeln ha minst två separata bromssystem och fordonskombinationen minst två hjul som är försedda med bromsar.

En påhängsvagn får användas för persontransport med iakttagande av vad som föreskrivs i 83 § 2 mom.

Denna paragraf gäller även trafik utanför väg.

6 kap. Trafikförseelse och avgift för trafikförseelse**85 §. Avgift för trafikförseelse**

En avgift för trafikförseelse får påföras som påföljd vid i denna lag angivna trafikförseelser. Avgiften påförs av polisen och tillfaller landskapet.

Om en trafikant vid samma tillfälle gjort sig skyldig till flera trafikförseelser ska en enda avgift för trafikförseelse påföras. Avgiften påförs då höjd med 40 euro i förhållande till den förseelse för vilken den högsta avgiften gäller.

Med undantag för förseelser som gäller fordons massa och mått enligt 93 § och koppling av fordon enligt 95 § ska avgift för trafikförseelse inte påföras för en ringa trafikförseelse. I stället kan en muntlig eller skriftlig anmärkning ges.

Avgift för trafikförseelse får inte påföras om

- 1) trafikanten misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol
- 2) trafikanten har meddelats en lagakraftvunnen dom eller påförts straff för samma gärning
- 3) trafikanten misstänks för ett brott som begåtts genom samma gärning
- 4) förseelsen behandlas på det sätt som föreskrivs i landskapslagen (1971:15) om parkeringsbot
- 5) den som begått trafikförseelsen inte hade fyllt femton år vid tidpunkten för gärningen.

En påföljd ska inte heller bestämmas om det är uppenbart att trafikförseelsen har berott på en ursäktlig ouppmärksamhet eller tanklöshet eller om bestämmandet av påföljden av någon annan orsak är uppenbart oskäligt.

86 §. Förseelser mot allmänna regler

En avgift för trafikförseelse på 100 euro kan påföras en trafikant som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att följa

- 1) de anvisningar för trafiken som meddelas genom vägmärken, vägmarkeringar och trafiksignaler enligt 9 §
- 2) tecken, befallningar, förbud eller uppmaningar som avses i 10 § och som ges av en trafikövervakare eller tecken som ges av en person som reglerar trafiken
- 3) bestämmelserna i 12 § om lämnande av fri väg för uttryckningsfordon och processioner
- 4) bestämmelserna i 13 § om hinder på väg.

Den avgift för trafikförseelse som påförs en gående för de förseelser som anges i 1 mom. 1–3 punkten är dock 20 euro och den avgift som påförs en cyklist eller förare av något annat motorlöst fordon 40 euro.

Den avgift för trafikförseelse som påförs en mopedist för de förseelser som anges i 1 mom. 1 punkten är dock 70 euro.

87 §. Gångtrafikförseelser

En gående som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att följa

- 1) förbudet i 15 § mot att i onödan hindra eller störa den övriga trafiken
- 2) bestämmelsen i 18 § om korsande av körbana kan utöver vad som anges i 86 §, påföras en avgift för trafikförseelse på 20 euro.

88 §. Förseelser av förare av motorlösa fordon och djurförare

En cyklist eller en förare av något annat motorlöst fordon, en ryttare, den som leder ett stort djur och föraren av ett fordon förspänt med dragdjur kan utöver vad som anges i 86 § påföras en avgift för trafikförseelse på 40 euro, om denne uppsåtligen eller av oaksamhet underlåter att följa

1) de trafikregler i 20–35 §§, 41–43 §§, 45–49 §§, 50 § 1–2 mom., 53 eller 55 § som gäller förare av fordon

2) bestämmelserna i 69 och 70 §§ som gäller användning av skyddsanordningar för barn och bestämmelsen i 82 och 84 §§ gällande persontransporter med cykel och lätta elfordon samt persontransporter i släpvagn.

89 §. Överskridande av hastighetsbegränsning

Den som på en väg där hastigheten är begränsad till 50 kilometer i timmen eller lägre uppsåtligen eller av oaksamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 10 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro

2) med mer än 10 kilometer i timmen men högst 15 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 170 euro

3) med mer än 15 kilometer i timmen men högst 20 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 200 euro.

Den som på en väg där den tillåtna hastigheten är högre än 50 kilometer i timmen uppsåtligen eller av oaksamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 10 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 70 euro

2) med mer än 10 kilometer i timmen men högst 15 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 140 euro

3) med mer än 15 kilometer i timmen men högst 20 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 170 euro.

En mopedist som uppsåtligen eller av oaksamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten med högst 15 kilometer i timmen kan dock påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

En avgift för trafikförseelse får inte påföras om den högsta tillåtna hastigheten har överskridits på en gågata eller gårdsgata.

90 §. Överskridande av hastighetsbegränsning för vissa fordon och fordonskombinationer

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet överskrider den högsta tillåtna fordonsspecifika hastigheten eller den högsta tillåtna hastigheten vid bogsering enligt 54 §

1) med högst 10 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro

2) med mer än 10 kilometer i timmen men högst 15 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 170 euro

3) med mer än 15 kilometer i timmen men högst 20 kilometer i timmen kan påföras en avgift för trafikförseelse på 200 euro.

En mopedist som uppsåtligen eller av oaksamhet överskrider den högsta tillåtna fordonsspecifika hastigheten med högst 15 kilometer i timmen kan dock påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

91 §. Andra trafikförseelser av förare av motordrivna fordon

En förare av ett motordrivet fordon kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro, om föraren uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot de trafikregler som föreskrivs i 20–35 §§, 41–43 §§, 45–48 §§, 51–53 och 55 §§.

Den avgift för trafikförseelse som påförs en mopedist för de förseelser som anges i 1 mom. är dock 70 euro.

92 §. Förseelser som gäller användning av personlig skyddsutrustning

En förare av och passagerare i ett motordrivet fordon som i strid med 65 § uppsåtligen eller av oaksamhet underlåter att använda bilbälte under körning kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

En avgift för trafikförseelse på 140 euro kan även påföras

1) en förare av ett motordrivet fordon som uppsåtligen eller av oaksamhet transporterar ett barn i ett fordon i strid med 69 §

2) en vårdnadshavare eller förare som uppsåtligen eller av oaksamhet försummar sin skyldighet enligt 70 § 1 mom. att se till att barn under 15 år använder bilbälte eller färdas i en skyddsanordning

3) en förare som uppsåtligen eller av oaksamhet försummar sin skyldighet enligt 70 § 2 mom. som gäller säkerheten vid transport av personer med funktionsnedsättning samt personer på bår eller i rullstol.

En förare av och passagerare på eller i ett motordrivet fordon som i strid med 67 § 1 mom. uppsåtligen eller av oaksamhet underlåter att under körning använda skyddshjälm kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro. En avgift för trafikförseelse på 140 euro kan påföras en förare som uppsåtligen eller av oaksamhet försummar skyldigheten enligt 67 § 2 mom. att se till att barn under 15 år använder skyddshjälm eller skyldigheten enligt 67 § 4 mom. att se till att barn under 15 år använder cykelhjälm eller annat lämpligt huvudskydd.

93 §. Förseelser som gäller lastning av fordon och fordons massa och mått

En förare av ett motordrivet fordon eller fordonskombination kan påföras en avgift för trafikförseelse på 140 euro för en uppsåtligen eller av oaksamhet begången ringa överträdelse av det som föreskrivs i följande paragrafer och kapitel i rikets vägtrafiklag:

1) 107–114 §§ om lastning och koppling av fordon

2) 5 kap. om den största tillåtna massan på axel och boggi eller om största tillåtna massa eller största tillåtna mått för ett fordon eller en fordonskombination.

Ovanstående delar av rikets vägtrafiklag tillämpas på Åland med stöd 64 §.

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

94 §. Otillåten personbefordran med motordrivet fordon

En förare av ett motordrivet fordon kan för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna i 79–84 §§ om personbefordran med motordrivet fordon påföras en avgift för trafikförseelse på 140 euro.

Den avgift för trafikförseelse som påförs en mopedist för de förseelser som anges i 1 mom. är dock 70 euro.

95 §. Förseelser som gäller koppling av fordon

En förare av ett fordon kan påföras en avgift för trafikförseelse på 140 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången ringa överträdelse av bestämmelserna om koppling av fordon i 150–154 §§ i rikets vägtrafiklag som enligt 64 § tillämpas på Åland eller bestämmelserna om koppling av efterfordon enligt 64 § 9 punkten.

96 §. Andra förseelser som gäller användning av motordrivna fordon

En förare av ett motordrivet fordon, som uppsåtlig eller av oaktsamhet underlåter att följa

1) förbudet i 73 § mot användning av kommunikationsutrustning under körning

2) bestämmelserna i 76–78 §§ om användning av däck och slirskydd

3) bestämmelserna i de i 64 § 1 mom. 6 punkten nämnda paragraferna om vändningsförmåga hos fordon och fordonskombinationer

4) bestämmelserna i den i 64 § 1 mom. 7 punkten nämnda paragrafen om fordonskombinationers stabilitet

5) bestämmelserna i de i 64 § 1 mom. 10 punkten nämnda paragraferna om användning av varningslyktor

6) bestämmelsen i 74 § om LGF-skylt

kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

En mopedist kan för en förseelse som avses i 1 mom. 1, 2 eller 6 punkten påföras en avgift för trafikförseelse på 40 euro.

97 §. Trafikförseelser av förare av terrängfordon

En förare av ett terrängfordon som uppsåtlig eller av oaktsamhet underlåter att följa

1) bestämmelsen i 71 § om användning av nödstopp på snöskoter

2) bestämmelsen i 78 § om användning av dubbar, snökedjor eller motsvarande slirskydd på väg

3) bestämmelsen i 157 § i rikets vägtrafiklag, som enligt 64 § 1 mom. 11 punkten tillämpas på Åland, om körning av terrängfordon på väg kan påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

98 §. Innehållet i beslut om avgift för trafikförseelse

I ett beslut om avgift för trafikförseelse ska följande uppgifter finnas:

1) den myndighet som har fattat beslutet och handläggarens namn och tjänsteställning

2) förarens eller trafikantens personuppgifter

3) de uppgifter som behövs för att identifiera fordonet

4) tiden och platsen för felet eller överträdelsen, dess art samt övriga uppgifter som behövs för att beskriva felet eller överträdelsen

5) tillämpliga bestämmelser

6) det belopp som ska betalas, betalningstiden och övriga uppgifter som behövs för betalningen

7) datum och klockslag för påförande av avgiften

8) en redogörelse för eventuell körförbudstid och andra eventuella påföljder som trafikförseelsen kan medföra för den som har fått en avgift för trafikförseelse.

Anvisningar om hur man yrkar på rättelse av beslutet ska bifogas. Till beslutet kan ett foto på det fordon med vilket trafikförseelsen begicks och dess förare bifogas.

99 §. Delgivning av beslut om avgift för trafikförseelse

Ett beslut om avgift för trafikförseelse ska snarast möjligt delges den som gjort sig skyldig till förseelsen. Delgivningen ska ske genom bevislig delgivning enligt vad som anges i 55 § förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

Om det är fråga om en trafikförseelse som har begåtts med ett motordrivet fordon och identiteten på den som gjort sig skyldig till förseelsen omedelbart har kunnat fastställas, får ett beslut om avgift för trafikförseelse trots 1 mom. delges genom vanlig delgivning enligt 54 § i förvaltningslagen. Beslutet ska då sändas senast inom två veckor från dagen för förseelsen.

Om beslutet inte har delgetts inom sex månader från dagen för förseelsen avskrivs ärendet.

100 §. Betalningstid för avgift för trafikförseelse

En avgift för trafikförseelse ska betalas inom 30 dagar från den dag då beslutet delgavs.

101 §. Verkställighet av avgift för trafikförseelse

Bestämmelser om verkställighet av avgift för trafikförseelse finns i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002).

En avgift för trafikförseelse preskriberas fem år efter det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades.

Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av beslut som gäller avgift för trafikförseelse.

Trafikövervakare och domstolar ska underrätta Rättsregistercentralen om sina beslut om påförande av avgifter för trafikförseelse. Rättsregistercentralen ska också underrättas om ett beslut genom vilket en avgift för trafikförseelse har avlyfts.

102 §. Närmare bestämmelser

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om

1) de handlingar som ska användas när en avgift för trafikförseelse påförs samt om de anteckningar som ska göras i dem och förvaringen av dem

2) de meddelanden som har samband med verkställigheten av påföljderna enligt denna lag samt om andra meddelanden mellan myndigheter.

103 §. Hänvisning till trafikbrottslagen för Åland

I trafikbrottslagen (2023:109) för Åland finns bestämmelser om trafikrelaterade brott som kan leda till böter eller fängelse. Sådana brott är till exempel äventyrande av trafiksäkerheten, grovt rattfylleri, överlämnande av motordrivet fordon till berusad, trafikfylleri med motorlöst fordon, smitning och olovlig körning.

7 kap. Särskilda bestämmelser

104 §. Tillsyn

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag utövas av polisen och, om det behövs för att ge polisen handräckning eller assistans av Gränsbevakningsväsendet enligt republikens presidents förordning om Gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland.

För att utöva tillsynen enligt 1 mom. får tillsynsmyndigheterna fotografera eller filma fordon som är i trafik. Fotograferingen eller filmningen kan också ske automatiskt, och den kan vara fortlöpande eller ske vid upprepade tillfällen. Utrymmen som används för boende av permanent natur får dock inte fotograferas eller filmas.

105 §. Stoppande och granskning av fordon

Ett fordon ska stannas på tecken av en polis eller en sådan gränsbevakningsman som utövar tillsyn enligt 104 § 1 mom.

Föraren är skyldig att följa de instruktioner som en polis eller gränsbevakningsman ger för granskning av fordonets skick, utrustning och belastning samt att tillåta en granskning av fordonets trafikduglighet.

106 §. Hindrande av körning på grund av berusning

Om det vid ett prov som utförs i syfte att konstatera alkoholförtäring konstateras att en förare av ett motordrivet fordon har förtärt alkohol, men det på basis av provresultatet inte finns sannolika skäl att misstänka att föraren har gjort sig skyldig till rattfylleri och berusningen klart påverkar förarens körförmåga, får en polisman förbjuda och vid behov hindra föraren att föra det motordrivna fordonet till dess att det inte längre finns någon konstaterbar mängd alkohol i förarens utandningsluft.

Den befogenhet som en polisman har enligt 1 mom. har även en gränsbevakningsman som agerar i enlighet med republikens presidents förordning om Gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland.

107 §. Undantag från skyldigheten att följa trafikregler, trafikankordningar och bestämmelser om användningen av fordon

Om särskild försiktighet iaktas och uppdraget kräver det får avvikelser göras från trafikregler, skyldigheter som trafikankordningar anger, påbud, begränsningar eller förbud, eller bestämmelser om användningen av fordon

- 1) av förare och passagerare i uttryckningsfordon
- 2) av trafikanter i polisuppgifter, tulluppgifter eller gränsbevakningsuppgifter
- 3) av förare i fordon som hör till en kortege som leds av ett fordon som tillhör polisen eller Gränsbevakningsväsendet.

Ett fordon i ett uppdrag som avses i 1 mom. ska under körningen avge larm- eller ljussignaler, om det behövs för att varna andra trafikanter. Tecken som ges av en trafikövervakare och tecken som ges av andra som reglerar trafiken ska dock följas.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller också andra staters behöriga myndigheter och uttryckningsfordon som är registrerade i en annan stat, om de utför

uppdrag eller lämnar internationellt bistånd på Åland som det avtalats eller föreskrivs särskilt om.

Utryckningsfordon, fordon i polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets tjänsteuppdrag samt fordon i kollektivtrafik har rätt att komma ombord på en färja före andra fordon.

Fordon som används i väghållningsarbete eller motsvarande arbete på eller invid en väg får med avvikelse från vad som föreskrivs i 20–23 och 43 §§ föras på det sätt som uppdraget kräver om särskild försiktighet iaktas. Föraren av fordonet får, på det sätt som uppdraget kräver, om särskild försiktighet iaktas avvika från 37 § 2 mom. 1 punkten avseende stannande på gångbana och cykelbana samt förbud, begränsningar eller påbud som anges med trafikankordningar och som anger något annat än väjningsplikt eller hastighetsbegränsningar. Föraren får inte ignorera ett stopptecken som ges av en trafikövervakare eller passera en trafiksignal som visar rött ljus.

Fordon som används vid kommunal parkeringsövervakning får om särskild försiktighet iaktas föras på det sätt som uppdraget kräver med avvikelse från 20 § eller stannas, parkeras eller föras med avvikelse från vad som föreskrivs i 36–38 och 43 §§. Ett fordon som används vid parkeringsövervakning får, om uppdraget kräver det, parkeras på ett område där det enligt ett vägmärke är förbjudet att stanna eller parkera.

En specialtransport får om särskild försiktighet iaktas föras på det sätt som omständigheterna kräver trots bestämmelserna i 20–23 §§, om genomförandet av specialtransporten kräver det. Likaså får det vid specialtransport med iakttagande av särskild försiktighet avvika från bestämmelserna i 53 §, om transporten har beviljats tillstånd för specialtransport enligt 159 § i rikets vägtrafiklag, som enligt 64 § 1 mom. 12 punkten tillämpas på Åland.

108 §. Överlämnande av uppgifter om straff och avgifter till Fordonsmyndigheten

Oberoende av sekretessbestämmelser i annan lagstiftning ska polisen och domstolen ge Fordonsmyndigheten uppgifter om

- 1) straff som dömts ut för trafikbrott och avgift för trafikförseelse som påförts vid förande av ett motordrivet fordon och som enligt 43 § i körkortslagen kan ligga till grund för bestämmande av en körförbudstid
- 2) straff eller avgift för trafikförseelse som inte påförts eller åtal som förkastats, om domstolen i samband med överklagande har upphävt eller undanröjt ett straff som dömts ut eller en avgift för trafikförseelse som påförts tidigare och som det finns en anteckning om i körkortsregistret.

Bestämmelser om att Fordonsmyndigheten ska föra in sådana uppgifter i körkortsregistret finns i körkortslagen.

109 §. Informationsbrev om trafikskärsrelaterade brott

Om myndigheten anser att ett trafikbrott eller en trafikförseelse som begåtts på Åland med ett fordon som är registrerat i en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska följas upp får polisen skicka ut ett infor-

N 11 Vägtrafiklag (2023:108)

mationsbrev till ägaren, innehavaren eller den på något annat sätt identifierade användaren av fordonet enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott.

Informationsbrev kan skickas ut med anledning av

- 1) överskridande av hastighetsbegränsning
- 2) åsidosättande av skyldighet att använda bilbälte
- 3) körning mot röd trafikljussignal
- 4) rattfylleri och grovt rattfylleri
- 5) underlåtelse att använda skyddshjälm
- 6) underlåtelse att följa vägmärken som anger att körfält är avsedda endast för vissa fordon
- 7) olaglig användning av mobiltelefon eller annan kommunikationsutrustning under körning.

Informationsbrevet ska skickas ut på det språk som fordonets registreringsbevis är avfattat på eller på ett av de officiella språken i den stat där fordonet är registrerat. Informationsbrevet ska inkludera uppgift om

- 1) det fordon med vilket brottet eller förseelsen beivras
- 2) ort och tidpunkt för brottet eller förseelsen
- 3) det misstänkta trafikbrottet eller den misstänkta trafikförseelsen
- 4) det eventuella straffet och andra eventuella rättsliga påföljder
- 5) den utrustning som användes för att upptäcka trafikbrottet eller trafikförseelsen.

Informationsbrevet kan även innehålla en redogörelse av det vidare förfarandet, inklusive närmare information om möjlighet att överklaga beslutet samt att fullfölja ärendet och om förfarandet för detta.

110 §. Tillfällig avstängning av väg

Beslut om tillfällig avstängning av en väg fattas av väghållaren. I brådskande fall kan en trafikövervakare eller räddningsmyndighet tillfälligt stänga av en väg.

Hastighetstävlingar för motordrivna fordon får endast arrangeras på avstängda vägar.

Beslut om tillfällig avstängning av en väg ska utan dröjsmål sändas till polisen för kännedom.

111 §. Utförande av arbete på väg

När arbete som kan medföra fara för trafiken utförs på en väg ska vägen förses med behövliga trafikordningar. De som arbetar på vägen ska använda utrustning med klart urskiljbara färger och, om arbetet utförs under mörker eller i skymning, utrustning av reflekterande material. Om förhållandena kräver det, ska vägen hållas helt eller delvis avstängd.

112 §. Uppsättande av anordning för viktövervakning

En sådan anordning för viktövervakning som avses i artikel 10d i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/719 om ändring av rådets direktiv 96/53/EG om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik och högsta tillåtna vikter i internationell trafik för vissa vägfordon som framförs inom gemenskapen sätts upp av polisen.

Ålands polismyndighet ska årligen senast den 31 januari informera landskapsregeringen om det totala antalet kontroller som genomförts under det föregående året och det antal överlastade fordon eller fordonskombinationer som har upptäckts.

113 §. Beviljande av parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade kan beviljas personer med svårt rörelsehinder eller för transport av personer som har en synskada eller en funktionsnedsättning som hämmar rörelseförmågan. Närmare bestämmelser om svårighetsgraden hos den funktionsnedsättning som är en förutsättning för tillståndet och det men som den medför utfärdas genom förordning.

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade beviljas av polismyndigheten. Till ansökan ska ett läkarutlåtande om att förutsättningarna enligt 1 mom. är uppfyllda bifogas och uppgifter om utlåtandets giltighetstid. Tillståndet beviljas för läkarutlåtandets giltighetstid, dock högst 10 år. Polismyndigheten kan återkalla parkeringstillståndet på tillståndshavarens ansökan.

114 §. Beviljande av tillstånd för specialtransport

Tillstånd för en specialtransport som avses i 159 § i rikets vägtrafiklag, som enligt 64 § 1 mom. 12 punkten tillämpas på Åland, beviljas av landskapsregeringen. Tillståndet får förenas med villkor som gäller transportrutten och transporttidpunkten och med andra villkor som behövs för att säkerställa att transporten genomförs på ett säkert och smidigt sätt och för att skydda trafikmiljön.

Beviljande av tillstånd för specialtransport förutsätter

- 1) att transporten inte med något fordon eller någon fordonskombination rimligtvis kan genomföras utan att överskrida de mått eller den massa som allmänt tillåts på väg
- 2) att fordonets eller fordonskombinationens tillåtna massa i trafik eller den av tillverkaren tillåtna massan inte överskrids
- 3) att den bärighet som väghållaren har fastställt för vägar och broar inte överskrids
- 4) att transporten kan genomföras utan att trafikordningar begränsar färden eller att trafikordningar som hindrar transporten kan avlägsnas temporärt
- 5) att det för specialtransporten används ett fordon eller en fordonskombination som möjliggör en säker transport.

För ett specialtransportfordon som är försett med provnummerskyltar får tillstånd för specialtransport endast beviljas för tillfällig förflyttning utan last. Komponenter och utrustning som hör till det berörda fordonet får emellertid transporteras som last.

För att tillstånd för specialtransport ska beviljas för transport med en fordonskombination som registrerats eller tagits i bruk utanför Åland eller riket krävs ett intyg som utfärdats av ett besiktningställe som utför registreringsbesiktning av tunga fordon och som visar att fordonskombinationen uppfyller de krav som ställs på specialtransportkombinationer i landet. Intyg krävs även om bara ett enda fordon i kombinationen är utländskt. Ett intyg från ett besiktningställe behövs emellertid inte i fråga om en fordonskombination som registrerats eller tagits i bruk i en EES-stat, om det i registreringsstaten har utfärdats ett intyg ur vilket tillståndsmyndigheten kan konstatera att fordonskombinationen uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd för specialtransport. Ett intyg på svenska

eller en officiell översättning av intyget till svenska ska på begäran visas upp för trafikövervakaren.

Landskapsregeringen får återkalla ett tillstånd för specialtransport för en viss tid eller helt och hållet, om tillståndshavaren inte följer de bestämmelser eller föreskrifter som gäller specialtransporter eller villkoren i tillståndet för specialtransport, eller om förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls. Om det skulle vara oskäligt att återkalla tillståndet, får tillståndshavaren i stället ges en anmärkning eller en skriftlig varning.

115 §. Undantag som gäller vissa fordon och fordonskombinationer

Om det behövs för testning av ny teknik eller för produktutveckling eller av något annat särskilt skäl får landskapsregeringen bevilja ett enskilt fordon eller en enskild fordonskombination undantag från bestämmelserna om fordonets eller fordonskombinationens största massa, längd, bredd eller andra huvudmått. En förutsättning är att beviljandet av tillståndet inte äventyrar trafiksäkerheten, miljön, någons egendom eller snedvrider konkurrensen. Tillstånd får beviljas för en viss tid och förenas med villkor. Landskapsregeringen får återkalla tillståndet för en viss tid eller helt och hållet om tillståndshavaren inte följer de bestämmelser eller tillståndsvillkor som angetts eller om förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls. Om det skulle vara oskäligt att återkalla tillståndet får tillståndshavaren i stället ges en anmärkning eller en skriftlig varning.

Det är tillåtet att köra ett fordonschassi som inte har försetts med karosseri en kortare sträcka utan reflektorer, backspeglar, stänkskärmar, stänkskydd, kopplingsanordning, främre och bakre underkörningsskydd, sidoskydd, anordningar som förhindrar obehörig användning eller färdskrivare. Detta gäller även om chassiet är försett med förarhytt.

116 §. Ändrings sökande

Den som inte är nöjd med ett beslut om påförande av en avgift för trafikförseelse får inom 30 dagar från att beslutet delgavs yrka på rättelse hos polisen. Har yrkandet om rättelse inte lämnats in inom föreskriven tid, tas det inte upp till prövning. Yrkandet ska lämnas in skriftligen. Av skrivelsen ska det framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som yrkas och på vilka grunder rättelse yrkas.

Ett yrkande om rättelse ska behandlas skyndsamt. När polisen har tagit upp ett yrkande om rättelse kan den ändra eller upphäva förvaltningsbeslutet eller avslå yrkandet om rättelse.

Den som inte är nöjd med polisens beslut avseende yrkandet om rättelse, får söka ändring genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019).

I ett beslut kan det bestämmas att beslutet ska iaktas trots ändrings sökande, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Rättelseyrkande får inte begäras eller besvär anföras med anledning av en anmärkning enligt 85 § 3 mom.

117 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024 med undantag för 58 och 59 §§ som träder i kraft den 1 januari 2029.

Genom denna lag upphävs vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland men undantag för lagens 73 och 74 §§.

Landskapsförordning (2005:35) om vägmärken och landskapsförordning (2008:140) om skolskjutsning som har utfärdats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft, till den del de inte strider mot denna lag, till dess att något annat föreskrivs med stöd av denna lag.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska denna lag tillämpas i stället för den upphävda lagen.

73 och 74 §§ i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland finns i ÅFS 2019/44. Bestämmelserna handlar om intelligenta trafiksystem (ITS).

118 §. Övergångsbestämmelser

På ett fordon som är godkänt för trafik vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas inte det krav i tabell 2 i bilaga 6 till rikets vägtrafiklag som gjorts tillämplig på Åland enligt 64 § 1 mom. 5 punkten som innebär att massan för framaxlar i följd eller bakaxlar i följd, som inte utgör en boggi, inte får vara större än det värde för massa som tillåts för motsvarande boggi.

Ett fordon som har godkänts för trafik med stöd av 57 § 2 eller 3 mom. i förordningen om användning av fordon på väg (FFS 1257/1992) får alltjämt användas i trafik i enlighet med de momenten.

På en släpvagn som har tagits i bruk före den 1 april 2019 tillämpas 117 a § i rikets vägtrafiklag som gjorts tillämplig på Åland enligt 64 § 1 mom. 5 punkten från och med den 1 januari 2024.

Trots vad som föreskrivs om massan för en kombination av bil och påhängsvagn i bilaga 6.6 till rikets vägtrafiklag, som gjorts tillämplig på Åland enligt 64 § 1 mom. 5 punkten, får på en sådan kombination, om påhängsvagnen har tagits i bruk före den 1 april 2019, de bestämmelser om massan för en kombination av bil och påhängsvagn som gällde den 20 januari 2019 tillämpas till och med den 31 december 2023.

Om dragfordonet eller ett släpfordon i en fordonskombination bestående av en bil och en eller flera släpvagnar har tagits i bruk före den 1 april 2019, ska fordonskombinationen från och med den 1 januari 2024 uppfylla kravet i bilaga 6.6 till rikets vägtrafiklag på den sammanlagda massa som belastar den bakre första boggin på dragfordonet och den främsta boggin på släpvagnen.

Sådana tillstånd och godkännanden som gäller när denna lag träder i kraft och som har beviljats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft med de villkor som anges i tillstånden och godkännandena.

Landskapsregeringen kan under fem år efter att denna lag trätt i kraft medge temporär rätt att framföra fordon som avviker från förbud, begränsningar eller föreskrifter som gäller avseende specialtransporter. Ett sådant tillstånd kan förenas med behövliga villkor.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

På i denna lag avsedda förseelser som har begåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland. Om tillämpningen av denna lag skulle leda till ett lindrigare slutresultat ska detta beaktas när straffet bestäms.

N 12 Landskapsförordning (2005:35) om vägmärken

LF (2005:35) om vägmärken har ersatts av Vägmärkesförordning (2024:47) som finns som bilaga längst bak i lagsamlingen. Se dock övergångsbestämmelsen i 53 § i vägmärkesförordningen.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Denna förordning innehåller bestämmelser om anvisningar för trafiken. Anvisningar för trafiken meddelas genom vägmärken och tilläggstavlor, trafiksignaler, vägmarkeringar, markeringsskärmar och avstängningsanordningar samt tecken av polisman.

[Vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland] benämns i denna förordning vägtrafiklagen.

VägtrafikL (1983:27) har ersatts av VägtrafikL (2023:108).

2 §. Vägmärken och andra anordningar skall ha den utformning, färgsättning och innebörd som framgår av denna förordning. Varningsmärken, förbudsmärken och märkena Fö1 och Fö5 kan dock av framställningstekniska skäl vara försedda med en tunn gul ram.

Texten på vägmärken och tilläggstavlor ska vara utförd i typsnittet Tratex. (2014/7)

3 §. Vägmärken, tilläggstavlor och andra anordningar ska vara retroreflekterande eller belysta. (2014/7)

Baksidan av ett vägmärke skall vara enfärgad i en neutral färg, med undantag av märke som skall synas åt flera håll. Även stolpen eller anordningen på vilken vägmärken fästs skall ha en neutral färg. Om en stolpe eller någon annan anordning är placerad på en plats där det förekommer gångtrafik skall dock behovet av att anordningen syns beaktas vid valet av färg.

4 §. På ett vägmärke eller på stolpen som bär upp märket får det inte förekomma reklam eller motsvarande som kan dra uppmärksamheten från märket.

5 §. Vägmärken och andra anordningar för anvisningar för trafiken skall sättas upp så att de upptäcks i god tid och är väl synliga för de trafikanter de är avsedda för utan att vara till fara för gående, cyklande eller andra trafikanter.

2 kap. Vägmärken

6 §. Vägmärken delas in i

- V varningsmärken,
- Fö företrädesmärken,
- F förbudsmärken,
- P påbudsmärken,
- A anvisningsmärken,
- LV lokaliseringsmärken för vägvisning,

- LI lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar m.m.,
- LS lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m.,
- LT lokaliseringsmärken för turistiskt intressanta mål,
- LVgc lokaliseringsmärken för gång- och cykelvägar, och
- U upplysningsmärken.

7 §. Under ett vägmärke kan en eller flera tilläggstavlor med kompletterande anvisningar placeras.

En tilläggstavla som har placerats under två eller flera märken som satts upp över varandra avser samtliga dessa märken.

8 §. Vägmärken kan förekomma i fyra olika storlekar. Den minsta storleken kan finnas på cykelbana och gångbana samt i undantagsfall även på annan väg inom tätort.

9 §. Varningsmärken, företrädesmärken, förbudsmärken och påbudsmärken skall sättas upp på höger sida av vägen i färdriktningen. På en väg med flera körfält i samma riktning eller om det av andra skäl är lämpligt skall märkena även sättas upp till vänster, på refug eller ovanför körbanan.

Märken som anger omkörningsförbud skall sättas upp på båda sidorna av vägen.

Märken som anger bestämmelser om stannande och parkering skall dock sättas upp på den sida av vägen där föreskriften gäller.

9a §. (2014/7) Vid arbete på vägen eller vägområdet får märkena V8b gupp, V8c grop, V9 vägarbete, V29 annan fara, P4a, P4b trafikdelare, LV9 minskning av antalet körfält och X1b kantmarkeringsskärm vara placerade på fordon.

Varningsmärken

10 §. Varningsmärken används för att varna vägtrafikant för en fara som annars är svår att upptäcka i tid.

11 §. Varningsmärken skall sättas upp på ett lämpligt avstånd från faran. Vid en väg där högsta tillåten hastighet är 50 kilometer i timmen eller lägre sätts varningsmärket upp på ett avstånd av 5-75 meter före den plats där faran finns. Är hastighetsbegränsningen på vägen 70 kilometer i timmen sätts varningsmärket upp på ett avstånd av 50-150 meter före den plats där faran finns och vid en väg där högsta tillåten hastighet är 90 kilometer i timmen sätts varningsmärket upp 150-250 meter före den plats där faran finns.

Om det föreligger särskilda skäl får ett varningsmärke sättas upp på ett annat avstånd från den plats där faran finns. I sådana fall skall avståndet anges på en tilläggstavla.

Om ett varningsmärke anger en fara som sträcker sig över en längre vägsträcka skall sträckans längd anges på en tilläggstavla. Om det behövs bör märket i sådana fall upprepas.

12 §. Varningsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 V1a Kurva	Märket anger farlig vänsterkurva. Vid högerkurva vänds symbolen.
 V1b Kurvor	Märket anger flera farliga kurvor, den första till vänster. Om den första kurvan går till höger vänds symbolen. Om antalet kurvor är flera än två är längden av den kurviga vägsträckan angiven med en tilläggstavla.
 V2 Lutning	Märket anger brant lutning respektive kraftig stigning. Siffran anger lutningen eller stigningen i procent och anpassas till förhållandena på platsen.
 V3 Stigning	
 V4a Avsmalnande väg	Märke V4a anger att vägen smalnar av från båda sidor. Märke V4b anger att vägen smalnar av från höger sida. Om avsmalningen sker från vänster vänds symbolen. Bredden på det avsmalnande vägvägnittet kan vara angiven med en tilläggstavla.
 V4b Avsmalnande väg från höger	
 V5 Mötande trafik	Märket anger att enkelriktad körbana övergår i dubbelriktad.
 V6 Bro	Märket anger öppningsbar bro.
 V7 Kaj eller färjfäste	Märket anger plats där vägen slutar mot vatten. Används märket som varning för färjfäste skall märket vara kompletterat med en tilläggstavla med texten "Färja".
 V8a Ojämn väg	Märket anger sådana ojämnheter och skador i vägbanan som medför att det är lämpligt att färdas med lägre hastighet än som annars skulle vara fallet. Om varningen avser en längre vägsträcka och det inte klart framgår var ojämnheterna i vägen upphör skall vägsträckans längd anges på en tilläggstavla. Märket kan även vara uppsatt vid gupp som anlagts som farthinder men skall då vara kompletterat med en tilläggstavla med texten "farthinder".
 V8b Gupp	Märke V8b anger gupp som anlagts som farthinder eller annan upphöjning av sådan storlek att fordon bör färdas med mycket låg hastighet. Märke V8c anger grop där fordon bör föras med mycket låg hastighet. Märket anger också väghåla som anlagts som farthinder.
 V8c Grop	

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="117 312 222 334">V9 Vägarbete</p>	<p data-bbox="662 199 1169 291">Märket anger vägsträcka där vägarbete pågår. Märket skall endast vara uppsatt när personer som är sysselsatta med vägarbete rör sig på vägen. Annars används märke V29 med en tilläggstavla med texten "vägarbetsområde".</p>
 <p data-bbox="117 450 390 473">V10 Slut på sträcka med vägarbete</p>	<p data-bbox="662 347 1169 421">Märket anger slut på vägsträcka med vägarbete som märkts ut med märke V9. Märket behöver inte sättas upp om det ändå tydligt framgår var sträckan slutar.</p>
 <p data-bbox="117 607 227 630">V11 Stenskott</p>	<p data-bbox="662 495 1169 569">Märket anger att lösa stenar tillfälligt kan finnas på vägen. Märket används inte på grusvägar och liknande vägar där stenskott är allmänt förekommande.</p>
 <p data-bbox="117 755 212 778">V12 Stenras</p>	<p data-bbox="662 643 1169 717">Märket anger risk för stenras och för att stenar kan förekomma på vägen på grund av stenras. Om det är lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen vänds symbolen.</p>
 <p data-bbox="117 903 222 925">V13 Slirig väg</p>	<p data-bbox="662 790 1169 864">Märket anger annan halka än sådan som föranleds av allmänt förekommande snö eller is. Märket är kompletterat med en tilläggstavla på vilken orsaken till halkan anges.</p>
 <p data-bbox="117 1051 329 1073">V14 Svag eller hög väggkant</p>	<p data-bbox="662 938 984 960">Märket anger svag eller hög väggkant.</p>
 <p data-bbox="117 1199 203 1221">V15 Tunnel</p>	<p data-bbox="662 1086 842 1108">Märket anger tunnel.</p>
 <p data-bbox="117 1347 278 1369">V16 Övergångsställe</p>	<p data-bbox="662 1234 1169 1308">Märket anger övergångsställe som är så placerat att det kan vara svårt att uppmärksamma i tillräckligt god tid.</p>
 <p data-bbox="117 1495 190 1517">V17 Barn</p>	<p data-bbox="662 1382 1169 1456">Märket anger plats där barn ofta vistas, såsom vid skola, daghem, lekplats eller liknande.</p>
 <p data-bbox="117 1642 291 1665">V17a (2014/7) Gående</p>	<p data-bbox="662 1530 1169 1604">Märket anger en vägsträcka där gående ofta korsar eller uppehåller sig på eller vid vägen.</p>

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="108 310 360 332">V18 Cyklande och mopedförare</p>	<p data-bbox="660 199 1168 245">Märket anger plats där cyklande och mopedförare kan förväntas komma ut på eller korsa körbanan.</p>
 <p data-bbox="108 458 180 480">V19 Djur</p>	<p data-bbox="660 347 1168 462">Märket anger plats eller vägsträcka där det föreligger särskilt stor risk för att djur finns på vägen. Symbolen utgörs av en bild av älg eller hjorddjur. Märket kan även användas där tamdjur kan förekomma på vägen. Symbolen utgörs då av en bild av ett tamdjur.</p>
 <p data-bbox="108 606 225 628">V20 Skidåkare</p>	<p data-bbox="660 495 1168 563">Märket anger plats där skidåkare ofta korsar eller uppehåller sig på vägen. Märket skall tas bort eller täckas över när faran inte föreligger.</p>
 <p data-bbox="108 753 212 776">V21 Ridande</p>	<p data-bbox="660 643 1168 711">Märket anger plats eller vägsträcka där ridande ofta korsar eller uppehåller sig på vägen såsom vid ridskola, stall eller liknande.</p>
 <p data-bbox="108 901 244 924">V22 Vägkorsning</p>	<p data-bbox="660 790 1168 929">Märket anger korsning där den allmänna skyldigheten att väja för fordon som närmar sig från höger gäller. Märket används endast om det på grund av begränsad sikt, den korsande vägens bredd eller av annan orsak annars inte framgår tillräckligt klart att en korsning finns eller att den allmänna väjningsskyldigheten gäller i korsningen.</p>
 <p data-bbox="108 1049 534 1095">V23 Vägkorsning där trafikanter på anslutande väg har väjningsplikt eller stopplik</p>	<p data-bbox="660 938 1168 1151">Märket anger korsning där den korsande trafiken är skyldig att väja på grund av att väjningsskyldighet angivits med vägmärke eller på grund av att väjningsskyldighet gäller enligt [20 § 3 mom. vägtrafiklagen]. Märket används endast om det annars skulle vara oklart att trafiken på den korsande vägen är väjningsskyldig eller om korsningen på grund av begränsad sikt eller av annan orsak inte kan observeras på tillräckligt avstånd. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.</p>
 <p data-bbox="108 1271 212 1293">V24 Trafikljus</p>	<p data-bbox="660 1160 1168 1256">Märket anger trafikljus som är placerat i en miljö där trafikljus vanligtvis inte förekommer eller som är så placerat att det annars inte kan uppmärksammas på tillräckligt avstånd.</p>
 <p data-bbox="108 1419 276 1441">V25 Cirkulationsplats</p>	<p data-bbox="660 1308 927 1330">Märket anger cirkulationsplats.</p>
 <p data-bbox="108 1567 341 1589">V26 Långsamtgående fordon</p>	<p data-bbox="660 1456 1168 1502">Märket anger plats där långsamtgående fordon ofta korsar eller kör in på vägen.</p>
 <p data-bbox="108 1714 457 1737">V26a (2014/7) Fordon med förspant dragdjur</p>	<p data-bbox="660 1604 1168 1724">Märket anger en vägsträcka där fordon med förspända dragdjur ofta korsar eller uppehåller sig på vägen. Andra symboler kan förekomma på märket. Landskapsregeringen får meddela föreskrifter om vilka andra symboler som får förekomma.</p>

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>V27 Lågt flygande flygplan</p>	Märket anger vägsträcka där flygplan vid start och landning flyger på låg höjd över vägen.
 <p>V28 Sidvind</p>	Märket anger vägsträcka där det ofta förekommer stark sidvind från höger. Om vinden vanligen kommer från vänster vänds symbolen.
 <p>V29 Annan fara</p>	Märket anger fara, för vilken särskilt märke inte finns. Farans art är alltid angiven med en tilläggstavla.

Företrädesmärken

13§. Företrädesmärken upplyser trafikanter om företrädesbestämmelser.

Företrädesmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>Fö1 Väjningsplikt</p>	Märket anger korsning med huvudled, cirkulationsplats eller annan korsning där föraren har väjningsplikt mot fordon på den korsande vägen. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2 eller som förhandsmärke för stopplikt, om det är kompletterat med tilläggstavla T3. Märket skall sättas upp så nära som möjligt den punkt där väjningsplikten skall iaktas. Märket används i allmänhet inte för att ange väjnings skyldighet som gäller enligt [20 § 3 mom. vägtrafiklagen].
 <p>Fö2 (2014/7) Stopplikt</p>	Märket anger att förare av fordon som närmar sig korsning eller väg alltid ska stanna vid stopplinje samt väja för trafiken på den korsande vägen. Om stopplinje saknas, ska fordonet stannas omedelbart före den korsande vägen där sikten är fri. Angående placeringen av märket gäller i tillämpliga delar vad som är sagt angående placering av märke Fö1.
 <p>Fö3 Huvudled</p>	Märket anger att en väg är huvudled och att trafiken på anslutande och korsande väg är väjningsskyldig. Märket är placerat vid början av huvudleden och är upprepat så ofta det behövs längs vägen. Märket kan vara placerat även före en korsning, om det är kompletterat med tilläggstavla T15.
 <p>Fö4 Huvudled upphör</p>	Märket anger att huvudled upphör och är alltid placerat på den plats där huvudleden upphör. Om huvudleden upphör i en korsning där föraren på huvudleden har väjningsplikt mot korsande väg behöver märket dock inte sättas upp. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2.
<p>Fö5 Företräde för mötande trafik</p>	Märket anger att det är förbjudet att köra in på sträckan om det inte är möjligt att passera denna utan att mötande fordon tvingas stanna. Märket får sättas upp endast om sträckan tydligt kan överblickas i hela sin längd, även under mörker. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="109 316 637 345">F06 Företräde i förhållande till mötande trafik</p>	<p data-bbox="637 184 1169 345">Märket anger att märke F05 har satts upp vid andra änden av sträckan.</p>

Förbudsmärken

14 §. Förbud och begränsning som gäller enligt [vägtrafiklagen] anges i allmänhet inte med förbudsmärke.

15 §. Förbud som anges med ett förbudsmärke börjar vid märket, om inte annat anges med en tilläggstavla. Märkets verkningsområde sträcker sig, om inte annat anges med en tilläggstavla, fram till märke som anger att förbudet upphör eller, om sådan utmärkning saknas, till nästa korsning med annan väg än sådan väg eller plats som anges i [20 § 3 mom. vägtrafiklagen].

Om ett förbud gäller även efter en vägkorsning skall märket upprepas efter korsningen om inte annat anges i denna förordning.

16 §. Förbudsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="109 842 637 877">F1 Förbud mot fordonstrafik</p>	<p data-bbox="637 702 1169 877">Märket anger förbud mot trafik med fordon och får bara sättas upp om förbudet gäller trafik i båda riktningarna. Om märket är kompletterat med tilläggstavla T2, är märket använt som förhandsmärke.</p>
 <p data-bbox="109 1018 637 1044">F2 Förbud mot trafik med motordrivet fordon</p>	<p data-bbox="637 877 1169 1044">Märket anger förbud mot trafik med motordrivna fordon med undantag för trafik med moped med låg effekt. Avser förbudet även trafik med moped med låg effekt skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p data-bbox="109 1184 637 1210">F3 Förbud mot trafik med motordrivet fordon med fler än två hjul</p>	<p data-bbox="637 1044 1169 1210">Märket anger förbud mot trafik med motordrivna fordon med fler än två hjul.</p>
 <p data-bbox="109 1350 637 1376">F4 Förbud mot trafik med motorcykel</p>	<p data-bbox="637 1210 1169 1376">Märket anger förbud mot trafik med motorcykel. Avser förbudet även trafik med moped skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p data-bbox="109 1517 637 1543">F5 Förbud mot trafik med last- och paketbil</p>	<p data-bbox="637 1376 1169 1543">Märket anger förbud mot trafik med lastbil och paketbil. Om förbudet gäller endast last- och paketbil vars totalvikt överstiger en viss gräns, är märket kompletterat med tilläggstavla T4.</p>
 <p data-bbox="109 1683 637 1727">F6 Förbud mot trafik med motordrivet fordon med släpvagn</p>	<p data-bbox="637 1543 1169 1727">Märket anger förbud mot trafik med motordrivet fordon med tillkopplad släpvagn av annat slag än påhängsvagn eller enaxlig släpvagn. Avser förbudet även trafik med motordrivet fordon med tillkopplad påhängsvagn eller enaxlig släpvagn skall det anges på en tilläggstavla.</p>

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="108 328 641 360">F7 Förbud mot trafik med fordon lastade med farliga ämnen</p>	<p data-bbox="667 205 1179 297">Märket anger förbud mot trafik med fordon som omfattas av bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.</p>
 <p data-bbox="108 502 641 534">F8 Förbud mot trafik med traktor och motorredskap</p>	<p data-bbox="667 378 1179 425">Märket anger förbud mot trafik med traktor och motorredskap.</p>
 <p data-bbox="108 676 641 707">F9 Förbud mot trafik med moped</p>	<p data-bbox="667 552 1179 617">Märket anger förbud mot trafik med moped. Avser förbudet även trafik med moped med låg effekt skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p data-bbox="108 848 641 881">F10 Förbud mot trafik med cykel och moped med låg effekt</p>	<p data-bbox="667 726 1179 790">Märket anger förbud mot trafik med cykel och moped med låg effekt. Avser förbudet även trafik med moped skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p data-bbox="108 1021 641 1055">F11 Förbud mot gångtrafik</p>	<p data-bbox="667 899 1179 931">Märket anger förbud mot gångtrafik.</p>
 <p data-bbox="108 1195 641 1228">F12 Förbud mot gång- och cykeltrafik</p>	<p data-bbox="667 1073 1179 1138">Märket anger förbud mot gång- och cykeltrafik samt trafik med moped med låg effekt.</p>
 <p data-bbox="108 1369 641 1402">F13 Förbud mot ridning</p>	<p data-bbox="667 1247 1179 1312">Märket anger förbud mot ridning. Avser förbudet även ledande av riddjur skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p data-bbox="108 1543 641 1576">F14 Förbud mot trafik med fordon förspänt med dragdjur</p>	<p data-bbox="667 1421 1179 1485">Märket anger förbud mot trafik med fordon förspänt med dragdjur.</p>
 <p data-bbox="108 1716 641 1724">F15 Förbjuden färdriktning</p>	<p data-bbox="667 1594 1179 1659">Märket anger förbjuden färdriktning med fordon. Märket kan ha cylindrisk form.</p>

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F16 Förbud mot sväng i korsning</p>	<p>Märket anger förbud mot att svänga till vänster i en vägkorsning eller motsvarande. Vid förbud mot högersväng vänds symbolen. Märket skall sättas upp omedelbart före den korsning där förbudet gäller. Märket får avse flera på varandra följande korsningar på en kortare sträcka om sträckans längd anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F17 Förbud mot U-sväng</p>	<p>Märket anger att det är förbjudet att vända på vägen (U-sväng). Förbudet gäller på vägen från den plats där märket är uppsatt och fram till och med nästa vägkorsning eller motsvarande.</p>
 <p>F18 Begränsad fordonsbredd</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon över en viss bredd. Den största tillåtna bredden skall anges på märket.</p>
 <p>F19 Begränsad fordonshöjd</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon över en viss höjd eller att hinder föreligger för färd med fordon över en viss höjd. Den högsta fordonshöjden skall anges på märket.</p>
 <p>F20 Begränsad fordonslängd</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon eller fordonskombination över en viss längd. Den största tillåtna längden skall anges på märket.</p>
 <p>F21 Begränsad totalmassa på fordon</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon över viss totalmassa. Den högsta tillåtna totalmassan skall anges på märket.</p>
 <p>F22 Begränsad totalmassa på fordon och fordonskombination</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon och fordonskombination över viss totalmassa. Den högsta tillåtna totalmassan skall anges på märket.</p>
 <p>F23 Begränsat axeltryck</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon som har ett axeltryck som överstiger det högsta tillåtna axeltrycket som anges på märket.</p>
 <p>F24 Begränsat boggitryck</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon som har ett boggitryck som överstiger det angivna.</p>

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F25 Minsta avstånd mellan fordon</p>	<p>Märket anger att förare av motordrivet fordon skall hålla minst det avstånd som anges på märket till framförvarande fordon. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla med avståndsangivelse är märket använt som förhandsmärke.</p>
 <p>F26 Omkörningsförbud</p>	<p>Märket anger att det är förbjudet att köra om annat motordrivet fordon i rörelse än tvåhjuliga mopeder eller tvåhjuliga motorcyklar utan sidovagn. Förbudet gäller på den väg där märket är uppsatt fram till märke F28. Märket är alltid placerat på båda sidor av körbanan. Omkörningsförbud som följer av [24 § vägtrafiklagen] utmärks bara om orsaken till omkörningsförbudet inte kan uppmärksammas tillräckligt tydligt.</p>
 <p>F27 Omkörning med lastbil förbjuden</p>	<p>Märket anger förbud mot att med lastbil vars totalvikt överstiger 3,5 ton köra om annat motordrivet fordon i rörelse än tvåhjuliga mopeder eller tvåhjuliga motorcyklar utan sidovagn. Förbudet gäller på den väg där märket är uppsatt fram till märke F29.</p>
 <p>F28 Slut på omkörningsförbud</p>	<p>Märket anger att ett förbud som angetts med märke F26 inte längre gäller.</p>
 <p>F29 Slut på förbud mot omkörning med lastbil</p>	<p>Märket anger att ett förbud som angetts med märke F27 inte längre gäller.</p>
 <p>F30 Hastighetsbegränsning</p>	<p>Märket anger den högsta tillåtna hastigheten för fordon. Hastighetsbegränsningen gäller på den väg där märket är uppsatt och till den plats där annan bestämmelse om hastighet märkts ut. Begränsningen kan också gälla inom ett visst område om märket kompletterats med en tilläggstavla med texten "zon".</p>
 <p>F31 Slut på angiven hastighetsbegränsning</p>	<p>Märket anger slut på särskild hastighetsbegränsning och att generellt gällande hastighetsbegränsning för området skall tillämpas. På märket anges den särskilda hastighetsbegränsning som slutar. Märket kan vara placerat på körbanans vänstra sida.</p>
 <p>F32 Stopp vid tull</p>	<p>Märket anger förbud mot att passera tullkontroll utan att först stanna. Under det vågräta strecket skall ordet tull stå på det språk som är lämpligt med hänsyn till gränsförhållandena.</p>
 <p>F33 Stopp</p>	<p>Märket anger stopplikt av den anledning som anges under det vågräta sträcket. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla med avståndsangivelse är märket använt som förhandsmärke.</p>

Märke	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="117 325 345 347">F34 Förbud att stanna fordon</p>	<p data-bbox="659 199 1170 384">Märket anger att det är förbjudet att stanna på körbanan eller vägrenen på den sida av vägen där märket är uppsatt. Förbudet gäller, om inte annat anges på en tilläggstavla, fram till nästa korsning eller fram till den plats där annan bestämmelse om stannande eller parkering märkts ut. Gäller sådan annan bestämmelse under viss tid gäller märket under övrig tid. Märket används normalt inte för att ange förbud att stanna vilket gäller enligt [34 och 35 §§ vägtrafiklagen].</p>
 <p data-bbox="117 528 351 550">F35 Förbud att parkera fordon</p>	<p data-bbox="659 402 1170 569">Märket anger att det är förbjudet att parkera på körbanan eller vägrenen på den sida av vägen där märket är uppsatt. Märkets verkningsområde är detsamma som för märke F34. Märket förbjuder inte rörelsehindrade med särskilt parkeringstillstånd att parkera om fordonet inte hindrar trafiken och märket inte satts upp på en plats där stoppförbud råder enligt [34 eller 35 §§ vägtrafiklagen].</p>
 <p data-bbox="117 750 181 772">F36 Zon</p>	<p data-bbox="659 587 1170 794">Märket anger att de anvisningar som anges genom vägmärken och tilläggstavlor på märket gäller inom ett område. Märket sätts upp vid infarten till området och gäller till den plats där tavla F37 satts upp eller det på annat sätt tydligt framgår att tavlan inte gäller. Inom området behöver märket inte upprepas. Inom området får det förekomma avvikelser från anvisningarna på märket. Dessa avvikelser anges genom vägmärken och tilläggstavlor. Anvisningarna på märket gäller även efter sådan avvikelse utan att märket upprepas.</p>
 <p data-bbox="117 981 239 1003">F37 Slut på zon</p>	<p data-bbox="659 818 1170 911">Märket sätts upp vid utfart från ett område inom vilket gäller förbud eller villkor som angivits på märke F36. På märket skall genom vägmärken och tilläggstavlor anges de anvisningar som upphör.</p>
 <p data-bbox="117 1147 584 1169">F38 Plats med förbud mot att parkera för annat än viss verksamhet</p>	<p data-bbox="659 1021 1170 1114">Märket anger förbud mot att parkera för annat än det trafikantslag, den verksamhet eller av det skäl som anges på märket. Förbudet gäller fram till märke F40. Är texten på märket taxizon gäller förbudet fram till märke A14.</p>
 <p data-bbox="117 1332 584 1354">F39 Plats med förbud mot att stanna för annat än viss verksamhet</p>	<p data-bbox="659 1206 1170 1317">Märket anger förbud mot att stanna för annat än det trafikantslag, den verksamhet eller av det skäl som anges på märket. Förbudet gäller inte stannande för av- eller påstigning som kan ske utan hinder för det trafikslag eller den verksamhet som anges på märket.</p>
 <p data-bbox="117 1517 564 1539">F40 Slut på plats med förbud att parkera för annat än viss verksamhet</p>	<p data-bbox="659 1391 1170 1446">Märket anger att ett förbud som har angetts med märke F38 inte längre gäller. Den text som angetts på märke F38 skall upprepas på märket.</p>
 <p data-bbox="117 1702 564 1724">F41 Slut på plats med förbud att stanna för annat än viss verksamhet</p>	<p data-bbox="659 1576 1170 1631">Märket anger att ett förbud som angetts med märke F39 inte längre gäller. Den text som angetts på märke F39 skall upprepas på märket.</p>

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

F42 Förbud att parkera på dag med udda datum

Närmare föreskrifter

Märket anger förbud mot att parkera fordon på dag med udda datum. Förbudet gäller på den sida av vägen där märket är placerat från kl. 08.00 den avsedda dagen till kl. 08.00 följande dag om inte annat anges med en tilläggstavla. Verkningsområdet för märket är detsamma som för märke F34.

F43 Förbud att parkera på dag med jämt datum

Märket anger förbud mot att parkera fordon på dag med jämt datum. Förbudet gäller på den sida av vägen där märket är placerat från kl. 08.00 den avsedda dagen till kl. 08.00 följande dag om inte annat anges med en tilläggstavla. Verkningsområdet för märket är detsamma som för märke F34.

Påbudsmärken

17 §. En anvisning som anges med ett påbudsmärke börjar, om inte annat anges i 18 § vid märket och sträcker sig, fram till den punkt där motsvarande märke med tilläggstavla T9 satts upp eller, om sådant märke saknas, till nästa korsning med annan väg än sådan väg eller plats som anges i [20 § 3 mom. vägtrafiklagen]. Om märket gäller även efter vägkorsningen skall märket upprepas efter korsningen.

18 §. Påbudsmärken är:

Märke

P1a Körriktning

P1b Körriktning

P1c Körriktning

Närmare föreskrifter

Märket anger att fordon skall föras i pilens riktning. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena på platsen.

P2a Körriktning

P2b Körriktning

Märket anger att fordon skall föras i endera pilens riktning. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena på platsen.

P3 Cirkulationsplats

Märket anger cirkulationsplats. Märket får användas endast tillsammans med märke Fö1 eller Fö2.

P4a Trafikdelare

P4b Trafikdelare

Märket anger att fordon skall passera märket på den sida som pilen i symbolen visar eller, om det finns två pilar i symbolen, antingen till höger eller till vänster.

P5 Cykelbana

Märket anger cykelbana som avskilts från körbanan genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller väg som är avsedd enbart för cykeltrafik och trafik med moped med låg effekt. Om mopedtrafik inte är tillåten på cykelbanan är märket kompletterat med en tilläggstavla med texten "ej moped".

Märke

P6 Gångbana

Närmare föreskrifter

Märket anger gångbana som avskilts från körbana genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller väg som är avsedd enbart för gångtrafik.

P7a Gemensam gång- och cykelbana

Märket anger en gemensam cykel- och gångbana som avskilts från körbana genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller väg som är avsedd enbart för gång- och cykeltrafik samt för trafik med moped med låg effekt. Om mopedtrafik inte är tillåten på cykel- och gångbanan, är märket kompletterat med en tilläggstavla med texten "ej moped".

P7b Gång- och cykelbana som löper parallellt

Märket anger cykel- och gångbana som avskilts genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller liknande. Symbolen på märket anger på vilken sida de olika banorna löper. I övrigt gäller om märket vad som är sagt om märke P7a.

P8 Ridväg

Märket anger väg som är avsedd enbart för ryttare och gående.

Anvisningsmärken

19 §. Anvisningsmärken upplyser trafikanter om förhållanden som gäller för viss plats, väg eller vägsträcka. Anvisningsmärken är:

Märke

A1 Tätort

Närmare föreskrifter

Märket anger tätbebyggt område inom vilket särskilda trafikregler gäller. Märkets verkningsområde sträcker sig till märke A2. Märket är placerat på alla vägar som leder till tätorten. Tillsammans med märket används inte förbuds- eller begränsningsmärken. På väg med flera körfält i färdriktningen är märket placerat på båda sidor av körbanan och på annan väg åtminstone på höger sida av körbanan.

A2 Tätort upphör

Märket anger att tätbebyggt område upphör. Märket är placerat på alla vägar som leder från tätorten. På väg med högst ett körfält i varje färdriktning kan märket vara placerat enbart på vänster sida av körbanan.

A3 Gårdsgata

Märket anger gata inom ett bostadsområde speciellt utformad för fotgängare och avsedd endast för tillfällig fordonstrafik med låg hastighet. Genomfartstrafik får inte förekomma. Märket är placerat där gårdsgatan börjar på höger sida av gatan.

A4 Gårdsgata upphör

Märket anger att en gårdsgata slutar. Märket behöver inte sättas upp om det tydligt framgår att gårdsgatan upphör.

A5 (2014/7) Gågata

Märket anger att en gågata börjar. Undantag från bestämmelserna om fordon som får föras på en gågata enligt [42 § 2 mom. vägtrafiklagen] ska anges på en tilläggstavla.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

A6 Gågata upphör

Närmare föreskrifter

Märket anger att en gågata upphör. Märket behöver inte sättas upp om det tydligt framgår att gågatan upphör.

A7 Lågfartsväg

Märket anger vägsträcka eller område där förhållandena är sådana att det inte är lämpligt att färdas med högre hastighet än den angivna. Märket får bara sättas upp där särskilda åtgärder vidtagits för att fordon inte skall kunna färdas med högre hastighet.

A8 Lågfartsväg upphör

Märket anger att lågfartsväg upphör.

A9 Enkelriktad trafik

Märket anger väg med enkelriktad fordonstrafik. Märket är placerat i vägens riktning på byggnad invid vägen eller på särskild stolpe.

A10a Återvändsväg

A10b Återvändsväg

Märket anger att genomfart inte är möjlig längs vägen respektive längs anslutande väg.

A10c Återvändsväg

Märket anger att genomfart inte är möjlig längs vägen med andra fordon än cykel eller moped med låg effekt.

A11 Övergångsställe

Märket anger övergångsställe. Märket skall sättas upp på båda sidor om vägen om inte särskilda skäl talar mot det. Är körbanan uppdelad av en refug eller liknande skall märket sättas upp på den om det är lämpligt. Märket skall vara riktat åt båda hållen om det inte finns särskilda skäl till annat. På väg där högsta tillåtna hastighet är högre än 50 kilometer i timmen får märket endast undantagsvis sättas upp.

A12a Parkeringsplats

Märket anger parkeringsplats eller att parkering är tillåten. Om särskilda villkor eller begränsningar gäller för parkering på parkeringsplatsen är detta angivet med tilläggsskylt. På parkeringsplats som är försedd med parkeringsmätare används märket, kompletterat med märke som anger eventuella villkor eller begränsningar i allmänhet endast i miniatyrformat på parkeringsmätaren eller på stolpen som bär upp mätaren. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla som anger fordonsslag, innebär det att parkering är tillåten endast med det slag av fordon som anges på tilläggstavlan.

A12b Parkeringsplats i parkeringshus

Märket anger parkeringsplats i parkeringshus eller annan parkeringsanläggning under tak och används för vägvisning till sådan plats.

A13 Mötesplats

Märket anger att vägen breddats på platsen för att underlätta möte mellan fordon. På mötesplats får fordon inte parkeras på någon sida av vägen.

Märke

A14 Taxi

Närmare föreskrifter

Märket anger den i färdriktningen räknat bortre gränsen för uppställningsplats för taxibilar. Symbolen finns både på märkets fram- och baksida.

Lokaliseringsmärken för vägvisning

20 §. Anvisning om lämplig väg för visst fordonsslag eller vägvisning till vissa anläggningar får ske genom att symboler enligt 25 § anges på lokaliseringsmärket.

Lokaliseringsmärken för vägvisning är:

Märke

LV1 Orienteringstavla

Närmare föreskrifter

Märket anger korsning. Om inte särskilda skäl föranleder annat skall märket sättas upp 200–400 meter före korsningen. Inom tätbebyggt område skall avståndet till korsningen vara 50–100 meter.

LV2 Tabellorienteringstavla (Förenklad orienteringstavla)

Märket anger korsning.

LV3 Orienteringstavla för omfart

Märket anger vägsträcka med begränsning av något slag och är placerat före den korsning där lämplig färdväg anvisas. Märkets giltighet kan begränsas till att avse enbart visst fordonsslag genom angivande av ifrågavarande fordonsslag. Orsaken till att omfart anvisas kan vara angiven med något av förbuds- eller begränsningsmärkena F6, F7 eller F18-F24.

LV4 Orienteringstavla för omfart

Märket anger tillfällig vägvisning.

LV5a Vägvisare för omfart

Märket anger riktning och avstånd till mål på en omfartsväg. Om omfart anvisas endast för visst slag av fordon, är märket försett med en symbol som anger ifrågavarande fordonsslag.

LV5b Vägvisare för omfart

Märket anger riktning på en omfartsväg. Om omfart anvisas endast för visst slag av fordon, är märket försett med en symbol som anger ifrågavarande fordonsslag.

LV6 Omfartsinformation

Märket anger färdväg när en väg är avstängd. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.

LV7 Vägvalsinformation

Märket anger att färd i pilens riktning förutsätter ett särskilt vägval till följd av trafikreglering, begränsade möjligheter att svänga eller liknande. På märket kan orsaken till att särskilt vägval förutsätts vara angivet med vägmärke av miniatyrförmåt. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

LV8 (2014/7) Körfältsindelning före korsning

Närmare föreskrifter

Märket anger körfältsreglering i nästa korsning. Märket är placerat där regleringen börjar och anpassas efter förhållandena.

LV9 Körfält upphör

Märket anger att ett körfält upphör och att förare i det körfältet skall byta körfält. Märket anpassas efter förhållandena. Om märket är kompletterat med tilläggstavla T2, är märket använt som förhandsmärke. Vid tillfällig avstängning av körfält på grund av vägarbete eller liknande, kan pilarna på märket vara svarta på orange botten.

LV10 Sammanvävning

Märket anger att två körfält övergår i ett.

LV11 Körfältsindelning

Märket anger körfältsindelningen. Märket anpassas efter förhållandena.

LV12 Vägvisare ovanför körbanan

Märket anger för vilket eller vilka färdmål körfältet bör användas.

LV13a Körfältspil

LV13b Körfältspil

LV13c Körfältspil

Märket, som är placerat ovanför ett körfält, anger den eller de färdriktningar som körfältet är avsett för.

LV14 Vägvisare för allmänna och kommunvägar

Märket anger riktning och avstånd till mål på allmänna vägar och på kommunvägar. Märket är placerat i eller i omedelbar närhet av korsning. Avstånd är angivet i kilometer.

LV15 Vägvisare för enskild väg

Märket anger avtag från allmän väg till enskild väg eller enskilt område. Avstånd anges i kilometer med en decimals noggrannhet.

LV16 Vägvisare till lokalt mål i tätort

Märket anger riktningen till stadsdel eller annat område i tätort.

LV17 Adressvägvisare

Märket anger riktningen till verk, inrättning, företag eller liknande som ofta besöks av allmänheten. Märket används endast för närinformation.

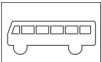
LV18 Gatunamns skylt

Märket anger namnet på vägen eller gatan.

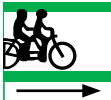
LV19 Vägvisare till tillfälliga arrangemang

Märket anger riktningen till tillfälliga arrangemang.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LV20 Avståndstavla</p>	Märket anger avståndet till angivna mål. Avståndet anges i kilometer.
 <p>LV21 Ortnamn</p>	Märket anger plats som är av betydelse för orienteringen längs allmän väg. Om den plats som anges på märket är en by, är märket placerat där bosättningen börjar.
 <p>LV22 Nummer på huvudväg</p>	Märket anger nummer på huvudväg. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare.
 <p>LV23 Nummer på annan allmän väg</p>	Märket anger nummer på annan allmän väg än huvudväg. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare.
 <p>LV24 Orientering till väg som numret avser</p>	Märket anger att vägen leder till den väg som har det nummer som anges på märket. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare. Botten på märket är röd om orienteringen avser huvudväg och blå om orienteringen avser annan allmän väg.
 <p>LV25 Märke för visst ändamål</p>	Märket anger lämplig väg för visst eller vissa fordonsslag eller trafikantgrupper eller lämplig väg till det mål som symbolen anger. På märket infogas symboler enligt 25 §. Flera symboler får infogas på samma märke.

21 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik används på gång- och cykelbanor men kan även användas på andra vägar om det finns skäl att upplysa om färdväg för gående eller cyklande.

Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik behöver inte vara utförda i reflekterande material. Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LVgc1 Vägvisare</p>	Märket anger väg till ort, plats, anläggning eller liknande. Avstånd får anges i kilometer med en decimals noggrannhet. Symbolen för trafikkategori anpassas till förhållandena. Om färdmålet ingår i en cykelled kan märke LVgc2 användas i stället för trafikkategori. Om inte annat anges särskilt är trafik med moped med låg effekt tillåten när cyklande-symbol eller gående- och cyklandesymbol finns på märket.
 <p>LVgc2 Vägvisare på cykelled</p>	Märket anger väg till ort, plats, anläggning eller liknande längs cykelled. Avstånd får anges i kilometer med en decimals noggrannhet.
 <p>LVgc3a Cykelled</p>	Märket anger särskilt anordnad cykelled. Ledens namn och pil som anger riktningen får infogas i märket.
 <p>LVgc3b Cykelled</p>	

22 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar får infogas i lokaliseringsskilt för vägvisning. Den blå ramen och bården behöver då inte tas med.

Lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar m.m. är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>L11 Post</p>	Märket anger post eller plats där posttjänster erbjuds.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

LI2a Telefon

LI2b Nödtelefon

Närmare föreskrifter

Märke LI2a anger telefonautomat och märke LI2b anger nödtelefon.

LI3 Första hjälpen

Märket anger sjukhus med akutmottagning eller plats med förstahjälpenutrustning.

LI4 Industriområde

Märket anger industriområde.

LI5a Busshållplats för fjärrtrafik

LI5b Busshållplats för lokaltrafik

Märket anger hållplats för buss i fjärr- respektive lokaltrafik. Symbolen finns både på märkets fram- och baksida. Märket är placerat vid väggkanten, vid refug eller på väntkur.

23 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m. får infogas i lokaliseringsmärke för vägvisning. Den blå ramen och bården behöver då inte tas med.

Lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m. är:

Märke

LS1 Informationsställe

Närmare föreskrifter

Märket anger turistbyrå, informationstavla eller annan plats där information kan fås.

LS2 Bilverkstad

Märket anger bilverkstad där akuta reparationer kan utföras på de flesta vanligen förekommande fordonstyperna.

LS3 Drivmedel

Märket anger anläggning som tillhandahåller drivmedel.

LS4 Hotell

Märket anger hotell.

LS5 Restaurang

Märket anger restaurang.

LS6 Café

Märket anger anläggning som serverar drycker och enklare maträtter.

LS7 Kiosk

Märket anger kiosk.

LS8 Vandrarhem

Märket anger vandrarhem.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LS9 Stugby</p>	Märket anger stugby.
 <p>LS10 Campingplats</p>	Märket anger campingplats för både tält, husvagnar och husbilar.
 <p>LS11 Uppställningsplats för husvagnar</p>	Märket anger uppställningsplats för husvagnar.
 <p>LS12 Rastplats</p>	Märket anger rastplats där det även finns en toalett. Är toaletten handikappanpassad anges det med en tilläggstavla med symbolen S12.
 <p>LS13 Toalett</p>	Märket anger toalett. Är toaletten handikappanpassad anges det med en tilläggstavla med symbolen S12.
 <p>LS14 Friluftsområde</p>	Märket anger friluftsområde.
 <p>LS15 Vandringsled</p>	Märket anger särskilt anordnad vandringsled.
 <p>LS16 Badplats</p>	Märket anger utomhusbad.
 <p>LS17 Fiskekort</p>	Märket anger försäljningsställe för fiskekort.
 <p>LS18 Golfbana</p>	Märket anger golfbana.
 <p>LS19 Skidlift</p>	Märket anger skidlift.
 <p>LS20 Sevärdhet</p>	Märket anger sevärdhet av stort allmänt intresse.
 <p>LS21 Radiostation</p>	Märket anger en eller flera radiostationer som tillhandahåller trafikinformation.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

LS22 Servicetavla med flera symboler och text

Närmare föreskrifter

Märket anger serviceanläggning.

LS23 (2014/7) Rum och frukost

Märket anger en anläggning som erbjuder rum för övernattnig och frukost.

LS24 (2014/7) Gårdsbutik

Märket anger en anläggning med försäljning av lokalt tillverkade eller närödlade produkter.

LS25 (2014/7) Hantverk

Märket anger en anläggning med tillverkning och försäljning av hantverksprodukter.

LS26 (2014/7) Tillfällig utmärkning

Märket anger riktningen till tillfälliga verksamheter på landsbygden. Texten anpassas efter verksamheten.

24 §. Lokaliseringsmärke för turistiskt intressanta mål:**Märke**

LT1 Turistområde

Närmare föreskrifter

Märket anger område av stort turistiskt intresse. Symbolen på märket anpassas efter attraktionen.

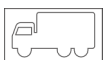
LT2 Turistväg

Märket anger vägsträcka av stort turistiskt intresse.

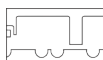

LT3 Postvägen

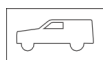
Märket anger vägsträckningen för den historiska postvägen mellan Stockholm och Åbo via Åland.

Symboler**25 §.** Följande symboler får användas på lokaliseringsmärken eller tilläggstavlor. Om inte annat anges skall symbolen vara vit på mörk bakgrund och svart när den används på ljus botten.**Märke**

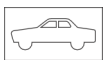
S1 Lastbil

S2 Lastbil med tillkopplad släpvagn

S3 Paketbil

S4 Personbil

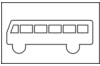

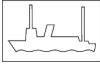

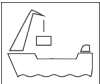

S5 Personbil med tillkopplad släpvagn

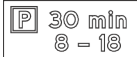

S6 Släpvagn

Närmare föreskrifter

Märke	Närmare föreskrifter
 S7 Buss	 S8 Traktor
 S9 Motorcykel	 S10 Cykel
 S11 Gående	 S12 Rörelsehindrade
 S13 Flygplats	 S14 Färja
 S15 Cykelfärja	Symbol S14 anger färjeläge eller att angivet färdmål nås med färja.
 S16 Godshamn	 S17 Industriområde
 S18 Farligt gods	Symbolen anger fordon som transporterar farligt gods.
Tilläggstavlor	
26 §. Tilläggstavlor används för att ge kompletterande anvisningar till vägmärken. De placeras nedanför vägmärket i samma lodräta plan och skall ha samma bottenfärg och färg på tecken som det vägmärke det används under om inte annat sägs i 27 §. Tilläggstavlor under märken som anger förbud att stanna eller förbud att parkera skall dock ha gul bottenfärg och svarta tecken.	
27 §. Tilläggstavlor är:	
Tavla	Närmare föreskrifter
 T1 Verkningsområde	Tavlan anger verkningsområdet för det som märket avser med början vid märket.
 T2 Avstånd till	Tavlan anger anståndet till det märket avser.
 T3 Avstånd till stopplikt	Tavlan anger anståndet till stopplikt. Tavlan får endast användas under märke Fö1.
 T4 Totalmassa	Tavlan anger att angivelsen på märket endast gäller fordon med en totalmassa som överstiger det angivna värdet.
 T5 Fri bredd	Tavlan anger att den fria bredden är begränsad.
 T6a Fri höjd under fast hinder	Tavlan anger att den fria höjden är begränsad på grund av ett fast hinder eller på grund av att det finns en elledning över vägen eller leden som kan innebära fara.
 T6b Fri höjd under elledning	

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Tavla	Närmare föreskrifter	
 <p>T7 Riktning</p>	<p>Tavlan anger riktningen till det som anges på märket eller att märkets verkningsområde sträcker sig in på korsande väg.</p>	
 <p>T8a Föremål i pilens riktning eller verksamhetsområde</p>	 <p>T8b Föremål i pilens riktning, med angivande av avstånd</p> <p>Tavlan anger att angivelsen på märket finns åt det håll pilen visar.</p>	
 <p>T9a Verkningsområde i vardera riktningen</p>	 <p>T9b Verkningsområde i vardera riktningen</p> <p>Tavlan anger att angivelsen på märket gäller på båda sidor om märket. Tavlan kan användas tillsammans med märkena F34-F35, F42-F43, P5-P8 eller A12a.</p>	
 <p>T10a Verkningsområde slutar</p>	 <p>T10b Verkningsområde börjar</p>	 <p>T10c Verkningsområde i pilens riktning</p> <p>Tavla T10a anger att angivelsen på märket slutar, T10b anger att angivelsen på märket börjar och T10c anger att angivelsen på märket gäller åt det håll pilen visar. Tavlan kan användas tillsammans med märkena F34-F35, F42-F43, P5-P8 eller A12a.</p>
 <p>T11 Symboltavla</p>	<p>Tavlan anger att det märke under vilket tavlan är uppsatt endast gäller för det fordonsslag eller den trafikantgrupp som anges på tavlan. Symbolerna S1-S12 får användas. Används symbolen S12 under märke A12a avser den endast rörelsehindrade som innehar i [50 § 5 mom. vägtrafiklagen] avsett parkeringstillstånd. Symbolen S12 kan även användas ensamt på parkeringsplats för att ange att viss del av parkeringsplatsen är reserverad för rörelsehindrade.</p>	
 <p>T12 Nedsatt syn</p>	<p>Tavlan anger att personer med nedsatt syn är vanligt förekommande. Används under varningsmärke eller under märke A11.</p>	
 <p>T13 Nedsatt hörsel</p>	<p>Tavlan anger att personer med nedsatt hörsel är vanligt förekommande. Används under varningsmärke eller under märke A11.</p>	
 <p>T14 Klockslag</p>	<p>Tavlan anger när angivelsen på märket gäller. Klockslag med svarta eller vita siffror utan parentes anger att regleringen gäller under vardagar utom vardag före sön- och helgdag. Klockslag med svarta eller vita siffror inom parentes anger att regleringen gäller under vardag före sön- och helgdag, och klockslag med röda siffror att regleringen gäller under söndagar och helgdagar. Flera klockslag kan anges på samma tavla.</p>	
 <p>T15 Vägars fortsättning i korsning</p>	<p>Tavlan anger korsning där förare på en väg som anges med ett tjockt streck har företräde framför fordon på en väg som anges med ett smalt streck. Tavlan utformas efter förhållandena på platsen.</p>	
 <p>T16 Zon</p>	<p>Tavlan anger att de anvisningar som anges genom vägmärke gäller inom ett område. Tavlan sätts upp vid infarten till området.</p>	
 <p>T17a Tidbegränsning</p>	 <p>T17b Särskilda bestämmelser för stannande och parkering</p> <p>Tavlan anger avvikelser från det märke den är uppsatt under. Tavla T17a kan användas tillsammans med märkena F35, F38 eller A12a. Används tavlan tillsammans med märke A12a skall den vara blå med vit text utan ram. Tavla T17b kan användas tillsammans med märkena F35 eller F38. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.</p>	

Tavla

T18 Avgiftsbelagd parkering

Närmare föreskrifter

Tavlan anger att parkering mellan de klockslag som anges är tillåten endast om avgift erläggs. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.

T19 P-biljett

Tavlan anger att parkeringsbiljett skall användas vid parkering.

T20 Parkeringsskiva

Tavlan anger att tiden när parkering påbörjas skall anges med en parkeringsskiva eller någon annan anordning. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.

T21 Tillåten parkeringstid

Tavlan anger den längsta tillåtna tiden för parkering.

T22a Fordons placering på parkeringsplats

T22b Fordons placering på parkeringsplats

T22c Fordons placering på parkeringsplats

Tavlan anger hur fordon skall parkeras på en parkeringsplats.

T23 Tilläggstavla med texten "Servicetrafik tillåten"

Tavlan anger att det, utan hinder av det förbud som framgår av det märke tavlan är uppsatt under är tillåtet:

- 1) att använda fordon i anslutning till arbete som utförs på eller invid byggnad eller annan anläggning;
- 2) att använda fordon för transport av gods som det inte är möjligt att utan oskälig ansträngning bära samt för distribution av varor;
- 3) att använda fordon för befordran av personer med nedsatt förmåga att klara sig på egen hand;
- 4) att använda fordon för befordran av barn, om en vuxen person skall övervaka flera barn under sju år;
- 5) att använda taxibil för att avhämta eller avlämna passagerare; samt
- 6) att använda fordon, om föraren är rörelsehindrad.

T24 Tilläggstavla med text

Tavlan anger kompletterande anvisningar som inte kan ges med någon av tavlorna T1-T23. Textens minimihöjd är 60 mm.

3 kap. Trafiksignaler**28 §. Trafiksignaler indelas i**

- 1) fordonssignaler, cykelsignaler och gångsignaler,
- 2) signaler för rörlig bro, färjefäste eller brandstation samt i
- 3) signaler som används tillsammans med vägmärken.

29 §. Ljusöppningen i annan trafiksignal än grön pilsignal eller gångsignal har en diameter som är mellan 150 och 300 millimeter. Diametern på ljusöppningen i en cykelsignal är dock minst 80 millimeter.

Fordonssignaler och cykelsignaler

30 §. Fordonssignaler och cykelsignaler kan användas i korsning och vid övergångsställe. I fordonssignal visas signalbilderna i följande ordning: rött ljus - rött och gult ljus samtidigt - grönt ljus - gult ljus - rött ljus.

Under tider när trafiken är gles kan i stället för den signalväxling som anges i 1 mom. visas endast blinkande gult ljus.

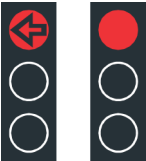
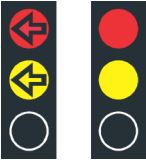
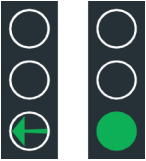
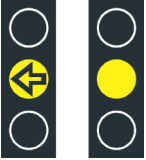

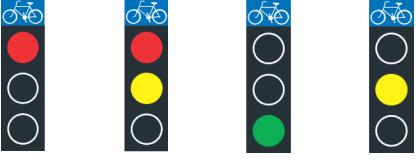
31 §. I fordonssignal i korsning ingår primärsignal och minst en sekundärsignal i vilken visas samma signalväxling som i primärsignalen. Med primärsignal avses den första signalen sett i färdriktningen. I cykelsignal ingår dock i allmänhet inte sekundärsignal.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Primärsignal är placerad till höger om eller ovanför det eller de körfält som signalen gäller. Om det finns flera körfält i samma färdriktning och särskild reglering förekommer på körfält till vänster, är primärsignal som avser sådant körfält dock placerad till vänster om eller ovanför körfältet.

Sekundärsignal är placerad på refug, till vänster om körbanan, ovanför körbanan eller till höger om körbanan. Minst en sekundärsignal är alltid placerad åtminstone två och en halv meter efter primärsignalen, sett i färdriktningen.

32 §. I fordonssignaler visas följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Rött ljus</p>	<p>Signalen anger att fordon inte får passera stopplinje eller, om sådan saknas, signalen. Signal med konturpil gäller endast färd i den riktning som pilen anger. Cyklande och mopedförare som har för avsikt att svänga till vänster på sätt som sägs i [19 § vägtrafiklagen] skall dock följa signalväxling som gäller färd rakt fram.</p>
 <p>Rött och gult ljus</p>	<p>Signalen anger att växling till grönt ljus är omedelbart förestående. I övrigt har signalen samma innebörd som rött ljus. Signalbilden visas under högst två sekunder.</p>
 <p>Grönt ljus</p>	<p>Signalen anger att fordon får köra. Grön pil anger att signalen gäller den färdriktning som anges med pilen. Gående som har beträtt eller står i beråd att beträda övergångsställe skall dock lämnas tillfälle att passera. Föraren skall dessutom vid sväng i korsning väja för cyklande, mopedförare och gående som korsar vägen samt vid vänstersväng även för mötande trafik. Förutom pilsignal med tre ljusöppningar kan signal med endast grönt pilljus förekomma. Signal med endast grönt pilljus kan användas tillsammans med huvudsignal där det inte förekommer korsande trafik i pilens riktning.</p>
 <p>Gult ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras om inte fordonet, när ljuset växlar från grönt till gult, hunnit så långt fram att det inte kan stannas utan fara. Signalbilden visas under minst tre och högst fem sekunder.</p>
 <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen anger att särskild försiktighet skall iakttas och att anvisningar genom vägmärke och vägmärkingar skall följas.</p>
 <p>Cykelsignal</p>	<p>Signalen gäller cyklande, mopedförare och förare av invalidcykel som färdas på cykelbana. Ovanför signalen finns en upplyst vit cykelsymbol mot blå bakgrund.</p>

33 §. Fordonssignal gäller även gående, om inte särskild signal finns för gångtrafiken.

Gångsignaler

34 §. Anläggningar med gångsignaler skall sättas upp vid övergångsställe på väg där den högsta tillåtna hastigheten överstiger 50 kilometer i timmen. I övrigt sätts de upp där det behövs.

Gångsignalen är avstängd när fordonssignalen är avstängd och när den på grund av driftsavbrott visar blinkande gult ljus.

Gångsignal gäller även cyklande, mopedförare och förare av invalidcykel som använder cykelbana, om särskild cykelsignal inte finns.

En gångsignal får kombineras med en akustisk signal med tickande ljud.

35 §. I gångsignaler visas följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Rött ljus, akustisk signal med långsam pulsfrekvens</p>	<p>Signalen anger att gående inte får beträda körbanan eller cykelbana. Gående som befinner sig på körbanan eller cykelbanan när signalen växlar från grönt till rött ljus skall dock fortsätta till refug eller liknande anordning eller, om sådan saknas, till andra sidan av körbanan eller cykelbanan. Samtidigt som signalen visas får en akustisk tickande signal med långsam pulsfrekvens ljuda.</p>
 <p>Grönt ljus, akustisk signal med snabb pulsfrekvens</p>	<p>Signalen anger att gående får beträda körbanan eller cykelbana. Samtidigt som signalen visas får en akustisk tickande signal med snabb pulsfrekvens ljuda.</p>

Signal för rörlig bro, färjfäste och brandstation

36 §. I en signal för rörlig bro, färjfäste och brandstation visas signalbilderna i följande ordning: blinkande gult ljus - gult ljus - blinkande rött ljus - blinkande gult ljus.

Om signalen är kompletterad med en avstängningsbom kan i en signal på bommen visas blinkande rött ljus när den är i rörelse eller nedfäld.

37 §. En signal för rörlig bro, färjfäste eller brandstation är placerad på höger sida av körbanan. Om det finns flera körfält i samma färdriktning finns det en likadan signal ovanför körbanan, på en refug eller på vänster sida av körbanan.

38 §. Signaler för rörlig bro, färjfäste och brandstation visar följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Blinkande gult ljus</p> <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen anger att särskild försiktighet skall iakttas.</p>
 <p>Gult ljus</p> <p>Gult ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras med fordon. Om föraren, när ljuset växlar från blinkande gult till gult, hunnit så långt fram att fordonet inte kan stannas utan fara före stopplinjen eller signalen, får färden dock fortsätta. Signalbilden visas under minst tre och högst fem sekunder.</p>
 <p>Blinkande rött ljus</p> <p>Växelvis blinkande rött ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras.</p>

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Signal som används tillsammans med vägmärke

39 §. Tillsammans med varningsmärken och märke som anger övergångsställe kan följande signal användas:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen används för att förstärka den anvisning som meddelas genom vägmärket. I signalen kan en eller flera ljusöppningar i samma vågräta plan ingå.</p>

4 kap. Vägmärkeringar

40 §. Vägmärkeringar indelas i längsgående märkeringar, tvärgående märkeringar och andra märkeringar.

Vägmärkeringar är vita, om inte annat anges. De skall vara utförda så att de reflekterar ljus om det inte finns särskilda skäl som föranleder annat.

41 §. För tillfälligt behov vid vägomläggningar och liknande kan vägmärkeringar utföras med orange färg. Märkeringar med orange färg gäller i stället för märkeringar med annan färg.

42 §. Längsgående märkeringar är:

Markering	Närmare föreskrifter
 <p>M1 Mittlinje och körfältslinje</p>	<p>Markeringen används som mittlinje eller körfältslinje. Mittlinje anger körbanemitt på väg med trafik i båda riktningarna. Körfältslinje utgör linje mellan körfält med trafik i samma riktning. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:3, dock kan förhållandet vara 1:1 på väg där den högsta tillåtna hastigheten inte överstiger 50 km/h.</p>
 <p>M2 Spärrlinje</p>	<p>Markeringen används för att före korsning eller i undantagsfall även på annan plats åtskilja trafik i samma riktning. Markeringen kan även utgöra skiljelinje mellan gångbana och cykelbana eller mellan körbana och gång- eller cykelbana. Ett fordon får inte med något hjul föras på eller över linjen.</p>
 <p>M3 Varningslinje</p>	<p>Markeringen förvarnar om en spärrlinje eller särskilt farligt vägvagnsnitt. På väg där körbanan är smalare än sex meter används linjen för att ange var det på grund av nedsatt sikt eller av annat skäl är förenat med särskild fara att använda körfält som är avsett för motgående trafik eller för att förvarna om en sådan plats. Linjen kan användas i samma syfte även på bredare körbana inom tätort samt, om särskild orsak föreligger, även på annan plats. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 3:1.</p>
 <p>M4 Mittlinje och spärrlinje</p>	<p>Markeringen anger att fordon som befinner sig på samma sida om mittlinjen som spärrlinjen inte med något hjul får föras på eller över spärrlinjen. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M5 Mittlinje och varningslinje</p>	<p>Markeringen förvarnar om en spärrlinje på den sida av mittlinjen där varningslinjen finns. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M6 Varningslinje och spärrlinje</p>	<p>Markeringen anger att fordon som befinner sig på samma sida om varningslinjen som spärrlinjen inte med något hjul får föras på eller över spärrlinjen samt förvarnar om spärrlinje eller särskild fara i den andra färdriktningen. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M7 Dubbel spärrlinje</p>	<p>Markeringen anger att fordon inte med något hjul får föras på eller över någon av linjerna. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>

Markering	Närmare föreskrifter
 <p>M8 Ledlinje</p>	Markeringen används för att vägleda fordonstrafiken i komplicerade korsningar. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:1.
 <p>M9 Bruten kantlinje</p>	Markeringen anger en körbanas yttergränser och kan användas där yttergränserna inte angivits med någon annan markering. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:2.
 <p>M10 Heldragen kantlinje</p>	Markeringen anger en körbanas yttergränser i de fall den inte anges med någon annan markering. Ett motordrivet fordon som befinner sig till vänster om linjen bör inte med något hjul föras över linjen. Moped bör dock, om det kan ske utan olägenhet, framföras till höger om linjen. Markeringen kan även utföras som en ljudalstrande linje för att uppmärksamma föraren på att denne passerar linjen.

43 §. Måtten på de längsgående markeringarna är:

Markering	Linjebredd (m) på vägar upp till 6,5 m bredd	Linjebredd (m) på vägar bredare än 6,5 m	Dellinjelängd (m)
M1	0,1	0,15	3
M2	0,1	0,15	—
M3	0,1	0,15	9
M8, M9	0,1	0,15	1
M10	0,1	0,15	—

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. kan bredden vara 0,2 meter på markeringarna M1 och M2 när de skiljer körfält avsett för färd rakt fram från körfält avsett endast för sväng, på markering M2 när den utgör skiljelinje mellan körbana och gång- eller cykelbana samt på markering M9 när den utgör fortsättning på en 0,2 meter bred spärrlinje.

Avstånd i sidled mellan de linjer som ingår i linjekombinationerna M4-M7 är 0,1 meter.

Tvärgående markeringar

44 §. Tvärgående markeringar är:

Markering	Närmare föreskrifter
 <p>M11 Stopplinje</p>	Markeringen anger var ett fordon skall stannas enligt vägmärke eller trafiksignal.
 <p>M12 Väjningslinje</p>	Markeringen uppger om att väjningsskyldighet gäller enligt vägmärke F62. Linjen består av trianglar med mellanrum som är lika långa som triangelns bas.
 <p>M13 Övergångsställe</p>	Markeringen anger övergångsställe på körbana. Förhållandet mellan linjen och mellanrummet är 1:1.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Markering

M14a Cykelöverfart

M14b Kombinerad cykelöverfart och övergångsställe

Närmare föreskrifter

Markeringen anger plats där cykelbanan korsar körbanan. Markeringen består av två brutna linjer med kvadrater och mellanrum där mellanrummet är lika långt som kvadratens sida. Där markeringen kombineras med ett övergångsställe behöver markeringen på den sida av cykelöverfarten som ligger närmast övergångsstället inte utföras. I sådana fall skall kvadraternas sidor ha samma längd som de streck som anger övergångsstället.

M15 Cykelfält

Markeringen anger cykelbanas sträckning.

M16 Farthinder

Markeringen anger plats där ett gupp har anlagts som farthinder och skall anbringas på båda sidor av hindret. En markering består av två parallellt ordnade brutna linjer där mellanrummet är lika långt som kvadratens sida.

45 §. Måtten på tvärgående markeringar är:

Markering	Linjebredd (m)	Dellinjelängd (m)
M11	0,4	
M12	0,7	0,5
M13	>2,5	0,5
M14, M16	0,5	0,5

Avståndet mellan de två brutna linjerna som ingår i markering M14 är minst 1,5 meter.

Andra markeringar**46 §. Förutom längsgående och tvärgående markeringar finns följande markeringar:****Märke**

M16a Körfältspil

M16b Körfältspil

M16c Körfältspil

Närmare föreskrifter

Markeringen anger i vilken eller vilka körriktningar körfältet får användas. Körfältspil med två pilangivelser i samma riktning upplyser om färdväg i nästa och därpå följande korsning.

M17 Anvisning om körfältsbyte

Markeringen anger att byte av körfält är nödvändigt på grund av att körfältet upphör.

M18 Spärrområde

Markeringen anger område som inte är avsett för fordons- trafik. Ett fordon får inte med något hjul föras på eller över markeringen. Mindre spärrområden kan utföras helt i vitt.

M19 Hastighetsbegränsning

Markeringen anger hastighetsbegränsning och får användas för att förtydliga hastighetsbegränsning som anges med vägmärke.

Märke

M20 Buss

Närmare föreskrifter

Markeringen anger att körfältet endast är avsett för buss i linjetrafik eller att en uppställningsplats endast får användas av bussar.

M21 Taxi

Markeringen anger plats där endast taxi får stanna eller parkera.

M22 Stopp

Markeringen anger stopplikt och får användas för att förstärka anvisning genom markering M11. Markeringen får endast användas tillsammans med märke Fö2.

M23 Lastzon

Markeringen anger att endast stannande för av- eller påstigning är tillåten. Markeringen får endast utföras där märke F38 är uppsatt. Texten anpassas till texten på märket.

M24 Parkeringsplats

Markeringen anger gräns för uppställning av fordon på en parkeringsplats eller längs en vägsträcka. Markeringen kan användas tillsammans med märke A2a. Även markering med heldragen linje kan användas.

M25 Stannande förbjudet

Markeringen anger förbud mot att stanna eller parkera fordon och kan användas tillsammans med märke F33 för att ange märkets verkningsområde eller för att förtydliga annat förbud att stanna.

M26 Parkering förbjuden

Markeringen anger förbud mot att parkera fordon och kan användas tillsammans med märke F34 för att ange märkets verkningsområde samt vid busshållplats för att ange hållplatsens utsträckning. Förhållandet mellan dellinje och mellanrum är 1:1.

M27 Förbjudet att stanna eller parkera

Markeringen anger förbud mot att stanna eller parkera fordon och kan användas tillsammans med eller i stället för markering M26 samt vid busshållplats tillsammans med markering M25.

M28a Färdväg för cyklande och mopedförare

M28b Färdväg för gående

Markeringen anger bana eller lämplig färdväg för den angivna trafikantgruppen och kan utföras med eller utan pilsymbol.

M29 Rörelsehindrad

Markeringen anger rörelsehindrad och kan användas som förtydligande på parkeringsplats som är reserverad för rörelsehindrade med särskilt tillstånd.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Märke

M30 Förberedande upplysning om väjningsplikt

Närmare föreskrifter

Markeringen anger att väjningsplikt gäller längre fram och får användas som förberedande upplysning om väjnings-skyldighet i korsning där något av märkena Fö1 eller Fö2 finns.

M31 Avståndsmarkering

Markeringen anger minsta rekommenderat avstånd till framförvarande fordon.

M32 Bullerremso

Markeringen består av upphöjningar som anläggs tvärs över körbanan för att åstadkomma buller och vibrationer i fordonen. De användas för att göra fordonsföraren observant på att denne nalkas en plats som kräver särskild uppmärksamhet.

47 §. Pilsymbolerna i markeringarna M16 och M17 är minst 5 meter långa. Linjebredd i markeringarna M23-M25 är 0,1 meter och dellinjen i markering M25 är 1 meter lång. I markering M30 är i den yttre triangeln basen 2 meter och höjden 5 meter och i den inre triangeln är höjden 4 meter. Övriga mått anpassas efter förhållandena.

5 kap. Andra anordningar för anvisningar för trafiken

48 §. Markeringsskärmar, avstängningsanordningar och kantstolpar har följande utseende:

Anordning

X1a Kantmarkeringsskärm

X1b Kantmarkeringsskärm för tillfällig utmärkning

Närmare föreskrifter

Skärmen anger att vägbredden är inskränkt. Skärmen skall passeras på den sida som linjerna lutar ned mot. Gul-röd markeringsskärm används vid vägarbeten eller liknande tillfälliga utmärkningar.

X2a Markeringsspil

X2b Markeringsspil

Skärmen anger vägens sträckning. Vid vägarbeten och andra tillfälliga utmärkningar används gul-röd markeringsspil.

X3a Avstängningsbom

X3b Avstängningsbom

X3c Avstängningsbom

På avstängningsanordning med sneda linjer anger linjerna att anordningen skall passeras på den sida som linjerna lutar ned mot. Anordningen kan vara kompletterad med lykta i vilken fast eller blinkande rött ljus visas, om vägen är helt avstängd, och i andra fall med lykta i vilken visas blinkande gult ljus. Som avstängningsanordning kan även användas röda och gula plattor upphängda i en avspärrningslina. Storleken på avstängningsanordning anpassas efter förhållandena.

X4 Rött ljus

Anordningen anger att en väg är helt avstängd. Anordningen får användas om det behövs för att förstärka andra anordningar som anger att en väg är avstängd.

Anordning

X5 Gult blinkande ljus

Närmare föreskrifter

Anordningen anger att det finns hinder som innebär att särskild försiktighet skall iakttas.

X6 Särskild varningsanordning

Anordningen anger att framkomligheten på en väg är inskränkt på grund av ett tillfälligt hinder eller liknande. Texten på anordningen anpassas till orsaken till att framkomligheten är inskränkt.

X7 Kantstolpe, framsida

X7 Kantstolpe, baksida

Anordningen anger vägens eller körbanans kant. Anordningen placeras normalt omedelbart utanför vägbanan eller körbanan. Vid en korsning, parkeringsplats eller motsvarande där fordon kan föras av eller in på vägen får reflektorerna utföras i gul färg.

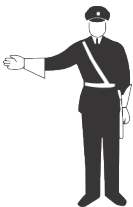
X8 (2014/7) Avfartsskärm

Skärmen anger skiljepunkten mellan en huvudkörbana och en avfart där det finns ett retardationsfält.

6 kap. Tecken av polisman

49 §. Vid reglering och övervakning av trafiken kan tecken av polisman användas. Tecknen kan även användas av annan person i enlighet med vad därom är föreskrivet i [vägtrafiklagen].

50 §. Tecken av polisman är följande:

Tecken

Stopp fram- och bakifrån samt vägen fri från sidan

Närmare föreskrifter

Tecknet anger att den som närmar sig polismannen frami-från eller bakifrån skall stanna och att den som närmar sig från sidan får passera. Skyldigheten att stanna gäller tills nytt tecken ges, oberoende av om polismannen före det sänker armen eller dirigerar trafik som närmar sig från annat håll. Tecknet kan även ges med bågge armar utsträckta.

Stopp från alla håll

Tecknet, som ges med armen rakt uppåt, anger att alla som närmar sig polismannen skall stanna. Tecknet kan även ges med stoppspade.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

Tecknen

Stopp framifrån

Närmare föreskrifter

Tecknet, som ges med krökt arm, anger stopp för den trafikant som handflatan är vänd mot. Tecknet kan även ges med stoppspade.

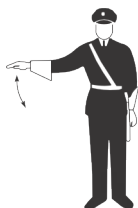
Framvinkning av fordon

Tecknet anger att den som färdas i den riktning som framvinkningen sker i får passera. Dock skall han lämna gående som har beträtt eller är färdig att beträda övergångsställe tillfälle att passera. Vid sväng i korsning skall han dessutom väja för cyklande, mopedförare och gående som korsar vägen samt vid vänstersväng även för mötande trafik.

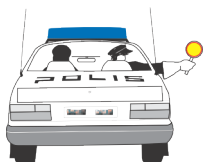
Stopp

Tecknet anger stopp för den trafikant som lyktan är vänd mot. Tecknet används under mörker och vid nedsatt sikt.

Minska hastigheten

Tecknet anger att den trafikant som polismannen är vänd mot skall minska hastigheten. Under mörker får tecknet förstärkas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller med en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.

Följ efter och stanna bakom polisbilen

Tecknet anger att den som befinner sig bakom polisfordonet skall följa efter och stanna bakom detta när det stannas. Tecknet kan ges med utsträckt arm, med handflatan vänd mot det bakomvarande fordonet eller med användande av lykta eller stoppspade.

Minska hastigheten

Tecknet anger att de trafikanter som befinner sig bakom polisfordonet skall minska hastigheten. Under mörker och vid nedsatt sikt får tecknet förtydligas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.

Tecken

Minska hastigheten

Närmare föreskrifter

Tecknet anger att de trafikanter som möter polisfordonet skall minska hastigheten. Under mörker och vid nedsatt sikt får tecknet förtydligas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.

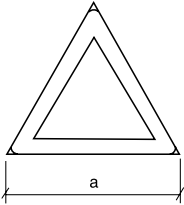
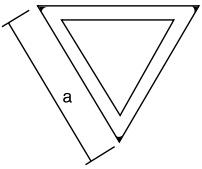
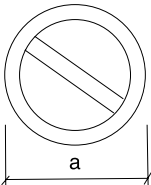
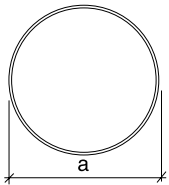
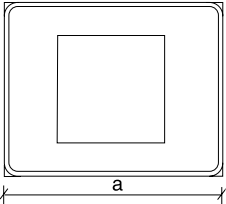
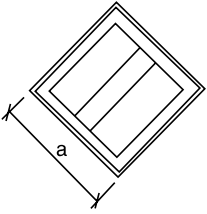
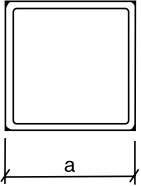
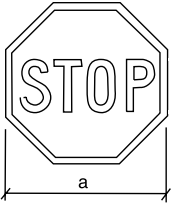
Sänk hastigheten och stanna framför polisbilen

Tecknet anger att den som befinner sig framför polisfordonet skall sänka hastigheten, köra in till vägkanten och stanna. Tecknet ges med en lykta med blinkande rött sken tillsammans med blinkande blått larmljus.

N 12 LF (2005:35) om vägmärken

7 kap. Storlekar på vägmärken m.m.

51 §. Vägmärken skall ha följande storlekar:

Typ av märke		Storlek i milimeter				
		Mått	Litet märke	Normalt märke	Stort märke	Mycket stort märke
		a	600	900	1150	1500
		a	400-450	600-640	900	1300
		a	600	800	1200	1500
		a	400	600	900	1200
		a	600	900	1300	1500

Texten på lokaliseringmärkena är 120-200 eller 300 millimeter hög. På märkena LV15, LV18, LVgc1 och LVgc2 är dock textens höjd 60 millimeter. (2006/81)

Storleken på övriga märken, andra textstorlekar samt närmare anvisningar om användningen av trafikmärken meddelas av landskapsregeringen.

52 §. Andra anvisningar än de som finns i denna förordning får, med särskilt tillstånd av landskapsregeringen, användas i försöksyfte.

53 §. (2017/3) Denna förordning träder i kraft den 10 november 2005.

Vägmärken och andra anordningar vars utseende överensstämmer med tidigare gällande bestämmelser men inte med denna förordning är giltiga så länge de uppfyller övriga bestämmelser i denna förordning samt på ett tydligt sätt och utan att vara en fara för trafiksäkerheten är synliga för vägtrafikanterna.

N 13 Landskapsförordning (2008:140) om skolskjutsning

1 §. Med skolskjutsning avses i denna förordning yrkesmässig transport av barn i grundskola eller i barnomsorg inom, eller i anslutning till verksamheten. Bestämmelserna i 2 § 3 mom., 3 § och 5-8 §§ ska även tillämpas på skolskjutsning som inrättas som linjetrafik för att bereda vuxna möjlighet att medfölja.

2 §. (2012/22) Sittplatserna i en personbil (kategori M1) eller i en buss med en totalvikt under fem ton (kategori M2) som används för skolskjutsning ska vara utrustade med trepunktsbälte.

Barn under tre år ska under färd sitta i en bakåtvänd bilbarnstol.

Föraren ska ha gått en av landskapsregeringen godkänd utbildning för att få köra skolskjuts.

I en bil får förutom föraren transporteras högst så många passagerare som motsvarar det i registret antecknade antalet sittplatser. Om bilen är utrustad med trepunktsbälten som är godkända för skoltransporter, får antalet passagerare på ett säte eller en rad säten vara högst:

Antal sittplatser	Antal passagerare
1	2
2	3
3	5
4	6

På sittplatser som är belägna bredvid varandra får dock inte sitta flera än tre passagerare.

I en personbil som är registrerad för en förare och åtta passagerare får på varje sittplats som är minst 70 centimeter bred, med undantag för platsen bredvid föraren, transporteras två passagerare som får plats där. Det totala antalet passagerare får således vara 13, om alla passagerare är under 13 år vid läsårets början, i övriga fall 12.

Om även andra passagerare än de som hör till tillämpningsområdet för denna förordning deltar i transporten, räknas den maximala belastningen för de sittplatser som används för skol- och dagvårdstransporter enligt det antal sittplatser som förblir ledigt då de andra passagerarna tagit plats.

Det är förbjudet att använda den rad säten som finns längst bak i en personbil för skol- och dagvårdstransporter, om sätena är monterade med ryggen mot färdriktningen.

3 §. Beställaren av skolskjutsen ska överlämna en förteckning över de barn som ska skjutsas med fordonet till den som utför transporten samt ge instruktioner om färdvägen och av- och påstigningsplatser. Passagerarförteckningen ska finnas i fordonet. En passagerarförteckning är inte obligatorisk för dagvårdstransporter.

Beställaren ska undervisa barnen om vad de ska tänka på för att undvika olyckor i samband med skolskjutsning.

4 §. Färdvägen för skolskjuts ska om möjligt läggas så att barnen vid på- och avstigning inte behöver korsa körbanan. På- och avstigning vid skola ska ske på ett skyddat område på eller i närheten av skolgården.

5 §. När ett fordon används för skolskjutsning ska det framtill och baktill vara försett med en minst 40 x 40 cm stor kvadratisk skylt. På skylten ska finnas en svart symbol på gul botten omgiven av en 25 mm bred, röd bård. Skyltens färger och symbolens utseende ska överensstämma med varningsmärke V17 "Barn" enligt landskapsförordningen (2005:35) om vägmärken. Skyltens gula yta ska vara reflekterande eller genomlyst. Reflekterande skylt ska uppfylla kraven för reflexmaterial för vägmärken. Den röda bården får inte vara reflekterande eller genomlyst på skylt som är vänd framåt i bilens riktning. I skyltens övre hörn ska två orangefärgade blinklyktor vara fästa. Skylten ska monteras så nära fordonets mittlinje som möjligt och så högt som det går. Den ska om möjligt sitta lodrätt och vinkelrätt mot fordonets mittlinje. Högst 10° avvikelse får godtas.

En personbil som används för skolskjutsning kan istället förses med en genomlyst dubbelsidig skylt med blinklyktor väl synliga både framåt och bakåt som är placerad på fordonets tak.

Skolskjutsskylten ska bara användas då skolskjutsning sker.

6 §. Blinklykta ska ha en rund ljusöppning med en diameter mellan 70 och 100 mm och en ljusstyrka på mellan 350 och 500 cd mätt i lyktans symmetriaxel. Ljuset ska vid nominell spänning i färgkoordinatsystemet enligt den internationella belysningskommisionen (CIE) ligga inom det område som bestäms av hörnpunkterna med följande koordinater.

Gräns mot gult $y \leq 0,429$

Gräns mot rött $y \geq 0,398$

Gräns mot vitt $z \leq 0,007$

Strömställare för till och frånkoppling av blinklyktorna ska vara lätt åtkomlig från bilens förarplats. En kontrollampa som blinkar då blinklyktorna används

N 14 RPF (2022:75) om kraven i fråga om nödsamtalssystemet eCall

ska finnas. Blinklyktorna ska tändas 50 meter innan fordonet stannar för att ta upp eller släppa av passagerare och släckas när fordonet lämnat platsen.

7 §. Vid skolskjutsning ska dörrar på vänster sida av fordonet inte kunna öppnas av passagerare. Andra dörrar ska vara så konstruerade att de inte kan öppnas ofrivilligt av passagerare.

Ett fordon som används för skolskjutsning ska vara försett med förstahjälpen-utrustning vars innehåll fyller kraven på förstahjälpen-utrustning för buss.

8 §. (2015/74) Ett fordon som ska användas för skolskjutsning ska vara utrustat med ett godkänt alkoholås som hindrar att fordonet startas och körs av förare som har alkohol i utandningsluften. Det fordon som används vid skolskjutsning får inte vara äldre än 15 år.

Fordonet måste innan det tas i bruk för skolskjutsning besiktigas för ändamålet av motorfordonsbyrån. Att fordonet uppfyller de villkor som anges i denna förordning ska framgå i fordonets registreringsbevis.

9 §. Den som bryter mot denna förordning ska dömas till straff enligt bestämmelserna i trafikbrottslagen.

Se trafikbrottslag (2023:109) för landskapet Åland.

Ikraftträdandebestämmelse (2008:149):

Denna förordning träder i kraft den 15 juni 2009.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordning (1997:17) om skolskjutsning.

Fordon som inte uppfyller kraven i denna förordning men som vid en besikning har godkänts för skolskjutsning enligt landskapsförordning (1997:17) om skolskjutsning får användas vid skolskjutsning fram till den 1 augusti 2012. Dock måste alla barn som skjutas i fordon i kategori M1 och M2 sitta på en plats som är utrustad med trepunktsbälte. (2010/82)

N 14 Republikens presidents förordning (2022:75) om skötseln på Åland av uppgifter i anslutning till bedömningen av överensstämmelse med kraven i fråga om nödsamtalssystemet eCall

(FFS 813/2022)

1 §. Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs om överföring till Transport och kommunikationsverket av den behöriga myndighetens uppgifter enligt kommissionens delegerade förordning (EU) nr 305/2013 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/40/EU avseende harmoniserat tillhandahållande av interoperabelt EU-omfattande eCall, nedan eCall-förordningen, som med stöd av 74 § i vägtrafiklagen för landskapet Åland (Ålands författningssamling 1983:27) ankommer på Ålands landskapsregering.

2 §. Bedömningsuppgifter

Transport- och kommunikationsverket är den behöriga myndighet som avses i 74 § i vägtrafiklagen

för landskapet Åland i ärenden som gäller i artikel 4 i eCall-förordningen avsedd bedömning av överensstämmelse i fråga om nödcentralen för eCall på Åland.

3 §. Ersättning för kostnader

Kostnaderna för skötseln av de uppgifter som avses i 2 § betalas av landskapet Åland. Ålands landskapsregering och Transport- och kommunikationsverket avtalar sinsemellan om betalningen av kostnaderna.

4 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 15 september 2022.

N 15 Landskapslag (2023:110) om tillämpning av lagen om överlastavgift

1 §. Lagens tillämpningsområde

Lagen om överlastavgift (FFS 51/1982) ska tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar som görs i lagen om överlastavgift efter att denna lag har trätt i kraft ska tillämpas om de berör de delar av lagen som gäller på Åland.

2 §. Avvikande bestämmelser

I stället för 1 § 1 mom. i lagen om överlastavgift ska följande bestämmelse tillämpas:

För transport av överlast med sådant motordrivet fordon eller sådant fordons släpvagn som är avsett för godsbefordran på väg som åsyftas i vägtrafiklagen (2023:108) för Åland påförs enligt denna lag en överlastavgift. Överlastavgiften tillfaller Åland.

3 §. Hänvisningar

Vid tillämpningen av lagen om överlastavgift ska hänvisningen till

1) lagen om skattetillegg och förseningsränta i 13 § 2 mom. avse landskapslagen (1996:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om skattetillegg och förseningsränta

2) vägtrafiklagen i 18 § avse vägtrafiklagen för Åland.

Hänvisningen i lagen om överlastavgift till trafik- och transportregistret ska avse det åländska fordonsregistret. Hänvisningen till polisinrättning inom vars verksamhetsområde överlasten har konstaterats ska avse Ålands polismyndighet.

4 §. Ändringssökande

I stället för 15 § 1 mom. i lagen om överlastavgift ska följande bestämmelse tillämpas:

Den som inte är nöjd med ett beslut om påförande av överlastavgift får inom 30 dagar från att beslutet delgavs yrka på rättelse hos polisen. Har yrkandet om rättelse inte lämnats in inom föreskriven tid, tas det inte upp till prövning. Yrkandet ska lämnas in skriftligen. Av skrivelsen ska det framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som yrkas och på vilka grunder rättelse yrkas. Ett yrkande om rättelse ska behandlas skyndsamt. När polisen har tagit upp ett yrkande om rättelse kan den ändra eller upphäva förvaltningsbeslutet eller avslå yrkandet om rättelse.

Den som inte är nöjd med polisens beslut avseende yrkandet om rättelse, får söka ändring genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019).

N 16 Landskapslag (2023:111) om tillämpning av lagen om flyttning av fordon

1 §. Lagens tillämpningsområde

Lagen om flyttning av fordon (FFS 1508/2019) ska tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar som görs i rikslagen träder i kraft vid tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §. Skötseln av vissa uppgifter på Åland

Uppgifter som enligt lagen om flyttning av fordon sköts av närings-, trafik- och miljöcentralen och av kommunikationsministeriet sköts på Åland av landskapsregeringen.

3 §. Avvikande bestämmelser

Med terräng som anges i 2 § i lagen om flyttning av fordon avses markområden och isbelagda vattenområden som inte är vägar och som inte är avsedda för motorfordonstrafik.

4 §. Hänvisningar

Vid tillämpningen av lagen om flyttning av fordon ska hänvisningarna i

1) 2 § till fordonslagen avse landskapslagen (2021:157) om tillämpning av fordonslagen

2) 2 § till vägtrafiklagen avse vägtrafiklagen (2023:108) för Åland

3) 2 och 8 §§ till avfallslagen (FFS 646/2011) avse landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag

4) 5 § 5 mom. till 11 § 2 mom. räddningslagen (FFS 379/2011) avse 39 § 2 mom. räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland

5) 10 § 2 mom. och 11 § 3 mom. till förvaltningslagen (FFS 434/2003) avse förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland

6) 11 § 1 mom. till lagen om grunderna för avgifter till staten (FFS 150/1992) avse landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

5 §. Ändringsökande

14 § i lagen om flyttning av fordon ska ha följande lydelse:

Den som inte är nöjd med ett beslut om flyttning av fordon eller om ersättning av flyttkostnader får inom 30 dagar från att beslutet delgavs yrka på rättelse. Har yrkandet om rättelse inte lämnats in inom föreskriven tid, tas det inte upp till prövning. Yrkandet ska lämnas in skriftligen. Av skrivelsen ska det framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som yrkas och på vilka grunder rättelse yrkas.

Ett yrkande om rättelse ska behandlas skyndsamt. När myndigheten har tagit upp ett yrkande om rättelse

kan den ändra eller upphäva förvaltningsbeslutet eller avslå yrkandet om rättelse.

Den som inte är nöjd med beslutet avseende yrkandet om rättelse, får söka ändring genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019). Vad gäller beslut fattade av landskapsregeringen får besvär över beslutets laglighet anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

Ikraftträdandebestämmelse (2023:111):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

N 17 Landskapslag (1971:15) om parkeringsbot

1 §. Parkeringsbot för överträdelse av förbud och begränsningar beträffande stannande och parkering av fordon (**parkeringsfel**) förelägges av polisen i enlighet med vad i denna lag stadgas.

För alla genom en handling begångna parkeringsfel förelägges endast en bot.

Har med anledning av felet väckts åtal eller framställts straffanspråk, må parkeringsbot icke föreläggas.

1a §. (2000/31) Landskapsregeringen kan på de särskilda villkor som landskapsregeringen vid behov uppställer på framställning av en kommuns fullmäktige eller med deras samtycke och efter att ha inhämtat utlåtande av polismästaren vid Ålands polismyndighet förordna att kommunen jämte polismyndigheten skall omhändera övervakningen av efterlevnaden av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering samt föreläggandet av parkeringsbot. Landskapsregeringen kan återkalla förordnandet eller ändra däri uppställda villkor då skäl därtill föreligger.

2 §. Ledningen av och tillsynen över iakttagandet av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering i landskapet åligger polismästaren vid Ålands polismyndighet (**parkeringsövervakare**). Landskapsregeringen får dock bestämma, att annan tjänsteman vid polismyndigheten i stället för polismästaren skall vara parkeringsövervakare i en kommun. (2000/31)

Är övervakningen ordnad på i 1a § angivet sätt skall kommunen utse en kommunal parkeringsövervakare i stället för i 1 mom. avsedd parkeringsövervakare. (1975/54)

Kommunal parkeringsövervakare står i frågor angående övervakningens allmänna uppläggning under ledning och tillsyn av polismästaren vid Ålands polismyndighet. (2000/31)

Kommunal parkeringsövervakare skall ha erforderligt antal biträden. Landskapsregeringen kan fastställa det lägsta antalet övervakningsbiträden. Kommunal parkeringsövervakare och hans biträde skall vid tjänsteutövningen bära av landskapsregeringen fastställt tjänstedräkt och medföra av landskapsregeringen fastställt tjänstemärke, vilket vid behov skall uppvisas. (1975/54)

N 17 LL (1971:15) om parkeringsbot

2a §. (1975/54) Det åligger kommunalt övervakningsbiträde att övervaka iakttagandet av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering, utfärda betalningsanmaningar med anledning av parkeringsfel samt att avge rapporter om dem till parkeringsövervakaren och att även i övrigt biträda parkeringsövervakaren i de till övervakningen hörande uppgifterna i enlighet med dennes anvisningar och föreskrifter.

Förare av fordon är skyldig att vid anfordran styrka sin identitet för parkeringsövervakare eller övervakningsbiträde. Förare är också skyldig att stanna fordon på tecken av parkeringsövervakare eller övervakningsbiträde samt att iaktta annat tecken eller annan uppmaning denne ger. I fråga om användningen av fordon vid parkeringsövervakning tillämpas vad i 50 § 4 mom. vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland stadgas om fordon som används vid trafikövervakning. (1984/49)

3 §. (1975/54) Anser kommunal parkeringsövervakare eller hans biträde att parkeringsfel medfört eller kunnat medföra allvarlig fara eller olägenhet, skall han utan att utfärda betalningsanmaning anmäla om felet hos polismyndighet.

Är parkeringsfel uppenbart obetydligt får polisman, kommunal parkeringsövervakare eller dennes biträde i stället för betalningsanmaning tilldela den felande anmärkning.

4 §. Parkeringsboten är oberoende av felets art 20 euro. Genom beslut av landskapsregeringen kan botens belopp dock höjas till högst 35 euro, om det anses nödvändigt av trafikskäl. Höjningen kan också avse en kommun eller ett visst område i en kommun. (2009/41)

Parkeringsboten tillfaller landskapet. (2018/87)

Parkeringsbot som uppbärs för fel vilket begåtts inom område som står under kommunal övervakning tillfaller vederbörande kommun, oberoende av, huruvida betalningsanmaningen utfärdats av polisman eller av den kommunala parkeringsövervakaren eller hans biträde. (1975/54)

På område där kommunal övervakning anordnats, bestrider kommunen utgifterna för ordnandet och handhavandet av övervakningen samt för uppfyllandet av de villkor landskapsregeringen till äventyrs uppställt. (1975/54)

Är kommunal parkeringsövervakning införd skall landskapsregeringen, innan förhöjning av parkeringsbot fastställs, inhämta yttrande av vederbörande kommuns fullmäktige. (1975/54)

5 §. Parkeringsbot skall erläggas av den förare som begått felet. I fråga om motorfordon, med undantag för moped, är även den, som vid felets begående var fordonets ägare, eller i hans ställe den, till vilken besittningen av fordonet enligt anmälan till motorfordonsregistret varaktigt överlåtits, ansvarig för betalningen, om ägaren eller innehavaren icke gör sannolikt, att fordonet vid sagda tidpunkt olovligen nyttjades av föraren, eller påvisar, att han av annat skäl icke är skyldig att svara för boten.

6 §. Fordons förare skall meddelas skriftlig anmaning att betala boten inom en vecka från det anmaningen gavs. Anträffas föraren icke, må betalningsanmaningen anbringas på synligt ställe på fordonet.

Har betalningsanmaning icke kunnat tillställas fordonets förare på i 1 mom. nämnt sätt, skall parkeringsövervakaren utan dröjsmål delgiva fordonets ägare eller innehavare, som är ansvarig för betalningen av boten, anmaning att erlægga boten inom en vecka från delfäendet.

7 §. Har betalningsanmaning icke inom föreskriven tid efterkommit, skall parkeringsbotens belopp höjas med hälften. Parkeringsövervakaren skall därvid meddela ägaren eller innehavaren av fordonet eller, om dessa icke är ansvariga för boten, föraren skriftligt föreläggande att betala förhöjd bot inom en vecka från delfäendet av betalningsföreläggandet, vid äventyr att boten eljest indrives i utsökningsväg.

8 §. Rätten att uppbära parkeringsbot har förfallit, om icke betalningsföreläggande delgivits inom tre månader från den dag parkeringsfelet begicks.

9 §. Parkeringsövervakare må förlänga betalningstid, om tvingande skäl därtill föreligger.

10 §. Fordons förare, ägare eller innehavare, som anser anmaning eller föreläggande att betala parkeringsbot eller förhöjning av parkeringsbot obefogad, har rätt att inom stadgad betalningstid inlägga protest hos parkeringsövervakaren. Denne skall avgöra ärendet utan dröjsmål och delgiva vederbörande sitt beslut.

Godkänner parkeringsövervakaren protesten, skall han återkalla betalningsanmaningen eller betalningsföreläggandet eller förhöjningen av boten och, om betalning redan skett, förordna om omedelbar återbetalning till vederbörande av vad som erlagts för mycket.

11 §. Den som är missnöjd med parkeringsövervakarens beslut med anledning av protest må inom 30 dagar från delfäendet anföra besvär däröver hos [länsstyrelsen]. Till besvärsskriften skall utöver vad därom är särskilt stadgat fogas bevis över att boten betalats inom föreskriven tid, vid äventyr att besvären eljest icke upptages till prövning. Innan ärendet avgöres, skall [länsstyrelsen] inhämta parkeringsövervakarens yttrande i saken. Besvärsskriften må även tillställas parkeringsövervakaren, som då skall vidarebefordra den jämte sitt eget yttrande till [länsstyrelsen]. I [länsstyrelsens] beslut må ändring icke sökas.

Betalningsföreläggande verkställs utan dom eller utslag med iakttagande av stadgandena om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

På parkeringsbot som tillfaller kommun, tillämpas icke vad särskilt är stadgat om befrielse från erläggande av kommunal avgift. (1975/54)

12 §. Har protest inlagts eller besvär inkommit efter den stadgade tidens utgång, må ärendet likväl upptagas till prövning, om särskilt skäl till förseningen förelegat och protesten inlagts eller besvären inlämnats så snart detta varit möjligt. Protest mot betalningsanmaning som inlagts först efter det betalningsföreläggande utfärdats upptages likväl icke till prövning.

13 §. Har på grund av parkeringsfel väckts åtal eller delgivits straffanspråk, skall parkeringsövervakaren på ansökan förordna om återbäring till vederbörande av betald parkeringsbot. Ansökan skall göras inom ett år från det åtal väcktes eller straffanspråk delgavs.

14 §. Har parkeringsbot erlagts två gånger för ett och samma fall, skall parkeringsövervakaren förordna om återbäring till vederbörande av det som erlagts för mycket. Har såväl förare som ägare eller innehavare erlagt betalning, skall vad som erlagts för mycket återbäras till ägaren eller innehavaren.

Fordons ägare eller innehavare som erlagt parkeringsbot har rätt att till den del betalningen icke i enlighet med 1 mom. återburits få ersättning därför av föraren, dock ej för förhöjning av bot, om förhöjningen berott på den ersättningsberättigades egen försumelse. Yrkande på sådan ersättning må framställas även i den ordning som är stadgad för [betalningsorderförfarande].

15 §. (2018/87) I 5a kap. vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland finns bestämmelser om flyttning av fordon.

16-18 §§. Upphävda (2018/87).

19 §. (2008/30) En betalningsanmaning enligt 6 § 2 mom. och ett betalningsföreläggande enligt 7 § får delges som vanlig eller bevislig delgivning enligt förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Tiden för inläggande av protest enligt 10 § 1 mom. räknas från den dag då betalningsanmaningen eller betalningsförelägandet har delgivits i enlighet med 55 § förvaltningslagen för landskapet Åland.

20 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

N 18 Landskapslag (2003:11) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen

1 §. Lagen den 24 juli 1998 om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (FFS 546/1998) skall med nedan nämnda avvikelser äga tillämpning i landskapet Åland.

Sker framdeles ändringar i den i 1 mom. nämnda lagen skall de gälla i landskapet från och med deras ikraftträdande i riket, såvitt inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §. En anordning som avses i 1 § lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen får i landskapet på väg som avses i [vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland] inte användas eller innehas i ett motordrivet fordon eller en till fordonet kopplad släpvagn.

Se 117 § 4 mom. i vägtrafiklag (2023:108).

3 §. Hänvisningen till vägtrafiklagen (FFS 267/1981) i 9 § lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen skall i landskapet avse [vägtrafiklagen för landskapet Åland].

4 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

5 §. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2003.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1986:50) angående tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar hastighetsövervakningen.

N 19 Trafikbrottslag (2023:109) för Åland

1 §. Tillämpningsområde

Denna lag gäller trafik på och utanför väg. De termer som används i denna lag har samma betydelse som i vägtrafiklagen (2023:108) för Åland (*vägtrafiklagen*) och i fordonslagen (FFS 82/2021) som gjorts tillämplig på Åland genom landskapslagen (2021:157) om tillämpning av fordonslagen.

Trafikbrott

2 §. Äventyrande av trafiksäkerheten

En trafikant som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vägtrafiklagen eller fordonslagen eller med stöd av lagarna utfärdade bestämmelser på ett sätt som är ägnat att äventyra någon annans säkerhet ska för *äventyrande av trafiksäkerheten* dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader.

3 §. Grovt äventyrande av trafiksäkerheten

Om föraren av ett motordrivet fordon vid äventyrande av trafiksäkerheten uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) avsevärt överskrider den högsta tillåtna hastigheten
- 2) börjar köra om när sikten är otillräcklig för en trygg omkörning eller när omkörning annars är förbjuden
- 3) försummar av trafiksäkerheten betingad skyldighet att stanna eller lämna företräde eller
- 4) på ett annat jämförbart sätt bryter mot trafikreglerna

så att hans eller hennes beteende är ägnat att förorsaka allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa ska för *grovt äventyrande av trafiksäkerheten* dömas till minst 30 dagsböter eller till fängelse i högst två år.

4 §. Rattfylleri

Den som för ett motordrivet fordon efter att ha förtärt alkohol i sådan mängd att alkoholhalten under eller efter färden uppgår till minst 0,5 promille i blodet eller minst 0,22 milligram per liter i utandningsluften ska för *rattfylleri* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

För rattfylleri döms också den som för ett motordrivet fordon efter att ha använt narkotika i så stor mängd att det under eller efter färden finns något narkotiskt ämne eller någon ämnesomsättningsprodukt från det kvar i blodet. Bestämmelsen i detta moment tillämpas dock inte om narkotikan kommer från ett läkemedel som föraren har rätt att använda.

För rattfylleri döms också den som för ett motordrivet fordon och då är så påverkad av annat rusmedel än

N 19 Trafikbrottslag (2023:109)

alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel att hans eller hennes förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är nedsatt.

Med rusmedel avses även läkemedel som påverkar prestationsförmågan.

5 §. Grovt rattfylleri

Om vid rattfylleri

1) alkoholhalten är minst 0,8 promille i gärningsmannens blod eller minst 0,35 milligram per liter i utandningsluften eller

2) gärningsmannens förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är märkbart nedsatt eller

3) gärningsmannen är påverkad av annat rusmedel än alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel så att hans eller hennes förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är märkbart nedsatt, och omständigheterna är sådana att förandet av fordonet har varit ägnat att äventyra någon annans säkerhet, ska gärningsmannen för *grovt rattfylleri* dömas till minst 60 dagsböter eller fängelse i högst två år.

6 §. Överlämnande av motordrivet fordon till berusad

Den som överlämnar ett motordrivet fordon att föras av en person som uppenbart befinner sig i ett sådant tillstånd att personen gör sig skyldig till ett brott som nämns i 4 eller 5 § ska för *överlämnande av motordrivet fordon till berusad* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

7 §. Trafikfylleri med motoriserad cykel

En trafikant som för en cykel med elassistans, en motoriserad cykel eller ett lätt elfordon under påverkan av alkohol eller annat rusmedel och därigenom äventyrar någon annans säkerhet, ska för *trafikfylleri med motorlöst fordon* dömas till böter eller till fängelse i högst tre månader.

8 §. Smitning

Den som vid förande av ett motordrivet fordon med eller utan skuld varit inblandad i en trafikolycka och försummar sin skyldighet att omedelbart stanna och efter förmåga bistå skadade ska, om strängare straff för gärningen inte bestäms i en annan lag, för *smitning* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

9 §. Olovlig körning

Den som för ett motordrivet fordon på väg utan att inneha ett giltigt körkort som berättigar till framförandet av ett sådant fordon ska för *olovlig körning* dömas till böter eller till fängelse i högst tre månader.

Körkortsförseelser**10 §. Tillåtande av olovlig körning**

Den som överlämnar ett motordrivet fordon i någon annans bruk utan att försäkra sig om att personen innehar ett giltigt körkort som berättigar till framförandet av ett sådant fordon ska för *tillåtande av olovlig körning* dömas till böter.

11 §. Brott mot körkortsvillkor

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet för ett körkortspflichtigt fordon utan att iaktta de villkor eller begränsningar som angetts i körkortet eller körkortstillståndet ska för *körkortsförseelse* dömas till böter.

12 §. Brott mot bestämmelser om taxitrafik

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet kör personbil i yrkesmässig persontrafik (taxi) utan giltigt yrkeskörtillstånd ska för *körkortsförseelse* dömas till böter.

13 §. Underlåtenhet att överlämna körkortet

Den som inte överlämnar sitt körkort eller körkortstillstånd till polismyndigheten trots ett beslut om körkortsingripande ska för *körkortsförseelse* dömas till böter.

14 §. Förseelser mot bestämmelser i körkortslagen

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot följande bestämmelser i körkortslagen (2015:88) för Åland kan för *körkortsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 40 euro:

1) 33 § 2 mom. om att inte ersätta körkortet trots ändrade personuppgifter

2) 35 § 5 mom. om att inte överlämna ett ogiltigt körkort till polismyndigheten

3) 36 § om att inte ha med sig körkortet eller andra handlingar under färd.

Någon avgift för trafikförseelse enligt 1 punkten ska inte påföras om körkortshavaren före färden har gjort en ansökan om att ersätta körkortet.

Någon avgift för trafikförseelse enligt 3 punkten ska inte påföras om körkortshavaren före färden har lämnat in en anmälan till polismyndigheten att körkortet förstörts eller kommit bort. Någon avgift ska inte heller påföras den som av polis har ålagts att inom en viss tid uppvisa körkortet, om körkortet uppvisas inom den utsatta tiden.

Fordonsförseelser**15 §. Brott mot bestämmelser i fordonslagen**

Ågaren, innehavaren samt föraren av ett fordon som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot följande bestämmelser i fordonslagen som gjorts tillämplig på Åland genom landskapslagen om tillämpning av fordonslagen ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fordonsförseelse* dömas till böter:

1) 4 § om att använda ett fordon som har observerats ha vissa fel eller brister i konstruktionen eller utrustningen utan att felen eller bristerna avhjälpats

2) 5 § om att i trafik använda ett fordon, ett system, en komponent, en separat teknisk enhet eller utrustning om fordonet, fordonstypen, systemet, komponenten eller utrustningen inte har godkänts för trafik på behörigt sätt

3) 12 § 2 mom. om arbetsgivares skyldighet att se till att fordon som överlämnas till en arbetstagare är trafikdugligt

4) 30 § 5 mom. om att använda fordon med samma eller snarlik färgsättning och emblem som polisfordon och Gränsbevakningsväsendets fordon använder

5) 166 § 2 mom. om att vid tekniska vägkontroller vägra visa upp handlingar som föraren är skyldig att ha med sig eller att neka polis eller annan som har rätt att utföra sådana kontroller tillträde till fordonet eller möjlighet att framföra fordonet för utförande av kontrollen.

16 §. Brott mot bestämmelser om avgasrening

Ägaren, innehavaren samt föraren av ett fordon som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot de förbud att manipulera system där förbrukningsbart reagens används eller som kör ett fordon utan förbrukningsbart reagens som föreskrivs i artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 595/2009 om typgodkännande av motorfordon och motorer vad gäller utsläpp från tunga fordon (Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon samt om ändring av förordning (EG) nr 715/2007 och direktiv 2007/46/EG och om upphävande av direktiven 80/1269/EEG, 2005/55/EG och 2005/78/EG, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fordonsförseelse* dömas till böter.

17 §. Brott mot vissa bestämmelser om besiktning och registrering av fordon

Ägaren, innehavaren samt föraren av ett fordon som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot följande bestämmelser i landskapslagen (1993:19) om besiktning och registrering av fordon ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fordonsförseelse* dömas till böter:

1) 11 § 2 mom., 13a § 2–3 mom. eller 19 § 2 mom. första meningen om att använda ett fordon som be-lagts med körförbud eller för vilket körförbud inträtt

2) 14 § om att underlåta att föra en fordonskombination till kopplingsbesiktning

3) 16 § om att underlåta att föra ett ändrat fordon till ändringsbesiktning

4) 31, 31a eller 32 § om att bryta mot bestämmelser om användning, festsättning eller skötsel av registreringsskyltar

5) 34 eller 36 § om att bryta mot bestämmelser om användning av provnummerskyltar

6) 44 § om att underlåta att inom en viss tid efter in-försele till Åland registrera ett fordon trots att fordonet varaktigt ska användas på Åland.

Vid fordonsförseelse ska eftergift ske i fråga om anmälan, förundersökning, åtal och straff, om till-läggsskatt enligt 47 a § i fordonsskattelagen (FFS 1281/2003) kan påföras för samma gärning. Ålands polismyndighet ska i stället göra en anmälan om användningen av fordonet till Statens Ämbetsverk på Åland.

18 §. Användning av ett bristfälligt, oregistrerat eller avställt fordon

Ägaren, innehavaren samt föraren av ett fordon som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot följande bestämmelser i landskapslagen om besiktning och registrering av fordon kan för *fordonsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 70 euro:

1) 13a § 1 mom. om att använda ett fordon utan att åtgärda brister som konstaterats vid kontrollbesiktning

2) 19 § 2 mom. andra meningen om att använda ett fordon utan att åtgärda brister som konstaterats vid trafikövervakning trots att tidsfristen för reparation och efterföljande besiktning har löpt ut

3) 20 § 1 mom. om att använda ett oregistrerat fordon

4) 30a § om att använda ett avställt fordon.

Om fordonet är skattepliktigt och tilläggsskatt enligt 47 a § i fordonsskattelagen kan påföras ska ingen avgift för trafikförseelse påföras. Ålands polismyndighet ska i stället göra en anmälan om användningen av fordonet till Statens Ämbetsverk på Åland.

19 §. Förseelser som gäller ett fordons konstruktion, utrustning eller skick

Ägaren, innehavaren samt föraren av ett fordon eller fordonskombination som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot bestämmelserna om motor-drivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning eller skick i 3 §, 7 § 1 mom. eller 12 § 1 mom. i fordonslagen som gjorts tillämplig på Åland genom landskapslagen om tillämpning av fordonslagen kan för *fordonsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 70 euro.

För en mopedist eller en ägare eller innehavare av en moped som bryter mot bestämmelserna enligt 1 mom. är avgiften dock 40 euro.

20 §. Förseelser som gäller efterfordon

En förare av ett fordon med ett tillkopplat efterfor-don som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot bestämmelserna i 7a § i landskapslagen om tillämpning av fordonslagen om

1) efterfordons bromssystem

2) efterfordons största bredd

3) efterfordons maximala bruttovikt

kan för *fordonsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 140 euro.

Om efterfordonet inte uppfyller kraven vad gäller ljusinstallation och reflexer i samma paragraf kan föraren för fordonsförseelse påföras en avgift för trafikförseelse på 100 euro.

21 §. Förseelse avseende ägarbyte

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet underlå-ter att anmäla ägarbyte i enlighet med 26 § 1 mom. i landskapslagen om besiktning och registrering av fordon kan för *fordonsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 70 euro.

22 §. Underlåtenhet att medföra registreringsbevis i fordonet

En förare som uppsåtligen eller av oaksamhet bry-ter mot skyldigheten enligt 28 § i landskapslagen om besiktning och registrering av fordon att ha med sig registreringsbevisets del 1 i fordonet under färd kan för *fordonsförseelse* påföras en avgift för trafikförseelse på 40 euro.

Den som av polis har ålagts att inom en viss tid visa upp handlingen, ska inte anses ha brutit mot be-stämmelsen om handlingen uppvisas inom den utsatta tiden.

23 §. Brott mot bestämmelser om viktbegränsningar

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet olovligen kör på en bro eller kör ombord på en färja med ett tyngre fordon eller last än vad som är angivet med vägmärke ska för *överskridande av viktbegränsning* dömas till böter.

N 20 LL (1976:34) om transport av farliga ämnen

Särskilda bestämmelser

24 §. *Minsta totalbelopp av böter vid överskridande av den högsta tillåtna hastigheten*

Det minsta totalbeloppet av böter som döms ut för äventyrande eller grovt äventyrande av trafiksäkerheten på grund av överskridande av den högsta tillåtna hastigheten får inte understiga den högsta avgiften för trafikförseelse som kan påföras fordonsföraren för överskridande av den högsta tillåtna hastigheten.

25 §. *Påföljdseftergift*

Är en trafik- eller fordonsförseelse med hänsyn till omständigheterna ringa ska inte någon avgift påföras. I stället kan en muntlig eller skriftlig anmärkning ges.

26 §. *Anmälan om avgörande rörande trafikbrott*

Bestämmelser om att polisen och domstolen ska ge Fordonsmyndigheten uppgifter om straff som utdöms enligt denna lag finns i vägtrafiklagen.

27 §. *Bestämmelser om avgift för trafikförseelse som påförs vid fordonsförseelse*

Bestämmelser om påförande, delgivning och verkställighet av en avgift för trafikförseelse samt rättelseyrkande eller besvär över en påförd avgift för trafikförseelse finns i vägtrafiklagen.

Ikraftträdandebestämmelse (2023:109):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Genom denna lag upphävs trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland och 108 § 3 punkten i landskapslagen (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland.

N 20 Landskapslag (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (1995/62)

1 §. (1995/62) Lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (FFS 719/94) skall tillämpas i landskapet Åland med de undantag som följer av denna lag.

Ändringar av den lag som avses i 1 mom. skall tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

L om transport av farliga ämnen (FFS 719/94) ska tillämpas inom landskapets behörighetsområde i den lydelse som lagen hade innan den upphävdes den 1 september 2023 genom L om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023).

2 §. (1995/62) De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 5 §§ ankommer på statens myndigheter skall i landskapet skötas av [landskapsstyrelsen] och de uppgifter som ankommer på besiktningskontor och besiktningsställe skall skötas av [motorfordonsbyrån], till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

3 §. [Landskapsstyrelsen] samt polis- och brandmyndigheterna övervakar att bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§ följs. (1995/62)

Om den övervakning som ankommer på arbetarskyddsmyndigheterna är stadgat särskilt.

Se arbetarskyddslag (FFS 738/2002) och L om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (FFS 44/2006).

4 §. (1989/41) Denna lag tillämpas på transport i landskapet. Om transporten börjar eller slutar i utlandet tillämpas dock på transporten på väg i landskapet antingen denna lag eller den europeiska överenskomsten om internationell transport av farligt gods på väg (ADR). I fråga om rutterna för transport av farliga ämnen och de körtillstånd för förare som beviljas i landskapet tillämpas dock alltid denna lag.

5 §. (1995/62) [Landskapsstyrelsen] kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland oförändrade eller med de ändringar [landskapsstyrelsen] föreskriver.

[Landskapsstyrelsen] kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

Se LF (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

6 §. (1995/62) Ett körtillstånd som utfärdas i riket med stöd av de författningar som avses i 1 och 5 §§ är giltigt även i landskapet.

7 §. (1989/41) Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§, dock så att beslut som [motorfordonsbyrån] fattat överklagas hos [landskapsstyrelsen] och beslut som [landskapsstyrelsen] fattat överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. (1995/62)

Beslut som fattats med stöd av denna lag kan verkställas trots att besvär har anförts.

N 21 Landskapsförordning (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen

1 §. *Förordningens innehåll*

Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som anges i denna förordning tillämpas på Åland: (2023/87)

1) statsrådets förordning om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen (FFS 401/2011),

2) statsrådets förordning om transport av farliga ämnen på väg (FFS 194/2002),

3) statsrådets förordning om säkerhetsrådgivare för landtransporter av farliga ämnen (FFS 274/2002) samt

4) (2023/87) transport- och kommunikationsverkets föreskrift transport av farliga ämnen på väg (TRAFICOM/473662/03.04.03.00/2022). (2015/31)

Ändringar i de författningar anges i 1 mom. och som gäller sådant som hör till landskapets behörighet ska gälla i landskapet från den tidpunkt de träder i kraft i riket.

2 §. *Avvikelser*

Den i 1 § 1 punkten angivna förordningen om körkortstillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen ska tillämpas så att

1) landskapsregeringen godkänner utbildare för ADR-körkortstillstånd och motorfordonsbyrån arrangerar körkortstillståndsprov och utfärdar körkortstillstånd,

2) i landskapet utfärdade ADR-körkortstillstånd behöver endast vara skrivna på svenska och engelska,

3) rättelseyrkande av beslut som gäller förarexamen eller körkortstillståndsprov som motorfordonsbyrån har meddelat med stöd av de i landskapet tillämpliggjorda bestämmelserna i förordningen ställs till landskapsregeringen,

4) upphävd (2017/116)

Bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng och på snöskoterleder i den förordning som anges i 1 § 2 punkten samt bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng i bilaga C till den föreskrift som anges i 1 § 4 punkten ska inte tillämpas i landskapet. (2015/31)

Bestämmelserna i den förordning som anges i 1 § 3 punkten ska tillämpas så att det i landskapet är landskapsregeringen som ansvarar för att prov för säkerhetsrådgivare arrangeras och att intyg utfärdas enligt den modell som finns i bilaga 3 till förordningen. (2015/31)

Följande bestämmelser i den i 1 § 1 mom. 4 punkten angivna föreskriften ska inte tillämpas:

1) kapitel 1.3,

2) kapitel 1.4,

3) punkterna 1.8.1–1.8.4 och 1.8.6 i kapitel 1.8,

4) punkterna 1.10.2 och 1.10.3.2.2 i kapitel 1.10,

5) punkterna 8.2.1 och 8.2.2 i kapitel 8.2 och

6) de två sista styckena i punkt 9.1.2.3 i kapitel 9.1. (2023/87)

3 §. *Hänvisningar*

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de författningar som anges i 1 § ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

4 §. *Ikraftträdande*

Denna förordning träder i kraft den 1 november 2009.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (1995:66) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

N 22 Körkortslag (2015:88) för Åland

1 kap. Innehåll och begrepp

1 §. *Lagens innehåll*

Denna lag innehåller bestämmelser om

1) körkortsbehörigheter (2 kap.),

2) körkortstillstånd (3 kap.),

3) förarutbildning och övningskörning (4 kap.),

4) förarexamen och utfärdande av körkort (5 kap.),

5) körkortsingripanden (6 kap.),

6) alkoholås (7 kap.),

7) utländska körkort (8 kap.),

8) körkortsregister (9 kap.) och

9) ansvar och överklagande (10 kap.).

2 §. *Definitioner*

Med *permanent bosättningsort* avses i denna lag den plats där en person normalt bor, det vill säga under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och bosättningsplatsen.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater ska dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken personen har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt ska inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Med *EES-körkort* avses i denna lag ett körkort utfärdat i riket eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Med ett *fordons totalvikt* avses dess registrerade totalvikt eller, om fordonet inte behöver registreras, dess faktiska totalvikt.

Med en *fordonskombinations totalvikt* avses den sammanlagda totalvikt för de i kombinationen ingående fordonen beräknad på motsvarande sätt.

Med *körkortstillstånd* avses i denna lag ett tillstånd att få genomgå förarutbildning och avlägga förarexamen.

En *teorilektion* är 45 min och en *körlektion* är 50 min enligt denna lag.

Med *körförbudstid* avses den tid under vilken en person inte har behörighet att köra ett körkortspliktigt fordon. (2019/91)

Med *alkolås* avses en sådan anordning i ett fordon som hindrar att fordonet startas och körs av förare som har alkohol i utandningsluften.

Med *villkorstid* avses den tid som en körkortshavare endast har rätt att köra ett körkortspliktigt fordon med alkoholås.

De fordonsbegrepp som används i denna lag har samma betydelse som i landskapslagen (2021:157) om tillämpning av fordonslagen. (2021/159)

N 22 Körkortslag (2015:88)

3 §. Yrkesmässig trafik

Bestämmelser om yrkesmässig trafik finns i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik och landskapslagen (2019:60) om ordnande av kollektivtrafik-tjänster. Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen. (2019/61)

Bestämmelser om grundläggande yrkeskompetens och fortbildning av förare som utför gods- eller persontransporter med vissa motordrivna fordon finns i landskapslagen (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

Desutom finns bestämmelser om yrkeskörtillstånd i 5 kap. i denna lag.

2 kap. Körkortsbehörigheter**4 §. Fordon som kräver körkort**

De fordon som anges i 5 § får köras på väg endast av den som har behörighet att köra fordonet. Har ett släpfordon kopplats till ett fordon ska föraren ha behörighet för fordonskombinationen. Med väg avses detsamma som i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

Moped med låg effekt får köras utan krav på körkort av den som har fyllt 15 år.

3 mom. upphävt (2021/29).

5 §. (2021/29) Körkortskategorier

Behörighet att köra fordon anges i körkortet på följande sätt:

Kategori grupp 1	Ger rätt att köra	Ger även behörighet för kategori
<i>Mopeder och lätta fyrhjulingar</i>		
AM 120	Två- och trehjulinga motordrivna fordon som är konstruerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h.	
AM 121	a) Lätta fyrhjulinga motordrivna fordon som är konstruerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h. b) Traktor i fordonskategori T3b med en totalvikt under 600 kilo som är konstruerad för en hastighet av högst 60 km/h inklusive släpfordon kopplat till den.	
<i>Motorcyklar med eller utan sidovagn och motordrivna trehjulingar</i>		
A1	a) Motorcykel vars motor har en cylindervolym på högst 125 cm ³ , med en effekt av högst 11 kW och ett effekt/vikt-förhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg. b) Motordriven trehjuling med en effekt av högst 15 kW.	AM 120

A2	Motorcykel med en effekt på högst 35 kW och ett effekt/vikt-förhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som, om fordons originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten.	a) AM 120 b) A1
A	a) Motorcykel. b) Motordriven trehjuling med en nettoeffekt högre än 15 kW, om körkortshavaren har fyllt 21 år.	a) AM 120 b) A1 c) A2
<i>Personbilar m.m.</i>		
B	a) Bil med en totalvikt av högst 3 500 kg som är konstruerad och tillverkad för högst åtta passagerare utöver föraren. Till en bil får en släpvagn kopplas 1. med en totalvikt som inte överstiger 750 kg eller 2. med en totalvikt som överstiger 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 3 500 kg. b) Motordriven fyrhjuling. c) Traktor med en totalvikt av högst 3 500 kg som är konstruerad för en hastighet av mer än 60 km/h inklusive släpfordon kopplat till den.	a) AM 120 och AM 121 b) T
BE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt av högst 3 500 kg.	

Traktorer

T	Traktor, med undantag av traktor som ingår i kategori AM 121, som är konstruerad för en hastighet av max 60 km/h, motorredskap, snöskoter och till dem kopplade släpfordon.	
---	---	--

Kategori grupp 2	Ger rätt att köra	Ger även behörighet för kategori
------------------	-------------------	----------------------------------

Lastbilar

C1	a) Fordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerad och tillverkad för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får kopplas en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg. b) Traktor med en totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerad för en hastighet av mer än 60 km/h inklusive släpfordon kopplat till den.	
----	---	--

C1E	a) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg. b) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 3 500 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg.	a) BE b) D1E om D innehas
C	a) Fordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg kopplas. b) Traktor med en totalvikt som överstiger 7 500 kg och som är konstruerad för en hastighet av mer än 60 km/h inklusive släpfordon kopplat till den.	C1
CE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) BE b) C1E c) DE, om D innehas
<i>Bussar</i>		
D1	Fordon som är konstruerat och tillverkat för att ta högst 16 passagerare utöver föraren och med en längd som inte överstiger 8 meter. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	
D1E	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D1 och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	BE
D	Fordon som är konstruerat och tillverkat för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	D1
DE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) BE b) D1E

6§. Utökad släpvnagsbehörighet

Den som har körkort i kategori B och med godkänt resultat har genomgått ett särskilt körprov hos [motorfordonsbyrån] har rätt att köra en fordonskombination som består av en bil i kategori B och en tillkopplad släpvagn med en totalvikt över 750 kg, där fordonskombinationens totalvikt överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg. Körprovet ska uppfylla de krav som anges

i bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. På körkortet anges kod 96 för den utökade behörigheten.

Körprov anordnas av Fordonsmyndigheten. Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

7§. Undantag

En polisman som har körkort i kategori B får i tjänsten flytta alla slag av körkortspliktigt fordon en kortare sträcka.

8§. Villkor för utfärdande av körkort

Ett körkort får utfärdas till den som

- 1) har körkortstillstånd,
- 2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader,
- 3) uppfyller ålderskravet enligt 9 § och
- 4) har avlagt godkänd förarexamen.

Det är inte tillåtet att inneha mer än ett körkort. Ett körkort får därför inte utfärdas till den som redan har ett giltigt körkort eller till den vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av någon annan stat.

Har ett körkort blivit ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 1 eller 8 punkten, 2 mom. eller 3 mom. får ett nytt körkort utfärdas utan att förarexamen avlagts om det inte har gått över två år sedan körkortet blev ogiltigt eller om det inte gått över ett år sedan körkortet blev ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 7 punkten.

9§. Ålderskrav

Körkort får utfärdas för den som har fyllt

- a) (2021/29) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 16 år för kategori A1,
- c) 18 år för kategori A2, B, BE, C1 och C1E,
- d) 20 år för kategori A om sökanden har haft körkort för kategori A2 i minst två år,
- e) 21 år för kategori C, CE, D1 och D1E i annat fall än g) eller 3 mom. samt
- f) 24 år för kategori A i annat fall än d), samt för kategori D och DE i annat fall än g) och
- g) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D under förutsättning att personen, enligt intyg från en utbildningsarrangör, fullgjort en utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, samt personer som studerar för gymnasieexamen inom logistik eller persontransporter och enligt intyg har fullgjort de moment som krävs för grundläggande yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 21 år.

Körkort i kategori C1, C, D1 och D får dock endast beviljas den som redan har körkort i kategori B. Körkort i kategori BE, C1E, CE, D1E, och DE får endast beviljas den som har körkort i kategori B, C1, C, D1 respektive D. Om sökanden har haft körkort med behörighet för fordon av det slag som ansökan avser får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Minimiåldern för körkort i kategori C är 18 år om personen avser att köra fordon inom räddningsväsendet. Körkortet gäller endast för körningar som hänfö-

sig till räddningsväsendets uppgifter i landskapet och utfärdas efter förordande av frivilliga brandkårens kårchef. En kod för den begränsade behörigheten anges på körkortet och begränsningen gäller till dess att personen fyllt 21 år.

3 kap. Körkortstillstånd

10 §. Förutsättningar för att beviljas körkortstillstånd

Ett körkortstillstånd får endast beviljas den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av ett körkortspliktigt fordon och uppfyller kraven i 18 och 23 §§. Ett körkortstillstånd gäller för den körkorts-kategori som ansökan avser och är giltigt i två år.

Lämplighet med hänsyn till de personliga förhållandena förutsätter att sökanden inte är föremål för något körkortsingripande på Åland eller i någon annan EES-stat eller inte under det senaste året har gjort sig skyldig till olovlig körning enligt 9 § trafikbrottslagen (2023:109) för Åland, förutsatt att det inte finns något särskilt skäl att bevilja körkortstillstånd. (2023/112)

Lämplighet med hänsyn till de medicinska förhållandena förutsätter att sökanden uppfyller synkraven för att köra fordon av det slag ansökningsavser samt uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten och inte ska betraktas som farlig i trafiken på grund av fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller andra droger eller läkemedel. Sökanden är skyldig att genomgå läkarundersökning om det vid ansökningstillfället eller senare framkommer att sökanden har ett eller flera av de medicinska problem som anges i landskapsförordning.

Närmare bestämmelser om vilka synkrav och övriga medicinska krav som ska uppfyllas och bestämmelser om de kontroller som ska göras för att undersöka om de medicinska kraven är uppfyllda och för att bedöma förarens hälsa och om innehållet i kontrollerna utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort.

11 §. Tillfälligt hinder mot att beviljas körkortstillstånd

Om sökanden under de senaste fem åren före ansökan har gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri, får körkortstillstånd utfärdas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Ett sådant utlåtande ska vara utfärdat inom två månader före ansökan. Dessutom ska sökanden ha genomgått en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om sökanden vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt landskapslagen (2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika får körkortstillstånd utfärdas efter att sökanden genomgått en läkarundersökning som visar att de medicinska kraven är uppfyllda. (2021/21)

I landskapsförordning anges vad som ingår i kursen om alkohol och trafik.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

12 §. Ansökan om körkortstillstånd

Ansökan om körkortstillstånd görs hos polismyndigheten.

Om ansökan avser körkortstillstånd inom grupp 1 ska sökanden fylla i en hälsodeklaration samt bifoga ett högst två månader gammalt synintyg utfärdat av en läkare eller en optiker och två nytagna passfoton. Har sökanden inte något körkort sedan tidigare ska även ett intyg över godkänt teoriproov enligt 17 § bifogas. Om sökanden har fyllt 70 år eller lider av något av de medicinska problem som nämns i 10 § ska ett högst två månader gammalt läkarutlåtande fogas till ansökan istället för en hälsodeklaration. Om minimiåldern för körkortskategori är 15 eller 16 år och den som ansöker om körkortstillstånd inte har fyllt 18 år krävs även ett samtycke från vårdnadshavarna. (2019/91)

3 mom. upphävt (2019/91).

Avser ansökan körkortstillstånd inom grupp 2 ska två nytagna passfoton och ett läkarutlåtande fogas till ansökan. Utlåtandet får inte vara äldre än två månader vid ansökningstillfället. Gäller ansökan körkortstillstånd för att få genomföra utbildning enligt 18 § k) punkten ska även ett intyg från en ansvarig utbildningsarrangör bifogas.

13 §. Villkor

Ett körkortstillstånd och ett körkort får förenas med villkor som är nödvändiga ur trafiksäkerhetssynpunkt eller av administrativa skäl. Ett körkortstillstånd eller körkort ska förenas med villkor om körkortshavaren, för att uppfylla de medicinska kraven eller för att kunna köra fordonet, kräver hjälpmedel, specialanpassat fordon eller körning med vissa förbehåll. Körkortet ska villkoras till automatväxlat fordon om förarexamen sker i ett sådant fordon. Med undantag för beslut om att körkortshavaren inom viss tid ska lämna in ett läkarutlåtande till polismyndigheten ska villkoren anges i kodad form på körkortet i anslutning till den körkortskategori som villkoren gäller för. Villkor får också beslutas av polismyndigheten efter det att körkortstillståndet har meddelats eller körkortet utfärdats.

Närmare bestämmelser om de villkorskoder som används på Åland anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort utfärdade på Åland.

14 §. Återkallelse av körkortstillståndet

Ett körkortstillstånd ska återkallas av polismyndigheten, om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av körkortstillstånd. Om innehavaren har fått intyg över avlagd förarexamen eller körkort, ska bestämmelserna om körkortsingripanden i 6 kap. följas.

4 kap. Förarutbildning och övningskörning

15 §. Allmänt

Förarutbildningen består av teoriutbildning och övningskörning och ska följas den läroplan som landskapsregeringen fastställt enligt 16 §. Övningskörning får ske privat, i trafikskola eller kombinerat privat och i trafikskola.

Den som övningskör ska ha körkortstillstånd och medföra det vid övningskörningen. Körkortstillstånd krävs dock inte för den som har ett körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon, och övningskörningen ska ske med ett fordon med kopplingspedal för att upphäva villkoret. Körkortstillstånd krävs inte heller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §.

16 §. Innehållet i förarutbildningen

Målet för förarutbildningen är att eleverna ska utvecklas till ansvarsfulla förare och att i detta syfte ge dem grundläggande färdigheter i att köra fordon säkert i trafiken. Syftet är att de som förare ska känna sitt ansvar även för andra trafikanters säkerhet och för miljökraven och att de anpassar sin körstil därefter.

I förarutbildningen ska undervisning ges om åtminstone följande:

- 1) trafiksystemet,
- 2) sociala aspekter på och samspelet i trafiken,
- 3) hur miljön påverkas av trafiken,
- 4) faktorer som påverkar förarens körförmåga och säkerheten för olika kategorier av trafikanter,
- 5) hur fordon används, manövreras och körs rätt, säkert, ekonomiskt, ekologiskt och flexibelt med hänsyn till deras särskilda egenskaper och trafikreglerna i varierande trafiksituationer och trafikmiljöer samt
- 6) hur farliga trafiksituationer kan upptäckas och undvikas och hur man ska köra under svåra förhållanden.

Undervisningen i kategori AM 120 och AM 121 ska innehålla minst två körlektioner i stadstrafik.

Närmare bestämmelser om innehållet i förarutbildningen och läroplaner utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

17 §. Inledande teoriprov

Innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1 ska sökanden självständigt inhämta kunskaper i grundteori eller genomgå en teorikurs på en trafikskola varefter sökanden ska godkännas i ett teoriprov. Provet får genomföras tidigast en månad innan sökanden får påbörja den praktiska utbildningen enligt 18 §. Teoriprovet avläggs på av [motorfordonsbyrån] anvisad provplats.

Närmare bestämmelser om innehållet i teoriprovet och -kursen utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

18 §. Ålder för att få börja övningsköra

För att få påbörja den praktiska delen i förarutbildningen ska den som övar ha fyllt

- a) (2021/29) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 15 år och 6 månader för kategori A1,
- c) 17 år för kategori B,
- d) 17 år och 6 månader för kategori A2,
- e) 19 år och 6 månader för kategori A om hen har haft kategori A2 i minst ett år och 6 månader,
- f) 23 år och 6 månader för kategori A i annat fall än under e),

g) 18 år för kategori BE, C1 och C1E samt för sådan behörighet som anges i 6 §,

h) 18 år för kategori C när det gäller körning inom räddningsväsendet som anges i 9 § 3 mom.,

i) 20 år för kategori C, CE, D1 och D1E,

j) 23 år för kategori D och DE.

k) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D om personen genomför utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare eller studerar för gymnasieexamen inom logistik som grundar sig på en läroplan som ger yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 20 år.

19 §. Uppsikt under övningskörning

Övningskörning ska ske under uppsikt av en trafiklärare eller en handledare. Vid övningskörning ska den som har uppsikt över körningen följa med i bilen vid den körandes sida. Vid övningskörning med moped, lätt fyrhjuling och motorcykel ska den som har uppsikt över körningen följa med som passagerare på fordonet eller färdas i ett annat motordrivet fordon.

Under utbildningens gång ska genomförda teori- och körlektioner antecknas i en elevloggbook som ska medföras vid övningskörningen.

Den som har uppsikt under övningskörningen är att anse som förare av fordonet. Den som övningskör är dock ansvarig förare om övningskörningen sker med fordon i kategori BE, C1E, CE, D1E, DE eller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon och övningskörningen ska ske för att upphäva villkoret. Detsamma gäller vid övningskörning för kategori D1 eller D om den som övningskör har körkort för kategori C och vid övningskörning med moped, motorcykel eller lätt fyrhjuling om den som övningskör är ensam på fordonet.

20 §. Handledare för privat övningskörning

Privat övningskörning ska ske under uppsikt av den som är godkänd handledare för den som övningskör. Polismyndigheten får ge ett sådant godkännande till den som

- 1) har körkort och minst fem års erfarenhet av körning av det slag av fordon körningen avser eller, om övningskörningen görs för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §, har sådan behörighet och
- 2) någon gång under de senaste fem åren har genomgått en handledarutbildning på fyra lektioner och godkänts i efterföljande teoriprov.

[Motorfordonsbyrån] ansvarar för handledarutbildningen och kan på ansökan utfärda tillstånd att bedriva sådan utbildning samt ansvarar för anordnande av teoriprovet. Ansökan för att bedriva handledarutbildning ska ges in till [motorfordonsbyrån] och får ges den som uppfyller kraven i 4 § landskapslagen om trafikskolor. [Motorfordonsbyrån] har dock rätt att återkalla tillståndet om kraven för utbildningen inte uppfylls. Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

N 22 Körkortslag (2015:88)

Utan tillstånd att bedriva trafikskola får en handledare undervisa maximalt tre elever per kalenderår.

Den som varit föremål för ett körkortsingripande får endast godkännas som handledare om

1) ingen körförbudstid har löpt enligt 43 § 1 mom. eller 43 § 2 mom. 1 punkten under de senaste fem åren före ansökan eller

2) körkortsingripandet har meddelats enligt 43 § 2 mom. 2 eller 3 punkten och den körförbudstid som löpt under de senaste fem åren före ansökan inte överstigit tre månader.

Tillståndet ska medföras vid övningskörningen.

Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

21 §. När ett godkännande som handledare blir ogiltigt

Ett godkännande som handledare för en viss elev gäller så länge elevens körkortstillstånd är giltigt.

Ett godkännande som handledare upphör att gälla, om handledarens körkort omhändertas eller om övningskörningen sker på ett sätt som inte följer bestämmelserna i denna lag och överträdelsen inte är att anse som ringa.

22 §. Utrustning vid övningskörning

De fordon som används för övningskörning ska uppfylla kraven för fordon som används vid körprov enligt 25 § och vara i samma kategori som anges i körkortstillståndet för den som övar.

En mopedbil, personbil eller paketbil som används i privat övningskörning ska godkännas av Fordonsmyndigheten. Fordonet ska vara utrustat med dubbelkommando till fordonets fotbroms eller ha en separat bromsspak kopplad till fotbromsen samt ha en inre och en yttre backspegel avsedd för handledaren eller trafikläraren. Ett övningsfordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska ändringsbesiktigas. (2021/29)

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" och vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen. Närmare bestämmelser om skyltarnas och reflexvästarnas utformning utfärdas genom landskapsförordning.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped där handledaren eller trafikläraren färdas i ett annat fordon, ska eleven ha anordningar för tvåvägskommunikation med handledaren eller trafikläraren under körningen och följefordonet vara märkt som övningsfordon.

23 §. Kunskapskrav för att få övningsköra vissa fordon

För att få övningsköra fordon i kategori BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE samt för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § ska den som övar ha körkort i kategori B.

24 §. Säkerhetsutbildning

Förarexamen i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har

genomgått en utbildning avseende körning som är förenad med risker (säkerhetsutbildning). Säkerhetsutbildningen genomförs på en trafikskola eller hos någon annan av Fordonsmyndigheten godkänd utbildare. (2021/29)

Säkerhetsutbildning krävs dock inte

1) för kategori A2 eller A om sökanden redan har körkort i kategori A1 eller A2 eller

2) då sökanden tidigare har haft körkort i den aktuella kategorin.

Säkerhetsutbildningen kan ges i en simulator, förutsatt att den simulator och det program som används i undervisningen godkänts av [motorfordonsbyrån].

Närmare bestämmelser om vad som ingår i säkerhetsutbildningen utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

5 kap. Förarexamen och utfärdande av körkort

25 §. Förutsättningar för att avlägga förarexamen

Förarexamen avläggs på [motorfordonsbyrån] och består av ett teoriprov och ett körprov om inte annat sägs i 26 eller 27 §.

Sökanden ska tillhandahålla det fordon som behövs för körprovet. Under provet betraktas sökanden som förare.

Förarexamen får avläggas av den som

1) har körkortstillstånd,

2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller sedan minst sex månader studerar här,

3) uppfyller ålderskravet enligt 9 §,

4) har genomfört säkerhetsutbildning enligt 24 § samt

5) uppfyller utbildningskraven som anges i landskapsförordning för respektive kategori och presenterar en korrekt ifylld elevloggbook som styrker att läroplanen och kursplanen har följts under utbildningen och att den som övningskör har förvärvat de kunskaper och färdigheter samt den mognad som krävs för att köra fordon i trafiken. För att få avlägga förarexamen för körkort i kategori T krävs dock inte att man övningskört med en trafiklärare eller handledare.

Trots bestämmelsen i 3 mom. 3 punkten kan teoriprov avläggas upp till en månad innan sökanden uppfyller ålderskravet enligt 9 §. Körprovet ska avläggas inom sex månader från godkänt teoriprov.

Förarexamen får inte avläggas om körförbudstid löper.

Det fordon som ska användas vid förarexamen ska ha samma utrustning som ett fordon som används vid privat övningskörning och ska uppfylla de krav som anges i bilaga 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. (2019/91)

25a §. Förarprövare

Minimikrav på personer som fungerar som prövare vid körprov framgår av bilaga IV till rådets direktiv 2006/126/EG. Förarprövare som är verksamma när denna lag träder ikraft ska endast omfattas av direktivets krav på kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

26 §. Körprov i vissa fall

Förarexamen består endast av ett körprov om examen avläggs

1) för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller

2) om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon och körprovet ska ske för att upphäva villkoret.

I dessa fall krävs inget körkortstillstånd. Innan ett körprov avläggs ska en ansökan och två nytagna passfoton lämnas in till polismyndigheten.

27 §. Körprov för förare av tyngre motorcykel

Förarexamen består endast av ett körprov om prövningen avser

1) körkort för kategori A2 för den som har kategori A1 sedan minst två år eller

2) körkort för kategori A för den som har kategori A1 eller A2 sedan minst två år.

28 §. Godkännande i förarexamen

Sökanden ska godkännas i förarexamen och i de körprov som anges i 26 och 27 §§ om examen eller provet visar att sökanden har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som från trafik- och säkerhetssynpunkt och miljösynpunkt krävs för körkortskategori i fråga.

Vad som ingår i förarexamen och körproven anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

29 §. Utfärdande av körkort

När sökanden har godkänts i förarexamen utfärdar polismyndigheten körkortet i enlighet med 8 §. [Motorfordonsbyrån] skriver ut ett bevis på godkänd förarexamen som, tillsammans med en giltig identitetshandling, ger innehavaren rätt att köra i två månader på Åland i väntan på att körkortet lämnas ut. Körkortet får dock inte lämnas ut om sökandens körkortsbehörighet är föremål för ett ingripande enligt 6 kap.

Körkortet ska överensstämma med körkortsmodellen enligt artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. [Motorfordonsbyrån] svarar för att körkort tillverkas och levereras till polismyndigheten.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

30 §. Utvärdering av förarutbildningen och förarexamen

För att kunna utvärdera förarutbildningen och förarexamen har [motorfordonsbyrån] rätt att göra en utvärderingskörning med en körkortshavare en till sex månader efter att körkortshavaren godkändes i förarexamen för körkort i kategori B. Deltagandet i utvärderingskörningen är frivilligt och avgiftsfritt.

31 §. Den administrativa giltighetstiden

Ett körkort har en administrativ giltighetstid och ska, för att äga fortsatt giltighet, förnyas innan den tiden löpt ut.

Körkort i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A, B och BE utfärdas för 15 år i sänder. Har körkortshavaren fyllt 60 men inte 66 år när körkortet ska utfärdas ges körkortet en administrativ giltighetstid som går ut

när körkortshavaren fyller 70 år. När körkortet utfärdas efter att körkortshavaren fyllt 66 år ges körkortet en administrativ giltighetstid på fem år åt gången. (2021/29)

Körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE utfärdas med en administrativ giltighetstid på fem år.

Ett körkort kan utfärdas med en kortare administrativ giltighetstid än vad som anges i 2 och 3 mom. om det i ett läkarutlåtande angetts att det är nödvändigt att tillämpa tätare medicinska kontroller. (2019/91)

[Motorfordonsbyrån] ska senast tre månader innan körkortets administrativa giltighetstid upphör, underätta körkortshavaren om detta samt om skyldigheten att lämna in läkarutlåtande enligt 35 §. Eventuellt utelämnad underrättelse befriar inte körkortshavaren från skyldigheten att förnya körkortet i tid.

Tidigare 4 mom. har blivit 5 mom. genom (2019/91).

32 §. När ett körkort blir ogiltigt

Ett körkort gäller inte om

1) giltighetstiden har gått ut,

2) körkortshavaren har meddelats ett interimistiskt körförbud eller en körförbudstid enligt 6 kap.,

3) det har ersatts med annat körkort,

4) det har bytts ut mot ett utländskt körkort,

5) körkortshavaren har ett eller flera giltiga körkort och inte efter uppmaning anger vilket av körkorterna som ska behållas eller anger att ett annat än det åländska körkortet ska behållas,

6) körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut,

7) det inte hämtats ut inom ett år från den dag då det utfärdades eller inom ett år från den dag körkortshavaren hade rätt att hämta ut körkortet efter en körförbudstid eller

8) körkortet inte har ersatts efter åläggande av polismyndigheten.

Om körkortshavaren, före fyllda 21 år, avbryter utbildningen enligt 9 § 1 mom. g) punkten och inte heller innehar grundläggande yrkeskompetens ska körkortet förklaras ogiltigt i kategori C och CE. I så fall ska polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ansöka om ett nytt körkort med rätt behörighet.

Ett körkort ska också förklaras ogiltigt om körkortshavaren begär det. Ogiltigheten får begränsas till att avse en viss behörighet. I så fall ska körkortshavaren ansöka om ett nytt körkort enligt 35 §.

33 §. Ersättande av körkort

Om ett körkort har förstörts eller kommit bort ska det ersättas med ett motsvarande körkort. Det nya körkortet ska dock ha en giltighetstid i enlighet med 31 §. Körkortshavaren ska anmäla förlusten till polismyndigheten och om möjligt bifoga det förstörda körkortet. Om ett borttappat körkort senare hittas ska det genast överlämnas till polismyndigheten.

Ett körkort ska också ersättas med ett nytt körkort om körkortshavarens personuppgifter har ändrats eller nya villkor ska införas i körkortet enligt 13 §. En ansökan om att ersätta ett körkort på grund av ändrade personuppgifter ska göras inom tre månader efter att uppgiften ändrades.

34 §. Förutsättningar för att få förnya och ersätta körkortet

Ersättning av ett körkort som har förstörts eller kommit bort får ske om sökanden har sin permanenta bostättningsort på Åland. Förnyelse och ersättning av körkort i andra fall får ske om sökanden har sin permanenta bostättningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader.

Trots vad som sägs i 1 mom. får förnyelse och ersättning av körkort ske om sökanden har ett åländskt körkort och är bosatt i ett land utanför EES.

35 §. Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort

Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort görs hos polismyndigheten. Vid ansökningstillfället ska sökanden fylla i en hälsodeklaration samt bifoga ett högst två månader gammalt synintyg utfärdat av en läkare eller en optiker och två nylagda passfoton. (2019/91)

Om sökanden har fyllt 70 år ska ett högst två månader gammalt läkarutlåtande som visar att de medicinska kraven uppfylls, fogas till ansökan istället för en hälsodeklaration. Detsamma gäller om sökanden avser körkort i grupp 2 eller sökanden har yrkeskörtillstånd och sökanden har fyllt 45 år eller fyller 45 år under det nya körkortets giltighetstid. Lider sökanden av något av de medicinska problem som nämns i 10 § kan polismyndigheten ålägga denne att lämna in ett läkarutlåtande. (2019/91)

Om det när förnyelse söks har gått mer än två år sedan giltighetstiden för det gamla körkortet gick ut ska sökanden även lämna in intyg över avlagd ny förarexamen.

Bestämmelser om nytt körkort efter körkortsingripande finns i 6 kap.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten när det nya körkortet lämnas ut.

Polismyndigheten kan ålägga en körkortshavare att ersätta körkortet om det inte uppfyller kraven i denna lag.

36 §. Skyldighet att medföra körkort

Den som kör ett fordon som kräver körkort ska ha med sig körkortet eller om körkortet efter utfärdande ännu inte har lämnats ut, ett intyg över genomförd förarexamen och en handling som styrker förarens identitet. Även andra tillstånd som krävs enligt denna lag ska finnas i fordonet under färd.

På begäran av polis eller annan trafikövervakare ska körkortet lämnas över för kontroll. Om föraren inte har med sig körkortet, men förarens identitet har fastställts och det inte finns anledning att anta att föraren inte har giltigt körkort får färden fortsätta. Föraren kan då åläggas att visa upp körkortet inom en viss tid hos polismyndigheten.

36a §. (2023/112) Tillåtande av olovlig körning

Ett körkortspliktigt fordon får inte överlämnas för att köras på en väg av någon som inte har den behörighet som krävs.

Den som överlämnar ett fordon i någon annans bruk ska försäkra sig om att denne har den behörighet som krävs.

37 §. (2019/91) Prövotid

Första gången en sökande beviljas ett körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T gäller en prövotid på två år. Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T ska prövotiden endast omfatta vad som kan återstå av prövotiden för det äldre körkortet. I 43 § finns bestämmelser om körförbudstider.

38 §. Yrkeskörtillstånd

För att få köra personbil i yrkesmässig persontrafik (taxi) krävs, förutom ett giltigt körkort och att föraren har tillräcklig interaktionsförmåga och tillräckliga språkkunskaper, ett yrkeskörtillstånd utfärdat av polismyndigheten. (2019/91)

Yrkeskörtillstånd får utfärdas till den som

- 1) har ett giltigt åländskt eller annat EES-körkort i kategori B och har haft det i minst två år,
- 2) har avlagt ett godkänt teoriprov för yrkeskörtillstånd på polismyndigheten som visar att sökanden har tillräcklig lokalkännedom och kännedom om bestämmelserna om yrkesmässig persontrafik samt
- 3) uppfyller de medicinska krav som gäller för körkort i kategori D.

Polismyndigheten har rätt att kräva att en innehavare av yrkeskörtillstånd inom en viss tid visar upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven uppfylls, om det finns skäl att misstänka att tillståndshavaren inte längre uppfyller de föreskrivna kraven. Ett yrkeskörtillstånd gäller till dess innehavaren fyller 66 år. Därefter kan tillståndet förlängas. I sådana fall ges tillståndet en giltighet som motsvarar körkortets giltighetstid.

Yrkeskörtillstånd får inte beviljas eller förlängas om

- 1) (2023/112) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till följande brott enligt trafikbrottslagen för Åland: grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 §, rattfylleri enligt 4 §, grovt rattfylleri enligt 5 § eller smitning enligt 8 §,
- 2) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till brott mot liv eller hälsa, brott som annars utvisar våldsamt uppträdande, sexualbrott eller något annat brott som visar att sökanden är uppenbart olämplig som taxiförare eller
- 3) en körförbudstid längre än en månad har löpt under det senaste året före ansökan med anledning av något annat brott som anges i 43 §.

39 §. Återkallande av yrkeskörtillstånd

Polismyndigheten ska återkalla ett yrkeskörtillstånd om tillståndshavaren

- 1) inte längre uppfyller villkoren för beviljande av yrkeskörtillstånd,
 - 2) inte följer uppställda tillståndsvillkor,
 - 3) inte lämnar in föreskrivna läkarutlåtanden eller underlåter att följa ett åläggande av polismyndigheten att lämna in utlåtande från specialistläkare eller krav på nytt körprov eller
 - 4) själv anhåller om att tillståndet ska återkallas.
- Uppstår skäl för återkallande av ett yrkeskörtillstånd ska frågan prövas utan dröjsmål.

Ett yrkeskörtillstånd återkallas under så lång tid som körförbudstiden löper eller tills vidare om återkallelsen beror på att tillståndshavaren inte uppfyller de medicinska kraven eller inte följer ett åläggande enligt 1 mom. 3 punkten. Om tillståndshavaren inte följer uppställda tillståndsvillkor eller gjort sig skyldig till brott som anges i 38 § 4 mom. 1 eller 2 punkten återkallas yrkeskörtillståndet för en tid om minst två månader och högst fem år. När återkallandets längd bestäms ska allvaret i den eller de gärningar som ligger till grund för återkallandet och under vilka omständigheter den eller de begåtts särskilt beaktas. Ett körkort villkorat av alkohol enligt 7 kap. är i sig inget hinder mot innehav av yrkeskörtillstånd. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra taxi när yrkeskörtillståndet har återlämnats.

6 kap. Körkortsingripanden

40 §. (2019/91) *Körkortsingripanden*

Ett körkortsingripande kan ske genom att körkortshavaren meddelas ett interimistiskt körförbud eller en körförbudstid.

En körförbudstid med anledning av en brottslig gärning får meddelas när en avgift för trafikförseelse har påförts eller ett bötesföreläggande, ett strafföreläggande eller en dom som gäller en gärning som avses i 43 § har meddelats. Ärendet ska behandlas utan dröjsmål efter det att det ovan avsedda avgörandet har meddelats. (2023/112)

Föraren ska ges tillfälle att bli hörd innan beslutet i körkortsärendet fattas. Information om möjligheten att bli hörd får ges så snart föraren har underrättats om att han eller hon misstänks för ett brott som leder till ett körkortsingripande. Bestämmelser om att körkort villkorat av alkohol kan utfärdas efter ansökan i vissa fall finns i 7 kap.

Om föraren är belagd med ett interimistiskt körförbud eller av någon annan orsak inte har rätt att köra när ett beslut om körförbudstid som avses i 2 mom. fattas, får föraren delges beslutet genom brev per post.

Vid ett körkortsingripande är körkortshavaren skyldig att överlämna sitt körkort till polismyndigheten.

Vad som i detta kapitel sägs om körkort gäller även för körkortstillstånd och vad som sägs om körkortshavare gäller även innehavare av körkortstillstånd.

41 §. (2019/91) *Interimistiskt körförbud och omhändertagande av körkort*

En polis kan meddela en körkortshavare ett interimistiskt körförbud och omhändertar körkortet (2023/112)

1) (2023/112) om körkortshavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § 1 mom. trafikbrottslagen för Åland eller grovt rattfylleri enligt 5 § 1 punkten samma lag eller brott mot bestämmelser om transport av farliga ämnen enligt landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riks-författningar om transport av farliga ämnen

2) (2023/112) om körkortshavaren befaras ha gjort sig skyldig till följande brott enligt trafikbrottslagen

för Åland: rattfylleri enligt 4 § 2 eller 3 mom., grovt rattfylleri enligt 5 § 2 eller 3 punkten, grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 § eller smitning enligt 8 §,

3) om det på sannolika skäl kan antas att körkortshavaren kommer att meddelas en körförbudstid enligt 43 § 2 mom. 1–3 punkterna eller

4) om det är uppenbart att körkortshavaren på grund av sjukdom, skada eller dylikt inte har förmåga att köra körkortspliktiga fordon på ett trafiksäkert sätt.

En polis har rätt att omhänderta körkortet

1) om körkortet är ogiltigt enligt 32 § eller

2) om ett utländskt körkort är ogiltigt på grund av att förutsättningarna i 61 eller 62 § inte är uppfyllda.

Om körkortshavaren meddelas ett interimistiskt körförbud och körkortet omhändertas på grund av ett brott som avses i 43 § 2 mom. 2 eller 3 punkten kan polisen ge körkortshavaren rätt att avsluta pågående färd, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten.

Ett interimistiskt körförbud gäller tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av frågan. Om det interimistiska körförbudet har meddelats på grund av en misstanke om grovt äventyrande av trafiksäkerheten, smitning eller misstänkt rattfylleri orsakad av något annat rusmedel än alkohol ska polismyndigheten snarast pröva frågan. Om polismyndigheten då finner att körkortshavaren på sannolika skäl har gjort sig skyldig till den aktuella gärningen ska polismyndigheten besluta att det interimistiska körförbudet ska bestå i avvaktan på det slutliga avgörandet.

Om beslutet om det interimistiska körförbudet grundas på misstanke om brott ska tiden för det interimistiska körförbudet begränsas enligt vad som anges i 44 §.

Polismyndigheten ska omedelbart återlämna körkortet om åtal inte väcks eller åtalet förkastas.

42 §. *Körkortsingripande på grund av hastighetsöverträdelse*

En polis ska omhänderta körkortet och ge körkortshavaren en tio dagar lång körförbudstid om föraren överskridit gällande hastighetsbegränsning eller fordonsbegränsad hastighet med minst 30 km i timmen. Polisen kan ge föraren rätt att avsluta den pågående färden, om det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras.

Om körkortshavaren inte är bosatt på Åland och ska resa ut ur landskapet ska polismyndigheten avbryta verkställigheten och återlämna körkortet. Den som rest ut och som återvänder till Åland inom sex månader är skyldig att på nytt lämna in körkortet till polismyndigheten.

Kan hastighetsöverträdelsen anses försvarbar för att körkortshavaren därigenom avsett att undanröja trängande fara för eget eller annans liv eller hälsa eller av annat synnerligen vägande skäl får polismyndigheten avstå från att omhänderta körkortet. Den som har fått körkortet omhändertaget med stöd av 1 mom. men anser att hastighetsöverträdelsen är försvarbar har rätt att få saken prövad av polismyndigheten. Ärendet ska avgöras snarast.

Efter tio dagar kan körkortet återfås på polismyndigheten. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats.

43 §. (2019/91) *Grunder för bestämmande av körförbudstid*

En förare av ett motordrivet fordon som konstaterats ha gjort sig skyldig till

- 1) grovt äventyrande av trafiksäkerheten,
- 2) rattfylleri eller grovt rattfylleri,
- 3) smitning eller
- 4) brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen,

ska av polismyndigheten meddelas en tid under vilken personen inte får köra körkortspliktiga fordon eller påbörja en förarutbildning (körförbudstid).

Polismyndigheten ska även bestämma en körförbudstid då

1) föraren konstaterats ha gjort sig skyldig till olovlig körning,

2) körkortshavaren med ett motordrivet fordon konstaterats ha kört mot rött ljus, inte stannat vid stopplikt, kört om vid ett övergångsställe eller brutit mot någon annan än i 42 § avsedd regel som är väsentlig ur trafiksäkerhetssynpunkt, allt under förutsättning att överträdelsen inte kan anses som ringa,

3) (2023/112) körkortshavaren vid förande av ett motordrivet fordon tre gånger inom ett år eller fyra gånger inom två år, eller som innehavare av körkort förenat med prøvotid två gånger inom ett år, konstaterats ha gjort sig skyldig till

a) äventyrande av trafiksäkerheten enligt 2 § trafikbrottslagen för Åland

b) trafikförseelse enligt vägtrafiklagen (2023:108) för Åland genom överskridande av hastighetsbegränsning eller förbjuden användning av kommunikationsutrustning under färd

c) detektorförseelse enligt landskapslagen (2003:11) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvarar trafikövervakningen

d) brott mot landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare,

4) körkortshavaren utomlands har dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri eller där gjort sig skyldig till en sådan gärning om gärningen även är straffbar i landskapet,

5) körkortshavarens förutsättningar för att köra ett fordon som kräver körkortsbehörighet är så väsentligt begränsade på grund av sjukdom, skada eller dylikt att han eller hon inte längre uppfyller kraven för att beviljas körkortstillstånd,

6) körkortshavaren inte följer ett åläggande att lämna in ett läkarutlåtande, synintyg eller intyg om godkänd förexamen eller en del av sådant prov enligt 46 §, eller

7) hinder mot beslut om behörighet förelåg vid tiden för beslutet och hindret fortfarande består.

44 §. (2019/91) *Körförbudstid*

Den körförbudstid som polismyndigheten meddelar med anledning av en gärning enligt 43 § ska vara lägst en månad och högst fem år. När körförbudstiden

bestäms för andra gärningar än för rattfylleribrott ska hänsyn tas till konsekvenserna för personens försörjning och dennes behov av att röra sig i trafiken. Körförbudstiden får dock aldrig understiga

a) tre månader för den som gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten,

b) ett år för den som gjort sig skyldig till rattfylleri,

c) två år för den som gjort sig skyldig till grovt rattfylleri eller om personen tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna.

Ett körkort förenat med villkor om alkohol får dock under vissa förutsättningar i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. utfärdas för den som gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri på grund av alkoholförtäring.

När en körförbudstid bestäms enligt 43 § 2 mom. 5–7 punkterna gäller den tills vidare.

När körförbudstiden bestäms ska den tid som passerat sedan föraren meddelades ett interimistiskt körförbud räknas av. Om det interimistiska körförbudet har pågått under minst så lång tid som skulle ha bestämts som körförbudstid, ska det när ärendet slutligt avgörs beslutas att körförbudstiden är verkställd.

Beslutet verkställs även om det överklagas.

Se rättsfall HD 2018:16 under 18 § i SJL.

45 §. *Varning*

Polismyndigheten kan, i stället för att ge körkortshavaren en körförbudstid, ge denne en varning i sådana fall som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten om gärningarna inte ska anses vara ett tecken på likgiltighet för bestämmelserna om vägtrafik eller de påföljder som denne har dömts till eller meddelats på grund av brott mot dem och körkortshavaren inte under de senaste fem åren blivit varnad eller fått sitt körkort omhändertaget. Gör körkortshavaren sig skyldig till en ny gärning som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten inom ett år efter att ha fått varningen ska polismyndigheten omhänderta körkortet och bestämma en körförbudstid enligt 44 §.

46 §. *Kontroll av hälsotillstånd och prestationsförmåga*

Om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att beviljas körkortstillstånd, får polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ge in ett läkarutlåtande eller synintyg utfärdat av läkare eller optiker som visar att de medicinska kraven för körkortsinnehavet uppfylls eller besluta att körkortshavaren ska genomföra ett nytt körprov eller avlägga en ny förexamen.

Polismyndigheten kan besluta att en körkortshavare ska lämna in ett läkarutlåtande över att körkortshavaren uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd, om körkortshavaren vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt landskapslagen om tillämpning på Åland av polislagen, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika som innefattar användning av narkotika. (2021/21)

47 §. Läkares anmälningsplikt

Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren inte uppfyller de medicinska krav som ställs för fortsatt körkortsinnehav, ska läkaren, trots bestämmelser om sekretess, anmäla det till polismyndigheten. Innan anmälan görs ska läkaren underrätta körkortshavaren och upplysa denne om hur körförmågan påverkas av hälsotillståndet.

Anmälan behöver inte göras, om det är sannolikt att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon så länge de medicinska hindren består eller om det är uteslutet att körkortshavaren fortsättningsvis kommer att kunna köra ett sådant fordon.

Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning, ska läkaren anmäla även detta förhållande till polismyndigheten.

En anmälan får bara innehålla uppgifter om att personen inte uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd samt vilka andra åtgärder läkaren föreslår för att närmare utreda personens hälsotillstånd och hur det påverkar körförmågan.

Närmare bestämmelser om vilka sjukdomar eller handikapp en läkare är skyldig att anmäla anges i landskapsförordning.

48 §. Ansökan om nytt körkort

Ansökan om utfärdande av ett nytt körkort får lämnas in till polismyndigheten tidigast tre månader innan körförbudstiden löper ut eller, om körförbudstiden gäller tills vidare, då förhållandena har ändrats.

Efter en körförbudstid som varat mer än ett år ska ett nytt körkort utfärdas om sökanden har beviljats ett nytt körkortstillstånd, har avlagt en ny godkänd förarexamen och i övrigt uppfyller kraven i 8 §. Om körkortet omfattade någon av behörigheterna i grupp 2, får det nya körkortet ges sådan behörighet endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda. Förarexamen ska avläggas för den mest kvalificerade behörigheten som körkortet omfattade. (2020/94)

Har körförbudstiden bestämts till högst ett år återlämnas det gamla körkortet såvida inte körkortets administrativa giltighetstid har gått ut.

Om en prøvotid löpte och körkortet omhändertagits med stöd av 43 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten eller 43 § 2 mom. 1–3 punkterna krävs att sökanden ansöker om och beviljas körkortstillstånd, avlägger en ny förarexamen och genomför en av landskapsregeringen godkänd kurs om attityd och trafik. Har körkortet omhändertagits på grund av rattfylleri ska sökanden dessutom genomgå en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik. Vad som ingår i kurserna och vem som ansvarar för dem anges i landskapsförordning. (2020/94)

Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats eller det nya körkortet har lämnats ut.

7 kap. Villkor om alkohol för körkortsinnehav**49 §. Krav för att få körkort villkorat av alkohol**

En rätt att köra motordrivet fordon med alkohol under viss tid (villkorstid) får enligt bestämmelserna i detta kapitel ges den som har ett åländskt körkort, ett körkort utfärdat i någon annan stat inom EES eller ett körkort som uppfyller kraven i 65 § och som har sin permanenta bosättningsort på Åland och är föremål för ett körkortsingripande på grund av rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring. Körkortsinnehavet ska i dessa fall vara villkorat av alkohol.

Bestämmelserna tillämpas inte om prøvotid enligt 37 § löpte vid tidpunkten för brottet och en körförbudstid har meddelats även på annan grund än rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring.

50 §. Ansökan om körkort villkorat för alkohol

Rätt att köra körkortspliktiga fordon med alkohol beviljas efter ansökan.

En ansökan om körkort villkorat av alkohol ska innehålla

1) ett läkarutlåtande med synintyg och provtagning utfärdat av en läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor och

2) en förklaring om att sökanden är villig att uppfylla de särskilda villkor som gäller för körkortsinnehav enligt detta kapitel.

Ansökan jämte två nytagna passfoton ska ges in till polismyndigheten som fattar beslut om beviljande och återkallande av körkort villkorat av alkohol enligt detta kapitel.

Om det är sannolikt att domstolen kommer att finna körkortshavaren skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring, får polismyndigheten redan när körkortet är omhändertaget enligt 41 § 1 mom. 1 punkten efter ansökan fatta beslut om beviljande av körkort villkorat av alkohol.

Polisen ska vid förundersökningen informera den misstänkta om möjligheten att ansöka om körkort villkorat av alkohol och informera om innehållet i samt villkoren och de ungefärliga kostnaderna för alkohöläset.

51 §. (2019/91) Hinder mot att bevilja ansökan

En ansökan om körkort villkorat av alkohol får inte bifallas, om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms olämplig för körkortsinnehav villkorat av alkohol. Lämplighet förutsätter att sökanden kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken samt inte har något annat drogmisbruk än alkoholmisbruk och i övrigt uppfyller de medicinska krav som gäller körkortstillstånd enligt 10 §. En ansökan som görs efter en körförbudstid som varat mer än ett år får inte bifallas förrän sökanden har beviljats körkortstillstånd och har avlagt godkänd förarexamen.

52 §. (2019/91) Villkorstid

Bifalls en ansökan om körkort villkorat av alkohol gäller en villkorstid på minst ett år om körkortshavaren gjort sig skyldig till rattfylleri och minst två år om körkortshavaren gjort sig skyldig till grovt rattfylleri

eller tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna. Villkorstiden får aldrig vara kortare än den körförbudstid som meddelats på grund av gärningen och som skulle ha verkställts om körkortshavaren inte ansökt och beviljats körkort villkorat av alkoholås.

Ett körkort villkorat av alkoholås utfärdas alltid med en administrativ giltighetstid på fem år men när villkorstiden har upphört kan körkortshavaren ansöka om ett nytt körkort enligt bestämmelserna i 56 §.

53 §. Villkor för föraren

Den som har ett körkort villkorat av alkoholås får inte köra andra körkortspliktiga fordon än sådana som är utrustade med ett alkoholås som är godkänt enligt 59 §. Föraren får endast framföra körkortspliktiga fordon på Åland. Fordonet ska ändringsbesiktigas efter det att alkoholåset har monterats och efter att det har tagits bort.

Var 60:e dag ska alkoholåsets minne läsas av hos en representant som har befullmäktigats av alkoholåstillverkaren som har anmälts till [motorfordonsbyrån]. I övrigt ska körkortshavaren följa de bestämmelser om installation, användning och kontroller av alkoholås som meddelas med stöd av denna lag. Körkortshavaren svarar själv för sina kostnader som följer av beslutet om körkort villkorat av alkoholås.

Inom sex månader från att körkortet villkorat av alkoholås beviljats ska körkortshavaren genomgå en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om körkortshavaren bryter mot denna paragraf och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet, ska körkortet villkorat av alkoholås återkallas. En körförbudstid ska då bestämmas som motsvarar den återstående villkorstiden. Detsamma gäller om körkortshavaren under villkorstiden inte längre uppfyller de krav på lämplighet som anges i 51 §.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

54 §. Utfärdande av körkort villkorat av alkoholås

När ett körkorts innehav ska villkoras av alkoholås, ska ett nytt körkort utfärdas och uppgiften om att behörigheten är villkorad av alkoholås finnas på körkortet.

Om körkortet inte är åländskt utan utfärdat i en annan EES-stat eller tredje land ska det bytas ut mot ett åländskt körkort.

Om en körförbudstid även ska ges på annan grund, ska körkortet villkorat av alkoholås utfärdas efter körförbudstiden.

55 §. Körförbudstid under pågående villkorstid

Om en körkortshavare med ett körkort villkorat av alkoholås, under pågående villkorstid, meddelas en körförbudstid som överstiger en månad ska villkorstiden för körkortet villkorat av alkoholås förlängas med den meddelade körförbudstiden. Meddelas en kortare körförbudstid ändras inte villkorstiden. (2019/91)

Om ett körkortsingripande sker under en pågående villkorstid och körkortshavaren på grund av det inträffade inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet enligt 51 §, ska körkortet villkorat av alkoholås återkal-

las. Körkortet villkorat av alkoholås ska även återkallas om körkortshavaren utan godtagbara skäl framfört ett fordon som inte varit utrustat med alkoholås eller företagit någon typ av manipulation av alkoholåset. (2019/91)

Vid återkallelse enligt 2 mom. får körförbudstiden inte underskrida den återstående villkorstiden eller den kortaste körförbudstid som gäller vid körkortsingripande på grund av en sådan händelse som föranleder att körkortet villkorat av alkoholås återkallas.

Om en provotid löpte vid tidpunkten för den händelse som föranleder fråga om körkortsingripande, ska körkortet villkorat av alkoholås alltid återkallas.

56 §. (2019/91) Särskilda krav för att återfå körkortet

När villkorstiden för körkort villkorat av alkoholås är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkoholås utfärdas efter ansökan, om sökanden uppfyller kraven för körkortstillstånd. Om det i beslutet om villkor om alkoholås finns andra krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller även de kraven. Detsamma gäller ett beslut av polismyndigheten som fattats efter beslutet om villkor om alkoholås men innan villkorstiden löpt ut. Om sökanden inte uppfyller kraven för körkortstillstånd enligt 11 § 1 mom. när villkorstiden är slut kan polismyndigheten av särskilda skäl fatta beslut om att förlänga villkorstiden med högst ett år.

57 §. Polisens rätt att kontrollera alkoholåset

En polis har rätt till tillträde till ett körkortspliktigt fordon som framförs av en person med körkort villkorat av alkoholås, för att kontrollera att fordonet har ett alkoholås av godkänd typ som uppfyller föreskrivna krav i fråga om montering, funktion och användning.

58 §. Behandling av uppgifterna om användning av alkoholåset

Personuppgifter och uppgifter om användning av alkoholåset som samlas in av alkoholåstillverkarens representant är sekretessbelagda och ska hållas åtskilda från representantens övriga kundregister.

Alkoholåstillverkaren eller dennes representant ska utan dröjsmål underrätta polismyndigheten, om körkortshavaren har försummat sin skyldighet att föra fordonet för avläsning av alkoholåsets minne, om alkoholåset på kundens begäran har lösgjorts från fordonet, om minnet visar på upprepade försök att köra bilen med otillåten mängd alkohol i utandningsluften eller om det i samband med avläsningen av alkoholåsets minne har framgått att alkoholåset har manipulerats för att störa eller förhindra dess funktion.

Representanten och alkoholåstillverkaren får behandla personuppgifter och uppgifter om användning av alkoholåset bara om verkställigheten av denna lag kräver det. På den som sköter uppgifter som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. (2019/24)

På sådan behandling av personuppgifter som avses i 3 mom. och översändande av uppgifter om användningen till alkoholåstillverkare i stater utanför Europeiska unionen tillämpas vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om

det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG och i dataskyddslagen (FFS 1050/2018). (2019/24)

Representanten och alkoholstillverkaren får bevara körkortshavarens personuppgifter och uppgifterna om användning av alkoholset högst fem år efter det att villkorstiden för körkort villkorat av alkoholås gått ut. Efter det ska uppgifterna förstöras.

59 §. (2018/5) *Godkännande av alkoholås*

För att ett alkoholås ska få säljas, överlåtas eller användas på Åland enligt denna lag ska det uppfylla de krav som anges i lagen om alkoholås (FFS 730/2016).

60 §. *Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om alkoholåsets funktion och montering, avläsning av alkoholåsets minne och överlämnande av uppgifter om användningen till polismyndigheten utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:98) om alkoholås för den som har körkort med villkor om alkoholås.

8 kap. Utländska körkort

61 §. *Giltighet på Åland av EES-körkort*

Ett EES-körkort gäller på Åland om

- 1) körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges 9 §.
- 2) EES-körkortet är giltigt i den utfärdande staten och
- 3) EES-körkortet inte har bytts ut mot ett åländskt körkort.

Ett EES-körkort gäller inte på Åland om körkortshavaren har ett åländskt körkort som är omhändertaget, körkortshavaren har meddelats en körförbudstid eller körkortshavaren i fall som avses i 32 § 1 mom. 5 punkten har förklarat att hen vill behålla det åländska körkortet.

62 §. (2019/91) *Giltighet på Åland av körkort utfärdat i en konventionsstat*

Ett körkort som är utfärdat i ett land utanför EES som har tillträtt den i Genève år 1949 ingångna konventionen rörande vägtrafik (FördrS 11/1959) eller den i Wien år 1968 ingångna konventionen om vägtrafik (FördrS 30/1986) gäller på Åland om körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges i 9 § och körkortet är giltigt i den utfärdande staten och

1) körkortet är ett nationellt körkort som motsvarar körkortsmodellen i konventionen eller har samma information skriven med latinska bokstäver som ett körkort som motsvarar körkortsmodellen i konventionen eller att det utöver körkortet uppvisas ett konventionsenligt internationellt körkort eller en officiell översättning av körkortet till svenska, engelska, tyska, franska eller något annat nordiskt språk,

2) körkortet åtföljs av en identitetshandling med fotografi när körkortet saknar fotografi på innehavaren och

3) innehavaren uppfyller de medicinska kraven för respektive kategori.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller också körkort och internationella körkort utfärdade enligt de regionala bestämmelserna i Hongkong, Macao eller Taiwan.

Körkortet gäller på Åland i två år från det att körkortshavaren bosatte sig i Finland men ger inte körkortshavaren rätt att köra en Ålandsregistrerad lastbil eller buss i förvärvssyfte. Ett körkort som är utfärdat i en konventionsstat efter att körkortshavaren fick sin permanenta bosättningsort på Åland eller i riket är inte giltigt.

62a §. (2019/91) *Giltighet på Åland av andra utländska körkort*

Nationella körkort som inte är utfärdade av någon av de stater som anges i 61 eller 62 § och som motsvarar kategori A1, A2, A eller B gäller på Åland i ett år från inresan eller, om innehavaren är införd i befolkningsregistret, från det att innehavaren infördes i befolkningsregistret under förutsättning att körkortshavaren uppfyller de medicinska krav som är en förutsättning för trafiksäkerheten och de ålderskrav som anges i 9 § och att körkortet är giltigt i den utfärdande staten och i övrigt uppfyller de krav som anges i 62 § 1 mom. Denna paragraf tillämpas även på körkort beviljade på Färöarna och Grönland. Ett utländskt körkort som är utfärdat efter att körkortshavaren fick sin permanenta bosättningsort på Åland eller i riket är inte giltigt.

63 §. *Ingripande mot utländska körkort*

Om det finns grund för ett körkortsingripande som avses i 6 kap. mot en körkortshavare med ett EES-körkort eller ett annat utländskt körkort tillämpas samma bestämmelser som vid ingripande mot ett åländskt körkort. (2019/91)

Om körkortshavaren inte har sin permanenta bosättningsort på Åland eller i riket och ska resa ut ur landet ska polismyndigheten på begäran återlämna körkortet även om körkortsingripandet inte har upphört. Så länge en körförbudstid löper har körkortshavaren inte rätt att köra något körkortspliktigt fordon i landskapet.

64 §. *Utbyte av EES-körkort*

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland eller har studerat här sedan minst sex månader får EES-körkortet bytas ut mot ett likvärdigt åländskt körkort enligt bestämmelserna i 35 §.

Om ett EES-körkort i utfärdandelandet är föremål för någon typ av körkortsingripande, får det inte bytas ut eller ersättas.

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland ska ett EES-körkort som förstörts eller kommit bort ersättas med ett likvärdigt åländskt körkort. Polismyndigheten ska utfärda ersättningskörkortet utifrån de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt utifrån ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

Det gamla EES-körkortet ska återlämnas till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet tillsammans med en förklaring till varför körkortet återlämnas.

65 §. (2019/91) *Utbyte av körkort utfärdad av en konventionsstat*

Ett körkort som är utfärdad i en konventionsstat och uppfyller kraven i 62 § får bytas ut mot ett åländskt körkort i kategori A1, A2, A och B utan krav på en ny förarexamen, om sökanden ansöker om och beviljas körkortstillstånd och bytet görs inom den tvåårsfrist som anges i 62 § och innan körkortets giltighetstid går ut.

På det åländska körkortet ska det anges vilken stat eller region som har beviljat det körkort som ligger till grund för utbytet.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten innan det nya körkortet får lämnas ut. Körkortet ska bevaras för att på begäran kunna återlämnas till innehavaren om han eller hon flyttar från Finland och lämnar in sitt åländska körkort till polismyndigheten.

Nationella körkort som inte är utfärdade av någon av de stater som anges i 61 eller 62 § får inte bytas ut utan krav på att ny förarexamen avläggs.

9 kap. Körkortsregister**66 §.** *Uppgifter i körkortsregistret*

Fordonsmyndigheten ska föra ett körkortsregister. I registret ska följande uppgifter föras in: (2023/112)

a) fullständigt namn, personbeteckning och adress för den som avses med registreringen,

b) ansökan och beviljande samt återkallelse av körkortstillstånd, utfärdande av körkort, beviljande samt återkallelse av yrkeskompetensbevis, yrkeskörtillstånd, trafiklärtillstånd och godkännande som handledare samt beslut om varning, interimistiska körförbud, omhändertaganden av körkort och körförbudstider,

c) behörighet i körkortet samt eventuella villkor,

d) (2023/112) uppgifter om gärningar som anges i 43 § och som kan ligga till grund för bestämmande av en körförbudstid,

e) uppgifter om förarundervisning och förarexamen, godkänd handledarutbildning, utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning enligt landskapslag om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare samt

f) uppgifter om tillstånd till transport av farliga ämnen.

Registret upptar även personuppgifter om de personer som saknar körkort och som dömts till straff och andra påföljder för brott som nämns i 1 mom. d punkten samt uppgifter om de straff och andra påföljder som nämnda personer dömts till för dessa brott. I registret införs även relevanta uppgifter om personer bosatta i landskapet med körkort från riket eller något annat nordiskt land som dömts till straff för något brott enligt 1 mom. d punkten.

67 §. *Hantering och införande av uppgifter i körkortsregistret*

Uppgifter ur körkortsregistret får lämnas till polismyndigheten, till myndigheter inom EES som handlägger körkortsärenden och till den som uppgifterna gäller. Polismyndigheten har även rätt att föra in upp-

gifter i registret. Finner polismyndigheten felaktigheter i körkortsregistret ska dessa meddelas till [motorfordonsbyrån].

Den som anordnar inledande teorikurs eller säkerhetsutbildning ska meddela [motorfordonsbyrån] när en elev har genomfört kursen eller del av säkerhetsutbildningen. Sådant meddelande ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av [motorfordonsbyrån].

Information om körkort och anknytande uppgifter och åtgärder som ska utbytas inom ramen för ömsesidigt erkännande av i EES-stater utfärdade körkort förmedlas ur körkortsregistret med hjälp av nätverket för EU-körkort. Nätverket får även användas för sådant informationsutbyte för kontrolländamål som föreskrivs i unionslagstiftning. (2020/94)

[Motorfordonsbyrån] kan tillåta att uppgifter i körkortsregistret under dess tillsyn studeras för vetenskaplig forskning eller annat därmed jämförligt ändamål. I sådana fall ska uppgifterna anonymiseras.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

68 §. *Gallring av uppgifter i körkortsregistret*

När någon som finns registrerad har avlidit, ska uppgifterna om personen snarast gallras ur registret.

Uppgifter om trafikbrott, trafikförseelser, körkortsingripanden och interimistiska körförbud ska gallras ur registret sedan tio år förflutit från det att en dom eller ett beslut har vunnit laga kraft. (2023/112)

Uppgifter om godkännande som handledare gallras ur registret när tillståndet förfallit.

10 kap. Ansvar och överklagande**69 §.** (2023/112) *Straff och avgift för trafikförseelse*

Bestämmelser om straff för brott eller avgift för förseelse mot denna lag finns i trafikbrottslagen för Åland.

70 §. (2023/112) *Ändringssökande*

Den som inte är nöjd med ett beslut som polismyndigheten eller fordonsmyndigheten fattat får inom 30 dagar från att beslutet delgavs yrka på rättelse hos den myndighet som fattat beslutet. Har yrkandet om rättelse inte lämnats in inom föreskriven tid, tas det inte upp till prövning. Yrkandet ska lämnas in skriftligen. Av skrivelsen ska det framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som yrkas och på vilka grunder rättelse yrkas.

Ett yrkande om rättelse ska behandlas skyndsamt. När myndigheten har tagit upp ett yrkande om rättelse kan den ändra eller upphäva beslutet eller avslå yrkandet om rättelse.

Den som inte är nöjd med beslutet avseende yrkandet om rättelse, får söka ändring genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019).

Besvär över ett åläggande att ge in ett läkarutlåtande eller ett bevis på en godkänd förarexamen får endast anföras tillsammans med besvär över det beslut genom vilket ärendet avgörs.

Beslut som polismyndigheten har fattat med stöd av denna lag får verkställas trots att besvär har anförts.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:88):

Med de undantag som föreskrivs i 2 och 3 mom. träder denna lag i kraft den 1 mars 2016.

Bestämmelserna i 5 § och 9 § 4 mom. träder dock i kraft redan den 29 februari 2016.

Bestämmelserna i 7 kap. träder i kraft den 1 april 2016.

Genom denna lag upphävs körkortslagen (1991:79) för landskapet Åland. Om det i en landskapslag eller landskapsförordning hänvisas till en bestämmelse i den upphävda körkortslagen som har ersatts av en bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Om det i någon annan landskapslag eller landskapsförordning talas om körkortsklass avses körkort av en viss kategori.

Beslut som en myndighet har fattat med stöd av den upphävda körkortslagen som är gällande när denna lag träder i kraft ska fortfarande gälla om inte annat föreskrivs i dessa övergångsbestämmelser.

Vid förnyande, ersättande eller utbyte av ett körkort som utfärdats enligt tidigare gällande lag tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Körkortshavare med körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller körkortshavare med yrkeskörtillstånd som har utfärdats före denna lags ikraftträdande med en längre administrativ giltighetstid än fem år ska efter att denna lag trätt i kraft lämna in läkarutlåtande vid 45, 50, 55, 60 och 65 års ålder.

Den som har erhållit körkort i kategori T före denna lags ikraftträdande har även rätt att köra fordon i kategori AM.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 före den 19 januari 2013 har även rätt att framföra fordon i kategori T.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 och A före den 19 januari 2013 har rätt att köra tre- och fyrcylindringar.

Den som har erhållit körkort i kategori A för melantung motorcykel före den 19 januari 2013 har rätt att köra alla typer av motorcykel två år efter utfärdandet.

Körkort i kategori M motsvarar körkort i kategori AM enligt denna lag.

Körkort i kategori KT motsvarar körkort i kategori A enligt denna lag.

Körkort som har utfärdats enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag träder i kraft och som har en sista giltighetsdag som sträcker sig längre än den 18 januari 2033 måste bytas ut mot ett körkort som uppfyller kraven i denna lag före den 19 januari 2033. Körkort som inte har bytts ut innan den 19 januari 2033 blir ogiltiga efter detta datum. Detta gäller även ett EES-körkort när körkortshavaren har sin permanenta boställningsort på Åland.

Den som har påbörjat en förutbildning enligt tidigare läroplan har rätt att slutföra utbildningen inom ett år efter denna lags ikraftträdande. Den tilläggsundervisning som anges i 38 § i den upphävda körkortslagen ska genomgå av den som avlagt förarexamen

före denna lags ikraftträdande eller om man genomfört utbildningen enligt tidigare gällande läroplan, om inte säkerhetsutbildningen del 2 enligt denna lag genomförs.

Ikraftträdandebestämmelse (2019/91):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020 med undantag av bestämmelserna om traktorbil som träder i kraft den 1 mars 2021.

Den som har ett giltigt körkort villkorat av alkoholås med en administrativ giltighetstid som understiger fem år när denna lag träder i kraft, och körkortshavarens körförbudstid överstiger körkortets giltighetstid och det inte föreligger sådana skäl som anges i 31 § 4 mom. till att körkortet utfärdats med en kortare administrativ giltighetstid, har rätt att byta ut körkortet mot ett körkort villkorat av alkoholås med en administrativ giltighetstid på fem år räknat från det gällande körkortets utfärdandedatum.

Körkort för kategori T eller B som erhållits innan denna lag träder i kraft berättigar till att köra en traktor som tagits i bruk före den 1 januari 2016 och som registrerats som trafiktraktor eller som trafiktraktor/jordbrukstraktor då den används för transporter som avses i 7 § i bränsleavgiftslagen (FFS 1280/2003).

Ikraftträdandebestämmelse (2023/112):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

N 23 Landskapslag (2015:89) om trafikskolor

1 §. Definition

Med trafikskola avses inrättning för bedrivande av yrkesmässig utbildning av förare av fordon som kräver körkortsbehörighet.

2 §. Tillstånd att driva trafikskola

En trafikskola får endast drivas med tillstånd av [motorfordonsbyrån].

Tillstånd får ges till en fysisk eller juridisk person som har rätt att utöva näring på Åland och som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden bedöms ha förutsättningar att ge en god förutbildning. Tillräckliga ekonomiska förhållanden förutsätter att sökanden inte har skulder som drivs in genom utsökning och med hänsyn till sökandens betalningsförmåga inte är obetydliga.

Tillståndet att driva en trafikskola kan begränsas till undervisning av vissa körkortskategorier.

Ett tillstånd att driva trafikskola kan inte överlåtas.

3 §. Personal

Vid en trafikskola ska det finnas en trafikskolechef som svarar för att skolan drivs på det sätt som sägs i 2 § 2 mom. och en eller flera godkända trafiklärare som bedriver utbildningen.

Trafikskolechefen kan även vara trafiklärare.

4 §. Villkor för trafiklärartillstånd

[Motorfordonsbyrån] beviljar trafiklärartillstånd till sökande som

1) har ett giltigt körkort med minst kategori B och har haft det i minst tre år,

N 24 LF (2015:95) om förarutbildning

2) har lämnat in ett högst tre månader gammalt läkarutlåtande som visar att sökanden uppfyller de medicinska kraven för körkort i grupp 2 enligt körkortslagen (2015:88) för Åland,

3) har behörighet att framföra de fordon som utbildningen gäller,

4) har avlagt examen för trafiklärare eller innehar, av landskapsregeringen godkänd, motsvarande kompetens och

5) inte under de senaste fem åren har gjort sig skyldig till rattfylleri, grovt rattfylleri eller andra grova eller upprepade trafikbrott eller gjort sig skyldig till brott mot liv och hälsa eller brott som annars tyder på våldsamt uppträdande, sexualbrott eller något annat motsvarande brott som visar att sökanden är uppenbart olämplig som trafiklärare.

Ett trafiklärartillstånd kan avse utbildning för en eller flera körkortskategorier.

Med körkortsbehörighet i 1 mom. jämfälls körkort utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Innan ett trafiklärartillstånd beviljas ska utlåtande gällande i 1 mom. 5 punkten nämnda omständigheter inhämtas från polismyndigheten.

Trafiklärartillståndet ska medföras i fordonet vid all undervisning.

5 §. Tillsyn och återkallande av trafikskolans tillstånd

[Motorfordonsbyrån] svarar för tillsynen över trafikskolorna och ska återkalla tillståndet att driva trafikskola, om

1) trafikskolan inte längre uppfyller kraven för tillstånd enligt 2 § 2 mom.,

2) utbildningen i trafikskolan uppvisar allvarliga brister eller bedrivs i strid med gällande bestämmelser, eller

3) undervisning inte har bedrivits vid skolan under de senaste tolv månaderna.

Innan ett tillstånd återkallas ska trafikskolechefen ges en rimlig frist att rätta till den eller de brister eller försummelser som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten.

Ett tillstånd kan också återkallas på trafikskolechefens begäran.

6 §. Återkallande av trafiklärartillstånd

[Motorfordonsbyrån] ska återkalla ett trafiklärartillstånd om trafikläraren uppvisar allvarliga brister i utbildningen av förare eller inte längre uppfyller kraven i 4 §.

Om en trafiklärare meddelas en körförbudstid återkallas trafiklärartillståndet under så lång tid som körförbudstiden löper eller tills vidare om körkortsingripandet beror på att trafikläraren inte uppfyller de medicinska kraven. Om tillståndshavaren inte följer uppställda tillståndsvillkor, uppvisar allvarliga brister i utbildningen av förare eller gjort sig skyldig till brott som anges i 4 § 1 mom. 5 punkten återkallas trafiklärartillståndet mellan två månader och fem år. När återkallandets längd bestäms ska allvarligheten i den eller de gärningar som ligger till grund för återkallandet och under vilka omständigheter den eller de begåtts särskilt beaktas.

Om det finns anledning att anta att en trafiklärare inte längre uppfyller de medicinska kraven för trafiklärartillståndet, får [motorfordonsbyrån] ålägga trafikläraren att ge in ett läkarutlåtande eller synintyg utfärdat av läkare eller optiker som visar att kraven uppfylls. Följs inte åläggandet ska trafiklärartillståndet återkallas.

Har en trafiklärare gjort sig skyldig till något förfarande eller någon försummelse som inte är så allvarlig att trafiklärartillståndet ska återkallas, får [motorfordonsbyrån] utfärda en varning.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

7 §. Läroplaner och kursplaner för förarutbildningen

Läroplaner för förarutbildningarna fastställs av landskapsregeringen.

Inom de ramar som läroplanerna anger ska trafikskolan utarbeta kursplaner för förarutbildningen. Kursplanerna ska ange innehållet i förarutbildningen, hur utbildningen ska bedrivas och hur målen ska uppnås. Innan kursplanerna får tillämpas ska de godkännas av [motorfordonsbyrån].

8 §. Straffbestämmelser

Den som driver trafikskola utan att ha tillstånd eller utan att följa bestämmelserna i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter för bedrivande av olovlig förarutbildning.

9 §. Överklagande

Ett beslut som [motorfordonsbyrån] fattar med stöd av denna lag får, inom trettio dagar från delfäendet, överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:95)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

Tillstånd som har utfärdats enligt tidigare lagstiftning gäller som tillstånd enligt denna lag under tillståndets återstående giltighetstid.

Vid förnyande av trafiklärarkort och tillstånd att driva trafikskola tillämpas bestämmelserna i denna lag.

N 24 Landskapsförordning (2015:95) om förarutbildning

1 kap. Inledande teoriprov och handledarutbildning för privat övningskörning

1 §. Inledande teoriprov

Syftet med teoriprovet, som ska avläggas innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1, är att säkerställa att körkortsaspiranten har primära kunskaper om trafikreglerna och trafikmiljön innan övningskörningen påbörjas. Teoriprovet är begränsat i omfattning till vägmärkeskännedom och trafikens grundregler, såsom korsningsregler och väjningsregler. Den körkortsaspirant som inte vill eller har möjlighet att självständigt läsa in grundteorin kan gå en inledande teorikurs på en trafikskola som en självständig kurs eller som en del i den fortsatta körkortsutbildningen.

2 §. Handledarutbildningen

Syftet med handledarutbildningen är att bidra till en effektiv körkortsutbildning samt främja trafiksäkerheten och miljön såväl under som efter körkortsutbildningen.

Efter utbildningen ska den blivande handledaren ha fått information om och känna till

- 1) körkortsutbildningens mål och innehåll samt vilka regler som finns för övningskörningen,
- 2) planering och strukturering av övningskörandet och
- 3) viktiga trafiksäkerhetsfaktorer samt gällande lagstiftning.

3 §. Körkortsutbildningens mål och innehåll samt regler för övningskörning

Detta avsnitt i handledarutbildningen ska innehålla

- 1) en presentation av läroplanerna för grupp 1 med deras mål och innehåll,

- 2) information om handledarens juridiska ansvar under övningskörningen och dennes moraliska ansvar som föredöme,
- 3) krav och bedömningskriterier vid förarprov samt
- 4) information om var ytterligare information om körkortsutbildning och övningskörning finns.

4 §. Planering och strukturering av övningskörningen

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur en bra körkortsutbildning planeras och genomförs på ett strukturerat och metodiskt sätt. Avsnittet ska innehålla följande:

- 1) den privata övningskörningens roll och hur denna kan kombineras med trafikskoleundervisning för att åstadkomma en effektiv och säker körkortsutbildning,
- 2) handledartillstånd för privat övningskörning och de regler som ska följas,
- 3) körerfarenhetens betydelse för trafiksäkerheten,
- 4) hur teori och praktik kan integreras i körkortsutbildningen,
- 5) strukturering och planering av övningskörningen med avseende på ingående delar och stegringsföljd,
- 6) val av övningsfordon och dess utrustning.

5 §. För trafiksäkerheten och miljön viktiga faktorer

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur övningskörningen kan genomföras på ett säkert och miljömedvetet sätt. De risker som hör samman med privat övningskörning samt elevernas begränsade förmåga och erfarenhet ska särskilt beaktas.

Avsnittet ska innehålla följande:

- 1) val av lämpliga utbildningsmiljöer med hänsyn till elevens erfarenhet och färdighet,
- 2) på vilka sätt och varför handledare och elev kan tolka samma trafiksituation olika,
- 3) den oerfarna elevens begränsningar och tänkbara felhandlingar,
- 4) elevens uppfattningar om den egna förmågan och värdet av att undvika risker,

5) körsättets betydelse för minskad förbrukning av drivmedel, lägre bränslekostnader och minskade utsläpp av koldioxid,

- 6) effekter av kallstart, tomgångskörning och användande av motorvärmare,
- 7) vård och underhåll av fordon,
- 8) vägtrafikens miljöpåverkan,
- 9) effekter av val av transportmedel,
- 10) riskfaktorer såsom alkohol, andra droger, hastighet och trötthet,
- 11) var man kan söka ytterligare information om trafiksäkerhet och miljö.

6 §. Teoriprov för handledare

Efter genomförd handledarutbildning ska den blivande handledaren avlägga ett teoriprov. Teoriprovet består av frågor om trafikregler, regler för övningskörning och frågor rörande utbildningens genomförande.

7 §. Läroplan för handledarutbildningen

Läroplan för handledarutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

2 kap. Förarutbildningar och läroplaner

8 §. Förarutbildningens grunder och genomförande

Förarutbildningen ska ge eleven goda kunskaper om trafiksystem, fordonsmanövrering, samspelet i trafiken, trafikens miljöpåverkan, faktorer som påverkar körförmåga, hur farliga trafiksituationer hanteras samt körning under svåra förhållanden. Utbildningens genomförande delas in i följande huvudmoment:

- 1) *Grundläggande trafikkunskap*; ska ge eleven kunskap i vad som krävs för att på ett säkert sätt kunna övningsköra i trafiken.
- 2) *Fordonets manövrering/egenskaper, trafikbetende och miljöpåverkan*; syftar till att eleven ska lära sig att manövrera och framföra sitt fordon på ett säkert och miljövänligt sätt.
- 3) *Körning i varierande trafikmiljöer*; syftar till att vidareutveckla elevens förmåga att köra på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden.
- 4) *Tillämpa ett förutseende körsätt och utföra körning i speciella sammanhang*; syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på till exempel vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en resa ska genomföras.

5) *Personliga förutsättningar och målsättningar i livet*; ska vävas in i de olika momenten i körundervisningen och syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar förarrollen.

6) *Säkerhetsutbildningen*; ska lyfta fram risker som är speciella för fordonstypen samt ge kunskap om beteenden som är riskfyllda samt förbättra elevens attityder till dessa, belysa vanliga olycksituationer och farliga beteenden samt möjligheterna att undvika dessa.

Ovanstående huvudmoment delas upp i kunskapsområdena teori och färdighet samt självvärdering.

9 §. Läroplaner för körkortsutbildningen

Läroplaner för de olika körkortskategorierna fastställs av landskapsregeringen. Inom de ramar läroplanerna anger antart [motorfordonsbyrån] kursplaner för den utbildning som krävs för att få avlägga examen för de olika körkortskategorierna.

Förarutbildningen, oavsett om den sker på en trafikskola eller som privatutbildning, ska ges i enlighet med den fastställda läroplanen. En utbildning som har påbörjats enligt en gammal läroplan ska slutföras inom ett år.

För att få avlägga föreexamen som endast består av ett körprov i enlighet med 26 § körkortslagen för Åland krävs inte att man övningskört med en trafiklärare eller handledare. (2016/34)

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

3 kap. Säkerhetsutbildning**10 §. Säkerhetsutbildningens innehåll**

Säkerhetsutbildningen består av en teoretisk och en praktisk del med undantag för säkerhetsutbildningen för AM 120, AM 121 och T som endast består av den teoretiska delen.

Säkerhetsutbildningens teoretiska del ska ge eleverna kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar föraren och ökar risken för olyckor, såsom alkohol, andra droger, trötthet och riskfyllda beteenden i övrigt. Eleverna förutsätts vara aktiva och delta i diskussioner och samtal under utbildningen.

Den praktiska delen av säkerhetsutbildningen ska innehålla körning under särskilda förhållanden samt ge insikt om betydelsen av att undvika risker förknippade med sådan körning.

11 §. Rapporteringskrav

Den som anordnar säkerhetsutbildning ska rapportera till [motorfordonsbyrån] när utbildningen har genomförts av den sökande.

En genomförd säkerhetsutbildning eller del av utbildningen gäller i fem år.

12 §. Läroplaner för säkerhetsutbildningen

Läroplaner för säkerhetsutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

4 kap. Föreexamen och körprov**13 §. Föreexamen**

Föreexamen består av ett teoriprov samt ett körprov. Teoriprovet och körprovet ska genomföras nära varandra i tid. Högst två månader får gå mellan provtillfällena.

14 §. Teoriprovet

Teoriprovet ska avläggas i form av [motorfordonsbyråns] datorstyrda teoriprov som är uppdelat i övningsdel, provdel och responsdel. Frågorna i teoriprovet är likvärdiga. Till varje fråga är endast ett alternativ rätt och varje rätt besvarad fråga ger en poäng. Teoriprogrammet bedömer provet och meddelar godkänt eller underkänt resultat.

Provet kan få avläggas muntligt eller med utökad tid om examinandan av hälsoskäl styrkt av intyg eller på grund av svårigheter att förstå svenska eller av andra liknande skäl inte kan avlägga provet på vanligt sätt.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

15 §. Körprovet

Syftet med körprovet är att försäkra sig om att sökanden har nått målet som fastställts i läroplanen och kan agera som en ansvarsfull förare i fråga om säkerhet, sociala färdigheter och ekologiskt tänkande och kan tillämpa de grundläggande körkunskaperna i olika trafiksituationer på ett självständigt och säkert sätt och kan identifiera och bedöma risker.

Under körprovet bedöms följande kompetensområden.

1) *Säkerhetskontroll och körställning.* Eleven ska kunna göra säkerhetskontroll på fordonet och förstå vilka risker som kan uppstå om fordonet inte fungerar som det ska.

2) *Manövrering.* Eleven ska kunna styra, växla, gasa och bromsa på ett rutinmässigt sätt.

3) *Miljö och sparsam körning.* Eleven ska kunna köra och använda en körteknik på ett sätt som medför låg bränsleförbrukning.

4) *Trafikregler.* Eleven ska ha kunskap om de regler som gäller och kunna tillämpa dem så att samspelet med andra trafikanter fungerar.

5) *Trafiksäkerhet och beteende.* Eleven ska kunna planera sin körning i god tid och kunna anpassa körningen till den aktuella trafiksituationen. Eleven ska förstå vilka risker som kan uppkomma och kunna förutse och bedöma konsekvenser av olika händelseförlopp. Eleven ska kunna anpassa fordonets hastighet och placering för att skapa tillräckliga säkerhetsmarginaler, och kunna samspela med andra trafikanter på ett bra sätt.

16 §. Närmare bestämmelser om föreexamen

Närmare bestämmelser om metoder för avläggande av teori-, och körprov samt innehåll och bedömning av teori- och körprov fastställs av landskapsregeringen.

5 kap. Alkohol- och attitydkurser**17 §. Alkohol och trafik**

Kursen alkohol och trafik är obligatorisk för de personer som önskar få ett körkortstillstånd efter att ha gjort sig skyldiga till rattfylleri med en promillehalt på minst 0,5 eller upprepade fall av rattfylleri, för personer som under prövotid gjort sig skyldiga till rattfylleri eller grovt rattfylleri och för personer som beviljats körkort villkorade av alkohol. Målet med kursen är att skapa bättre vanor så att alkohol och bilkörning inte kombineras i framtiden.

Kursen betonar attityder och beteenden och behandlar de risker en rattfull förare utsätter sig själv och andra för i trafiken samt tar upp vad som händer i kroppen då man dricker alkohol eller tar andra droger.

3 mom. upphävt (2017/34)

18 §. Attityd och trafik

Kursen attityd och trafik är obligatorisk för de personer som har körkort med prøvotid och gör sig skyldiga till ett icke alkoholrelaterat trafikbrott som leder till att körkortet omhändertas. Kursen ska behandla personens attityd till sin egen och andra trafikanters säkerhet, med fokus på det eller de trafikbrott som lett till körkortsingripandet. Målet med kursen är att förändra personens trafikmoral och på sikt skapa en säkrare trafikmiljö.

2 mom. upphävt (2017/34)

19 §. Kursplaner

Undervisningen ska följa de kursplaner som fastställts av landskapsregeringen.

20 §. Övningsskyltar och -västar

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" i vitt på grön botten omgiven av en vit bård. Skylten ska ha minimimåten 460 x 100 mm och bokstäverna ska ha en höjd av minst 50 mm och en stapelbredd av minst 8 mm. På ett fordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska skylten ha röd botten. Skylten ska placeras så att den är väl synlig bakifrån men inte så att sikten inifrån fordonet begränsas eller baklyktorna eller registreringsskylten skymms.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen.

N 25 Landskapsförordning (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort utfärdade på Åland

1 §. Villkor som är nödvändiga ur trafiksäkerhets-synpunkt eller av administrativa skäl ska anges i körkortstillståndet och körkortet som koder. De harmoniserade koder som ska användas på körkort som utfärdas i en EU- eller EES-stat samt de nationella koder som används endast på Åland finns som bilaga till denna förordning. När ett körkort utfärdats i någon annan EU- eller EES-stat byts ut, ska koderna på körkortet överföras till det nya körkortet.

Anteckningarna görs på körkortets baksida bredvid anteckningen om kategori. I utrymmet under körkortskategorierna kan en kod som gäller alla kategorier eller vid behov också en kod som gäller en viss kategori eller vissa kategorier antecknas. I dessa fall ska också den kategori eller de kategorier som koden gäller antecknas.

2 §. Vid utbyte av körkort som har utfärdats av en stat utanför EES ska utbytet samt förnyelser eller utbyte som sker senare registreras på det nya körkortet.

Ikraftträdandebestämmelse (2017/2):

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2017.

I fråga om körkort som utfärdats före ikraftträdandet gäller de äldre bestämmelserna.

Bilaga (2017/2)

I de fall villkor för körkortstillståndet eller körkortsinnehavet föreskrivits eller beslutats enligt vad som sägs i körkortslagen (2015:88) för Åland, ska detta anges i körkortet enligt följande.

I. Harmoniserade EU-koder**FÖRARE (medicinska skäl)**

- 01. Synkorrektion och/eller skydd
 - 01.01 Glasögon
 - 01.02 Kontaktlinser
 - 01.05 Ögonlapp
 - 01.06 Glasögon eller kontaktlinser
 - 01.07 Särskilt optiskt hjälpmedel
- 02. Hörapparat/kommunikationshjälpmedel
- 03. Protes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.01 Armprotes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.02 Benprotes eller ortopediskt hjälpmedel

ANPASSADE FORDON

- 10. Anpassad växellåda
 - 10.02 Automatiskt val av utväxling
 - 10.04 Anpassad växelväljare
- 15. Anpassad koppling
 - 15.01 Anpassad kopplingspedal
 - 15.02 Handmanövrerad koppling
 - 15.03 Automatisk koppling
 - 15.04 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av kopplingspedal
- 20. Anpassat bromssystem
 - 20.01 Anpassad bromspedal
 - 20.03 Bromspedal för vänster fot
 - 20.04 Bromspedal med glidskena
 - 20.05 Vinklad bromspedal
 - 20.06 Handmanövrerad broms
 - 20.07 Bromsmanövrering med maximal kraft av N (*) (till exempel: "20.07(300N)")
 - 20.09 Anpassad parkeringsbroms
 - 20.12 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av bromspedal
 - 20.13 Knämanövrerad broms
 - 20.14 Bromsreglage som får stöd utifrån
- 25. Anpassat gasreglage
 - 25.01 Anpassad gaspedal
 - 25.03 Vinklad gaspedal
 - 25.04 Handmanövrerad gaspedal
 - 25.05 Knämanövrerad gaspedal
 - 25.06 Gasreglage som får stöd utifrån
 - 25.08 Gaspedal till vänster
 - 25.09 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gaspedal
 - 31. Anpassningar och skyddsåtgärder för pedalen
 - 31.01 Extra uppsättning med parallella pedaler
 - 31.02 Pedaler på samma (eller nästan samma) nivå
 - 31.03 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gas- och bromspedaler när pedalerna inte manövreras med foten
 - 31.04 Förhöjt golv
 - 32. Kombinerade system för färdbröms eller gasreglage
 - 32.01 Gasreglage och färdbröms som kombinerade system som manövreras med en hand

N 25 LF (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort

- 32.02 Gasreglage och färdbröms som kombinerade system som manövreras utifrån

33. Kombinerade system för färdbröms, gasreglage och styrning

- 33.01 Gasreglage, färdbröms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med en hand

- 33.02 Gasreglage, färdbröms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med två händer

35. Anpassade reglage (ljusreglage, vindrutetorkare/spolare, signalhorn, körriktningssvisare, etc.)

- 35.02 Reglage som kan manövreras utan att styrningsanordningen måste släppas

- 35.03 Reglage som kan manövreras med vänster hand utan att styranordningen måste släppas

- 35.04 Reglage som kan manövreras med höger hand utan att styranordningen måste släppas

- 35.05 Reglage som kan manövreras utan att styranordningen och gas- och bromsreglaget måste släppas

40. Anpassad styranordning

- 40.01 Styranordning med maximal manövreringskraft av ... N (*) (t.ex. "40.01 (140N)")

- 40.05 Anpassad ratt (större och/eller tjockare ratt, ratt med mindre diameter, etc.)

- 40.06 Anpassning av rattens position

- 40.09 Fotmanövrerad styrning

- 40.11 Stödande anordning på ratten

- 40.14 Anpassade styrsystem som manövreras med en hand/arm

- 40.15 Alternativt styrsystem som manövreras med två händer/armar

42. Anordningar för ändrad sikt bakåt/åt sidan

- 42.01 Anpassad anordning för sikt bakåt

- 42.03 Extra invändig anordning som förbättrar sikt åt sidan

- 42.05 Anordning som täcker den döda vinkeln

43. Förarens sittplats

- 43.01 Förhöjt förarsäte som ger normal sikt på normalt avstånd från ratten och pedalerna

- 43.02 Förarsäte som är anpassat efter kroppsformen

- 43.03 Förarsäte med sidostöd för god stabilitet

- 43.04 Förarsäte med armstöd

- 43.06 Anpassat säkerhetsbälte

- 43.07 Säkerhetsbälte med stöd för god stabilitet

44. Anpassning av motorcykel (obligatorisk användning av underkoder)

- 44.01 Manövrering av båda bromsarna genom ett reglage

- 44.02 Anpassad främre hjulbroms

- 44.03 Anpassad bakre hjulbroms

- 44.04 Anpassat gasreglage

- 44.08 Säteshöjd som ger föraren till motorcykeln möjlighet att i sittande position ha båda fötterna på marken samtidigt vid stopp och stillastående

- 44.09 Maximal manövreringskraft av främre hjulbroms ... N (*) (t.ex. "44.09(140N)")

- 44.10 Maximal manövreringskraft av bakre hjulbroms ... N (*) (t.ex. "44.10(240N)")

- 44.11 Anpassat fotstöd

- 44.12 Anpassat handtag

45. Motorcykel endast med sidvagn

46. Endast motordrivna trehjulningar

47. Begränsat till fordon med mer än två hjul som inte kräver att föraren balanserar upp fordonet vid start, stopp och stillastående

50. Begränsat till ett visst fordon/chassinummer (identifieringsmärkning, VIN)

Bokstäver som används i kombination med koder-na 01-44 för ytterligare specificering

- a vänster

- b höger

- c hand

- d fot

- e mitten

- f arm

- g tumme

KODER FÖR BEGRÄNSAD ANVÄNDNING

61. Begränsad till resor under dagtid (t.ex. en timme efter soluppgången och en timme före solnedgången)

62. Begränsad till resor inom en radie av ... km från körkortsinnehavarens bostad eller enbart inom staden/regionen

63. Begränsad till körning utan passagerare

64. Begränsad till körning med högst ... km/tim

65. Begränsad till körning endast med annan körkortsinnehavare som innehar ett körkort i minst samma kategori

66. Begränsad till körning utan släpvagn

67. Ingen körning på motorväg

68. Ingen alkohol

69. Begränsade till att köra fordon med alkohol i enlighet med EN 50436. Ange en sista giltighetsdag är frivilligt (t.ex. "69" eller "69(01.01.2016)")

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

70. Utbyte av körkort nr ... utfärdat av ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis "70.0123456789.NL")

71. Duplikat av körkort nr ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis "71.987654321.HR")

73. Begränsat till fordon i kategori B av typen motordriven fyrhjulning (B1)

78. Begränsat till fordon med automatisk växellåda

79. (...) Begränsat till fordon som överensstämmer med specifikationerna inom parentes i samband med tillämpningen av artikel 13 i direktiv 2006/126/EG.

- 79.01 Begränsat till tvåhjuliga fordon med eller utan sidvagn

- 79.02 Begränsat till fordon i kategori AM av typen trehjulningar eller lätta fyrhjulningar

- 79.03 Begränsat till motordrivna trehjulningar

- 79.04 Begränsat till motordrivna trehjulningar till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg

- 79.05 Motorcykel i kategori A1 med ett effekt/viktförhållande som överstiger 0,1 kW/kg

- 79.06 Fordon i kategori BE till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg

80. Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen motordriven trehjulig som inte uppnått 24 års ålder

81. Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen motordriven tvåhjulig motorcykel som inte uppnått 21 års ålder

95. Yrkeskompetensbevis enligt direktiv 2003/59/EG giltigt t.o.m. ... (t.ex. '95(01.01.12)')

96. Fordon i kategori B till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg och där fordonskombinationens tillåtna totalvikt är över 3 500 men är högst 4 250 kg

97. Ej behörig för fordon i kategori C1 som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 (**)

II. Nationella koder som används på Åland

101. Persontransporter med buss får utföras från och med 20 års ålder. Sådana transporter får även utföras från och med 18 års ålder, om fordonet

- körs utan passagerare, eller

- används för persontransporter i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer

102. Persontransporter med buss får utföras från och med 23 års ålder. Sådana transporter får även utföras från och med 21 års ålder, om fordonet används för persontransporter i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer

103. Transporter inom räddningsväsendet enligt 9 § 3 mom. körkortslagen på Åland

N 26 Landskapsförordning (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Förordningens innehåll

Denna förordning innehåller bestämmelser om

1) medicinska krav för innehav av körkortstillstånd, körkort och yrkeskörtillstånd,

2) läkares anmälningsplikt enligt 47 § körkortslagen (2015:88) för Åland, och

3) sådant läkarintyg som krävs enligt 11 § körkortslagen.

De krav för innehav som anges i denna förordning gäller vid ansökan om körkortstillstånd för innehav av körkort och vid ansökan om yrkeskörtillstånd samt vid prövning av frågan om fortsatt innehav av körkortstillstånd, körkort och yrkeskörtillstånd, om inte annat särskilt anges.

2 §. Generellt om hinder för innehav av körkort

Varje sjukdom, skada eller annat medicinskt förhållande som kan antas påverka förmågan att köra ett körkortspflichtigt fordon ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Förhållanden som bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav. Detta gäller dock inte om risken är obetydlig, varvid större tolerans medges för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE och T än för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd där den ökade trafiksäker-

hetsrisken som följer med sådant innehav alltid ska beaktas.

3 §. Bedömning av trafiksäkerhetsrisken

Bedömningen av trafiksäkerhetsrisken och behovet av villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav ska göras med utgångspunkt från det medicinska förhållandets allmänna karaktär och symptombild samt från omständigheterna i det enskilda fallet.

Om förhållandet har nära anknytning till vad som sägs i 2–15 kap. ska ledning hämtas från de krav som anges där. Beträffande andra medicinska förhållanden ska 2 § tillämpas.

Vid en sammantagen bedömning av olika medicinska förhållanden kan hinder för innehav föreligga även om förhållandena var för sig inte utgör hinder enligt 2–15 kap.

4 §. Läkarundersökning m.m.

Läkarundersökning och annan undersökning som ska ligga till grund för intyg enligt bestämmelser i körkortslagen ska göras med beaktande av vad som anges i denna förordning och med utgångspunkt från de uppgifter som sökanden lämnar och från vad som i övrigt är känt för undersökande läkare. Av intyget ska framgå om den sökande bedöms ha en sjukdom eller medicinskt tillstånd som innebär en trafiksäkerhetsrisk eller inte.

I 1–15 kap. finns bestämmelser om när villkor om läkarintyg efter viss tid ska föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras. Dessa krav får frångås endast om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl.

5 §. Läkares anmälningsskyldighet

Bestämmelser om läkares anmälningsplikt finns i 47 § körkortslagen. De grundläggande förutsättningarna för en anmälan ska anses föreligga om kraven i denna förordning inte uppfylls av den som ansöker om eller innehar körkortstillstånd, körkort eller yrkeskörtillstånd.

En anmälan från en läkare ska vara skriftlig och innehålla de uppgifter om innehavarens hälsotillstånd som framkommit vid undersökningen och som har betydelse för frågan om innehav.

2 kap. Synfunktioner

6 §. Synskärpan för grupp 1

Den binokulära synskärpan ska för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T uppgå till minst 0,5. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa. Att syn helt saknas i ett öga utgör inte hinder för innehav.

Om synskärpan i ett öga understiger 0,3 och synnedsättningen har inträtt plötsligt krävs en anpassningsperiod på minst sex månader innan innehav kan medges.

Vid nystagmus ska den binokulära synskärpan på minst 0,5 uppnås i blickriktningar upp till 30° från den rakt fram. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

7 §. Synfältet

För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T ska synfältet vid seende med båda ögonen samtidigt:

1) ha en horisontell utsträckning av minst 120° varav minst 50° åt vardera sidan från synfältets centrum, och

2) i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 20° uppåt och minst 20° nedåt.

I det område som anges i 1 mom. 1 och 2 punkten utgör defekt som i utbredning är större än två intilliggande testpunkter i Esterman-programmet och som är belägen i området utanför 20° från synfältets centrum, hinder för innehav.

Synfältets utsträckning och defekter inom detta område definieras av en undersökning av synfältet med sådan metod som anges i 13-16 §. Vid misstanke om ögonsjukdom gäller vad som sägs i 13 § 3 mom. och 14 § 2 mom.

Vid sådan statisk tröskelperimetri som anges i 14 § 2 mom. 2 punkten ska värdet i varje korresponderande testpunkt uppgå till

1) minst 20 dB inom en radie av 10° från synfältets centrum, och

2) minst 10 dB inom en radie av 20° från synfältets centrum.

Trots vad som sägs i 4 mom. 2 punkten får värdet i en enstaka korresponderande testpunkt utanför 10° understiga 10 dB.

8 §. Hinder på grund av dubbelseende

Dubbelseende i någon blickriktning upp till 30° från den rakt fram utgör hinder för innehav. Hinder för innehav föreligger dock inte om dubbelseendet elimineras genom korrektion med prismaglas eller genom kontinuerlig ocklusion (förtäckning) av ena ögat. För att innehav ska kunna medges måste ocklusion ha skett under minst sex månader.

Trots vad som sägs i 1 mom. första meningen kan innehav medges även utan ocklusion efter en anpassningsperiod på sex månader om det kan bedömas att dubbelseendet inte är till besvär i trafiken.

Total nattblindhet eller annan allvarlig begränsning av seendet vid nedsatt belysning, utgör hinder för innehav. För körkortsbehörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd gäller vad som sägs i 11 §.

9 §. Synskärpan för grupp 2

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska synskärpan uppgå till minst 0,8 i det bästa ögat och till minst 0,1 i det sämre ögat, om inte annat sägs i 2 eller 3 mom. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Trots vad som sägs i 1 mom. får innehav av yrkeskörtillstånd medges om den binokulära synskärpan uppgår till minst 0,8. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Trots vad som sägs i 1 mom. får fortsatt innehav medges för den som före den 1 september 1996 hade

körkort för behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE om den binokulära synskärpan uppgår till minst 0,8. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Vid nystagmus ska synskärpan uppnås i blickriktningar upp till 30° från den rakt fram.

Om den föreskrivna synskärpan inte kan uppnås utan korrektionsglas, får inget av glasen överstiga plus åtta dioptrier i styrka i den mest brytande meridianen.

Kontaktlinser får användas om de fungerar väl under den tid som ett arbetspass i trafik omfattar. Om kontaktlinser används gäller inte vad som sägs i 1 mom.

Om syn helt saknas i ett öga utgör det hinder för innehav.

10 §. Synfältet

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska synfältet vid seende med båda ögonen samtidigt:

1) ha en horisontell utsträckning av minst 160° varav minst 70° åt vardera sidan från synfältets centrum, och

2) i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 30° uppåt och minst 30° nedåt.

I det område som anges ovan utgör defekt som i utbredning är större än två intilliggande testpunkter i Esterman-programmet och som är belägen i området utanför 30° från synfältets centrum, hinder för innehav.

Synfältets utsträckning och defekter definieras inom detta område av en undersökning av synfältet med den metod som anges i 15 § 2 mom. 1 punkten.

Vid sådan statisk tröskelperimetri som anges i 15 § 2 mom. 2 punkten ska värdet i varje korresponderande testpunkt uppgå till

1) minst 20 dB inom en radie av 10° från synfältets centrum, och

2) minst 10 dB inom en radie av 30° från synfältets centrum.

11 §. Dubbelseende m.m. för grupp 2

Dubbelseende utgör hinder för innehav av körkortsbehörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd, oavsett i vilken blickriktning som dubbelseendet uppträder.

Total nattblindhet eller annan allvarlig begränsning av seendet vid nedsatt belysning, utgör hinder för innehav.

12 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv ögonsjukdom ska villkor om läkarintyg eller annat medicinskt underlag föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

13 §. Synprövning

Synprövning för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får utföras av

1) läkare eller

2) legitimerad optiker, oftalmologassistent, ortoptist, den som har genomgått utbildning till optometri-

tekniker, ögonsjuksköterska eller sjuksköterska med vidareutbildning i ögonsjukvård.

Synprövning för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd får utföras av läkare. Uppgifterna om synskärpa kan i ett läkarintyg grundas på tidigare utförd undersökning av sådan person som anges i 1 mom. 2 punkten. Dessa uppgifter ska ingå som underlag vid läkarens samlade bedömning.

Om sökanden vid ansökningstillfället inte fyllt 45 år och ansöker om förlängd giltighet för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE får intyg om synprövning utföras av läkare, legitimerad optiker, oftalmologassistent, ortoptist, ögonsjuksköterska eller sjuksköterska med vidareutbildning i ögonsjukvård.

Om sökanden inte uppnår gällande synkrav eller vid misstanke om ögonsjukdom ska undersökning göras av en läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.

14 §. Läkareundersökning

Synprövningen vid läkareundersökning ska omfatta:

1) Synskärpeprov och vid behov bestämning av ögonens refraktion. Undersökningen ska göras i ett ordinärt ljusst rum utan bländande ljuskällor i synfältet. Synprövningstavlan ska vara placerad på fyra eller fem meters avstånd (eventuellt med hjälp av speglar) och ska vara väl och jämnt belyst. Alla bokstäver ska kunna läsas på den rad som anger synskärpan.

2) Synfältsundersökning, i regel enligt Donders konfrontationsmetod, utförd i varje öga för sig med prövning minst ett par gånger i varje synfältskvadrant.

3) Kontroll av ögats rörlighet. Rörligheten ska prövas i de åtta huvudmeridianerna varvid dubbelseende ska uppmärksammas.

Om läkaren finner det sannolikt att en synfältsdefekt föreligger ska perimetri göras enligt en eller båda av punkterna 1 och 2 nedan. Vilken metod som ska användas ska bedömas utifrån orsaken till synfältsdefekten.

1) För att fastställa att vad som sägs i 7 § 1-3 mom. eller 10 § 1-3 mom. är uppfyllt ska en undersökning med binokulär statisk perimetri enligt Esterman-program utföras.

2) För att fastställa att vad som sägs i 7 § 4 mom. 1 och 2 punkten respektive 10 § 4 mom. 1 och 2 punkten är uppfyllt ska statisk tröskelperimetri enligt Humphrey med objektstorlek III eller annan likvärdig metod göras.

Bedömningen av testresultatet enligt 2 mom. 1 punkten ska göras utifrån om man ser testobjektet i de undersökta punkterna och enligt 2 mom. 2 punkten utifrån det högsta värdet i korresponderande punkter. Med korresponderande punkter avses två testpunkter belägna på motsvarande ställe i båda ögonen.

15 §. Misstanke om begränsad syn

Om anamnesen eller undersökningen ger misstanke om att synen är begränsad vid nedsatt belysning ska detta anges. Detsamma gäller vid misstanke om sjukdom som kan befaras försämra synförmågan avsevärt.

16 §. Synprövning

Synprövning för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T enligt 13 § 1 mom. 2 punkten ska omfatta

1) synskärpeprov, som ska fastställa dels den binokulära synskärpan, dels synskärpan i varje öga för sig, och

2) synfältsundersökning utförd med apparatur avsedd för synfältsprövning.

Synprövning för de som inte fyllt 45 år och ansöker om förlängd giltighet för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE ska omfatta

1) undersökning av synskärpa och om föreskriven synskärpa inte uppnås utan korrektion ska även synskärpa med korrektion anges inklusive korrektionsglasens styrka,

2) undersökning av ögonrörlighet och uppgift om eventuellt dubbelseende,

3) uppgift om eventuell nystagmus (ofrivilliga ögonrörelser),

4) uppgift om eventuellt allvarligt begränsat seende vid nedsatt belysning, och

5) synfältsundersökning utförd med apparatur avsedd för synfältsprövning.

Om föreskriven synskärpa inte uppnås utan korrektion ska även synskärpa med korrektion fastställas binokulärt och i varje öga för sig.

3 kap. Hörsel och balanssinne

17 §. Balansrubbnings eller yrsel

Överraskande anfall av balansrubbnings eller yrsel som innebär en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav av körkort i samtliga kategorier.

Morbus Ménière utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd om sjukdomen är kliniskt aktiv.

Hörselnedsättning eller dövhet utgör inte hinder för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE, C1, C1E, C, CE eller T.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska hörselförmågan vara sådan att innehavaren har möjlighet att kommunicera med passagerare och andra trafikanter. Detta krav ska anses uppfyllt om vanlig samtalsstämma uppfattas på fyra meters avstånd på ena örat med eller utan hörapparat.

18 §. Villkor om läkarintyg

Vid Morbus Ménière eller annan progressiv sjukdom ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

19 §. Läkareundersökning

Sökanden ska tillfrågas om förekomst av yrsel med hörselnedsättning, Morbus Ménière eller annan yrselsjukdom. Läkaren ska i dessa fall särskilt bedöma risken för överraskande anfall av balansrubbnings eller trafikfarlig yrsel.

Hörselprövning för innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska göras med vanlig samtalsstämma eller med tonaudiometer.

4 kap. Rörelseorganens funktioner

20 §. Funktionsnedsättning i rörelseorganen

En sjukdom eller nedsättning i rörelseorganens funktion som innebär att fordon inte kan köras på ett trafiksäkert sätt utgör hinder för innehav av körkort i samtliga kategorier.

En funktionsnedsättning i rörelseorganen utgör inte hinder om den kan kompenseras genom ortopediskt hjälpmedel eller tekniska anordningar på fordonet.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska rörelseförmågan vara tillräcklig för att kunna hjälpa passagerare in i och ut ur fordonet samt med bilbältet.

21 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv sjukdom, som i framtiden kan förväntas medföra funktionsnedsättning av sådan svårighetsgrad att körförmågan påverkas, ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall. Detsamma gäller i fråga om rörelseförmågan enligt 20 § 3 mom.

22 §. Läkarundersökning

Vid funktionsnedsättning i rörelseorganen ska läkaren bedöma tillståndets inverkan på körförmågan, i förekommande fall med hänsyn till tekniskt hjälpmedel eller anpassning av fordonet.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska läkaren även bedöma förmågan att kunna hjälpa passagerare in i och ut ur fordonet samt med bilbältet.

5 kap. Hjärt- och kärlsjukdomar

23 §. (2018/9) Allmänt

Hjärt- eller kärlsjukdom som innebär en påtaglig risk för att hjärnans funktioner akut försämras eller som i övrigt innebär en trafiksäkerhetsrisk, utgör hinder för innehav av körkort.

Vid bedömning enligt detta kapitel ska tillståndets orsaker, kliniska form och utveckling samt behandlingsresultatet beaktas.

Vid innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska den ökade trafiksäkerhetsrisk som följer med sådant innehav beaktas.

24 §. (2018/9) Medfödd hjärtsjukdom

Medfödd hjärtsjukdom utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

25 §. (2018/9) Bradyarytmier

Bradyarytmier (sinusknutesjukdom och överledningsrubbnings) antingen med synkopeepisoder orsakade av arytmier eller med historia av synkope utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Bradyarytmier med AV-block II – Mobitz typ 2, AV-block III eller alternerande skänkelblock utgör

hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

26 §. (2018/9) Takyarytmi

Takyarytmier (supraventrikulära och ventrikulära arytmier) antingen med synkopeepisoder orsakade av arytmier eller med historia av synkope utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Takyarytmi med förekomst av strukturella hjärtsjukdomar och ihållande ventrikulär takykardi (VT) utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Takyarytmier med förekomst av polymorf kortvarig VT, ihållande VT eller med indikation för implanterbar defibrillator (ICD) utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

27 §. (2018/9) Reflexsynkope

Synkope som inte orsakats av arytmier, t.ex. vid så kallad reflexsynkope (vasovagal synkope), där underliggande strukturell hjärtsjukdom inte föreligger, utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

28 §. (2018/9) Pacemaker och ICD

Vid pacemakerbehandling som fungerar väl och som i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk kan innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd medges.

Behandling med implanterbar defibrillator (ICD) utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges för behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T under förutsättning att behandlingen fungerar väl och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

29 §. (2018/9) Ischemisk hjärtsjukdom och stroke

Vid ischemisk hjärtsjukdom utgör följande tillstånd var för sig hinder för innehav av körkort:

- 1) akut koronarsyndrom som instabil angina pectoris eller akut hjärtinfarkt,
- 2) symptomatisk angina pectoris, eller
- 3) nyligen genomgången perkutan koronar intervention (PCI) eller kranskärlsoperation (CABG).

Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk. Innehav kan även medges vid stabil angina pectoris förutsatt att symptom inte uppträder vid lindrig ansträngning.

Transitoriska ischemiska attacker (TIA) eller stroke utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl

behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafik-säkerhetsrisk.

Tillstånd efter stroke ska bedömas enligt tillämpligt kapitel.

30 §. (2018/9) *Hjärtsvikt och hjärttransplantation*

Hjärtsvikt utgör hinder för innehav av körkort.

För behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T kan innehav dock medges vid hjärtsvikt i funktionsklasserna NYHA I-III under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk. Behandling med mekanisk hjärt-pump utgör i sådana fall inte hinder för innehav.

För behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd kan innehav medges vid hjärtsvikt i funktionsklasserna NYHA I-II där vänsterkammarens ejektionsfraktion (EF) är minst 35 % under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk. Behandling med mekanisk hjärt-pump utgör dock hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

Hjärttransplantation utgör hinder för innehav av körkort. Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

31 §. (2018/9) *Hjärtklaffssjukdom*

Hjärtklaffssjukdom utgör hinder för innehav av körkort vid förekomst av aortastenosis, aortainsufficiens, mitralisstenosis eller mitralisinsufficiens om det har förekommit episoder av synkope eller om funktionsförmågan bedöms till NYHA IV.

Hinder föreligger även för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd vid hjärtklaffssjukdom i förening med:

- 1) funktionsförmåga NYHA III eller IV,
- 2) ejektionsfraktion under 35 procent,
- 3) mitralisstenosis med uttalad pulmonell hypertensjon,
- 4) uttalad aortastenosis vid ekokardiografi, eller
- 5) aortastenosis med synkope.

Innehav kan medges för behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd trots vad som anges ovan i 2 mom. 4 och 5 punkten vid asymptomatisk aortastenosis med normalt arbetsprov.

Efter klaffkirurgi kan innehav av körkort medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

32 §. (2018/9) *Hypertoni*

Malign hypertoni (blodtrycksnivå ≥ 180 mmHg i systoliskt tryck eller ≥ 110 mmHg i diastoliskt tryck i kombination med risk för eller med progredierande organskador) utgör hinder för innehav av körkort.

Hinder föreligger även för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd vid hypertoni grad 3 (≥ 180 mmHg i systoliskt tryck eller ≥ 110 mmHg i diastoliskt tryck).

Innehav kan dock medges under förutsättning att tillståndet är väl behandlade och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

33 §. (2018/9) *Kardiomyopati*

Hinder för innehav av körkort föreligger vid

- 1) hypertrofisk kardiomyopati,
- 2) långt QT-syndrom med synkope, torsade de pointes eller QTC > 500 ms, eller
- 3) Brugadas syndrom med synkope eller överlevt hjärtstopp.

Innehav kan dock medges för behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk. Innehav när det gäller hypertrofisk kardiomyopati förutsätter dock att synkope inte uppträder och innehav vid Brugadas syndrom förutsätter effektiv behandling med ICD.

Trots vad som anges ovan kan innehav medges för behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd vid hypertrofisk kardiomyopati om synkope inte förekommer och högst ett av följande tillstånd föreligger:

- 1) vänstra ventrikelväggens tjocklek överstiger 3 cm,
- 2) icke ihållande ventrikulär takykardi,
- 3) fall av plötslig död i släkten (förstegradsläkting), eller
- 4) ingen ökning av blodtrycket vid fysisk övning.

Innehav förutsätter att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Vid andra kardiomyopati ska risken för att hjärtans funktioner akut försämras bedömas. Prognosen för den specifika kardiomyopatin ska särskilt beaktas.

34 §. (2018/9) *Perifera kärlsjukdomar*

Vid thorakalt eller abdominellt aortaanerysm föreligger hinder för innehav av körkort om aortadiametern är sådan att den medför en avsevärd risk för plötslig bristning och därmed plötslig funktionsnedsättning.

Om aortadiametern överstiger 5,5 cm föreligger hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

Innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd kan medges vid karotisstenosis som är signifikant under förutsättning att tillståndet är väl behandlat och i övrigt inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

35 §. (2018/9) *Villkor om läkarintyg*

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

6 kap. Diabetes

36 §. (2018/9) *Diabetes*

Diabetessjukdom som inte är under godtagbar kontroll med avseende på risken för hypoglykemi eller då innehavaren har en bristande förmåga att känna varningstecken på hypoglykemi, utgör hinder för innehav. Innehavaren ska även förstå de risker som är förknippade med hypoglykemi. Vid hypoglykemi ska särskilt beaktas tecken på nedsatt hjärnfunktion (neuroglukopena symptom) samt risk för medvetlöshet, särskilt sådan som inte föregåtts av varningstecken.

Med allvarlig hypoglykemi avses i denna förordning sådan hypoglykemi som krävt hjälp av annan för att hävas och med återkommande allvarlig hypoglykemi avses allvarlig hypoglykemi som upprepas inom ett år.

Återkommande allvarlig hypoglykemi utgör hinder för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T. Innehav kan dock medges under förutsättning att läkare bedömt att någon trafiksäkerhetsrisk inte föreligger samt att sjukdomstillståndet regelbundet kontrolleras.

Återkommande allvarlig hypoglykemi som inträffar i vaket tillstånd utgör alltid hinder för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T till dess att en period om tre månader utan nya episoder av allvarlig hypoglykemi i vaket tillstånd har uppnåtts.

Återkommande allvarlig hypoglykemi utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd till dess att en observationstid om ett år från den senaste allvarliga hypoglykemin uppnåtts.

Efter allvarlig hypoglykemi i trafiken ska en observationstid utan nya episoder av allvarlig hypoglykemi ha uppnåtts för att diabetessjukdomen ska anses vara under godtagbar kontroll.

För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T bör denna tid uppgå till minst sex månader och för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd till minst tolv månader.

37 §. *Komplikationer på grund av diabetes*

Vid andra komplikationer av diabetessjukdomen ska bedömningen av trafiksäkerhetsrisken göras med tillämpning av vad som i övrigt sägs i denna förordning, särskilt 2 kap. (synfunktioner), 5 kap. (hjärt- och kärlsjukdomar) och 10 kap. (demens och andra kognitiva störningar).

38 §. *Diabetes som behandlas med insulin*

Diabetessjukdom som behandlas med insulin utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd, om inte personen

- 1) har diabetes typ 2,
- 2) har förmåga att känna varningstecken på akut hypoglykemi eller aldrig har haft hypoglykemi, och
- 3) genomför egenkontroller av blodsocker.

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska varje allvarlig hypoglykemi under vaken tid beaktas och behovet av en observationstid utan nya sådana episoder bedömas.

39 §. *Villkor om läkarintyg*

Vid diabetessjukdom som behandlas med insulin ska innehavet förenas med villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

Intyg beträffande diabetessjukdomen och synfunktionerna ska lämnas efter ett år och därefter minst vart tredje år.

Om insulinbehandling har pågått i mer än ett år när polismyndigheten får kännedom om sjukdomen kan,

trots vad som sägs ovan, föreskrivas att läkarintyg ska lämnas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras efter en tid som bedöms lämplig i varje enskilt fall.

40 §. *Diabetes som behandlas med annat läkemedel*

Vid diabetessjukdom som behandlas med annat läkemedel än insulin ska villkor om läkarintyg beträffande diabetessjukdomen och synfunktionerna föreskrivas. Prövning av frågan om fortsatt innehav ska göras minst vart femte år för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T och minst vart tredje år för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

41 §. *Transplantation av bukspottkörtel*

För den som har genomgått transplantation av bukspottkörtel eller Langerhanska öar där kriterierna för diagnosen diabetes inte längre uppfylls ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

42 §. *Läkarundersökning*

Läkaren ska särskilt bedöma risken för hypoglykemi för att avgöra om lämpligheten att köra motordrivet fordon är väsentligt nedsatt på grund av diabetessjukdom. Läkaren ska även förvissa sig om att den som behandlas med mediciner som medför risk för hypoglykemi.

- 1) förstår de risker som är förknippade med hypoglykemi,
- 2) är väl förtrogen med symptomen på hypoglykemi,
- 3) har kännedom om lämpliga åtgärder om sådana symptom uppkommer, och
- 4) har tillräcklig kontroll över sitt medicinska tillstånd. (2018/9)

Komplikationer från kärlsystemet till följd av diabetessjukdomen, t.ex. retinopati eller neuropati med motoriska, sensoriska bortfallssymptom eller kognitiv påverkan, ska särskilt uppmärksammas liksom makrovaskulära komplikationer med risk för hjärt- eller kärlsjukdom.

Vad som sägs i 1 mom. är av särskild vikt vid insulinbehandlad diabetes om det är fråga om innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd. Läkaren ska då beakta och bedöma lämpligheten från trafiksäkerhetssynpunkt med hänsyn till de körningar och arbetsformer som är aktuella vid sådant innehav. I intyget ska läkaren lämna ett särskilt utlåtande i denna fråga.

7 kap. Neurologiska sjukdomar

43 §. *Sjukdomar i nervsystemet*

Sjukdomar i nervsystemet som innebär trafiksäkerhetsrisker utgör hinder för innehav av körkort.

Vid riskbedömningen ska hänsyn tas till tillståndets kliniska form och utveckling samt behandlingsresultat. Motoriska eller sensoriska symptom som påverkar balans, koordination eller psykomotorisk hastighet, synfältsdefekter samt defekter av kognitiv natur ska särskilt beaktas.

Vid Parkinsons sjukdom och särskilt vid behandling med dopaminagonister, ska risken för insomning vid körning av motordrivet fordon särskilt beaktas och bedömas enligt 73 §.

44 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv sjukdom, t.ex. Parkinsons sjukdom, multipel skleros eller annan neurodegenerativ sjukdom ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

8 kap. Epilepsi, epileptiskt anfall och annan medvetandestörning

45 §. Epileptiskt anfall

Med epileptiskt anfall avses den kliniska manifestationen av abnorma, repetitiva urladdningar i hjärnans nervceller. Med epilepsi avses återkommande, opro-cederade epileptiska anfall.

Riskbedömningen ska göras med utgångspunkt från förekomsten av epileptiska anfall, även om diagnosen epilepsi inte är ställd. Ett normalt resultat av en EEG-undersökning utesluter inte epileptiskt anfall eller epilepsi.

Vid bedömningen ska hänsyn tas till anfallens orsaker, kliniska form och utveckling samt behandlings-följsamhet och effekt av behandlingen.

46 §. Framprovocerade anfall

Epileptiskt anfall som provocerats av intag av substanser eller av abstinens ska i neurologiskt avseende bedömas enligt detta kapitel. Vid substansberoende eller missbruk av medel som påverkar förmågan att köra motordrivna fordon ska bedömningen även göras med utgångspunkt i 12 kap.

Vid sådant anfall som avses i 1 mom. ökar kravet på säkerställd nykterhet, även om diagnosen missbruk eller beroende inte kan ställas.

47 §. Hinder för innehav

Följande förhållanden utgör var för sig hinder för innehav om inte annat sägs i 48 §:

- 1) Ett första epileptiskt anfall har inträffat under de senaste sex månaderna.
- 2) Diagnosen epilepsi har ställts eller kan nu ställas och epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tolv månaderna.
- 3) Det finns en påtaglig risk för epileptiskt anfall utifrån sjukhistoria, resultatet av klinisk undersökning, neuroradiologisk undersökning eller resultatet av EEG-undersökning.
- 4) EEG-undersökning visar regelbundna symmetriska formationer av bilateralt synkron tre per sekund spike wave aktivitet med generell utbredning (absenser).

48 §. Undantag

Trots vad som sägs i 47 § kan innehav medges i följande fall:

- 1) Epileptiskt anfall har inträffat efter läkarordinerad utsättning av anti-epileptisk medicinering och har föregåtts av minst två års anfallsfrihet. Förutsättningen är att behandling med samma substans har återin-

satts och har följts av en anfallsfri observationstid på tre månader.

2) Epileptiskt anfall har inträffat som en direkt följd av provocerande faktorer som kan förutses inte återkomma. Behovet av viss observationstid efter det senaste anfallet ska bedömas i varje enskilt fall. Anfall får dock inte ha inträffat under de senaste tre månaderna.

3) Ett enda epileptiskt anfall har inträffat efter lång tid av anfallsfrihet, och omständigheterna i övrigt talar för en låg risk för nya anfall.

4) Epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tre åren men bedöms med stor säkerhet inte ha påverkat medvetandet, sinnesintrycken eller den motoriska kontrollen. Övriga omständigheter ska tala för en låg risk för anfall som påverkar medvetandet.

5) Det är fråga om en karakteristisk epilepsiform som under minst tre år manifesterat sig endast i form av anfall under sömn.

49 §. Hinder för innehav för grupp 2

Följande förhållanden utgör var för sig hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd:

- 1) Ett första epileptiskt anfall har inträffat under de senaste fem åren. Behandling med läkemedel mot epilepsi får heller inte ha förekommit under denna tid.
- 2) Diagnosen epilepsi har tidigare ställts eller kan nu ställas och epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tio åren. Behandling med läkemedel mot epilepsi får heller inte ha förekommit under denna tid.
- 3) Det finns en påtaglig risk för epileptiskt anfall utifrån sjukhistoria, resultatet av klinisk undersökning, neuroradiologisk undersökning eller resultatet av EEG-undersökning.
- 4) EEG-undersökning visar regelbundna symmetriska formationer av bilateralt synkron tre per sekund spike wave aktivitet med generell utbredning (absenser).

50 §. För innehav av körkort i samtliga kategorier vid annan medvetandestörning

Vid medvetandestörning eller annan kognitiv påverkan ska nödvändig observationstid bedömas utifrån risken för ny sådan störning eller påverkan.

Bedömningen ska göras med utgångspunkt i bakomliggande medicinska förhållanden.

Om orsaken till medvetandestörningen inte är klarlagd ska bedömning göras enligt 2 och 3 §§.

51 §. Villkor om läkarintyg

Vid diagnosen epilepsi ska den totala uppföljningsperioden vara minst fem år från det senaste anfallet. Under denna tid ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras ett år efter det senaste anfallet, därefter efter ytterligare ett år och därefter efter ytterligare tre år. Om det senaste anfallet inträffat mer än ett år innan polismyndigheten fått kännedom om sjukdomen, kan istället föreskrivas att läkarintyg ska lämnas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras vid endast ett eller två tillfällen och efter tid som bedöms lämplig i varje enskilt fall.

Villkor om läkarintyg får föreskrivas efter ett enstaka epileptiskt anfall, annan medvetandestörning eller vid anfall enligt 48 § 5 punkten. Villkor får då föreskrivas med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Om förhållandena försämrats eller framstår som mindre stabila kan uppföljning göras under en längre period och med tätare intervall än vad som anges i 1 mom.

52 §. *Läkarundersökning*

Läkaren ska fråga sökanden om attacker av kortvarig medvetanderubbning och andra mindre påtagliga yttringar av epilepsisymptom har inträffat.

Vid idiopatisk generaliserad epilepsi med frånvarotackter (absenser) ska EEG-undersökning göras.

Vid sådant provocerat anfall som avses i 46 § ska allt bruk av sådana substanser särskilt uppmärksammas.

9 kap. Njursjukdomar

53 §. *Allvarligt nedsatt njurfunktion*

Allvarligt nedsatt njurfunktion som innebär en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav av körkort.

Behandling med dialys ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Om behandlingen bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör den hinder för innehav.

Behandling med hemodialys utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

54 §. *Villkor om läkarintyg*

Efter njurtransplantation ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

I övriga fall får villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

55 §. *Läkarundersökning*

Sökanden ska tillfrågas om tidigare njursjukdom. Läkaren ska vara särskilt uppmärksam på tecken på njursvikt.

10 kap. Demens och andra kognitiva störningar

56 §. *Kognitiv störning*

Allvarlig kognitiv störning utgör hinder för innehav. Vid bedömning av om störningen ska anses som allvarlig ska särskild hänsyn tas till nedsättning av uppmärksamhet, omdöme och förmågan att ta in och bearbeta synintryck samt nedsättning av mental flexibilitet, minne, exekutiva funktioner och psykomotoriskt tempo. Dessutom ska känslomässig labilitet och ökad uttrötthet beaktas. Apraxi och neglekt ska särskilt uppmärksammas.

57 §. *Innehav vid demens*

Demens utgör hinder för innehav. Vid lindrig demens kan dock innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T medges.

Demens anses föreligga om sådan diagnos har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att

kriterierna för sådan diagnos är uppfyllda. Med kriterier avses de som anges i de kriteriebaserade systemen för diagnosklassifikation DSMIV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller ICD 10 (International Classification of Diseases).

58 §. *Innehav vid förvärvade hjärnskador*

Hjärnskada som förvärvats efter exempelvis stroke, infektion, syrebrist (anoxi), förgiftning eller tumör samt traumatiskt förvärvat hjärnskada ska bedömas enligt 56 §.

59 §. *Villkor om läkarintyg*

Vid lindrig demens ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Vid övriga förhållanden som regleras i detta kapitel får villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

60 §. *Läkarundersökning m.m.*

Undersökningen ska omfatta en bedömning av sökandens kognitiva funktioner. Läkarens bedömning kan grundas på neuropsykologisk undersökning utförd av neuropsykolog, annan legitimerad psykolog eller legitimerad arbetsterapeut med god kunskap inom området.

Bedömningen ska i första hand göras utifrån en medicinsk undersökning. Endast där bedömningen av den medicinska undersökningen ger ett resultat i ett svårbedömt gränsområde bör ett körprov eller annat slag av körtest göras.

Oavsett resultatet av sådant körprov eller körtest ska en helhetsbedömning av utredningsresultaten göras.

11 kap. Sömn- och vakenhetsstörningar

61 §. *Sömnapné m.m.*

Sömnapné, snarksjukdom (ronkopati) eller annan sjukdom med sömnstörning samt narkolepsi utgör hinder för innehav av körkort om förhållandena bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

62 §. *Villkor om läkarintyg*

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

63 §. *Läkarundersökning*

Sökanden ska tillfrågas om störning av nattsömmen på grund av sömnapné eller uttalad snarkning samt om annan sömnstörning.

12 kap. Bruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivnet fordon

64 §. *Bruk av alkohol*

Detta kapitel gäller bruk av

- 1) alkohol,
- 2) andra psykoaktiva substanser än alkohol, utom nikotin och koffein, samt
- 3) läkemedel som inte är av psykoaktivt slag men som ändå bedöms kunna påverka förmågan att köra motordrivnet fordon.

Exempel på sådana psykoaktiva substanser som avses i 1 mom. 2 är opiater, amfetamin, kokain, cannabis, hallucinogener, GHB och flyktiga lösningsmedel samt narkotikaklassade läkemedel.

Anabola steroider är i denna förordning att betrakta som psykoaktiv substans.

65 §. Beroende och missbruk

En person anses vara beroende av substans som sägs i 64 § 1 mom. 1 eller 2 punkten om diagnosen beroende har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att kriterierna för sådan diagnos är uppfyllda.

Med diagnosen missbruk avses i denna förordning ett substansbruk som uppfyller kriterierna för diagnosen missbruk av psykoaktiv substans eller är ett bruk av substans som sägs i 64 § som inte är tillfälligt och som från medicinsk synpunkt är skadligt. Om kriterierna för diagnosen beroende någon gång har uppfyllts ska bestämmelserna om beroende tillämpas.

66 §. Prövning

Vid tillämpningen av 65 § avses med kriterier de som anges i de kriteriebaserade systemen för diagnosklassifikation DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) och ICD 10 (International Classification of Diseases).

Missbruk av anabola steroider ska prövas dels enligt vad som sägs om missbruk i detta kapitel, dels enligt 82 och 83 §§.

67 §. Hinder för innehav

Diagnosen beroende av substans som sägs i 64 § 1 mom. 1 eller 2 punkten utgör hinder för innehav till dess att varaktig nykterhet kan verifieras och prognosen för fortsatt nykterhet är god.

68 §. Missbruk av substans

Diagnosen missbruk av substans som sägs i 64 § utgör hinder för innehav till dess att varaktig nykterhet kan verifieras och prognosen för fortsatt nykterhet är god.

Bedömning av frågan om nykterhet enligt denna förordning ska omfatta substanser som sägs i 64 §.

Med varaktig nykterhet avses att nykterhet ska verifieras under en observationstid om

1) minst sex månader vid diagnosen missbruk, och

2) minst ett år upp till två år vid allvarligt missbruk, och

3) minst ett år vid diagnosen beroende, och upp till två år vid svårt beroende.

Vid bedömning av tillståndets svårighetsgrad ska även resultat av tidigare behandlingsinsatser beaktas.

Med verifiering avses att nykterhet ska visas genom

1) kontinuerlig läkarkontakt eller annan rehabilitering,

2) frekventa laboratorieprover under hela observationstiden avseende den eller de substanser som diagnosen relaterar till,

3) upprepade laboratorieprover under observationstiden som belyser förekomsten av annat substansbruk, och

4) ett läkarintyg som redovisar och bedömer nämnda förhållanden.

Underlåtenhet att komma till provtagning ska redovisas i läkarintyget.

69 §. Provtagning

Vid provtagning som anges i 68 § 5 mom. gäller följande:

1) Laboratorieprover ska tas i blod eller urin, om inte annat sägs i 2 mom.

2) Provtagning i blod och urin ska ske med kort varsel.

3) Samtliga prover ska analyseras av ett ackrediterat laboratorium.

4) Resultat av provtagningen ska redovisas.

5) Referensområdet för genomförda laboratorieprover i blod ska anges. CDT och GT är obligatoriska alkoholmarkörer.

6) Provresultat över referensområdet avseende blodprover samt verifierad förekomst av substans i urin ska bedömas och kommenteras.

7) Om substans enligt 64 § 1 mom. 2 eller 3 punkten påvisats vid screeninganalys av urin ska verifierande analys utföras.

8) Vid urintoxikologisk undersökning ska provtagning vara övervakad och uppgift om urinens koncentration (kreatininvärde) redovisas. Urinprov med kreatininvärde under referensvärdet kan inte ligga till grund för verifiering av nykterhet.

Trots vad som sägs i 1 mom. får nykterhet avseende narkotika visas genom håranalys. När det gäller den substans som diagnosen relaterar till ska hårprov tas var tredje månad under hela observationstiden. Det första provet ska tas tidigast tre månader efter observationstidens början. För annat substansbruk än den substans som diagnosen relaterar till ska hårprov tas var sjätte månad under hela observationstiden. Det första provet ska tas tidigast tre månader efter observationstidens början. Verifierad förekomst av substans i hår ska bedömas och kommenteras.

70 §. Prognosbedömning

I prognosbedömningen ska de förhållanden under vilka rehabiliteringen skett, förekomsten av återfall och resultatet av tidigare rehabiliteringsåtgärder beaktas. Även kognitiva störningar (10 kap.), psykiska sjukdomar och störningar (14 kap.), ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning (15 kap.) samt behovet av ytterligare stödåtgärder ska ligga till grund för prognosbedömningen.

71 §. Undantag

Trots vad som sägs i 67 och 68 §§ kan fortsatt innehav medges även om kraven på varaktighet och verifiering inte är uppfyllda, om omständigheterna i övrigt med styrka talar för en god prognos.

72 §. Under behandling

För den som har diagnosen beroende eller missbruk och deltar i behandlingsprogram med metadon, buprenorfin eller annat ersättningspreparat kan innehav medges om kraven i 67–68 §§ är uppfyllda.

Kravet på verifiering av nykterhet gäller dock inte läkarordinerat bruk av det ersättningspreparat som används i programmet. Sådant bruk ska särskilt prövas från trafiksäkerhetssynpunkt.

Trots vad som sägs i 68 § kan fortsatt innehav medges om följsamhet till programmet styrks under en observationstid på minst sex månader.

73 §. Läkarordinerat bruk av substans

Regelbundet, läkarordinerat bruk av substans som sägs i 64 § och som inte är att anse som beroende eller missbruk men som är av viss omfattning, ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Om bruket bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk, utgör det hinder för innehav.

74 §. Villkor om läkarintyg

Vid diagnoserna missbruk och beroende ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras

- 1) efter sex månaders observationstid,
- 2) därefter efter ytterligare sex månaders observationstid, och
- 3) därefter efter ytterligare tolv månaders observationstid.

Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid regelbundet läkarordinerat bruk som avses i 72 § gäller vad som sägs i 76 §, istället för vad som anges i 1 och 2 mom.

75 §. Fortsatt innehav

Vid prövning av frågan om fortsatt innehav enligt 74 § gäller 66 § 2 mom.–68 § 2 mom. och 68 § 5 mom.–73 §.

Vid prövning av frågan om fortsatt innehav enligt 74 § 1 mom. 3 punkten gäller dock inte vad som sägs i 69 § 2 mom. andra – sjätte meningen.

Om provtagning avseende narkotika sker genom provtagning av hår ska denna istället ske efter sex månader och efter ytterligare sex månader från observationstidens början, om provtagningen avser den substans som diagnosen relaterar till.

76 §. Läkarintyg

Vid behandling enligt 72 § ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras

- 1) efter sex månaders observationstid,
- 2) därefter efter ytterligare sex månaders observationstid, och
- 3) därefter efter ytterligare tolv månaders observationstid.

Utöver vad som sägs i 1 mom. ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras så länge behandling pågår och därefter vid ytterligare minst ett tillfälle. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid läkarintyg enligt 2 mom. gäller inte vad som sägs om provtagning i 68 § 5 mom. 2 och 3 punkten, men vid verifiering av nykterhet ska ledning hämtas från de krav som anges där.

Vid regelbundet läkarordinerat bruk som avses i 73 § ska behovet av villkor om läkarintyg bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

77 §. Läkarundersökning

Läkaren ska uppmärksamma symptom på ett pågående beroende eller missbruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon. Även symptom på utveckling mot ett beroende eller missbruk ska uppmärksammas.

Läkaren ska beakta om sökanden behandlas med läkemedel som kan sätta ned körförmågan och i förekommande fall informera sökanden om eventuella trafiksäkerhetsrisker.

13 kap. Särskilt läkarutlåtande efter grovt rattfylleri och efter upprepade fall av rattfylleri

78 §. Läkarutlåtande vid ansökan om körkortstillstånd

Läkarutlåtande vid ansökan om körkortstillstånd ska innehålla

- 1) en bedömning av om ett beroende eller missbruk föreligger enligt 65 §, och
- 2) en redogörelse för och en bedömning av sökandens konsumtion av den eller de substanser som påvisats vid trafiknykterhetsbrotten. Läkarutlåtandet ska även belysa förekomsten av annat substansbruk.

Om diagnosen beroende eller missbruk föreligger gäller bestämmelserna i 12 kap.

79 §. Observationstid

Under observationstiden som ska vara minst sex månader gäller vid provtagning avseende blod- och urinprover följande:

- 1) Om alkohol påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska laboratorieprover avseende alkohol ha tagits vid minst fyra tillfällen.
- 2) Om andra psykoaktiva substanser påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska laboratorieprover avseende denna eller dessa substanser ha tagits vid minst sex tillfällen.

Provtagningen ska vara fördelad över observations-tiden.

I övrigt gäller vad som sägs i 69 §.

80 §. Provtagning av hår

Om provtagning enligt 79 § 1 mom. 2 punkten gäller narkotika kan detta ske genom provtagning av hår. Vid sådan provtagning gäller följande:

- 1) Vid provtagning av hår avseende den substans som påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska provtagning utföras efter tre månader och efter sex månader från observationstidens början.
- 2) Om substans påvisats vid screeninganalys ska verifierande analys utföras.
- 3) Om substans påvisats vid verifierande analys ska provresultatet bedömas och kommenteras.

81 §. Villkor om läkarintyg

När körkortstillstånd har meddelats efter sådan prövning som avses i 11 § 1 mom. körkortslagen ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras efter sex månader och därefter efter ytterligare tolv månader. Den totala upp-

följningsperioden ska således vara minst 18 månader. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid villkor om läkarintyg efter sex månader ska 78–80 §§ tillämpas.

Vid villkor om läkarintyg efter ytterligare tolv månader ska 78 och 79 §§ samt 80 § 2 och 3 punkten tillämpas. Observationstiden ska dock uppgå till tolv månader.

Om provtagning avseende narkotika sker genom provtagning av hår ska denna ske efter sex månader och efter ytterligare sex månader från observations-tidens början.

14 kap. Psykiska sjukdomar och störningar för innehav av körkort i samtliga kategorier

82 §. *Psykisk sjukdom*

Varje psykisk sjukdom och störning som yttrar sig i avvikande beteende, förändrad impuls kontroll, uttalade brister i fråga om omdöme eller anpassningsförmåga ska bedömas från trafiksäkerhets synpunkt. Sjukdom och störning som bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav. Dokumenterat riskabelt beteende i trafiken ska särskilt beaktas.

Riskbedömningen ska göras mot bakgrund av

- 1) sjukdomsinsikt,
- 2) genomgången eller pågående tvångsvård enligt mentalvårdslagen (FFS 1116/1990),
- 3) recidivfri observationstid,
- 4) överkonsumtion av alkohol eller bruk av annat medel som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon,
- 5) behandlingsföljsamhet, samt
- 6) behandlingseffekt.

Slutlig bedömning av behandlingsföljsamhet ska inte göras under pågående tvångsvård.

83 §. *Psykisk sjukdom på grund av bruk av anabola steroider*

Psykisk sjukdom eller störning som orsakas av bruk av anabola steroider ska bedömas enligt 82 §.

84 §. *Schizofrena syndrom*

Vid schizofrena och andra psykotiska syndrom ska följande förhållanden särskilt uppmärksammas:

- 1) vanföreställningar,
- 2) hallucinationer,
- 3) vredesutbrott,
- 4) desorganiserat beteende, samt
- 5) kvarstående defekttillstånd efter aktiv sjukdomsfas.

Kvarstående kognitiv nedsättning ska bedömas enligt 10 kap. Vid schizoaffektiva (cykloida) syndrom ska maniknande symptom särskilt uppmärksammas. Bedömningen ska i dessa fall även göras enligt 85 §.

85 §. *Affektiva syndrom*

Vid affektiva syndrom ska manisk eller hypoman episod samt den ökande risken för recidiv efter upprepade sjukdomsepisoder särskilt beaktas.

86 §. *Personlighetsstörning*

Vid personlighetsstörning ska paranoid, schizotyp, antisocial, borderline och narcissistisk personlighetsstörning särskilt uppmärksammas.

87 §. *Särskilt för bussförare*

Vid innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska förhållanden som kan utgöra risk för passagerares säkerhet särskilt uppmärksammas.

88 §. *Villkor om läkarintyg*

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

89 §. *Läkarundersökning*

Vid yrkesmässig personbefordran ska läkaren särskilt uppmärksamma psykisk sjukdom och/eller störning som medfört att sökanden av relativt små anledningar upprepade gånger visat tecken på beteende som kan utgöra risk för passagerares säkerhet.

Läkaren ska särskilt uppmärksamma sådana sjukdomar och patologiska företeelser, som anfallsvis eller mera ihållande nedsätter sökandens vaksamhet och iakttagelseförmåga eller inskränker den psykomotoriska reaktionsberedskapen.

15 kap. ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning

90 §. *Allmänt*

Detta kapitel gäller

- 1) ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), annan diagnos avseende störning av uppmärksamhet eller hyperaktivitet, DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception), autismspektrumtillstånd (t.ex. Aspergers syndrom), Tourettes syndrom, samt
- 2) psykisk utvecklingsstörning.

91 §. *Allvarlig psykisk utvecklingsstörning*

Allvarlig psykisk utvecklingsstörning utgör hinder för innehav av körkort. Med sådan störning avses här djupgående, svår eller måttlig mental retardation enligt DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller grav, svår eller medelsvår psykisk utvecklingsstörning enligt ICD 10 (International Classification of Diseases).

92 §. *Prövning i enskilda fall*

Vid diagnoser som anges i 90 § 1 punkten och vid annan psykisk utvecklingsstörning än sådan som anges i 91 § ska symptomen prövas från trafiksäkerhets synpunkt. Om dessa bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk föreligger hinder för innehav.

93 §. *Bedömningskriterier*

Vid bedömning enligt detta kapitel ska störningar av impuls kontroll, koncentrationsförmåga, uppmärksamhet och omdöme samt tvångsmässig fixering beaktas.

Förekomst av kognitiva störningar samt psykiska sjukdomar och störningar ska även bedömas med beaktande av vad som sägs i 10 kap. och i 14 kap.

N 26 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

94 §. Fler bedömningskriterier

Bedömningen enligt 92 och 93 §§ ska göras mot bakgrund av

- 1) funktionsnedsättningens konsekvenser för det dagliga livet,
- 2) förekomst av beroende, missbruk eller överkonsumtion av alkohol, narkotika eller annan substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon,
- 3) förmågan att följa regler och förstå andras beteende i trafiken, samt
- 4) kriminalitet.

95 §. Effekterna av läkemedelsbehandling

Vid läkemedelsbehandling för tillstånd som avses i detta kapitel ska behandlingseffekt och behandlingsföljksamhet särskilt beaktas. Exempel på sådana läkemedel är Concerta, Ritalin och Strattra.

96 §. Villkor om läkarintyg

Behovet av villkor om läkarintyg ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

16 kap. Läkarintyg m.m.**97 §. Läkarintygets innehåll**

Läkarintyget ska innehålla en bedömning av den medicinska lämpligheten att inneha körkort och yrkeskörtillstånd.

Läkarintyget ska i förekommande fall kompletteras med ytterligare underlag enligt vad som sägs i 99 §.

I 1–15 kap. finns bestämmelser om hur läkarundersökningen ska utföras.

98 §. Läkarens specialistkompetens

De föreskrivna kraven på läkarens specialistkompetens i 99 § gäller även vid villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav. Dessa krav får frångås endast om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl.

99 §. (2018/9) Sjukdomstillstånd och underlag för bedömningen

Funktioner/sjukdomstillstånd	Underlag för bedömningen
Synfunktioner	
Synprövning vid ansökan om körkortstillstånd.	Se 2 kap.
Progressiv ögonsjukdom.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.
Begränsning av seendet vid nedsatt belysning.	-"-
Synfältsdefekter.	-"-
Hörsel och balanssinne	
Yrsel med hörselnedsättning, Morbus Ménière eller annan allvarlig yrselsjukdom.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i öron-, näs- och halssjukdomar.
Rörelseorganens funktioner	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området

Hjärt- och kärlsjukdomar	
Medfödd hjärtsjukdom, brady- och takyarytmier, hjärttransplantation, hjärtklaffs-sjukdom, hjärtklaffskirurgi, kardiomyopati, ICD, pacemaker och aortaaneurysm	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i kardiologi.
Under det första året efter akut koronarsyndrom, CABG eller PCI	Vid innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i kardiologi.
Hjärt- och kärlsjukdom i andra fall.	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom.
Diabetes	
Diabetessjukdom som är välbehandlad och som inte är komplicerad av allvarliga sjukliga förändringar i hjärta-kärl, njurar, ögon eller nervsystem.	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom.
Diabetessjukdom i andra fall samt vid tillstånd efter transplantation enligt 6 kap. 13 §.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i internmedicin, endokrinologi och diabetologi eller barn- och ungdomsmedicin.
Diabetessjukdom som varat mer än fem år eller debuterat efter fyllda 40 år.	Intyg beträffande synfunktionerna utfärdat av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar. Om varken sjukhistorien eller ögonbottenfoto inger misstanke om synfältsdefekter: intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom. Ögonbottenfoto ska ha granskats av en inom området sakkunnig person.
Neurologiska sjukdomar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i neurologi. För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får även intyg utfärdat av annan specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom godtas.
Epilepsi, epileptiskt anfall och annan medvetandestörning	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i neurologi. För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får även intyg utfärdat av annan specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom godtas.
Njursjukdomar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i medicinska njursjukdomar.

Kognitiva störningar	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.
Sömn- och vakenhetsstörningar	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.
Bruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.
Särskilt utlåtande efter grovt rattfylleri och efter upprepade fall av rattfylleri	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.
Psykiska sjukdomar och störningar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri.
ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin, i barn- och ungdomspsykiatri, i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.

100 §. Fastställande av sökandens identitet

Syn- och läkarintyg får utfärdas endast om den sökandes identitet har fastställts. Om sökanden är väl känd till namn och utseende krävs ingen ytterligare identitetsprövning. I annat fall ska sökanden uppvisa en godtagbar identitetshandling.

I stället för vad som sägs i 1 mom. första meningen får identiteten fastställas genom att en förälder, annan vårdnadshavare, make, maka, sambo, registrerad partner eller myndigt barn skriftligen försäkrar att lämnade uppgifter om sökandens identitet är riktiga. Den som lämnar en sådan försäkran ska vara närvarande vid identitetskontrollen och kunna styrka sin egen identitet.

N 27 Landskapsförordning (2015:98) om alkohol för den som har körkort med villkor om alkohol

1 §. Förordningens tillämpningsområde

Denna förordning gäller alkohol för den som godkänts för montering i fordon för den som har beviljats körkort villkorat av alkohol.

2 §. Alkoholsets funktion

Alkoholset ska ge föraren instruktioner för användning av läset.

Före start av fordonet krävs ett godkänt utandningsprov. Alkoholset ska hindra att bilen startas om alkoholhalten i förarens utandningsluft är minst 0,10 milligram alkohol per liter utandningsluft. Alkoholset

ska till följd av för hög alkoholhalt efter ett underkänt utandningsprov låsa sig först för fem minuter och från och med det andra utandningsprovet för 15 minuter åt gången tills ett godkänt utandningsprov ges. Efter ett godkänt utandningsprov har föraren fem minuter på sig att starta bilen. Efter att motorn stängts av ska bilen inom fem minuter kunna startas på nytt utan att alkoholset kräver utandningsprov.

Under körningen ska alkoholset slumpmässigt kräva utandningsprov som föraren ska ge inom sex minuter. Det första utandningsprovet ska alkoholset kräva 5-10 minuter efter att bilen startades och därefter med 30-45 minuters mellanrum. Alkoholset får inte stänga av en motor som är igång.

Volymen av ett godkänt utandningsprov ska vara minst 1,0 liter. Om förarens hälsotillstånd gör det svårt att ge ett godkänt utandningsprov, kan polisen på basen av ett läkarintyg ge lov att sänka volymen till 0,8 liter.

3 §. (2016/55) Larm

Alkoholset ska ha ett larmsystem vars syfte är att förhindra att körningen fortsätter om föraren inte inom den tid som föreskrivs i 2 § 3 mom. lämnar ett utandningsprov eller om utandningsprovet innehåller mera alkohol än vad som är tillåtet. Motorn måste stängas av för att larmet ska tystna. Därefter kan föraren lämna ett nytt utandningsprov.

Vid återkommande utandningsprov ska alkoholset ge minst en påminnelse innan tiden som anges i 2 § 3 mom. har gått ut.

4 §. Uppgifter som registreras av alkoholset

Alkoholset ska registrera följande händelser med datum och klockslag.

- 1) Alla utandningsprov som lämnas i alkoholset, med uppgift om eventuell alkoholkoncentration.
- 2) Om alkoholset efter utandningsprov tillåter fordonstart eller inte tillåter fordonstart.
- 3) Om fordonets motor startas, är i gång och stängs av eller när fordonet är i rörelse.
- 4) Om utandningsprov inte lämnas inom föreskrivna tidsintervaller efter begäran om återkommande utandningsprov.
- 5) Om alkoholsets handenhets kopplas till eller från kontrollenheten.
- 6) Om till- och fränkoppling av alkoholsets strömförsörjning sker.
- 7) Om fordonet startas utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats eller vid indikation om det har skett någon annan form av manipulation av alkoholset.

5 §. Montering

Alkoholset monteras hos en verkstad som befullmäktigats av alkoholstillverkaren. Innan verksamheten inleds ska uppgifterna om auktoriseringen lämnas in till [motorfordonsbyrån], som för förteckning över monterings- och serviceplatserna.

När ett alkoholset har installerats ska verkstaden skicka följande uppgifter till [motorfordonsbyrån].

- 1) Artikelnummer på alkoholsets typ och version av handenhets och kontrollenhet.

N 28 LL (1976:33) om yrkesmässig trafik

2) Vilken version av programvara som finns i alkolåsets handenhet och kontrollenhet.

3) Personnummer för den som har fått alkolås installerat.

4) Ett unikt serienummer för alkolåsets handenhet och ett unikt serienummer för alkolåsets kontrollenhet.

5) Ett unikt programnummer för varje alkolås som en person har.

6) Datum för genomförd installation.

7) Namn, adress och ett av leverantören angivet unikt nummer på det serviceställe som har utfört installationen.

8) Ett nummer som identifierar leverantören.

Om alkolåset avinstalleras under villkorstiden ska verkstaden snarast rapportera det till polismyndigheten.

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten". Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

6 §. Service och avläsning av alkolåsets minne

Alkolåset ska ange när det är dags för service.

Service av alkolåset ska ske i enlighet med tillverkarens uppgifter om kalibreringsintervall, dock med högst tolv månaders mellanrum med start från installationsdatumet. En service ska också ske tidigast två månader innan villkorstidens slut.

I samband med servicen ska data som registrerats av alkolåset samt uppgifter enligt 5 § och datum för servicen överföras till [motorfordonsbyrån].

Servicen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar.

7 §. Extra service

Följande händelser ska leda till att alkolåset ska begära en extra service före föreskriven tidpunkt för service enligt 6 §.

1) Om fordonet har startats utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats.

2) Om batterispänningen har brutits vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

3) Om återkommande utandningsprov inte har lämnats inom föreskriven tid vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

4) Om återkommande utandningsprov har blivit underkända vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

5) Om utandningsproven före start av fordonet har blivit underkända vid fem tillfällen sedan den senast utförda servicen.

8 §. Startspärr

Alkolåset ska förhindra att fordonet startas om service av alkolåset inte har utförts inom sju dagar efter att den skulle ha utförts eller efter att en händelse enligt 7 § har inträffat.

Alkolåsleverantören får tillhandahålla en engångskod för uppläsning som medger färd till en auktoriserad verkstad, under förutsättning att uppläsningen är tidsbegränsad till högst sex timmar och att utandningsprov krävs för att starta fordonet.

N 28 Landskapslag (1976:33) om yrkesmässig trafik

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (1993/17) *Begreppet yrkesmässig trafik*

I denna lag regleras sådan yrkesmässig trafik som innebär att motorfordon jämte förare mot betalning ställs till allmänhetens eller viss uppdragsgivares förfogande för person- eller godsbefordran på väg som avses i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

2 §. *Bedrivande av yrkesmässig trafik*

1. Den som ämnar bedriva yrkesmässig trafik är skyldig att utverka tillstånd härtill (*trafiktillstånd*).

2. Från tillståndsskyldighet är undantagna:

a) godstransporter med traktor som dess ägare behöver för lantbruk som han bedriver;

b) (1993/17) transporter av lätta varuförsändelser med fordon eller fordonskombination vars totalvikt är högst 3.500 kg;

c) transporter avseende uteslutande bärgning och därmed jämförbar bogsering av fordon;

d) transporter med ambulansbil, som innehas av staten, landskapet, kommun, kommunalförbund, sjukhus eller allmännyttigt samfund;

e) avfallstransporter med fordon som innehas av kommun eller av kommuner gemensamt;

f) befordran vid färd med personbil till eller från egen arbetsplats av högst fyra passagerare på väg till eller från arbetsplats.

3 §. *Linje- och beställningstrafik*

1. Med *linjetrafik* förstås i denna lag yrkesmässig trafik för regelbunden befordran av passagerare eller gods på viss vägsträcka eller mellan vissa orter under sådana omständigheter att bestämmanderätten i fråga om bilens utnyttjande icke tillkommer viss trafikant eller vissa trafikanter gemensamt.

2. Yrkesmässig trafik som icke är att hänföra till linjetrafik, benämnes *beställningstrafik*.

2 kap. Gemensamma bestämmelser

4 §. *Ansökan om trafiktillstånd*

Ansökan om trafiktillstånd skall göras skriftligen hos landskapsregeringen. I ansökan skall anges vilket slag av trafik sökanden avser att bedriva, fordonets art och antal fordon, samt *övervakningsorten* för linjetrafik eller *stationsplatsen* för beställningstrafik. Till ansökan skall fogas tre kopior av ansökningshandlingen och, om sökanden inte är landskapets eller statens inrättning eller en kommun, en utredning om att sökanden råder över sig själv och sin egendom eller, om sökanden är en juridisk person, utdrag ur handels- eller föreningsregistret samt bolagsordningen, bolagsavtalet eller stadgarna, samt utredning om att sökanden är berättigad att idka näring i landskapet. Dessutom skall en utredning inges om vem som är ansvarig för trafiken samt ett intyg över att han råder över sig själv och sin egendom. (2000/4)

2. Ansökan om tillstånd till linjetrafik skall utöver vad i 1 mom. angives, innehålla uppgifter om linjesträckningen samt därom huruvida trafiken skall omfatta persontrafik eller godstrafik eller bådadera, och, i förekommande fall, den turlista för befordringen, som önskas fastställd. Till ansökan skall dessutom fogas kartblad i tre exemplar, på vilka linjen och, då ansökan avser godstrafik, eventuella uppsamlings- och distributionsområden noggrant utmärks.

Landskapsregeringen kan vid behov offentligen delge och uppmana dem som önskar bedriva yrkesmässig trafik att ansöka om tillstånd för detta. Vid delgivningen ska bestämmelserna om offentlig delgivning i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas. (2017/112)

4. Landskapsregeringen kan vid behov fordra att ansökan genom sökandens försorg kompletteras även med annan utredning än den som är omnämnd i denna paragraf. (1978/40)

5 §. (1978/40) *Utlåtanden*

Landskapsregeringen avgör ansökan om trafiktillstånd med beaktande av bestämmelserna i 6 § sedan utlåtanden vid behov införskaffats av vederbörande polismyndighet och sammanslutningar av utövare av yrkesmässig trafik samt av vederbörande kommuner, vilka berörs av den tillämnade trafiken. Då skäl därtill prövas föreligga, kan landskapsregeringen höra även andra myndigheter eller organisationer samt införskaffa annan erforderlig utredning.

6 §. (2000/4) *Prövning av ansökan*

Vid prövning av ansökan om linje- och beställningstrafik för befordran av passagerare skall efterfrågan av den planerade trafiktjänsten, redan befintliga trafiktjänster och den planerade trafiktjänstens ändamålsenlighet beaktas.

Trafiktillstånd får endast ges till den som bedöms vara lämplig att driva verksamheten med hänsyn till vad som i denna lag bestäms om solvens, yrkeskunnande och tillförlitlighet.

Ansöker en juridisk person om trafiktillstånd skall den eller de som ansvarar för trafiken uppfylla kraven i 2 mom.

I det fall det är fråga är om upphandling eller direkttilldelning i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. i landskapslagen (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster prövas den obligatoriska ansökan om av trafiktillstånd under förutsättning att sökanden, vid en samlad bedömning av landskapsregeringen, i övrigt och innan ansökan lämnas in fyller de övriga i landskapslagen om ordnande av kollektivtrafiktjänster angivna kraven som ska ställas på landskapsregeringens eller kommunens avtalsslutande motpart. Om sökanden vid tillståndsprövningen även uppfyller de i denna lag angivna kraven för beviljande av tillstånd träder avtalet ikraft och tillståndshavaren ska omedelbart därefter ansvara för skötseln av kollektivtrafiken, i enlighet med vad som överenskommit i avtalet ifråga och med vad som i övrigt följer av bestämmelser i lag och med stöd därav utfärdade författningar. Om sökanden vid nämnda tillståndsprövning inte uppfyl-

ler de i denna lag ställda kraven för beviljande av trafiktillstånd förfaller avtalet i sin helhet. (2019/62)

6a §. (2000/4) *Ekonomiska resurser*

Den som söker trafiktillstånd för att yrkesmässigt bedriva godstransporter på väg eller persontransporter på väg med fordon avsedda för att transportera fler än nio personer inklusive föraren skall ha tillräckliga ekonomiska resurser för att på ett tillbörligt sätt kunna starta och driva företaget.

Den som söker trafiktillstånd anses ha tillräckliga ekonomiska resurser om han eller hon förfogar över kapital och reserver till ett värde av minst 9000 euro när endast ett fordon används och 5000 euro för varje ytterligare fordon.

Den som innehar ett trafiktillstånd skall kunna styrka att han eller hon fortlöpande uppfyller kravet på ekonomiska resurser.

6b §. (2000/4) *Yrkeskunnande*

Den som söker trafiktillstånd för att yrkesmässigt bedriva godstransporter på väg eller persontransporter på väg med fordon avsedda för att transportera fler än nio personer inklusive föraren skall visa att han eller hon har yrkeskunnande.

Kravet på yrkeskunnande skall anses uppfyllt av den som har godkänts vid ett skriftligt prov anordnat av landskapsregeringen.

Provet skall avse de kunskaper som en tillståndshavare bör ha i fråga om rättsregler, företagsledning och ekonomisk ledning av ett företag, tekniska normer och driftsförhållanden samt trafiksäkerhet.

Kravet på yrkeskunnande skall även anses uppfyllt av den som kan visa ett bevis om yrkesmässig kompetens som har utfärdats av en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) i enlighet med rådets direktiv 96/26/EG av den 29 april 1996 om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörers etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter.

6c §. (2000/4) *Tillförlitlighet*

Kravet på tillförlitlighet avses inte uppfyllt av den som har dömts för

1) allvarliga brott, inräknat ekonomiska brott,

2) allvarliga överträdelser av

a) denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

b) bestämmelser om löne- och anställningsförhållanden i branschen eller

c) författningar om vägtrafik och vägtransporter, särskilt bestämmelser om förarens kör- och vilotider, fordons vikt och mått, fordons utrustning och beskaftenhet eller bestämmelser av väsentlig betydelse för trafiken, trafiksäkerheten eller skyddet av miljön.

Om en ansökan om trafiktillstånd avslås på grund av omständigheter som anges ovan skall en tid på mellan sex månader och fem år bestämmas, under vilken sökanden skall anses olämplig att driva yrkesmässig trafik.

7 §. Beviljande av trafiktillstånd

Trafiktillstånd beviljas för viss tid enligt landskapsregeringens prövning. I tillståndet skall anges den tidpunkt då trafiken senast skall inledas, och beträffande linjetrafik, linjens sträckning och övervakningsorten samt beträffande beställningstrafik stationsplatsen, den person som ansvarar för trafik som utövas av en juridisk person samt övriga villkor som skall iakttagas. Trafiktillstånd för beställningstrafik berättigar innehavaren till att bedriva trafik i hela landskapet. Där så erfordras kan dock trafiktillstånd beviljas enbart för elevskjutsning, gällande endast viss skjutssträcka under visst eller vissa läsår. (2000/4)

2. Utöver vad i 1 mom. angives fastställs beträffande personlinjetrafik antalet turer och tidtabell. Beträffande godslinjetrafik fastställs de veckodagar eller antalet dagar i veckan då trafik skall bedrivas och de till linjen anslutna uppsamlings- och distributionsområdena samt antalet bilar som skall insättas i trafik.

3. Utöver vad i 1 mom. angives fastställs beträffande beställningstrafik antalet bilar som skall insättas i trafik.

Avskrift av beslut, varigenom landskapsregeringen meddelat trafiktillstånd, skall sändas till polismyndigheten på övervakningsorten eller stationsplatsen samt vid behov även till andra myndigheter och organisationer. (2000/4)

Då ett trafiktillstånd för beställningstrafik förnyas eller senast vart femte år skall landskapsregeringen kontrollera att tillståndshavaren uppfyller de förutsättningar som krävs enligt 6 § 2 mom. för bedrivande av yrkesmässig trafik. (2000/4)

8 §. Skyldighet att befordra personer och gods

1. Linjetrafiktillstånd innefattar skyldighet att befordra personer och gods i enlighet med tillståndet. I fordon i linjetrafik skall avgiftsfri befordran beredas polisman, trafikinspektör och besiktningsman, samt person, som särskilt förordnats att övervaka trafiken eller utföra trafikundersökning. (1978/40)

2. Föreligger ej oöverstigliga hinder eller andra giltiga skäl, är idkare av beställningstrafik skyldig att på begäran ombesörja befordran i enlighet med trafiktillståndet

3. Ansökan om upphörande med eller inskränkande av linjetrafik under tillståndets giltighetstid kan bifallas, om trafiken icke är nödvändig eller om det icke är möjligt för tillståndshavaren att, inom ramen för lönsamheten av hela den verksamhet han bedriver för att upprätthålla yrkesmässig trafik, omhänderha den trafik som avses i tillståndet, eller om den trafik som skall upphöra eller inskränkas kommer att ändamålsenligt ersättas med annan trafik. (1978/40)

9 §. (1995/45) Skyldighet att förete trafiktillstånd

1. Den som bedriver yrkesmässig trafik skall i fordonet medföra trafiktillståndet i original. Tillståndet skall på begäran visas upp för polisen.

2. Underlåter innehavare av trafiktillstånd att inleda trafiken vid i trafiktillståndet angiven tidpunkt, förfaller tillståndet.

10 §. Ändring av trafiktillstånd

Landskapsregeringen kan ändra bestämmelserna i trafiktillståndet om det är nödvändigt på grund av ändrade förhållanden eller annan särskild orsak.

11 §. Övervakning

1. Polisen övervakar att trafikidkare utövar trafiken enligt gällande bestämmelser och särskilt att tidtabellerna, taxorna och tillståndsvillkoren iakttas. (1995/45)

2. Polismyndigheten på övervakningsorten kan på ansökan tillåta att linje tillfälligt ändras eller att trafiken inställes på grund av tvingande orsak.

3. Polisen skall avbryta en transport om den som utför transporten inte genast kan visa upp trafiktillståndet. Om det finns anledning att anta att det transporterade godset tar skada om transporten inte får fortsätta eller om det är fråga om personbefordran eller om det föreligger andra särskilda skäl skall polisen tillåta att transporten fortsätter. (1995/45)

12 §. Ändring och förnyande av tillstånd

1. Till ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall fogas tillståndet i original eller i styrkt avskrift. Vid behov kan också annan utredning föreskrivas.

2. Vid avgörande av ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall landskapsregeringen i nödigbefunna delar beakta bestämmelserna i 5 § samt särskilt fästa avseende vid huru sökanden utövat den trafik, som bedrivits på grund av det tillstånd som önskas ändrat eller förnyat.

13 §. Statistiska uppgifter

Trafikidkare skall vid äventyr att trafiktillståndet återkallas lämna statistiska uppgifter om trafiken i enlighet med av landskapsregeringen meddelade anvisningar.

3 kap. Persontrafik**14 §. Beställningstrafik med buss**

Idkare av personlinjetrafik har rätt att efter beställning uthyra buss, motsvarande fordon eller fordonskombination jämte förare för tillfällig transport eller färd även till orter utanför den egentliga linjen om ej den regelbundna trafiken lider men därav.

15 §. Upphävd (2019/62).

16 §. (2000/32) Polismästaren vid Ålands polismyndighet får då tillfällig offentlig nöjestillställning eller annat dylikt evenemang anordnas bevilja idkare av busstrafik interimistiskt tillstånd att befordra personer till platsen för nöjestillställningen och därifrån om dylika transporter på ett ändamålsenligt sätt inte kan utföras inom ramen för den normala linjetrafiken. I sådan trafik skall fastställd linjetaxa följas.

Paragrafrubriken har upphävts genom (2000/32).

17 §. (2000/4) Beställningstrafik med personbil

Beställningstrafik för personbefordran med personbil får bedrivas inom stationsplatsen samt, för utförande av beställning, även utanför denna. Har beställd körning avslutats utanför stationsplatsen, skall bilen

återföras till dess stationsplats. Under återfärden får bilen även utan föregående beställning tas i bruk för personbefordran.

4 kap. Godstrafik

18 §. *Upprätthållande av turer och anlitande av ersättningsfordon*

1. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik skall köra i tillståndet angivna turer. Tillståndshavaren har rätt att tillfälligt i trafik insätta erforderligt antal ersättningsfordon för att fylla trafikbehovet på linjen. Han har därvid även rätt att använda honom tillhöriga fordon som är i trafik med stöd av andra trafik tillstånd, såvida detta icke medför olägenheter för trafik som idkas med stöd av dessa tillstånd. (1978/40)

2. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik har rätt att vid behov i sin trafik använda förhyrt ersättningsfordon jämte förare såframt uthyraren själv är person som utövar yrkesmässig trafik.

3. I fordon som avses i 2 mom. skall medföras avskrift av tillståndet för linjen och intyg av trafikidkaren att han hyrt fordonet såsom ersättningsfordon för sin linje för den i intyget angivna tiden.

19 §. *Körår samt offentliggörande av turlista*

1. Köråret för godslinjetrafik sammanfaller med kalenderåret.

2. Idkare av godslinjetrafik skall årligen på lämpligt sätt bringa sin turlista för köråret till allmän kännedom. Avskrift av turlistan skall tillställas polismyndigheten på övervakningsorten.

5 kap. Särskilda bestämmelser

20 §. *Straffbestämmelser*

Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag eller med stöd därav utfärdade föreskrifter straffas med böter, om ej för gärningen annorstädes är stadgat strängare straff.

21 §. (1978/40) *Återkallande av trafik tillstånd*

Trafik tillstånd kan av landskapsregeringen återkallas eller för viss tid indragas om dess innehavare ej längre uppfyller förutsättningarna för erhållande av tillstånd, underlåter att iakttaga villkoren i tillståndet, underlåter att utöva trafiken på behörigt sätt eller eljest underlåter att ansvara för sina förpliktelser.

21a §. (1980/17) *Fastställande av taxa*

Landskapsregeringen fastställer taxor för den yrkesmässiga trafiken i enlighet med den allmänna prisutvecklingen och först sedan berörda samman slutningar av yrkesutövare beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Se ÅLRB (2023:89) om trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik på Åland och ÅLRB (2023:47) om taxitaxor inom landskapet Åland.

22 §. *Dödsfall och konkurs*

Har innehavare av trafik tillstånd avlidit eller försetts i konkurs får rörelsen utan särskilt tillstånd för dödsboets eller konkursboets räkning fortsättas under en tid av högst ett år från dödsfallet eller konkurs-

dagen. Det åligger dödsbo eller konkursbo, som vill fortsätta rörelsen att senast inom två månader hos landskapsregeringen anmäla person, som antagits till föreståndare för densamma. Görs ej anmälan inom föreskriven tid eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, och har i det senare fallet dödsboet eller konkursboet icke inom viss av landskapsregeringen fastställd tid anmält annan person som av landskapsregeringen kan för ändamålet godkännas, anses trafik tillståndet ha upphört den dag då tiden för anmälningsskyldigheten gått till ända eller beslut i frågan meddelades.

23 §. *Rättsmedel*

1. Beslut som på grund av denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser fattats av polismyndighet, kan inom 30 dagar överklagas hos landskapsregeringen. (1980/17)

2. Beslut av landskapsregeringen kan såvitt gäller beslutets laglighet inom 30 dagar överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. (2000/4)

3 mom. upphävd (2000/4).

4. I denna paragraf angivna besvärstider räknas från den dag vederbörande erhållit del av beslutet.

5. Med stöd av denna lag meddelat beslut eller förordnande skall lända till efterrettelse oaktat det ej vunnit laga kraft om icke den myndighet som meddelat beslutet eller förordnandet annorlunda förordnat.

6. Rätt att anhålla om ändring av beslut om beviljande, ändring eller återkallande av trafik tillstånd tillkommer den som ansöker om tillstånd eller innehar sådant, annan trafikidkare, vars rätt kan påverkas av beslutet, samt styrelsen i den kommun, där den i ansökningen eller trafik tillståndet avsedda trafiken skall bedrivas. (1978/40)

24 §. (2000/4) *Bemyndigande*

Närmare bestämmelser om hur sökandens eller den ansvarigas yrkeskunnande och solvens skall påvisas samt om verkställigheten och tillämpningen av denna lag och av rådets direktiv 96/26/EG jämte däri gjorda ändringar utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2000:6) om yrkesmässig trafik.

N 29 Landskapsförordning (2000:6) om yrkesmässig trafik

1 §. *Ekonomiska resurser*

Prövningen av sökandens ekonomiska resurser enligt 6a § landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik, får göras med stöd av redovisningshandlingar, självdeklaration eller andra handlingar som belyser sökandens ekonomiska situation. Som bevis på att sökanden uppfyller de ekonomiska kraven får [landskapsstyrelsen] godta eller kräva bekräftelse eller försäkran från en bank eller en revisor. En sådan bekräftelse eller försäkran får tillhandahållas genom bankgaranti, eventuellt genom pantförskrivning eller borgen, eller i annan liknande form.

2§. Yrkeskunskap förvärvad genom studier eller praktiskt arbete

Undantag från kravet att i visst eller vissa ämnen avlägga prov, som avses i 6b § landskaplagen om yrkesmässig trafik får ges till den sökande som kan styrka att han eller hon med godkänt resultat har genomgått relevant gymnasialstadiutbildning eller utbildning på högre nivå.

[Landskapsstyrelsen] får befria sökanden som kan styrka minst fem års praktisk erfarenhet på företagsledningsnivå i ett transportföretag, från kravet att genomgå prov på villkor att sökanden genomgår ett kontrollprov vars utformning bestäms av landskapsstyrelsen i enlighet med bilaga I i rådets direktiv 96/26/EG av den 29 april 1996 om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörers etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter.

3 §. Ömsesidigt erkännande av bevis på formell behörighet för utövare av gods- och persontrafik på väg.

Den som söker trafiktillstånd kan genom att uppvisa handlingar enligt artiklarna 8, 9, 10 och 10b i rådets direktiv 96/26/EG påvisa att det finns förutsättningar att bevilja trafiktillstånd.

Det intyg över gott anseende som avses i artikel 8 i direktivet ges på Åland av polisen. Intyg över ekonomisk ställning enligt artikel 9 ges av kreditinstitut, Centralhandelskammaren eller av handelskammaren godkänd revisor. Det intyg över yrkesskicklighet som avses i direktivets artikel 10.2 ges av [landskapsstyrelsen].

Ikraftträdandebestämmelse (2000:6):

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2000.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (1993:26) den 27 maj 1993 om yrkesmässig trafik.

N 30 Landskapslag (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens innehåll och syfte

Denna lag gäller grundläggande yrkeskompetens och fortbildning för förare av vissa motordrivna fordon avsedda för gods- eller persontransporter. Syftet med lagen är att förbättra den allmänna trafiksäkerheten och säkerheten vid transporter samt förarnas förutsättningar att sköta sina uppgifter.

Bestämmelser om behörighet att framföra motordrivna fordon finns i körkortslagen (2015:88) för Åland, nedan kallad körkortslagen. Bestämmelser om yrkesmässig trafik finns i landskaplagen (1976:33) om yrkesmässig trafik och landskaplagen (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster. Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i landskaplagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen. (2019/63)

2 §. Lagens tillämpningsområde

Lagen avser förare som på väg i landskapet Åland utför godstransporter med fordon vilka enligt körkortslagen tillhör körkortsklasserna C1, C1E, C eller CE. Lagen avser även förare som på väg i landskapet Åland utför persontransporter med fordon vilka enligt körkortslagen tillhör körkortsklasserna D1, D1E, D eller DE. Lagen förutsätter vidare att förarna är medborgare i en medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Om förarna är medborgare i stater utanför EES gäller lagen endast om förarna är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat inom EES.

2 kap. Grundläggande yrkeskompetens och fortbildning

3 §. Allmänna förarkrav

Förare ska ha grundläggande yrkeskompetens och genomgå fortbildning enligt denna landskapslag.

Förare som har grundläggande yrkeskompetens får framföra fordon av den körkortsklass som kompetensen avser, förutsatt att föraren har körkort av den klass fordonet tillhör.

4 §. Undantag från de allmänna förarkraven

De i 3 § 1 mom. föreskrivna kraven gäller inte förare av fordon

1) vilkas högsta tillåtna konstruktiva hastighet inte överstiger 45 km/h,

2) som står under kontroll av eller används av räddningsväsendet eller polisen för transporter som hänförs till deras uppgifter,

3) (2021/34) som provas eller förflyttas på väg i samband med tekniskt utvecklingsarbete, reparationer, underhåll eller besiktning eller för vilka körkort för kategori D eller D1 krävs enligt körkortslagen (2015:88) för Åland och vilka körs utan passagerare av underhållspersonal till eller från en servicedepå som är belägen i närheten av närmaste underhållsbas som används av transportföretaget, under förutsättning att framförandet av fordonet inte är förarens huvudsakliga sysselsättning,

4) som är nya eller ombyggda och ännu inte har godkänts för användning i trafik,

5) som används i nödsituationer eller för räddningsinsatser,

6) som används vid förarutbildning för erhållande av körkort enligt bestämmelserna i körkortslagen,

7) som används vid utbildning för erhållande av yrkeskompetensbevis enligt bestämmelserna i denna lag,

8) som tillhör körkortsklasserna D1, D, D1E eller DE när fordonet används i icke-kommersiellt syfte för persontransporter,

9) (2021/34) som används i privat bruk för godstransporter i icke-kommersiellt syfte,

10) (2021/34) som används för transport av material, maskiner och utrustning som föraren använder i sitt arbete eller som används för transport i liten skala av egna varor som föraren säljer på en bestämd plats, under förutsättning att framförandet av fordonen inte är förarens huvudsakliga sysselsättning eller

11) (2021/34) som används eller hyrs utan förare av jordbruks-, trädgårds-, skogs-, uppfödning- eller fiskeriföretag för godstransporter inom ramen för företagets egen verksamhet, förutsatt att framförandet av fordonet inte är en del i förarens huvudsakliga systerställning.

5 §. Grundläggande yrkeskompetens

Den som genomgått den i 6 § avsedda utbildningen erhåller grundläggande yrkeskompetens.

Utbildningen kan även genomgå i snabbare tempo. Om de begränsningar detta medför föreskrivs i 10 och 11 §§.

För att få delta i utbildningen för erhållande av grundläggande yrkeskompetens för en viss körkortsklass krävs inte att deltagaren redan innehar körkort för ifrågasvarande klass. Innan deltagaren erhållit körkort för det fordon som används under utbildningen ska körundervisningen ges i enlighet med körkortslagens bestämmelser.

6 §. Innehållet i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ingår undervisning om de krav som gods- och persontransporter ställer på förare och om de omständigheter som inverkar på trafiksäkerheten samt förarens och transporternas säkerhet. Likaså ingår undervisning om vad som ska iaktas vid god yrkesutövning vid skötseln av förarens uppgifter.

Utbildningen avslutas med ett prov. Den som avlägger provet ska ha deltagit i den undervisning som anges i 1 mom.

Till den som godkänts i provet utfärdas ett intyg som styrker att innehavaren genomgått utbildningen för grundläggande yrkeskompetens och besitter de kunskaper som den grundläggande yrkeskompetensen förutsätter. Om utbildningen ges inom ramen för en yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå kan intyget utfärdas på basis av ett avgångsbetyg över avlagd examen på gymnasialstadienivå inom ett yrkesområde eller avlagd annan examen med angiven yrkesinriktning. Om utbildningen genomförs inom ramen för ett läroavtal utfärdas intyget på basis av ett slutbetyg över fullgjord utbildning.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om utbildningens innehåll, undervisningens omfattning, innehållet i utbildningen och undervisningens omfattning vid utvidgning av yrkeskompetensen, tillgodoräknande av annan utbildning samt om hur provet genomförs. (2021/34)

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

7 §. Grundläggande yrkeskompetens i samband med yrkesinriktad utbildning

Om den grundläggande yrkeskompetensen erhålls i samband med att en yrkesinriktad utbildning genomförs, kan provet genomföras stegvis.

Under utbildningstiden får en studerande i landskapet framföra ett fordon som tillhör de i 2 § angivna körkortsklasserna under förutsättning att den studerande har erhållit körkort som ger rätt att framföra fordonet.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov i landskapsförordning närmare bestämmelser om vilka krav som gäller för körningar under utbildningen.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

8 §. Fortbildning

Giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen är fem år räknat från den dag det i 6 § 3 mom. avsedda intyget utfärdades. Genom fortbildning förlängs giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen med fem år i taget. Förare som inte upprätthållit sin grundläggande yrkeskompetens erhåller grundläggande yrkeskompetens på nytt genom att delta i fortbildning.

Till den som deltagit i fortbildningen utfärdas ett intyg över att fortbildningen genomgått i sin helhet eller delvis.

9 §. Innehållet i fortbildningen

Fortbildningen innehåller de viktigaste undervisningsämnena i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens. I fortbildningen ska alltid ingå sådana ämnen som befrämjar ett tryggt, ekonomiskt och miljövänligt körsätt.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om fortbildningens innehåll och omfattning, om tillgodoräknande av annan utbildning som förutsätts i den Europeiska unionens regelverk samt om hur sådan utbildning genomförs. (2021/34)

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

3 kap. Ålderskrav för förare

10 §. Ålderskrav för förare av fordon avsedda för godstransporter

Förare som fyllt 18 år får framföra fordon av klass C och CE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 1 mom. och av klass C1 och C1E om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

Förare som fyllt 21 år får framföra fordon av klass C och CE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

11 §. Ålderskrav för förare av fordon avsedda för persontransporter

Förare som fyllt 21 år får framföra fordon av klass D och DE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 1 mom. och av klass D1 och D1E om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

Förare som fyllt 21 år och som erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom. får dock framföra fordon av klass D och DE om fordonen används för persontransporter i lokaltrafik på regelbundna högst 50 km långa rutter.

Förare som fyllt 23 år får framföra fordon av klass D och DE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

12 §. Särskilda undantag från ålderskraven

Med avvikelser från vad som föreskrivs i 11 § får förare som fyllt 18 år framföra fordon av klass D1 och D i lokaltrafik om de avlagt grundexamen för bussförare

eller annan motsvarande examen och även har körkort av klass D1 och D.

Förare som avlagt någon av de examina som avses i 1 mom. men inte fyllt 20 år får dock inte framföra fordon av klass D annat än om fordonen framförs utan passagerare eller framförs i lokaltrafik på regelbundna högst 50 km långa rutter.

4 kap. Utbildningsorganisation och förvaltningsuppgifter

13 §. *Utbildningsarrangör*

Den som arrangerar utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning (*utbildningsarrangör*) ska godkännas av landskapsregeringen.

Som utbildningsarrangör kan landskapsregeringen godkänna

1) (2015/92) den som enligt landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning har rätt att ge yrkesinriktad utbildning,

2) den som enligt landskapslagen (1998:59) om läroavtalsutbildning (läroavtalslagen) har rätt att ge teoretisk och praktisk undervisning,

3) (2015/92) den som upprätthåller trafikskolor i enlighet med vad som föreskrivs i landskapslagen (2015:89) om trafikskolor och ger förarundervisning för erhållande av körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE eller

4) ett företag, en stiftelse eller en annan sammanslutning.

Företag, stiftelser eller andra sammanslutningar har dock endast rätt att arrangera fortbildning.

En i denna paragraf avsedd utbildningsarrangör ska vid användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) för e-lärande i utbildningen, vara för detta godkänd av landskapsregeringen i enlighet med de krav som anges i bilaga I avsnitt 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- och persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 79/914/EEG. Med e-lärande avses digitala undervisningsmetoder där lärare och studerande samtidigt deltar genom en teknisk anslutning som medger en tillförlitlig användaridentifiering och har lämpliga kontrollmedel. (2021/34)

14 §. *Ansökan*

Till ansökan, som görs skriftligen, bifogas en plan över utbildningens uppläggning och genomförande. Av ansökan ska vidare framgå uppgifter om antagningsgrunder, allmänna antagningskriterier och antalet utbildningsplatser. Ansökan ska även innehålla uppgifter om vilka krav som gäller för lärarna samt vilka undervisningsfordon och annat undervisningsmaterial som används i utbildningen.

Sökande som upprätthåller en bilskola ska även bifoga en kopia av tillståndet att hålla bilskola. Ett företag, en stiftelse eller en annan sammanslutning ska även bifoga en kopia ur handels- eller föreningsregistret eller bolagsordningen eller motsvarande bolagsavtal eller en annan sammanslutnings stadgar.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov i landskapsförordning närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i ansökan och handlingarnas innehåll.

15 §. *Utbildning, lärarkrav och undervisningsmaterial*

En utbildningsarrangör ska med beaktande av undervisningens omfattning förfoga över tillräcklig undervisningspersonal, ändamålsenliga utrymmen och läromedel samt nödvändigt undervisningsmaterial. Utbildningsarrangören utser en person som styr, övervakar och utvecklar utbildningen.

Lärarna ska ha de pedagogiska och didaktiska kvalifikationer som undervisningen förutsätter samt kännedom om verksamheten. Den som verkar som körlärare ska vid utbildning för grundläggande yrkeskompetens dessutom ha trafiklärarkort och körkort för de fordon som används i körundervisningen samt minst ett års dokumenterad erfarenhet av körundervisning och av arbete som heltidsanställd förare av fordon tillhörande klass C, CE eller D.

Fordonen som används i körundervisningen ska uppfylla de krav som gäller för sådana fordon som används i körprov för förarexamen för erhållande av körkort.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om undervisningspersonalens kvalifikationer.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

16 §. *Godkännande*

Landskapsregeringen godkänner sökande som kan arrangera en utbildning som uppfyller de krav som anges i 15 §. Avgörande för om sökande kan godkännas som utbildningsarrangör är att det av ansökan och de bifogade handlingarna framgår att sökanden avser att arrangera en utbildning som uppfyller kraven. Godkännandet får förenas med villkor.

17 §. *Tillsynen över utbildningsverksamheten*

Landskapsregeringen utövar tillsyn över utbildningsverksamheten. För att kunna utöva tillsyn har företrädare för landskapsregeringen rätt att närvara i undervisningen och i övrigt få de uppgifter som behövs för tillsynen.

18 §. *Utbildningsarrangörens ansvar samt återkallande av godkännande*

Utbildningsarrangören ansvarar för att utbildningsverksamheten bedrivs i överensstämmelse med uppgifterna i ansökan och andra uppgifter som lämnats utöver ansökan samt med villkoren för godkännandet. Om utbildningsverksamheten ändras så att den inte längre bedrivs i enlighet med vad som förutsatts vid godkännandet ska utbildningsarrangören utan onödigt dröjsmål skriftligen underrätta landskapsregeringen om detta. Landskapsregeringen tar vid behov ställning till om utbildningen får fortsätta under de ändrade förutsättningarna.

Landskapsregeringen ska ge utbildningsarrangören en skriftlig anmärkning med uppmaning om att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa konstaterade brister i utbildningsverksamheten om det vid inspektion framkommer att

1) bestämmelserna gällande utbildningen i denna lag eller annan lagstiftning inte följs,

2) utbildningsverksamheten inte sköts i enlighet med villkoren för godkännandet eller annars inte sköts på behörigt sätt, såsom att lärarna inte sköter sina uppgifter i enlighet med vad som förutsätts i denna lag eller annan lagstiftning eller

3) utbildningsverksamheten annars uppvisar brister som inte är godtagbara med hänsyn till det övergripande syftet med utbildningen.

Om utbildningsarrangören inte vidtar de i 2 mom. avsedda åtgärderna ska landskapsregeringen ge utbildningsarrangören en skriftlig varning med meddelande om att godkännandet återkallas om utbildningsarrangören inte avhjälper bristerna i utbildningsverksamheten inom en av landskapsregeringen ställd tidsfrist.

Om de angivna bristerna inte avhjälps inom den ställda tidsfristen ska godkännandet återkallas.

18a §. (2015/92) Anmälan till körkortsregistret

Den som utfärdar intyg enligt 6 § 3 mom. eller 8 § 2 mom. i denna lag, ska anmäla genomgången utbildning eller fortbildning till [motorfordonsbyrån]. Sådant meddelande ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av [motorfordonsbyrån].

Med "motorfordonsbyrån" avses numera "Fordonsmyndigheten".
Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

19 §. Prov och intyg

Den som med stöd av 15 § har rätt att ge teoretisk undervisning bedömer och godkänner provet.

Om en utbildningsarrangör som avses i 13 § 2 mom. 1, 3 och 4 punkten ansvarar för utbildningen eller fortbildningen ska provet ordnas och övervakas i enlighet med vad som med stöd av landskapslagen om gymnasieutbildning gäller vid ordnande och övervakning av prov som hänför sig till yrkesinriktad utbildning. (2015/92)

Om en utbildningsarrangör som avses i 13 § 2 mom. 2 punkten ansvarar för utbildningen ska provet ordnas och övervakas i enlighet med vad som med stöd av läroavtalslagen gäller vid ordnande och övervakning av prov som hänför sig till teoriundervisning.

I de fall som avses i 2 mom. utfärdas intygen över grundläggande yrkeskompetens och fortbildning av det förvaltningsorgan som med stöd av landskapslagen om gymnasieutbildning ansvarar för planeringen och genomförandet av den yrkesinriktade utbildningen. I de fall som avses i 3 mom. utfärdas intygen av det förvaltningsorgan som med stöd av läroavtalslagen ansvarar för förvaltningen av läroavtalsutbildningen. (2015/92)

20 §. Utbildningsort

Förare som är medborgare i en medlemsstat inom EES får genomgå utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning i landskapet om de uppfyller de i 2 § körkortslagen angivna bosättningskraven. Om förarna inte uppfyller körkortslagens bosättningskrav får de dock ge-

nomgå fortbildning, förutsatt att de är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat i landskapet. (2015/92)

Förare som är medborgare i stater utanför EES får genomgå utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning i landskapet om de är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat i landskapet. Om dessa förare är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat utanför landskapet får de dock genomgå fortbildning, förutsatt att de uppfyller körkortslagens bosättningskrav.

5 kap. Yrkeskompetensbevis

21 §. Utfärdande av yrkeskompetensbevis

Till den som erhållit grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning utfärdar Ålands polismyndighet på ansökan ett yrkeskompetensbevis eller gör en anteckning om yrkeskompetensen i sökandens körkort. Till ansökan fogas intyg över att sökanden erhållit grundläggande yrkeskompetens eller genomgått fortbildning. Sökanden ska ha körkortsbehörighet för de fordonskategorier yrkeskompetensen avser.

Vad som i denna lag föreskrivs om yrkeskompetensbevis gäller även i tillämpliga delar för sådana körkort som avses i 1 mom.

Yrkeskompetensbeviset och körkortsanteckningen gäller i fem år, dock högst för den tid som sökandens körkort gäller.

Om särskilda skäl föreligger utfärdar polismyndigheten ett tillfälligt dokument som anger innehavarens yrkeskompetens. Polismyndigheten kan även utfärda ersättningsexemplar av yrkeskompetensbevis om innehavaren har bytt namn eller yrkeskompetensbeviset har kommit bort eller skadats. (2015/92)

Landskapsregeringen anger närmare i landskapsförordning om yrkeskompetensen ska anges genom yrkeskompetensbevis eller genom anteckning om yrkeskompetensen i sökandens körkort samt hur anteckningen ska göras. Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning även närmare bestämmelser om vad som ska iaktas i samband med en i 1 mom. avsedd ansökan och vilka förutsättningarna är för att ansökan ska beviljas samt om giltighetstiden för de tillfälliga dokument som anges i 4 mom.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

22 §. Påvisande av yrkeskompetens

Föraren ska medföra de dokument som avses i 21 § 1 mom. vid körning och på begäran uppvisa det för polisman eller någon annan trafikövervakare. Om föraren inte har dokumentet med sig kan polismanen avbryta körningen. Om förarens identitet ändå kan konstateras på ett tillförlitligt sätt kan det dock tillåtas att körningen fortsätter. Föraren kan samtidigt åläggas att inom en viss tid uppvisa dokumentet för polismyndigheten.

Ett fordon eller en fordonskombination får med undantag för de körningar som avses i 4 § endast överlåtas till den vars yrkeskompetens kan styrkas med hjälp av ett i 21 § 1 mom. avsett dokument.

23 §. Modellen för yrkeskompetensbeviset

Yrkeskompetensbeviset för förare ska motsvara den modell som finns i bilaga II Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 76/914/EEG.

24 §. Erkännande av dokument över yrkeskompetens som har utfärdats i andra EES-länder och i länder utanför EES

Yrkeskompetensbevis som utfärdats i riket eller i en annan EES-stat och som uppfyller kraven i 23 § gäller även i landskapet. I fråga om ömsesidigt erkännande av körkort och anteckningarna i dem gäller vad som föreskrivs i 61 § körkortslagen. (2015/92)

Även sådana dokument som motsvarar yrkeskompetensbevis och som innehas av förare som avses i 2 § 2 mom. gäller i landskapet. Bestämmelserna i 22 § ska tillämpas även på dessa förare.

25 §. (2015/92) Återkallande av yrkeskompetensbevis

Polismyndigheten ska återkalla yrkeskompetensbeviset på bestämd tid eller tillsvidare, om innehavaren inte längre uppfyller de krav som utfärdande av yrkeskompetensbeviset förutsätter. Yrkeskompetensbeviset kan även återkallas på innehavarens begäran.

Körkortslagens bestämmelser om interimistiskt körförbud och körkortsingripanden tillämpas på yrkeskompetensbevis.

26 §. Anmälan av uppgifter om yrkeskompetens till körkortsregistret

Efter att ett i 21 § 1 mom. avsett dokument utfärdats ska polismyndigheten snarast göra en anmälan om detta till [motorfordonsbyrån].

6 kap. Ändringssökande, tvångsmedel och straff**27 §. Ändringssökande**

Den som deltar i en utbildning för vilken en i 13 § 2 mom. 1 punkten avsedd utbildningsarrangör ansvarar och som är missnöjd med ett beslut rörande studieprestationer kan begära rättelse enligt bestämmelserna i 22 § landskapslagen om gymnasieutbildning. (2015/92)

Den som deltar i en utbildning för vilken en i 13 § 2 mom. 2 punkten avsedd utbildningsarrangör ansvarar och som är missnöjd med ett beslut rörande studieprestationer kan begära rättelse enligt bestämmelserna i 15 § läroavtalslagen om rättelse av bedömning.

Beslut som Ålands polismyndighet fattat med stöd av denna lag överklagas genom besvär till Ålands förvaltningsdomstol.

Beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av denna lag överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

28 §. Handräckning

Den som med stöd av 17 § utövar tillsyn har vid behov rätt att få handräckning av polisen för att kunna sköta sina uppgifter enligt denna lag.

29 §. Allmänna straffbestämmelser och straffrättsligt tjänsteansvar

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 3, 10, 11 eller 12 §§ ska för brott mot bestämmelserna om yrkeskompetens för förare dömas till böter. (2017/67)

Den som arrangerar i denna lag avsedd utbildning utan landskapsregeringens godkännande ska för olovligt bedrivande av utbildning för yrkeskompetens för förare dömas till böter.

Den som utfärdar yrkeskompetensbevis i strid med bestämmelserna i 21 § ska för olagligt utfärdande av yrkeskompetensbevis för förare dömas till böter.

Den som enligt denna lag ska sköta de uppgifter som hör samman med mottagande, ordnande, övervakning, bedömning och godkännande av prov samt utfärdande av yrkeskompetensbevis och motsvarande dokument och som i anslutning härtill överträder sina befogenheter ska dömas i enlighet med bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. strafflagen (FFS 39/1889).

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 22 § 1 mom. föreläggs en ordningsbot på 40 euro som enda straff. (2017/67)

7 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**30 §. Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2008.

Förare som framför fordon av klass D1, D, D1E eller DE ska uppfylla behörighetsvillkoren enligt denna lag från och med den 10 september 2008 och förare som framför fordon av klass C1, C, C1E eller CE från och med den 10 september 2009.

31 §. Allmänna övergångsbestämmelser

Grundläggande yrkeskompetens krävs inte av förare som framför fordon av klass D1, D, D1E eller DE och som erhållit körkort för fordonen före den 10 september 2008. Detsamma gäller förare som framför fordon av klass C1, C, C1E eller CE och som erhållit körkort för fordonen före den 10 september 2009.

Oberoende av bestämmelserna i 1 mom. ska de i momentet avsedda förarna genomgå fortbildning enligt denna lag. Fortbildningen ska genomgåas inom fem år räknat från de tidpunkter som nämns i momentet. Därefter ska fortbildningen genomgåas i enlighet med vad som föreskrivs i 8 § 1 mom.

Om avvikelser från den i 2 mom. föreskrivna fristen på fem år måste göras för att tidpunkten för fortbildningen ska kunna anpassas till körkortets giltighetstid eller till följd av arrangemang som ett stegvis genomförande av fortbildningen förutsätter, kan landskapsregeringen bestämma att fortbildningen kan genomgåas tidigast två år före eller senast två år efter de i 2 mom. angivna tidpunkterna för fortbildningens genomförande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

N 31 Landskapsförordning (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

I denna förordning finns närmare bestämmelser om innehållet i den grundläggande yrkeskompetensutbildning och fortbildning som anges i landskapslagen (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, nedan kallad yrkeskompetenslagen. Förordningen innehåller även bestämmelser om omfattningen och genomförandet av den undervisning som ska ges inom ramen för den grundläggande yrkeskompetensutbildningen och fortbildningen. Likaså innehåller förordningen bestämmelser om hur det i yrkeskompetenslagen avsedda provet ska genomföras, vad som gäller vid utvidgning av yrkeskompetensen, hur det yrkeskunnande som krävs för erhållande av trafikstillstånd ska tillgodoräknas i utbildningen samt vilka krav som gäller vid körningar under utbildningen. Förordningen innehåller även bestämmelser om de dokument som anger yrkeskompetensen.

2 kap. Utbildning

2 §. Innehållet i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ska de undervisningsämnen ingå som anges i avsnitt 1 i bilaga I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- och persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 79/914/EEG, nedan kallat yrkesförordningsdirektivet.

Det i 1 mom. angivna ämneskravet gäller även om utbildningen genomgås i ett snabbare tempo.

3 §. Undervisningens omfattning inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens uppgår undervisningstiden till totalt 280 timmar innefattande minst 20 timmar individuell körundervisning. Körundervisning med simulator eller på en särskild träningsbana får omfatta högst åtta timmar.

Om utbildningen genomgås i snabbare tempo uppgår undervisningstiden till totalt 140 timmar innefattande minst 10 timmar individuell körundervisning. Körundervisning med simulator eller på en särskild träningsbana får härvid omfatta högst fyra timmar.

Om simulator används ska den vara godkänd för körundervisning inom körkortsutbildningen.

3a §. (2021/35) Utbildning med användande av informations- och kommunikationsteknik

En del av den utbildning som avses i 3 § eller den fortbildning som avses i 8 § kan ges med hjälp av informations- och kommunikationsteknik (IKT-verktyg), av en för uppgiften godkänd utbildningsarrang-

ör i enlighet med 13 § yrkeskompetenslagen. Praktiska övningar får dock inte ges med IKT-verktyg. Given som fortbildning får e-lärande omfatta högst 12 timmar.

4 §. Innehållet i utbildningen och undervisningens omfattning vid utvidgning av yrkeskompetensen

En förare som har yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för godstransporter och som utvidgar eller ändrar sin verksamhet till att omfatta även persontransporter för vilka yrkeskompetens krävs, är endast skyldig att genomgå de delar av utbildningen för grundläggande yrkeskompetens som är specifika för persontransporter. Detsamma gäller vid en utvidgning eller ändring av verksamheten från persontransporter till godstransporter.

Undervisningstiden uppgår till totalt 70 timmar innefattande minst fem timmars individuell körundervisning. Om utbildningen genomgås i snabbare tempo uppgår undervisningstiden till totalt 35 timmar innefattande minst två och en halv timme individuell körundervisning.

5 §. Tillgodoräkande av trafikföretagarutbildning i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

Den som genomgått en sådan trafikföretagarutbildning som avses i rådets direktiv 96/26/EG om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörens etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter får, i enlighet med vad som föreskrivs i 2 och 3 mom., tillgodoräkna sig vissa utbildningsmoment då utbildningen för grundläggande yrkeskompetens genomgås.

I utbildningen som ska ge grundläggande yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för persontransporter får sådana moment i trafikföretagarutbildningen som motsvarar sådant som anges i punkterna 2.1, 2.3, 3.1, 3.5, 3.6 och 3.8 bilaga I yrkesförordningsdirektivet tillgodoräknas.

I utbildningen som ska ge grundläggande yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för godstransporter får sådana moment i trafikföretagarutbildningen som motsvarar sådant som anges i punkterna 1.1, 1.4, 1.6, 2.1, 2.2, 3.1, 3.4, 3.6 och 3.7 bilaga I yrkesförordningsdirektivet tillgodoräknas.

Utbildningsarrangören beslutar om tillgodoräkande av utbildning. Dock får högst 24 timmar tillgodoräknas.

5a §. (2021/35) Tillgodoräkande av annan utbildning i utbildning för yrkeskompetens

Den som ska genomgå en utbildning för grundläggande yrkeskompetens får då en utbildning för grundläggande yrkeskompetens genomgås utöver vad som föreskrivs i 5 § tillgodoräkna sig de krav på yrkeskunnande denne har visat sig uppfylla i enlighet med kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver

yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG.

Utöver vad som föreskrivs i 5 § får den som genomgått följande utbildningsmoment tillgodoräkna sig dem, genom en minskning av utbildningens omfattning, då en utbildning för grundläggande yrkeskompetens genomgås:

1) Utbildning som gäller sådan transport av farligt gods som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG 2008 om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar.

2) Utbildning om medvetenhet rörande funktionshinder som avses i artikel 16.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004.

3) Utbildning om djurtransporter som krävs enligt Rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

6 §. *Prov*

Proven är skriftliga. Om särskilda skäl föreligger, såsom att provdeltagaren har läs- och skrivsvårigheter, får muntliga prov arrangeras. Till varje mål i respektive undervisningsämne ska det ansluta sig minst en fråga i provet.

7 §. *Framförande av fordon i samband med yrkesinriktad utbildning*

Studerande som erhåller grundläggande yrkeskompetens inom ramen för en yrkesinriktad utbildning får framföra fordon av den typ som används i undervisningen, förutsatt att utbildningsarrangören utfärdat ett dokument som berättigar den studerande att framföra fordonet. Godkännandet som gäller endast i landskapet kan avse både körningar som sker under utbildningen och körningar som sker under ledigheter mellan terminerna.

Bestämmelserna i 22 § yrkeskompetenslagen om påvisande av yrkeskompetens omfattar även i 1 mom. avsedda dokument.

8 §. *Fortbildningens innehåll och genomförande*

I fortbildningen uppgår undervisningstiden till totalt 35 timmar fördelat på fem år. Undervisningen ska periodiseras. Varje period ska omfatta minst sju timmar som får fördelas på två på varandra följande dagar. Undervisningen kan bestå av teoriundervisning, körundervisning eller både och i de undervisningsämnena som avses i 2 § 1 mom. (2021/35)

Undervisningen ska ges innan giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen utgått. Om giltighetstiden utgått ska undervisningen ges under den femårsperiod som föregår ansökan om att få en ny anteckning av yrkeskompetensen i körkortet. Fortbildningskravet för en förare som genomgått en i 4 § avsedd utbildning bestäms i enlighet med den nya kompetensen.

Om simulator används ska den vara godkänd för körundervisning inom körkortsutbildningen.

9 §. *Lärarkrav*

Lärare som ger teoretisk undervisning ska ha avlagt

1) yrkeslärarexamen på ett för befattningen lämpligt yrkesområde eller,

2) ingenjörsexamen med lämplig inriktning eller,

3) lämplig högre högskoleexamen inom vilken eller vid sidan av 55 studieveckors studier på lämpligt studieområde avklarats eller

4) annan examen på lämplig utbildningsnivå inom lämpligt område.

Utöver vad som anges i 1 mom. ska lärarna ha minst två års praktisk erfarenhet av transportbranschen och genomgått en lärarutbildning som kan godkännas av landskapsregeringen.

3 kap. Dokument som anger yrkeskompetens

10 §. *Antecknande av yrkeskompetensen i körkortet*

I landskapet utfärdas på ansökan dokument som anger yrkeskompetens i form av körkort försedda med en särskild anteckning.

Anteckningen innehåller den harmoniserade unionskoden 95, som nämns i artikel 10 punkt 2 i yrkesförordningsdirektivet, samt det datum fram till vilket yrkeskompetensen gäller (giltighetsdatumet). Anteckningen ska göras invid den körkortsklass som yrkeskompetensen avser. (2021/35)

Giltighetsdatumet infaller fem år efter den tidpunkt vid vilken det i 6 § 3 mom. yrkeskompetenslagen avsedda intyget utfärdats, dock senast vid den tidpunkt då den allmänna behörigheten att framföra fordon upphör. Om giltighetstiden för yrkeskompetensen förlängs till följd av fortbildning ska ett nytt körkort utfärdas som är försett med ett nytt giltighetsdatum och som i övrigt uppfyller kraven i 2 mom. Under förutsättning att fortbildningen genomgått i sin helhet infaller det nya giltighetsdatumet fem år efter den tidpunkt vid vilken det i 8 § 2 mom. yrkeskompetenslagen avsedda intyget utfärdats. Det nya giltighetsdatumet infaller fem år efter det giltighetsdatum som framgår av den förra anteckningen, om ansökan om ett nytt körkort görs på basis av genomgången fortbildning tidigast sex månader innan det tidigare giltighetsdatumet infaller.

11 §. *Tillfälliga dokument*

Tillfälliga dokument som avses i 21 § 4 mom. yrkeskompetenslagen gäller under högst en månad efter att beslutet om att bevilja ansökan fattades.

12 §. *Vad som ska iaktas i samband med ansökan*

Antecknande av yrkeskompetens i körkortet förutsätter ansökan om nytt körkort. Härvid ska bestämmelserna i [körkortslagen (1991:79) för landskapet Åland], nedan kallad körkortslagen, iakttas.

Har sökanden sedan tidigare yrkeskompetensbevis för förare, förfaller beslutet om beviljande av beviset och samtidigt som beviset upphör att gälla när körkortet försett med anteckningen om yrkeskompetens lämnats ut. Yrkeskompetensbeviset ska överlämnas till polisen när körkortet lämnas ut. Ett yrkeskompetensbevis som överlämnats till polisen får förstöras.

Då körkort utlämnats och yrkeskompetensbevis överlätit och förstörts ska Ålands polismyndighet göra en anmälan om detta till körkortsregistret.

Körkortslag (1991:79) för landskapet Åland har ersatts av körkortslag (2015:88) för Åland.

4 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

13 §. *Ikraftträdande*

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2008. När det gäller utbildningen av förare som framför fordon vilka enligt körkortslagen tillhör klass D1, D, D1E, eller DE tillämpas denna förordning från och med den 10 september 2008.

När det gäller utbildningen av förare som framför fordon vilka enligt körkortslagen tillhör klass C1, C, C1E, eller CE tillämpas denna förordning från och med den 10 september 2009.

14 §. *Övergångsbestämmelser*

Förare som erhållit körkort av klass D1, D, D1E, eller DE före den 10 september 2008 behöver inte genomgå i denna förordning föreskriven utbildning för grundläggande yrkeskompetens. Förarna måste dock ha genomgått i denna förordning föreskriven fortbildning innan den 10 september 2013. Föraren ska även från och med den 10 september 2013 kunna påvisa giltigheten av sin yrkeskompetens i enlighet med vad som föreskrivs om påvisande av yrkeskompetens på basis av utbildning i yrkeskompetenslagen. I det fall förarna ansöker om att få ett nytt i 10 § avsett körkort tidigast sex månader före den 10 september 2013 infaller giltighetsdatumet fem år efter den 10 september 2013 i annat fall fem år efter att intryget över att fortbildningen genomgått i sin helhet utfärdats.

Förare som erhållit körkort av klass C1, C, C1E, eller CE före den 10 september 2009 behöver inte genomgå i denna förordning föreskriven utbildning för grundläggande yrkeskompetens. Förarna måste dock ha genomgått i denna förordning föreskriven fortbildning innan den 10 september 2014. Föraren ska även från och med den 10 september 2014 kunna påvisa giltigheten av sin yrkeskompetens i enlighet med vad som föreskrivs om påvisande av yrkeskompetens på basis av utbildning i yrkeskompetenslagen. I det fall förarna ansöker om att få ett nytt i 10 § avsett körkort tidigast sex månader före den 10 september 2014 infaller giltighetsdatumet fem år efter den 10 september 2014 i annat fall fem år efter att intryget över att fortbildningen genomgått i sin helhet utfärdats.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen försätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

N 32 Landskapslag (2021:9) om tillämpning på Åland av vissa bestämmelser i lagen om transportservice

1 §. *Lagens tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på förare som är egenföretagare enligt definitionen i 42 § 10 punkten i lagen om transportservice (FFS 320/2017) och som deltar i utövande av sådan transportverksamhet i vägtrafik som avses i tillämpningsområdet för den i 42 § 1 punkten angivna förordningen och den i 42 § 3 punkten angivna överenskommelsen.

Inom landskapets behörighet ska bestämmelserna i II avd. 4 kap. 42 § 1, 3 och 6-15 punkterna, 43 § och 49-52 §§ samt VII avd. 2 kap. 267 § i lagen om transportservice (FFS 320/2017), med i denna lag angivna undantag, tillämpas på Åland. Dock ska inom landskapets behörighet bestämmelserna i VII avd. 2 kap. 267 § i lagen om transportservice, till den del de innehåller bestämmelser om straff för brott mot bestämmelser om färdskrivare och färdskrivarkort inte tillämpas på Åland.

Inom landskapets behörighet ska inte bestämmelserna i II avd. 4 kap. 44-48 §§ i lagen om transportservice tillämpas på Åland vid transporter inom Åland.

Ändringar av de i 1 mom. avsedda bestämmelserna i lagen om transportservice ska inom landskapets behörighet gälla på Åland från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §. *Förvaltningsuppgifter*

De förvaltningsuppgifter som enligt lagen om transportservice ankommer på arbetsskyddsmyndigheten, till den del det gäller verkställighet av de i 1 § 1 mom. angivna bestämmelserna, ska på Åland skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningsuppgifterna grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

3 §. *Landskapsförordning*

Om inte ärendet hör till området för lag kan landskapsregeringen inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av lagen om transportservice ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet även genom landskapsförordning besluta om undantag från bestämmelserna i artiklarna 5-9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85.

Ikraftträdandebestämmelse (2021:9):

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (2013:72) om tillämpning på Åland av lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare (FFS 349/2013).

N 33 Landskapslag (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens syfte och innehåll

Syftet med denna lag är att främja utvecklingen av kollektivtrafiken på Åland så att allmänheten har tillgång till sådana nödvändiga kollektivtrafiktjänster som svarar mot det dagliga behovet av att förflytta sig.

Lagen innehåller bestämmelser om

1) ansvaret för kollektivtrafiken,
2) allmänna krav på kollektivtrafikföretag,
3) uppgifter och befogenheter för behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (*EU:s kollektivtrafikförordning*),

4) busspassagerares rättigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (*EU:s förordning om busspassagerares rättigheter*),

5) offentligt stöd för kollektivtrafiken,

6) interoperabla tjänster i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/40/EU om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet och för gränssnitt mot andra transportslag (*ITS-direktivet*) samt

7) ändringssökande.

2 §. Definitioner

I denna lag avses med

1) *kollektivtrafik* sådan trafik som avses i artikel 2 punkt a i EU:s kollektivtrafikförordning,

2) *regional kollektivtrafik* kollektivtrafik som trafikerar genom flera kommuner till och från Mariehamns stad, längs landskapets huvudsakliga trafikleder,

3) *regional matartrafik* kollektivtrafik som trafikerar genom två eller flera kommuner och ansluter till regional kollektivtrafik eller färja,

4) *matartrafik i glesbygd* kollektivtrafik som trafikerar inom en kommun i glesbygd och ansluter till regional kollektivtrafik eller färja eller regional matartrafik,

5) *matartrafik i tätort* kollektivtrafik som trafikerar inom en kommun i tätort och ansluter till regional kollektivtrafik eller färja eller regional matartrafik,

6) *matartrafik regional matartrafik, matartrafik i glesbygd eller matartrafik i tätort*,

7) *kollektivtrafikföretag* sådant företag, sådan företagsgrupp eller sådant offentligt organ som avses i artikel 2 punkt d i EU:s kollektivtrafikförordning,

8) *allmän trafikplikt* sådana krav som avses i artikel 2 punkt e i EU:s kollektivtrafikförordning,

9) *ensamrätt* sådan rätt som avses i artikel 2 punkt f i EU:s kollektivtrafikförordning,

10) *ersättning för allmän trafik* sådan förmån som avses i artikel 2 punkt g i EU:s kollektivtrafikförordning.

11) *direkttilldelning* sådan tilldelning av avtal som avses i artikel 2 punkt h i EU:s kollektivtrafikförordning,

12) *avtal om allmän trafik* sådana dokument som avses i artikel 2 punkt i i EU:s kollektivtrafikförordning,

13) *transporttjänster* yrkesmässig transport av personer eller gods med personbil eller buss sådana dessa typer av fordon är definierade i fordonslagen (FFS 1090/2002),

14) *förmedlingstjänster* förmedling av transporter inom kollektivtrafiken mot ersättning med undantag för förmedling som gäller enbart tjänsteleverantörens egna transporter eller paketresor och sammanlänkade researrangemang som hör till tillämpningsområdet för lagen om kombinerade resetjänster (FFS 901/2017),

15) *trafiktjänster* alla offentliga eller privata tjänster eller kombinationer av tjänster i anslutning till kollektivtrafik inbegripet transporttjänster och förmedlingstjänster som tillhandahålls för allmänt eller privat bruk,

16) *mobilitetstjänster* trafiktjänster samt förmedlings-, informations-, parkerings- och andra stödtjänster i omedelbar anslutning till dem samt

17) *kombinationstjänster* skapande av resekedjor och andra tjänstehelheter inom kollektivtrafiken mot ersättning genom kombination av olika tjänsteleverantörers mobilitetstjänster.

Med de tjänster som nämns i 1 mom. avses endast tjänster inom kollektivtrafiken, om inte något annat föreskrivs nedan.

3 §. EU:s kollektivtrafikförordning

I EU:s kollektivtrafikförordning finns bestämmelser om behöriga myndigheters möjligheter att vidta åtgärder för att tillgodose behovet av kollektivtrafik på ett sätt som är förenligt med EU:s bestämmelser om statligt stöd.

I EU:s kollektivtrafikförordning föreskrivs om avtal om allmän trafik och allmänna bestämmelser i anslutning därtill. I EU:s kollektivtrafikförordning föreskrivs även om avtalens obligatoriska innehåll och innehållet i de allmänna bestämmelserna, tilldelning av avtal om allmän trafik, om priser och ersättningar för allmän trafik samt offentliggöranden och övergångsperioder.

4 §. Behöriga myndigheter och den allmänna trafikplikten

Inom landskapets behörighet och med beaktande av i denna lag angivna avvikelser rörande vissa myndighetsuppgifter, är på Åland landskapsregeringen sådan behörig myndighet som avses i artikel 2 punkt b i EU:s kollektivtrafikförordning. Landskapsregeringen fattar beslut om fastställande av den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken som ska organiseras i enlighet med denna lag och för vilken ersättning för allmän trafik ska utbetalas.

Bestämmelser om behöriga myndigheter enligt

1) (2021/10) EU:s förordning om busspassagerares rättigheter när det gäller tillsynen över passagerarnas och konsumenternas rättigheter finns i V avd. 1 kap.

186 § i lagen om transportservice (FFS 320/2017) samt

2) ITS-direktivet finns i 74 § 1 mom. i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland (*vägtrafiklagen*).

2 kap. Planering och utformning av system för kollektivtrafik

5 §. Omfattning och servicenivå

Landskapsregeringen är inom sitt behörighetsområde skyldig att fastställa omfattningen av och nivån på servicen i den kollektivtrafik för vilken ersättning för allmän trafik utbetalas av landskapet i enlighet med vad som följer av denna lag.

Den i 1 mom. avsedda omfattningen och servicenivån ska fastställas i ett trafikförsörjningsprogram.

Trafikförsörjningsprogrammet ska uppfylla de i 6 § angivna kraven.

6 §. Trafikförsörjningsprogram

Trafikförsörjningsprogrammet ska innehålla en redovisning av

1) behovet av kollektivtrafik på Åland samt målet för kollektivtrafikförsörjningen,

2) alla former av kollektivtrafik, både trafik som bedöms kunna utföras på kommersiell grund och trafik som landskapsregeringen avser att ombesörja och i övrigt möjliggöra på grundval av allmän trafikplikt,

3) åtgärder för att skydda miljön,

4) tidsbestämda mål och åtgärder för anpassning av kollektivtrafiken med hänsyn till behov hos personer med funktionsnedsättning samt

5) de bytespunkter och linjer som ska vara fullt tillgängliga för alla resenärer.

Den allmänna trafikplikten fastställs genom att landskapsregeringen fattar beslut om fastställande av trafikförsörjningsprogrammet.

Trafikförsörjningsprogrammet ska uppdateras minst vart fjärde år räknat från den tidpunkt det senast fastställdes. Efter att trafikförsörjningsprogrammet uppdaterats med förändringar, om sådana bedöms erforderliga, ska det fastställas genom beslut av landskapsregeringen, med beaktande av nämnda förändringar. Landskapsregeringen kan även, istället för att genom beslut fastställa en uppdatering av trafikförsörjningsprogrammet, fatta ett beslut om fastställande av ett nytt trafikförsörjningsprogram om behov därav föreligger och åtgärden ifråga bedöms vara mest ändamålsenlig.

Kommunerna, övriga berörda myndigheter, organisationer, kollektivtrafikföretag samt företrädare för näringsliv och resenärer ska höras innan trafikförsörjningsprogrammet fastställs.

7 §. Planering och utformning av kollektivtrafiken

Landskapsregeringen ansvarar för utformningen av tjänsterna när det gäller kollektivtrafik som bedrivs enligt EU:s kollektivtrafikförordning. Ansvaret för planeringen av rutter och tidtabeller kan delas av trafikidkarna och landskapsregeringen.

I samband med planeringen av kollektivtrafiken ska de som planerar kollektivtrafiken inom sitt behörighetsområde eftersträva en samordning av kollek-

tivtrafiken inom hela Åland. Ur kundperspektiv ska kollektivtrafiken vara så förmånlig, tät och säker som möjligt med uppfyllande av erforderliga krav på tillgänglighet för alla resenärer och samtidigt ta hänsyn till kollektivtrafikföretagens rätt att i enlighet med vad som följer av EU:s kollektivtrafikförordning göra en rimlig vinst.

Trafikidkarna ansvarar för planeringen av och utformningen av kollektivtrafiken på marknadsvillkor.

Kommunerna ansvarar för den kommuninterna trafiken och får, för att komplettera mobilitetstjänsterna på sitt område, upphandla kollektivtrafik enligt EU:s kollektivtrafikförordning med iakttagande av den i 8 § angivna upphandlingslagstiftningen. Kommunerna kan därefter ingå avtal om allmän trafik med kollektivtrafikföretag, förutsatt att ersättningen för den avsedda allmänna trafiken utbetalas av kommunen. Om en kommun avser att bedriva kollektivtrafik utan ersättning för allmän trafik från landskapet, har kommunen rätt att fatta beslut om och vidare ombesörja detta i enlighet med vad som följer av bestämmelserna i 3 § i kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland och EU:s kollektivtrafikförordning. Ett sådant av kommunen fattat beslut ska dock föregås av ett på kommunens anhållan och av landskapsregeringen fattat beslut om införande av trafikplikt på den eller de kollektivtrafiklinjer som kommunen avser att upprätthålla med egna ekonomiska medel. Om det inte föreligger synnerliga omständigheter som talar för att kommunens avsedda åtgärder leder till att möjligheten att bedriva kollektivtrafik på Åland, utgående från trafikförsörjningsprogrammet, avsevärt försämrats eller helt åsidosätts, är landskapsregeringen skyldig att fatta beslut om införande av nämnda trafikplikt. Om landskapsregeringen anser att det föreligger sådana synnerliga omständigheter ska de kunna styrkas av landskapsregeringen på ett tillförlitligt sätt. Den som inom ramen för ett sådant arrangemang som avses i detta moment utför yrkesmässiga persontransporter måste uppfylla de krav som ställs för beviljande av trafiktillstånd i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik.

I 9 § 7 och 8 mom. föreskrivs närmare om möjligheten för en enskild kommun, i de fall ersättning för allmän trafik för bedrivande av kollektivtrafik i kommunen ska utbetalas från landskapet, att ta initiativ till att det skapas förutsättningar för att inrätta ett specifikt system för kollektivtrafik i kommunen, som svarar mot kommunens önskemål, dock så att denna trafik bedrivs i enlighet med de riktlinjer som fastställts i trafikförsörjningsprogrammet för fullgörande av den allmänna trafikplikten.

3 kap. Grundbestämmelser rörande avtal om allmän trafik

8 §. Upphandlingslagstiftning

Utöver vad som följer av 4 kap. i denna lag finns bestämmelser i landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riktlinjer om offentlig upphandling (*blankettlagen om upphandling*) som är tillämpliga på upphandling av kollektivtrafiktjänster.

9 §. Allmänna utgångspunkter

Ett avtal om allmän trafik som ingås av landskapsregeringen eller kommun ska grunda sig på ett beslut om allmän trafikplikt. Ett sådant avtal får inte ingås för en ny avtalsperiod utan att ett nytt beslut om allmän trafikplikt har fattats.

Upphandling av tjänsterna inom den kollektivtrafik som ska bedrivas på basis av ersättning för allmän trafik som utbetalas av landskapet, görs av landskapsregeringen. Övrig upphandling sker i enlighet med bestämmelserna i 7 § 4 mom. Tjänsterna inom kollektivtrafiken ska upphandlas i sådan utsträckning som bestämts genom trafikförsörjningsprogrammet.

Kollektivtrafiken ska skötas med antingen buss eller taxi enligt landskapsregeringens direktiv i det avtal om allmän trafik som efter avslutad upphandling träffats mellan landskapsregeringen i egenskap av upphandlande myndighet och det kollektivtrafikföretag, vilket genom avtalet ifråga fått i uppdrag att ansvara för den i avtalet avsedda kollektivtrafiken.

Med buss avses i denna lag sådant fordon som klassificeras som buss i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (2011:36) om tillämpning av fordonslagen (*blankettlagen*). Med taxi avses ett sådant fordon klassificerat i enlighet med bestämmelserna i blankettlagen och som är ett sådant fordon som har kapacitet att utöver föraren transportera minst två personer och som används av innehavare av tillstånd för bedrivande av beställningstrafik avseende persontransporter med taxi, i enlighet med de krav som följer av bestämmelserna i landskapslagen om yrkesmässig trafik.

Det kollektivtrafikföretag som deltar i upphandling och uppfyller de i denna lag ställda kraven på landskapsregeringens eller kommunens avtalslutande motpart ska, i enlighet med vad som särskilt följer av bestämmelserna i 2 § 1 mom. och 6 § 5 mom. samt i tillämpliga delar övriga bestämmelser i landskapslagen om yrkesmässig trafik, efter att avtalsförhandlingen slutförts ansöka om sådant tillstånd som berättigar till att bedriva kollektivtrafik för att avtalet som upphandlingen avser ska kunna träda ikraft. Det kollektivtrafikföretag som beviljats nämnda tillstånd ska anses uppfylla de grundvillkor som gäller för de aktörer som enligt lag har rätt att bedriva kollektivtrafik. Övriga villkor såsom linjetrafikens omfattning bestäms i avtalet och kollektivtrafikföretaget ansvarar för kollektivtrafiken på viss angiven linje med stöd av avtalet.

Vad som i 5 mom. föreskrivs särskilt om kollektivtrafikföretags ansökan om tillstånd i samband med upphandling gäller även i de fall fråga är om direkttilldelning.

Om en kommun anser att kollektivtrafiken i kommunen ska bedrivas på andra eller nya villkor likväl under förutsättning att ersättning för allmän trafik ska utbetalas från landskapet, krävs att kommunen initierar matartrafik genom att göra en anhållan till landskapsregeringen att fatta beslut om att införa trafikplikt på en viss linje och upphandla eller direkttilldela trafiken avseende linjen ifråga för en viss tidsperiod, i enlighet med vad som i denna lag gäller för upphandling och direkttilldelning.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om vad som ska ingå i anhållan för ett visst slag av matartrafik som bedrivs med stöd av ersättning från landskapet för allmän trafik, tidsperiodens längd för det ifrågavarande slaget av matartrafik, vilka särskilda krav som ska ställas på trafikidkaren för att trafikplikten ska anses fullgjord samt om stödnivåer för respektive slag av matartrafik.

4 kap. Upphandling och direkttilldelning enligt EU:s kollektivtrafikförordning**10 §. Upphandlingsförfaranden och avtalsförutsättningar**

Upphandlingsförfaranden enligt detta kapitel används när koncessionsavtal som gäller kollektivtrafik ingås. I artiklarna 4-8 i EU:s kollektivtrafikförordning finns bestämmelser om direkttilldelning av avtal.

På andra avtal än de avtal om offentlig tjänsteupphandling som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelser om upphandling i enlighet med vad som följer av blankettlagen om upphandling, på upphandlingsförfarandena. På dessa avtal tillämpas EU:s kollektivtrafikförordning med undantag för bestämmelserna i artikel 5.2–5.6 och artikel 8.2–8.4.

Landskapsregeringen kan när koncessionsavtal ingås tillämpa ett förfarande där alla trafikidkare som avses i EU:s kollektivtrafikförordning kan lämna anbud (*förfarande i ett steg*) eller ett förfarande där alla de nämnda trafikidkarna kan lämna ansökan om deltagande och landskapsregeringen därefter bland dem som lämnat in en ansökan väljer ut dem som får lämna anbud i förfarandets följande steg (*förfarande i två steg*).

För att i detta kapitel avsedda avtal ska träda ikraft ska anbudsgivaren, vid sidan av uppfyllandet av kraven för antagande av anbud enligt detta kapitel, i samband med upphandlingen även kunna styrka att denne uppfyller de allmänna kraven för beviljande av trafiktillstånd enligt landskapslagen om yrkesmässig trafik. Tillståndsprövningen sker i enlighet med vad som följer av 9 § 4 mom. och avtal börjar gälla under förutsättning att trafiktillstånd beviljas.

Hänvisningar till rikslagstiftningen i de paragrafer i lagen om offentlig upphandling och koncession (FFS 1397/2016, *upphandlingslagen*) som nämns i detta kapitel ska på Åland avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen. Även hänvisningar i upphandlingslagen till annan rikslagstiftning som motsvaras av bestämmelserna i detta kapitel ska på Åland avse bestämmelserna i detta kapitel.

11 §. Annonsering om upphandling och minimitidsfrister

Utöver vad som föreskrivs i artikel 7 i EU:s kollektivtrafikförordning ska landskapsregeringen offentligt informera om koncessionsavtal som ingås genom förfaranden enligt 10 § 3 mom. Annonserna publiceras på webbplats i enlighet med vad som följer av annan landskapslagstiftning. På informationsutbyte i anslutning till upphandlingar tillämpas dessutom 8 kap. i upphandlingslagen.

När tidsfristerna för upphandlingsförfarandet bestäms ska hänsyn tas till upphandlingens storlek och avtalets längd samt hur lång tid som behövs för att utarbeta och sända anbudet. Tidsfristerna beräknas från den dag som följer på den då upphandlingsannonsen sändes för publicering. Om landskapsregeringen tillämpar förfarandet i två steg räknas anbudstiden från den dag då anbudsförfrågan sändes.

Vid ett förfarande i ett steg ska anbudstiden vara minst 35 dagar. Vid ett förfarande i två steg ska minst 30 dagar reserveras för inlämnande av ansökan om deltagande i anbudsförfarande. Om landskapsregeringen väljer att tillämpa ett tvåstegsförfarande ska, efter att möjliga anbudsgivare fastställts, anbudstiden vara minst 35 dagar.

De tidsfrister för lämnande av anbud som avses i 3 mom. får förkortas med fem dagar om landskapsregeringen godkänner att anbud lämnas i elektronisk form på det sätt som avses i 62 § 1 mom. i upphandlingslagen.

Tidsfristerna enligt 3 mom. får förkortas om det i praktiken är omöjligt att iaktta tidsfristerna i dessa förfaranden till följd av en brådska som landskapsregeringen bestyrker på behörigt sätt. Vid ett förfarande i ett steg ska anbudstiden dock vara minst 15 dagar. Vid ett förfarande i två steg ska minst 15 dagar reserveras för att lämna en ansökan om deltagande. Vid ett förfarande i två steg ska anbudstiden vara minst 10 dagar.

Anbudstiden ska vid ett förfarande i ett steg vara minst 15 dagar och vid ett förfarande i två steg minst 10 dagar, om landskapsregeringen har sänt en förhandsannons för publicering på det sätt som föreskrivs i 61 § i upphandlingslagen.

12 §. *Anbudsförfrågan*

Landskapsregeringen ska utarbeta en anbudsförfrågan skriftligen och så tydligt att det utifrån den är möjligt att lämna anbud som kan mätas med samma mått och är jämförbara. I anbudsförfrågan omdets trafikidkarna lämna sina anbud inom utsatt tid.

Anbudsförfrågan och i tillämpliga delar upphandlingsannonsen ska innehålla

- 1) föremålet för upphandlingen och minimikvalitetskrav,
- 2) en hänvisning till den publicerade upphandlingsannonsen,
- 3) tidsfristen för lämnande av anbud,
- 4) adress till vilken de skriftliga anbudet ska skickas,
- 5) det eller de språk som anbudet ska avfattas på,
- 6) krav som gäller trafikidkarnas ekonomiska och finansiella situation samt tekniska och yrkesmässiga kvalifikationer och övriga krav samt en förteckning över de handlingar som ska tillhandahållas,
- 7) grunden för valet av anbud samt
- 8) anbudens giltighetstid.

Vid upphandling tillämpas dessutom bestämmelserna i 71–74 §§ i upphandlingslagen om beskrivning av föremålet för upphandlingen, användning av märken vid beskrivningen av föremålet för upphandlingen, teknisk utredning och påvisande av att anbudet svarar mot kraven.

13 §. *Val av anbudsgivare*

Vid ett förfarande i två steg ska anbudsgivare väljas samt, på samma sätt som vid ett förfarande i ett steg, anbudsgivarnas lämplighet bedömas utifrån förhandsanmälda grunder som hänför sig till anbudsgivarnas ekonomiska och finansiella situation, tekniska prestationsförmåga och yrkesmässiga kvalifikationer eller utifrån andra objektiva och icke-diskriminerande grunder.

Vid anbudsförfarande ska sådana trafikidkare utslutas som inte har tekniska, ekonomiska eller andra förutsättningar att genomföra upphandlingen eller som gjort sig skyldiga till brott som nämns i 80 § i upphandlingslagen. En trafikidkare kan utslutas med stöd av 81 § i den lagen.

14 §. *Förhandlingar efter inlämnande av anbud*

Efter att anbud lämnats in kan landskapsregeringen i enlighet med artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafiktjänstförordning förhandla med de trafikidkare som lämnat anbud, om anbudsförfrågan inte har kunnat avfattas så exakt att det bästa anbudet kan väljas eller om anbudet inte till sitt innehåll motsvarar anbudsförfrågan. Det förutsätts dessutom att avtalsvillkoren i anbudsförfrågan inte ändras i väsentlig grad.

Syftet med de förhandlingar som avses i 1 mom. är att välja det bästa anbudet. Landskapsregeringen ska förhandla i syfte att anpassa anbudet till de krav som angetts i upphandlingsannonsen eller anbudsförfrågan. Förhandlingarna kan föras i successiva steg så att antalet trafikidkare som deltar i förhandlingarna minskas under förhandlingarna genom tillämpning av grunderna för valet av anbud.

15 §. *Val av anbud*

Det anbud ska antas som för landskapsregeringen totalekonomiskt sett är det mest fördelaktiga utifrån bedömningsgrunder som är kopplade till föremålet för upphandlingen eller som har det lägsta priset. Som bedömningsgrunder för valet av det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan användas kvaliteten på den tjänst som anbudet gäller, fordonens kvalitet, fordonens tillgänglighet, integrering av tjänsten, priset, utbudets volym, passagerarpriser, miljöegenskaper samt uppfyllande av miljökrav.

När det som är totalekonomiskt mest fördelaktigt används som grund för valet ska jämförelsegrunderna och deras inbördes viktning nämnas i upphandlingsannonsen eller förfrågningsunderlaget. Viktningen kan anges också i form av ett skäligen variationsintervall. Om en relativ viktning av jämförelsegrunderna av motiverad anledning inte kan anges, ska jämförelsegrunderna anges i prioritetsordning.

16 §. *Tilläggsbeställning och förlängning av avtalets giltighetstid*

Landskapsregeringen kan göra en tilläggsbeställning utan något anbudsförfarande, om tilläggsbeställningen motsvarar en tidigare upphandling, genom ett förfarande i ett steg eller ett förfarande i två steg. En ytterligare förutsättning är att en eventuell senare upphandling utan anbudsförfarande har nämnts i den

ursprungliga upphandlingsannonsen och att avtalets längd med beaktande av tilläggsbeställningens tid inte överskrider den maximitid som anges i artikel 4.3 i EU:s kollektivtrafikförordning.

Ett koncessionsavtal kan innehålla avtalsvillkor för de mål enligt vilka trafiken utvecklas under avtalsperioden. Målen kan gälla uppnående av nivån på tjänsten eller ökning av antalet passagerare. I avtalsvillkoren kan trafikidkaren åläggas att delvis eller helt och hållet ansvara för valet av metoder som behövs för att målen ska uppnås.

Den ursprungliga giltighetstiden för ett koncessionsavtal kan förlängas om avtalet innehåller villkor som avses i 2 mom. och de mål som anges i villkoren eller en del av dem har uppnåtts genom trafikidkarens åtgärder. En ytterligare förutsättning är att möjligheten att förlänga avtalet har nämnts i den ursprungliga upphandlingsannonsen, att avtalets längd med beaktande av förlängningen av giltighetstiden inte överskrider maximitiden enligt 1 mom. och att trafikidkaren inte får någon annan gottgörelse för måloppfyllelsen.

17 §. *Upphandlingsbeslut och handlingsoffentlighet*

Landskapsregeringen ska med beaktande av vad som föreskrivs i 9 § 4 och 6 mom. fatta ett skriftligt beslut om de avgöranden som påverkar anbudssökandens och anbudsgivarnas ställning samt om anbudsförfarandets utgång. Beslutet ska motiveras. De faktorer som väsentligen har påverkat avgörandet ska framgå av beslutet eller av de handlingar som hänför sig till beslutet. Sådana faktorer är åtminstone grunderna för att en anbudssökande eller en anbudsgivare har avvisats eller ett anbud har förkastats och de grunder på vilka de godkända anbuderna har jämförts. Av beslutet eller av de handlingar som hänför sig till det ska det dessutom framgå när upphandlingskontraktet kan slutas. På upphandlingsbeslutet tillämpas inom landskapets behörighet även 126 och 127 §§ i upphandlingslagen.

Efter det att upphandlingsbeslutet har fattats ska landskapsregeringen ingå ett i artikel 3.1 i EU:s kollektivtrafikförordning avsett avtal om offentlig tjänsteupphandling. Det obligatoriska innehållet i avtalet anges i artikel 4 i den förordningen. Ett avtal om offentlig tjänsteupphandling kan ingås och beslutet verkställas tidigast 14 dagar efter det att de trafikidkare som deltagit i anbudsförfarandet har fått eller anses ha fått del av beslutet och anvisningen om hur man söker ändring. Avtalet kan emellertid ingås också tidigare, om detta av ett tvingande allmänintresse eller av oförutsebara skäl som inte beror på landskapsregeringen är absolut nödvändigt. Väntetid behöver inte iakttas, om upphandlingskontraktet sluts med den trafikidkare som lämnat det enda godtagbara anbudet och det i anbudsförfarandet inte längre deltar andra anbudsgivare eller anbudssökande vars ställning påverkas av valet av avtalspart.

På upphandlingsdokumentens offentlighet ska inom landskapets behörighet 138 § i upphandlingslagen tillämpas.

18 §. *Särredovisningsskyldighet*

En särredovisningsskyldig trafikidkare enligt punkt 5 i bilagan till EU:s kollektivtrafikförordning ska lämna detaljerade uppgifter om de metoder genom vilka intäkterna och kostnaderna fördelas på olika verksamheter. De uppgifter som omfattas av denna skyldighet att lämna upplysningar ska bevaras i minst tio år efter utgången av räkenskapsperioden.

I fråga om den separata bokföring som avses i punkt 5 i bilagan till EU:s kollektivtrafikförordning är resultaträkningarna offentliga och ska presenteras som en not till den särredovisningsskyldiga trafikidkarens bokslut.

Landskapsregeringen har utan hinder av sekretessbestämmelser rätt att av de särredovisningsskyldiga trafikidkarna få den information som avses i EU:s kollektivtrafikförordning för fullgörande av de uppgifter som avses i den förordningen. (2021/108)

Trots sekretessbestämmelserna har landskapsregeringen rätt att till behörig myndighet enligt rikets lagstiftning vidarebefordra uppgifter som landskapsregeringen fått med stöd av 3 mom. för användning, i den omfattning som förutsätts för skyldigheten enligt EU:s kollektivtrafikförordning att medge insyn för bedömning av om de ersättningar som betalats är förenliga med den förordningen.

19 §. *Beslut om tillämpning av EU:s kollektivtrafikförordning och beviljande av ensamrätt*

Landskapsregeringen får besluta att ordna kollektivtrafiktjänsterna inom sitt behörighetsområde eller inom en del av det i enlighet med EU:s kollektivtrafikförordning för att se till att det tillhandahålls sådana allmännyttiga tjänster som är tätare, säkrare, av bättre kvalitet eller förmånligare än de tjänster som kan tillhandahållas enbart på marknadsvillkor.

Landskapsregeringen kan vid behov även besluta att bevilja ensamrätt i enlighet med EU:s kollektivtrafikförordning. Genom ett beslut om ensamrätt ges den som bedriver kollektivtrafik och som genom beslutet väljs ut, en särskild möjlighet att bedriva kollektivtrafik på en viss sträcka, inom ett visst nät eller inom ett visst område utan att andra eventuella trafikidkare har en sådan rätt. Landskapsregeringen ska lägga ut beslutet om beviljande av ensamrätt på sin webbplats.

Ensamrätt kan beviljas i samband med alla slag av avtal om offentlig upphandling.

Då ensamrätt beviljats gäller att trafikstillstånd beviljas ensamrättsinnehavaren i enlighet med vad som följer av 7 § i landskapslagen om yrkesmässig trafik.

5 kap. Offentligt stöd för trafiktjänster

20 §. *Landskapsfinansieringens användningsändamål*

Av de anslag i landskapsbudgeten som anvisats för köp och utveckling av tjänster som avses i denna lag kan ersättningar, understöd eller stöd betalas ut till

1) trafikidkare enligt vad som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning,

2) användare av kollektivtrafiktjänster på grundval av en förbindelse som ingås av landskapsregeringen enligt vilken kostnaderna för kollektivtrafiktjänster ersätts upp till ett i förväg fastställt värde,

3) andra än trafikidkare för utveckling, planering och forskning som gäller kollektivtrafiktjänster.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om användningsändamål och beviljningsförfarande för de anslag som avses i 1 mom.

21 §. Återkrav av ersättning

Landskapsregeringen och kommunen kan bestämma att utbetalning av ersättning som härrör från motsvarande anslag från landskapsbudgeten eller kommunens budget ska upphöra och att den ersättning som redan betalats ut helt eller delvis ska återkrävas, om ersättningstagaren

1) underlåtit att återbetala sådan ersättning eller en del av den som denne fått på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund,

2) lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter för att ersättningen ska beviljas eller utbetalas eller när den övervakas och om detta förfarande har varit ägnat att väsentligt inverka på erhållandet av ersättningen, ersättningsbeloppet eller villkoren för ersättningen, eller hemlighållit en sådan omständighet,

3) använt ersättningen för ett väsentligen annat ändamål än det har betalats för, eller

4) i övrigt på ett med 1–3 punkten jämförbart sätt väsentligen brutit mot bestämmelserna om ersättning- eller utbetalningsvillkoren.

Landskapsregeringen och kommunen kan även bestämma att i 1 mom. avsedd ersättning ska upphöra och att den ersättning som redan betalats ut helt eller delvis ska återkrävas, om

1) ersättningstagaren har vägrat lämna de uppgifter, handlingar och annat material eller bistånd som krävs i lag eller avtal för utbetalning och övervakning av ersättningen, eller

2) ersättningen på något annat sätt än det som avses i 1 mom. betalats på felaktiga grunder eller utan grund.

Ersättningstagaren ska på det belopp som återbetalas eller återkrävs, räknat från den dag då ersättningen betalades ut, betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (FFS 633/1982) ökad med tre procentenheter.

Om det återkrävda beloppet inte betalas senast den dag som bestämts av landskapsregeringen, ska en årlig dröjsmålsränta betalas på beloppet enligt 4 § i räntelagen.

6 kap. Informationens och informationssystemens interoperabilitet

22 §. Väsentlig information om mobilitetstjänster och kombinationstjänster

Om en tjänsteleverantör etablerat eller avser att etablera en verksamhet som innebär att någon form av mobilitetstjänster inom kollektivtrafik ska tillhandahållas allmänheten och tjänsteleverantören ifråga, inom ramen för nämnda verksamhet, upprättat eller avser att upprätta digitala informationssystem ska denne vid utformningen av de digitala informationssystemen se till att väsentliga och aktuella uppgifter

om mobilitetstjänsterna ifråga finns att tillgå i maskinläsbar form och kan användas fritt med hjälp av en förbindelse som upprättats i dessa informationssystem (*öppet gränssnitt*). Väsentliga uppgifter omfattar åtminstone information om rutter, hållplatser, tidtabeller, priser och tillgång till tjänsterna samt fordons tillgänglighet.

Webbadressen eller webbadresserna för det gränssnitt som avses i 1 mom. och för den information som behövs för att få tillgång till gränssnittet samt uppdateringarna av materialet ska i momentet avsedda fall meddelas till landskapsregeringen innan verksamheten inleds eller i fråga om uppdateringar omedelbart när den nya adressen är känd.

Utöver det som föreskrivs om passagerarrättigheter någon annanstans i lag ska i de fall en tjänsteleverantör etablerat eller avser att etablera en verksamhet som innebär att förmedlingstjänster eller kombinationstjänster ska tillhandahållas allmänheten ska tjänsteleverantören ifråga, då avtalet sluts, ge passagerarna information om vem de kan vända sig till under de olika skedena av resekedjan och efter varje skede, om tjänsten inte utförs i enlighet med den bekräftelse passageraren fått.

Landskapsregeringen kan tillhandahålla teknisk service som alternativt kan användas för den förmedling av information som avses i 1 mom.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om den väsentliga information som avses i 1 mom. och de krav som ställs på informationens aktualitet samt om teknisk interoperabilitet.

23 §. Biljett- och betalningssystemens interoperabilitet

Om digitala informationssystem upprättats i enlighet med bestämmelserna i 22 § gäller för den som tillhandahåller transporttjänster eller förmedlingstjänster inom kollektivtrafik för allmänheten eller den som för sådana tjänsteleverantörers räkning svarar för biljett- och avgiftssystemet att denne ska ge andra tjänsteleverantörer som tillhandahåller mobilitetstjänster för allmänheten fritt tillträde till det försäljningsgränssnitt som används för biljett- och avgiftssystemet för att

1) möjliggöra köp av en sådan biljettprodukt som berättigar till en enkelresa till normalpris och i fråga om vilken den reserätt som baserar sig på biljettprodukten enkelt ska kunna påvisas med hjälp av allmänt tillgänglig teknik, eller

2) reservera en enskild resa eller transport vars exakta pris inte är känt när tjänsten inleds, eller som av någon annan orsak enligt överenskommelse ska betalas efter det att tjänsten utförts.

Den tjänsteleverantör som är ålagd att ge tillträde i enlighet med 1 mom. till ett gränssnitt för biljett- och betalningssystemet ska för att möjliggöra det praktiska genomförandet samarbeta med den som tillhandahåller mobilitets- eller kombinationstjänster och som utnyttjar gränssnittet.

Den information som förmedlas via gränssnittet ska vara avfattad på svenska.

24 §. Främjande av interoperabilitet i offentliga upphandlingar

Landskapsregeringen bör kräva att det vid upphandling av mobilitetstjänster eller biljett- och betalningssystem i anslutning till dem enligt denna lag eller i enlighet med blankettlagen om upphandling i anbudsförfrågan, upphandlingsannonsen och upphandlingskontraktet förutsätts att

1) en tjänsteleverantör som faller in under tillämpningsområdet för 22 § har gett en beskrivning av hur dennes skyldigheter enligt 22 § har uppfyllts,

2) tjänsteleverantörens på biljettprodukterna baserade reserätter kan visas i det bakomliggande systemet med hjälp av ett elektroniskt kommunikationsnät, och allmänt tillgänglig teknik ska kunna användas för att visa reserätten,

3) kommunikationen mellan tjänsteleverantörens och en annan tjänsteleverantörs bakgrundssystem kan ske via ett gränssnitt, om rätten att resa verifieras i den andra tjänsteleverantörens bakgrundssystem.

Om landskapsregeringen ställer de i 1 mom. avsedda kraven ska alla sådana av tjänsteleverantörernas använda system som uppfyller kraven i 1 mom. 2 punkten godkännas. Landskapsregeringen ska då också se till att dess verksamhet i övrigt befrämjar interoperabiliteten mellan biljett- och betalningssystemen.

25 §. Allmänna krav på tillträde till ett gränssnitt

Tillgång till information och informationssystem med hjälp av ett öppet gränssnitt enligt 22 och 23 §§, under de förutsättningar som anges i dessa paragrafer, samt de stödtjänster, de användarvillkor, den programvara, de licenser och andra tjänster som eventuellt behövs för tillträdet till ett gränssnitt ska tillhandahållas på rättvisa, skäliga och icke-diskriminerande villkor.

Om de i 22 och 23 §§ angivna omständigheterna föreligger ska de tjänsteleverantörer som till följd därav ålagts att ge tillträde till ett gränssnitt som avses i dessa paragrafer, se till att tillträdet kan ske utan att informationssäkerheten för tjänsten eller integritetsskyddet äventyras.

26 §. Interoperabiliteten hos tjänster som sammanför tjänster och gränssnitt

Om tjänsteleverantörer och förvaltare av eller underhållsansvariga för bakomliggande system för visande av rätten att resa som tekniskt sammanför de öppna gränssnitt som omfattas av bestämmelserna i detta kapitel, utvecklar egna tjänster och system, ska tjänsteleverantörerna och förvaltarna eller de underhållsansvariga se till att tjänsterna och systemen är interoperabla med andra motsvarande tjänster. De tjänsteleverantörer som avses i detta moment ska även i övrigt samarbeta för att garantera den tekniska interoperabilitet som behövs för att bilda resekedjor.

Om det finns sådana tjänsteleverantörer som tillhandahåller kombinationstjänster ska dessa tjänsteleverantörer ge tillgång till de gränssnitt som behövs för visande av rätten att resa och se till att rätten kan verifieras med hjälp av allmänt tillgänglig teknik.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om säkrande av den interoperabilitet som avses i 1 och 2 mom.

27 §. Införande av intelligenta trafiksystem

Bestämmelser om intelligenta trafiksystem och landskapsregeringens skyldigheter vid införande av intelligenta trafiksystem finns i 73 § och 74 § 2 mom. i vägtrafiklagen.

28 §. Landskapsregeringens uppföljnings- och samordningsuppgifter

Landskapsregeringen har rätt att följa upp efterfrågan på och utbudet av mobilitets- och kombinationstjänster och samordnar vid behov utvecklingen av tjänsterna.

Den som tillhandahåller mobilitetstjänster är trots affärs- och yrkeshemligheten skyldig att till landskapsregeringen regelbundet lämna de uppgifter om utbudet och den faktiska efterfrågan på den trafik som bedrivs vilka landskapsregeringen behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt 1 mom. samt för statistikföring och forskning. Den som tillhandahåller transporttjänster inom kollektivtrafiken ska senast 60 dagar innan en plan genomförs dessutom meddela landskapsregeringen om att en tjänst som tillhandahålls regelbundet inleds, upphör eller ändras väsentligt, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 22 §. Uppgifterna ska ges avgiftsfritt.

Landskapsregeringen har trots sekretessbestämmelser rätt att till en annan myndighet lämna ut de uppgifter landskapsregeringen erhållit om de är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt lag. Landskapsregeringen får lämna ut uppgifterna via en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

Inom landskapets behörighet har landskapsregeringen trots sekretessbestämmelser rätt att få sådana uppgifter från en annan myndighet som är nödvändiga för att landskapsregeringen ska kunna fullgöra de uppgifter som avses i denna paragraf.

7 kap. Särskilda bestämmelser**29 §. Ändringssökande**

Inom landskapets behörighet ska bestämmelserna om rättsmedel i 132–134 §§, 145 § 1 mom., 146 § 1 och 2 mom., 147 § 1 och 3 mom., 148, 149, 151 och 152 §§, det inledande stycket i 154 § 1 mom. och 154 § 1 mom. 1–4 punkten, 155 § och 160–163 §§, 165, 167 och 169 §§ i upphandlingslagen tillämpas enligt 10 § i denna lag på upphandlingsärenden oberoende av upphandlingens värde.

8 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser**30 §. Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 1 september 2019.

31 §. Övergångsbestämmelser

Avtal om direkttilldelning och upphandlingskontrakt som gäller kollektivtrafik och som ingåtts med stöd av upphandlingslagstiftning som varit ikraft

innan tidpunkten för denna lags ikraftträdande gäller även efter tidpunkten för denna lags ikraftträdande i enlighet med vad som följer av villkoren i kontrakten.

De i 1 mom. avsedda avtalen om direkttilldelning och upphandlingskontrakten får förlängas med stöd av den i det momentet avsedda upphandlingslagstiftningen under förutsättning att avtal om förlängning ingås innan den 3 december 2019. Dessa avtal upphör att gälla senast den 1 januari 2022.

Landskapsregeringen kan efter tidpunkten för denna lags ikraftträdande förbjuda sådan kollektivtrafik som bedrivs med stöd av bestämmelser som var i kraft innan denna lag trätt ikraft och i enlighet med vad som följer av bestämmelserna i landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen för ena förbudet med hot om vite, förutsatt att

1) landskapsregeringen har ordnat kollektivtrafik-tjänsterna på väg inom Åland i enlighet med EU:s kollektivtrafikförordning,

2) kollektivtrafiken ifråga föranleder fortlöpande och allvarliga olägenheter för den kollektivtrafik som bedrivs i enlighet med EU:s kollektivtrafikförordning och

3) ett upphandlingsförfarande har inletts eller ett avtal om bedrivande av kollektivtrafik enligt EU:s kollektivtrafikförordning har ingåtts, innan denna lag träder ikraft.

Trafikidkarens skyldighet att införa förfaranden för utbildning om funktionshinder enligt artikel 16.1 b i EU:s förordning om busspassagerares rättigheter tillämpas från och med den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

N 34 Landskapslag (2021:157) om tillämpning av fordonslagen

1 §. Lagens tillämpningsområde

Fordonslagen (FFS 82/2021) ska tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändringar som görs i fordonslagen efter att denna lag har trätt i kraft ska tillämpas om de berör de delar av lagen som gäller på Åland.

2 §. Skötseln av transport- och kommunikationsverkets uppgifter på Åland

Uppgifter som enligt fordonslagen sköts av transport- och kommunikationsverket sköts på Åland av landskapsregeringen eller Fordonsmyndigheten, till de delar uppgifterna faller inom lagtingets behörighet.

Landskapsregeringen är marknadskontrollmyndighet på Åland enligt 174 § i fordonslagen.

Fordonsmyndigheten är godkännandemyndighet enligt 42 § och tillsynsmyndighet vid installation och reparation av system, komponenter och separata tekniska enheter enligt 9 kap. i fordonslagen.

3 §. Besiktningspersonals medverkan vid tekniska vägkontroller

Bestämmelsen i fordonslagens 169 § ska på Åland ha följande lydelse:

Tekniska vägkontroller utförs av Ålands polismyndighet. Även Tullen och Gränsbevakningsväsendet utför tekniska vägkontroller inom sitt verksamhetsområde.

Polisen och Fordonsmyndigheten kan avtala om att besiktningspersonal deltar i de tekniska vägkontrollerna.

Besiktningspersonalen ska ha ett av Fordonsmyndigheten utfärdat intyg över rätten att delta som sakkunnig i kontrollen. Intyget ska på begäran visas upp för föraren av det fordon som kontrolleras.

Den besiktningspersonal som deltar i tekniska vägkontroller utför en offentlig förvaltningsuppgift. Vid utförandet av dessa uppgifter ska allmänna förvaltningsbestämmelser tillämpas och straffrättsligt tjänsteansvar gälla i enlighet med det som föreskrivs i annan lagstiftning.

4 §. Bestämmelser som inte ska tillämpas

Följande bestämmelser i fordonslagen ska inte tillämpas på Åland:

- 1) 4 kap. registrering av fordon och förhandsanmälan
- 2) 6 kap. besiktning av fordon
- 3) 194–195 §§ och 197–201 §§.

Bestämmelser om besiktning och registrering av fordon finns i landskapslagen (1993:19) om besiktning och registrering av fordon.

Fordonslagens bestämmelser om militärfordon tillämpas inte på Åland.

5 §. Hänvisningar

Vid tillämpningen av fordonslagen på Åland ska hänvisningen till

1) förvaltningslagen (FFS 434/2003) i 68 § 4 mom., 72 § 4 mom., 73 § 2 mom., 186 § 1 mom. och 206 § 1 mom. i fordonslagen avse förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland

2) lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (FFS 621/1999) i 46a § 3 mom., 82 § 3 mom. och 91 § 2 mom. i fordonslagen avse offentlighetslagen (2021:79) för Åland

3) vägtrafiklagen (FFS 729/2018) i 1 § 1 mom., 38 § 1 och 2 mom., 166 § 3 mom., 167 § 1 mom., 195 § 5 mom., och 202 § i fordonslagen avse vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland

4) 23 kap. 1 § strafflagen (FFS 39/1889) i 196 § 1 mom. i fordonslagen avse 2 § trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland

5) viteslagen (FFS 1113/1990) i 62 §, 76 § 3 mom., 177 § 2 mom., 178 § 3 mom. och 203 § 3 mom. i fordonslagen avse landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen

6) polislagen (FFS 872/2011) i 68 § 5 mom., 72 § 5 mom. och 186 § 5 mom. i fordonslagen avse landskapslagen (2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen

7) hälso- och sjukvårdslagen (FFS 1326/2010) i 31 § 2 mom. i fordonslagen avse landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård

8) lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (FFS 1137/2016) i 175 och 176 §§ i fordonslagen

N 35 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

avse landskapslag (2017:37) om marknadskontrollen av vissa produkter, där hänvisningen i 175 § till 26 och 27 §§ ska avse 24 § i landskapslagen och hänvisningen i 176 § till 18 § ska avse 17 § i landskapslagen.

Hänvisningar i fordonslagen till landskapet Åland eller till godkännandemyndigheten i landskapet Åland ska när lagen tillämpas på Åland avse riket respektive godkännandemyndigheten i riket. Hänvisningar till landet eller Finland ska på motsvarande sätt avse Åland och hänvisningar till landsomfattande ska avse landsomfattande eller landskapsomfattande.

6 §. Villkor för beviljande av installations- och reparationstillstånd

Bestämmelsen i fordonslagens 181 § 3 mom. om tillstånd att installera och reparera taxametrar ska på Åland ha följande lydelse:

Tillstånd att installera och reparera taxametrar får beviljas sökande för vars verksamhet en taxiförare eller en taxiförarorganisation svarar via ägandeförhållande eller på annat sätt under förutsättning att de installerade och reparerade taxameterna kontrolleras och plomberas av Fordonsmyndigheten.

7 §. Avvikande terminologi

På Åland används termerna veteranfordon, begravningsbil och färdtjänstbil för de fordon som i fordonslagen benämns museifordon, likbil och tillgängligt fordon. På Åland används termen taxiförare för den som i fordonslagen benämns taxibilist.

7a §. (2023/114) Efterfordon

Ett efterfordon är ett oregistrerat fordon som är kopplat till en bil, en traktor, ett motorredskap eller ett terrängfordon och som inte är ett släpfordon. Som efterfordon räknas

- a) fordon som inte är avsedda att transportera gods, till exempel skylift eller kioskvagn samt
- b) ofjädrad båttransportvagn, ofjädrad husvagn eller liknande ofjädrade fordon.

Ett efterfordon får inte framföras i en högre hastighet än 30 kilometer i timmen och ska vara försett med en LGF-skylt, körriktningssvisare, två vita reflexer framtill, orangegula sidomarkeringsreflexer, två röda triangelformade reflexer baktill och, om fordonet framförs i mörker, två röda positionslykter bak. Efterfordonet ska vara kopplat på ett säkert sätt till dragfordonet. Förbindelsen ska vara dimensionerad för att klara de påfrestningar den utsätts för.

Om efterfordonet saknar bromsar får inte bruttovikten överstiga dragfordonets bruttovikt.

År efterfordonet försett med bromsar får inte bruttovikten överstiga tre gånger dragfordonets bruttovikt. Färdbrömsystemet ska kunna minska farten på efterfordonet och få det att stanna säkert och snabbt. Färdbrömsystemet ska kunna stanna efterfordonet inom en stoppsträcka som beräknas enligt följande formel:

$$S \leq (V^2/65) + 0,15V$$

där S = stoppsträckan i meter och V = hastigheten i kilometer i timmen.

Fordonsbredden inklusive last får vara högst 260 cm. Om lasten är odelbar får bredden uppgå till 310

cm, förutsatt att ekipaget är utmärkt enligt bestämmelserna i kommunikationsministeriets förordning om specialtransporter och specialtransportfordon.

För att få dra ett efterfordon krävs att föraren har körkortsbehörighet för dragfordonet.

8 §. Författningar som utfärdats med stöd av fordonslagen

Landskapsregeringen kan inom Ålands behörighet genom förordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av fordonslagen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

9 §. Sökande av ändring

Ett beslut som Fordonsmyndigheten eller Ålands polismyndighet har fattat med stöd av denna lag kan inom 30 dagar från att beslutet eller åtgärden delgivits överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol. Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts.

Besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

Ikraftträdandebestämmelse (2021:157):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (2011:36) om tillämpning av fordonslagen.

De förordningar som utfärdats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft tills något annat föreskrivs eller bestäms i fråga om dem.

N 35 Landskapslag (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (2023/113) Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om besiktning och registrering av fordon som avses i vägtrafiklagen (2023:108) för Åland.

Det som i denna lag sägs om fordonsägare gäller även fordonets innehavare.

Fordonsmyndigheten sköter besiktning och registrering av fordon på Åland.

Kapitelrubrik upphävd (2018/3)

2 §. Upphävd (2018/3).

3-5 §§. Upphävda (1998/23).

3 kap. Registreringsbesiktning

6 §. Registreringsbesiktning

Vid registreringsbesiktningen kontrolleras att fordonets konstruktion, utrustning, mått och vikt överensstämmer med gällande bestämmelser. Vidare kontrolleras de uppgifter om fordonet som skall antecknas i fordonsregistret. På ett begagnat fordon granskas även skicket på de delar som skall granskas vid kontrollbesiktningen. Fordon som överensstämmer med gällande bestämmelser skall efter ansökan från ägaren antecknas i fordonsregistret och godkännas för användning i trafik. (1998/23)

Vid registreringsbesiktningen behöver fordonets skick inte granskas om fordonet har godkänts vid en obligatorisk trafiksäkerhetsprovning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/45/EU om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet och om upphävande av direktiv 2009/40/EG i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) under tid då fordonet var registrerat där och den intervall för kontrollbesiktning som anges i 10 § inte överskridits. Fordonets skick behöver inte heller granskas, om fordonet är så nytt att tiden för den första kontrollbesiktningen inte infallit ännu. (2018/3)

3 mom. upphävt (2018/3).

7 §. (2018/3) *Krav på registreringsbesiktning*

Innan ett begagnat fordon som importerats till Åland anmäls för registrering ska det ha godkänts vid en registreringsbesiktning. Registreringsbesiktning krävs inte för nya fordon som är typgodkända eller har ett enskilt godkännande. Registreringsbesiktning krävs inte heller för fordon som har registreringsbesiktigats i riket.

8 §. (2018/3) *Handlingar vid registreringsbesiktning*

Vid registreringsbesiktningen ska uppvisas

- ett typgodkännandeintyg, någon annan utredning över typkod, ett intyg om överensstämmelse eller den utredning som den som begärt besiktningen önskar åberopa över att fordonet till sin konstruktion och utrustning uppfyller kraven på överensstämmelse,
- fordonets registreringsbevis,
- eventuellt intyg över trafiksäkerhetsprovning enligt 6 § 2 mom. som fordonsägaren vill åberopa samt
- övriga handlingar som [motorfordonsbyrån] föreskriver och i tillämpliga delar de uppgifter som anges i 21 och 22 §.

Se 1 § 3 mom.

4 kap. Kontrollbesiktning

9 §. (2018/3) *Innehållet i kontrollbesiktningen*

Kontrollbesiktning görs för kontroll av fordonets trafikduglighet.

Vid besiktningen kontrolleras att

- fordonets skick överensstämmer med de bestämmelser som gäller i fråga om den beskaffenhet och utrustning som är av betydelse ur miljö- och trafiksäkerhetssynpunkt,
 - de uppgifter om fordonet som ska finnas i registret är korrekta samt
 - fordonet har en giltig och betald trafikförsäkring.
- Genom landskapsförordning utfärdas närmare bestämmelser om komponenter som ska kontrolleras och kontrollmetoder.

10 §. (2018/3) *Frekvens för kontrollbesiktning*

Kontrollbesiktning ska ske av fordon enligt följande:

- Personbil (M1) och paketbil (N1): första gången senast fyra år efter den månad då fordonet första gången togs i bruk, därefter senast två år efter den månad då föregående kontrollbesiktning utfördes och

från och med det kalenderår som infaller sexton år efter det år fordonet tillverkades senast fjorton månader efter den månad då föregående fullständiga kontrollbesiktning utfördes.

- Buss (M2 och M3), lastbil (N2 och N3), släpvagn med en totalvikt över 3 500 kg (O3 och O4), ambulans och fordon som används i yrkesmässig trafik för personbefordran: första gången senast ett år efter den månad då fordonet första gången togs i bruk och därefter senast ett år efter den månad då föregående kontrollbesiktning utfördes.

- Traktorer som främst används på allmän väg för tillståndspliktiga godstransporter med en maximal konstruktionshastighet som överstiger 40 km/h (Tb): första gången senast fyra år efter den månad då fordonet första gången togs i bruk, därefter senast två år efter den månad då föregående kontrollbesiktning utfördes och från och med det kalenderår som infaller sexton år efter det år fordonet tillverkades senast fjorton månader efter den månad då föregående fullständiga kontrollbesiktning utfördes.

- Släpvagn utrustad med broms med en totalvikt högre än 750 kg och högst 3 500 kg (O2): första gången senast fyra år efter den månad då fordonet första gången togs i bruk och därefter vart fjärde år.

- Utryckningsfordon som används av räddningstjänsten och polisen: första gången senast två år efter den månad då fordonet första gången togs i bruk och därefter vartannat år.

- Fordon som registrerats som veteranfordon: första gången fyra år efter det år fordonet blev registrerat som veteranfordon och därefter vart fjärde år. Veteranfordon behöver dock inte kontrollbesiktigas efter det kalenderår som infaller femtio år efter det år fordonet tillverkades.

g) upphävt (2021:32).

11 §. (2018/3) *Inställelsetid för besiktningen*

Kontrollbesiktning kan ske under fordonets inställelsetid som börjar tre månader före den månad då fordonet senast ska besiktigas.

Om ett fordon inte har genomgått en periodisk kontrollbesiktning inom den tid som anges i 10 §, inträder körförbud för det från och med kalendermånaden efter den månad då det senast skulle ha genomgått en sådan besiktning.

Om ett fordon varit registrerat i riket eller i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och när det var registrerat där godkändes vid en periodisk trafiksäkerhetsprovning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/45/EU ska trafiksäkerhetsprovningen vid tillämpningen av 10 § jämföras med en kontrollbesiktning som har utförts på Åland.

12 §. (2018/3) *Besiktningens protokoll*

Vid en besiktning ska besiktningens protokoll föras. En kopia av besiktningens protokoll ska överlämnas till fordonets förare efter avslutad besiktning. I protokollet ska resultatet av besiktningen, tidpunkten för nästa besiktning samt eventuella tidsfrister enligt 13a § för reparation av fordonet framgå. Vid beslut

om körförbud eller andra beslut som får överklagas enligt 49 § ska en underrättelse om hur man överklagar beslutet bifogas protokollet och överlämnas till fordonets förare.

Besiktningssprotokoll som avses i artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/47/EU ska medföras i en buss, en tung lastbil, ett släp med en totalvikt över 3500 kg eller en traktor (Tb). Protokollet ska på begäran visas upp för en besiktningsspektör eller polis.

13 §. (2018/3) *Bedömning av brister*

Brister som upptäckts vid kontrollbesiktningen ska kategoriseras i en av följande grupper:

a) mindre brister, som inte har någon betydande inverkan på fordonets säkerhet eller påverkar miljön och andra mindre avvikelser från kraven,

b) större brister, som kan äventyra fordonets säkerhet eller påverka miljön eller som kan innebära att andra trafikanter utsätts för risker samt andra mer betydande avvikelser från kraven och

c) farliga brister, som utgör en direkt och omedelbar risk för trafiksäkerheten eller påverkar miljön.

Om fler än tre mindre brister upptäcks på ett fordon ska fordonet klassificeras i bristgrupp b.

Besiktningresultatet förs in i fordonsregistret.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning ge närmare föreskrifter om kategorisering av brister.

13a §. (2018/3) *Uppföljning av brister*

Om endast mindre brister har konstaterats och bristerna inte förekom vid den senaste kontrollbesiktningen, ska fordonet godkännas. Bristerna ska åtgärdas men fordonet ska inte genomgå en ny besiktning.

Vid större brister ska fordonet underkännas. Motorfordonsbyrån ska förelägga fordonets ägare att avhjälpa bristerna och inom en månad, om inte särskilda skäl talar för en längre tid, föra fordonet till ny besiktning. Förs inte fordonet till ny besiktning inom den avsatta tiden inträder körförbud för det.

Vid farliga brister ska fordonet underkännas och beläggas med körförbud. Körförbudet gäller till dess fordonet godkänts vid en ny besiktning.

Trots att körförbud meddelats får fordonet provköras i samband med reparationen och köras kortast lämpliga väg till platsen där besiktningen utförs.

13b §. (2018/3) *Körförbudsmärket*

Ett fordon som belagts med körförbud förses med ett klistermärke som den som besiktigat fordonet fäster på vindrutan eller om det inte är möjligt, på annan lämplig plats på fordonet på ett sådant sätt att märket inte kan avlägsnas utan att det förstörs. Körförbudsmärket får endast tas bort på [motorfordonsbyrån] då fordonets brister har åtgärdats och efterföljande kontroll visar att fordonet är i trafikdugligt skick.

[Motorfordonsbyrån] får meddela föreskrifter om körförbudsmärkets utseende och vilken information som ska finnas på märket.

5 kap. Kopplingsbesiktning

14 §. (2018/3) *Kopplingsbesiktning*

Ett fordon i kategori M eller N och ett fordon i kategori O som ska kopplas till fordonet eller till dess släpvagn ska föras till kopplingsbesiktning innan kombinationen tas i bruk, om det är fråga om en fordonskombination som godkänts för specialtransporter eller om fordonets mekaniska kopplingsanordningar, kopplingen av elledningarna och dimensioneringen eller placeringen av släpbromskopplingarna avviker från dem som allmänt används i fordon.

Vid kopplingsbesiktning följs i tillämpliga delar bestämmelserna om registreringsbesiktning.

15 §. Upphävd (1995/81).

6 kap. Ändringsbesiktning

16 §. (2018/3) *Ändringsbesiktning*

Om ett fordon har ändrats så att det inte längre stämmer överens med uppgifterna i fordonsregistret ska ägaren låta fordonet genomgå en ändringsbesiktning innan det används i trafik. Vid ändringsbesiktning följs i tillämpliga delar bestämmelserna om registreringsbesiktning. Den som ställer in fordonet till besiktning ska uppge vilka ändringar som har gjorts.

Med ändring enligt första momentet avses inte en sådan ändring som endast innebär att

a) ett fordon som använts i tillståndspliktig trafik eller vid förarutbildning tas i privat bruk,

b) lastutrymmet i en paket- eller lastbil utrustas med för godstransport behövlig skyddsfodring, värmeisolering eller nödvändiga hyllor eller

c) däckdimensionen på en bil eller en motorcykel ändras så att fälgens diameter avviker från originalet med högst 26 mm eller bredden med högst 30 mm.

17 §. Upphävd (2021:32).

Kapitelrubrik upphävd (2018/3)

18 §. Upphävd (2018/3).

19 §. (1998/23) *Trafikövervakning*

En besiktningssman eller en polisman kan vid trafikövervakning kontrollera ett fordons funktionsduglighet och trafiksäkerhet samt provköra fordonet.

Visar det sig vid inspektionen att ett fordon har så stora brister att det inte kan användas utan uppenbar fara för trafiksäkerheten eller har fordonet inte vederbörligen besiktigats eller registrerats ska körförbud meddelas för fordonet. Polisen kan då för att förhindra fordonets fortsatta användning avlägsna registreringsskyltarna och omhändertaga registreringsbeviset eller vidta andra lämpliga åtgärder. Är bristerna av mindre allvarlig art förelägger besiktningssman eller polisman fordonets ägare att avhjälpa bristerna och inom en viss tid föra fordonet till besiktning. (2023/113)

8 kap. Det elektroniska fordonsregistret (2018/3)

20 §. (2018/3) Registrering

Följande fordon ska vara registrerade i det elektroniska fordonsregistret för att få brukas på allmän väg:

- bilar, motorcyklar, mopeder och traktorer samt
- släpvagnar som dras av bilar och släpvagnar till traktorer som används för tillståndspliktiga varutransporter.

Undantagna från registreringsskyldigheten är

- terrängfordon
- motorredskap avsedda för skördarbete eller vägunderhåll samt traktorer och motorredskap som är avsedda att styras av gående
- släpvagnar som är avsedda att kopplas till motorcykel, moped, traktor, motorredskap eller terrängfordon
- släpanordningar som ska kopplas till traktor, motorredskap eller terrängfordon
- slädar
- efterfordon
- motoriserade cyklar i kategori L1e-A och lätta elfordon. (2023/113)

21 §. Uppgifter som ska antecknas

- I fordonsregistret ska för varje fordon antecknas
- det datum fordonet första gången togs i bruk samt registrerings- och avregistreringsdag samt dessutom vid behov uppgift om orsak till avregistrering,
 - ägarens och innehavarens namn, adress, personbeteckning eller affärs- och samfundssignum samt innehavarens besittningsrätt till fordonet,
 - (2018/3) datum och resultat av den senast utförda registrerings-, ändrings-, kopplings- och kontrollbesiktningen,
 - (2018/3) fordonets registreringsnummer och tillverkningsnummer samt övriga tekniska data om fordonet,
 - om fordonet skall försäkras, uppgift om försäkringen enligt försäkringsbolagets intyg,
 - uppgift om bilinteckning,
 - användningsändamål samt begränsningar och villkor angående användning och registrering,
 - upphävd (1998/23),
 - det tidigare registreringsnumret om fordonet varit registrerat tidigare samt
 - i besiktningssinstrument eller typintyg antecknade uppgifter.

Anmäls minderårig som ägare till registreringspliktigt fordon skall den som faktiskt innehar fordonet samtidigt anmälas.

22 §. Uppgifter som kan antecknas

I fordonsregistret kan för varje fordon antecknas uppgifter som ligger till grund för bilskattefrihet och andra uppgifter som [motorfordonsbyrån] anser nödvändiga för främjande av trafiksäkerheten och skötseln av de uppgifter som hör till [motorfordonsbyråns] verksamhetsområde.

23 §. Ändring av registrerade uppgifter

Om uppgift som avses i 21 och 22 §§ ändras skall detta antecknas i fordonsregistret. Sådan anteckning

LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon N 35

behöver dock inte göras när det är fråga om en sådan ändring av fordons konstruktion eller utrustning som inte behöver vara godkänd vid ändringsbesiktning.

23a §. (2006/31) Utlämnande av uppgifter

Uppgifter ur fordonsregistret får lämnas till en myndighet som behöver uppgifterna vid skötseln av ärenden som enligt lag ankommer på myndigheten.

Personuppgifter om fordonets ägare eller innehavare får lämnas ut endast om mottagaren har rätt att enligt dataskyddslagstiftningen behandla dessa uppgifter. (2019/13)

Kapitelrubrik upphävd (2018/3)

24 §. (2018/3) Registreringsansökan

En ansökan om registrering av nya fordon som har förts in till Åland av registrerade importörer får överföras elektroniskt på det sätt [motorfordonsbyrån] föreskriver. Den ska innehålla

- uppgifter om ägarens identitet,
- de uppgifter om fordonet som behövs för att detta säkert ska kunna identifieras samt
- övriga handlingar som [motorfordonsbyrån] föreskriver och i tillämpliga delar de uppgifter som anges i 21 och 22 §§.

Anmälan för registrering av andra fordon än sådana som anges i 1 mom. sker sedan fordonet har godkänts vid en registreringsbesiktning eller meddelats ett enskilt godkännande. Ett fordon kan dock förhandsregistreras innan det besiktigats eller meddelats ett enskilt godkännande och blir då automatiskt avställt. Avställningen gäller till dess fordonet registrerats och godkänts för trafik.

Mopeder som inte tidigare varit registrerade får föras in i fordonsregistret om

- fordonet kan identifieras,
- fordonet uppfyller de krav som gällde när det tillverkades och
- den som uppger sig vara ägare till fordonet på ett tillförlitligt sätt kan visa att han eller hon äger fordonet.

Ett fordon ska registreras på Åland om dess ägare eller innehavare bor på Åland eller om fordonet huvudsakligen används på Åland.

Vid registrering av ett fordon som tidigare varit registrerat i någon av medlemsstaterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska det gamla registreringsbeviset krävas in och myndigheten i den medlemsstat som har utfärdat det indragna registreringsbeviset underrättas.

Ett fordon som blev registrerat första gången före den 1 juli 2002 kan registreras på nytt i fordonsregistret om det har avregistrerats före den 1 januari 2007 eller om det har varit registrerat utanför Åland.

Se 1 § 3 mom.

24a §. (2018/3) Förutsättningar för registrering

När [motorfordonsbyrån] fått de uppgifter som krävs för registrering ska fordonet registreras.

Andra än i 24 § 1 mom. angivna nya EU-fordon och nya släpvagnar till sådana fordon får endast registre-

N 35 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

ras om de omfattas av ett giltigt typgodkännande eller ett enskilt godkännande.

Ett fordon som har avregistrerats enligt 30 § får inte registreras på nytt.

Se 1 § 3 mom.

25 §. (2018/3) Följderna av registreringen

I samband med registreringen ska [motorfordonsbyrån] tilldela fordonet ett registreringsnummer och utfärda ett registreringsbevis. Registreringsbeviset ska bestå av två delar och vara utformat enligt bilagorna I och II i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/37/EG om registreringsbevis för fordon i dess senaste lydelse och innehålla de obligatoriska uppgifter som anges i bilagorna.

I samband med registreringen ställs fordonet av om fordonet inte är godkänt för trafik.

Om fordonets godkännande grundar sig på ett beslut av landskapsregeringen eller på villkor som [motorfordonsbyrån] angett ska beslutets nummer eller villkoret antecknas i registreringsbeviset och beslutet medföras vid färd.

Ett nytt registreringsbevis ska utfärdas när någon uppgift i beviset har ändrats eller när det har använts för en anmälan om ägarbyte eller efter ansökan av fordonets ägare. När ett nytt registreringsbevis har utfärdats ersätter det ett tidigare utfärdat registreringsbevis.

Se 1 § 3 mom.

Kapitelrubrik upphävd (2018/3)**26 §. (2018/3) Anmälan vid byte av ägare eller innehavare**

Om ett fordon bytt ägare ska den nya ägaren inom sju dagar från ägarbytet anmäla detta till [motorfordonsbyrån]. Anmälan ska göras skriftligen på fordonets registreringsbevis i original eller genom elektronisk överföring på det sätt som [motorfordonsbyrån] föreskriver och ska innehålla identitetsuppgifter för den som ska registreras som ägare och uppgift om dag för ägarbytet. Den nya ägaren ska registreras från och med den dag som står angiven på anmälan.

Om ett fordon bytt innehavare ska fordonets ägare eller den nya innehavaren anmäla detta till [motorfordonsbyrån]. Anmälan görs på registreringsbeviset i original. Anmälan ska även göras av ett fordon som övergått i ett dödsbos ägande på det sätt som [motorfordonsbyrån] närmare föreskriver.

Se 1 § 3 mom.

27 §. Upphävd (2018/3).**28 §. (2018/3) Förvaring av registreringsbeviset**

Registreringsbevisets del 2 är en värdehandling och ska förvaras säkert. Registreringsbevisets del 1 ska finnas i fordonet under färd och på begäran kunna visas upp för besiktningsspektör eller polis.

29 §. (2018/3) Ansökan om nytt registreringsbevis

Om [motorfordonsbyrån] i samband med registreringen utfärdat ett tillfälligt registreringsbevis ska ett nytt bevis skickas till fordonets ägare innan giltighetstiden för det tillfälliga registreringsbeviset gått ut.

Om fordonets ägare inte fått registreringsbeviset eller om det har förstörts eller försvunnit ska ägaren ansöka om ett nytt bevis hos [motorfordonsbyrån].

Se 1 § 3 mom.

30 §. (2005/19) Avregistrering

Med avregistrering avses att ett fordon varaktigt avförs ur fordonregistret. Ett fordon som är intecknat eller för vilken ansökan om inteckning lämnats till landskapsregeringen får inte avregistreras utan skriftligt samtycke av inteckningshavare.

Ett registreringspliktigt fordon kan avregistreras om det har registrerats utanför landskapet eller om det annars kan göras troligt att fordonet har gått förlorat. Ett uttjänt fordon för vilket producentansvar gäller enligt landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag kan avregistreras om en avregistreringsanmälan och ett skrotningsintyg som avses i landskapslagen om tillämpning av rikets avfallslag lämnas samt ett registerutdrag uppvisas hos Fordonsmyndigheten. (2018/85)

Ett fordon avregistreras från den dag anmälan görs och registreringsskyltarna lämnats tillbaka till [motorfordonsbyrån]. (2018/3)

Se 1 § 3 mom.

30a §. (2018/3) Avställning

Den som tillfälligt vill ta sitt fordon ur bruk kan göra en anmälan om avställning hos [motorfordonsbyrån]. Avställningen görs skriftligen på fordonets registreringsbevis i original eller genom elektronisk överföring på det sätt som [motorfordonsbyrån] föreskriver.

Avställningen träder i kraft dagen efter den dag anmälan görs. Ett avställt fordon får inte brukas på väg annat än i den omfattning som får ske i fråga om ett fordon som försetts med provnummerskyltar.

Se 1 § 3 mom.

30b §. (2018/3) Påställning

Ett avställt fordon får ställas på efter en anmälan av fordonets registrerade ägare eller innehavare. Påställningen görs skriftligen på fordonets registreringsbevis i original eller genom elektronisk överföring på det sätt som [motorfordonsbyrån] föreskriver. För att en anmälan om påställning ska vara fullständig fordras att fordonet har en gällande trafikförsäkring samt att fordonet inte är belastat med obetald fordonsskatt. Tiden för påställningen räknas från och med dagen för [motorfordonsbyråns] beslut.

Se 1 § 3 mom.

11 kap. Registreringsskyltar**31 §. (2018/3) Registreringsskyltar**

När ett fordon har registrerats ska [motorfordonsbyrån] överlämna två registreringsskyltar till bilar och en registreringsskylt till övriga registreringspliktiga fordon.

Ett registrerat fordon får användas endast om det är försett med registreringsskyltar.

I 12 kap. finns bestämmelser om förutsättningarna för färd med ännu inte registrerade eller avställda fordon.

Tillverkning av registreringsskyltarna ombesörjs av landskapsregeringen som också beslutar om deras mått och utseende.

Se 1 § 3 mom.

31a§. (2018/3) *Personliga registreringsskyltar*

Med personliga registreringsskyltar avses skyltar med en särskild teckenkombination på mellan två och sju tecken.

Ansökan om personliga registreringsskyltar görs på [motorfordonsbyrån].

Personliga registreringsskyltar får efter anmälan till [motorfordonsbyrån] flyttas över till ett annat fordon som ägs av den som har rätt att använda dem. I övrigt föreskriver [motorfordonsbyrån] hur de får användas.

Rätten att använda skylten gäller i 15 år med möjlighet till förlängning. Priserna för personliga registreringsskyltar bestäms av landskapsregeringen.

Se 1 § 3 mom.

32 §. (2018/3) *Registreringsskyltarnas placering och skadade eller förlorade skyltar*

Registreringsskyltarna ska fästas på lämplig plats på fordonet,

- på bil framtill och baktill,
- på motorcykel och moped baktill,
- på traktor och motorredskap framtill eller baktill och
- på släpvagn baktill.

Registreringsskyltarna ska vara väl synliga och hållas i sådant skick att de lätt kan avläsas.

Om den bakre registreringsskylten helt eller delvis täcks av last eller liknande ska en extra skylt monteras bak på lasten eller på en särskild anordning så att registreringsskylten lätt kan avläsas. En extra registreringsskylt beställs hos [motorfordonsbyrån] och en notering görs i fordonsregistret.

Om en registreringsskylt skadats eller förlorats ska fordonets ägare beställa en ny registreringsskylt hos [motorfordonsbyrån]. Om den gamla registreringsskylten finns kvar ska den återlämnas till [motorfordonsbyrån]. Avgiften för registreringsskylten tas ut vid beställningen varefter en notering görs i fordonsregistret vilken ger fordonsägaren rätt att använda en egentillverkad skylt i väntan på den nya registreringsskylten.

Se 1 § 3 mom.

33 §. Upphävd (2018/3).

12 kap. Provnumperskyltar

34 §. *Provnumperskyltar*

Ett företag som tillverkar, säljer, utrustar eller reparerar fordon kan av [motorfordonsbyrån] få tillstånd att använda provnumperskyltar, varvid ett fordon som inte är registrerat i landskapet eller som är avställt får användas tillfälligt i trafik förutsatt att det är behörigen försäkrat och att intyg från tillståndsgivande myndighet över rätten att använda provnumperskyltar medförs. Skyltarna ska fästas på fordonet på sätt som föreskrivs för registreringsskyltar. (2017/21)

LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon N 35

Provnumperskyltar får endast användas för ändamål som direkt ansluter till företagets affärsverksamhet som

- vid provkörning av fordon och körning till besiktningssman,
- vid förevisning av fordon i reklam- och försäljningssyfte och
- vid annan förflyttning som står i omedelbart samband med tillverkning eller iståndsättande av fordon eller handel med fordon.

Se 1 § 3 mom.

35 §. (1995/81) *Tidsbegränsat tillstånd att använda provnumperskyltar*

[Motorfordonsbyrån] kan bevilja tillstånd att för viss tid använda provnumperskyltar när ett fordon skall föras till besiktningssman eller när det i annat fall bedöms vara nödvändigt. Tillståndet skall härvid ges för så kort tid som möjligt och inte utan särskilda skäl för längre tid än tio dagar.

Se 1 § 3 mom.

36 §. *Återlämnande och återkallande av provnumperskyltar*

Provnumperskyltarna skall återlämnas till den tillståndsgivande myndigheten när tiden för deras användande utgått.

Missbrukas provnumperskyltarna kan den tillståndsgivande myndigheten återkalla rätten att använda dem.

37 §. *Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser angående provnumperskyltars utformning och användning meddelas av landskapsregeringen.

13 kap. Fordon registrerade utanför landskapet

38 §. *Användning av fordon registrerat i riket*

I riket godkänt och registrerat fordon som är försett med registreringsskyltar får under en tillfällig vistelse i landskapet användas i trafik varvid registerutdrag eller annan handling som berättigar till bruk av bilen skall medföras fordonet och vid anfordran visas för besiktningssman eller polisman.

39 §. *Tillfälligt införande i landskapet av i utlandet registrerat fordon*

Om person som är stadigvarande bosatt utomlands i en stat som anslutit sig till vägtrafikavtalet i Genève av 1949 eller avtalet i Wien av år 1968 för sitt personliga bruk inför registreringspliktigt fordon får fordonet, med beaktande av de villkor och begränsningar avtalen anger, utan att besiktigas eller registreras, användas i landskapet under högst ett år räknat från införandet förutsatt att

- fordonet är registrerat i ett fördragsslutande land,
- fordonet är försett med i avtalen förutsatta registreringsskyltar, handlingar och nationalitetsmärke,
- fordonets eller fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de i landskapet tillåtna,
- för fordonet finns en i landskapet gällande trafikförsäkring och att

N 35 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

e) fordonets förare har med sig ett registerutdrag givet i registreringslandet och ett intyg över sin rätt att inneha fordonet om det inte är registrerat i en medföljande persons namn.

40 §. Tillfälligt införande i landskapet av annat än i 39 § avsett registreringspliktigt fordon

I landskapet registreringspliktigt fordon som är registrerat i annan utländsk stat än som avses i 39 § får för ägarens tillfälliga bruk med [motorfordonsbyråns] tillstånd användas i trafik i landskapet.

Förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas är att

a) sökanden företer ett av finsk konsul, polismyndighet i hemlandet eller detta lands konsul här i landet skrivet intyg att fordonet i hemlandet är godkänt för regelbundet bruk och behörigen registrerat,

b) fordonet är försett med registreringsstatens nationalitetsbeteckning,

c) fordonets eller fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som är tillåtna i landskapet,

d) fordonets förare har ett intyg över sin rätt att inneha fordonet om det inte är registrerat i en medföljande persons namn,

e) sökanden företer en utredning om att för fordonet tecknats trafikförsäkring som gäller i landskapet och att

f) fordonet tullbehandlats.

Tillfälligt användningstillstånd enligt denna paragraf beviljas för högst ett år. För fordonet ges särskilda registreringsskyltar (tullskyltar) angående vilka i tillämpliga delar gäller bestämmelserna om registreringsskyltar.

Se 1 § 3 mom.

41 §. Tillfälligt införande i landskapet av i utlandet registrerad släpvagn

Släpvagn som är registrerad i utlandet får användas kopplad till ett i landskapet registrerat dragfordon om släpvagnens totalvikt överstiger 3,5 ton och användandet sker i omedelbar anslutning till internationell speditionsverksamhet.

För turism eller demonstration avsedd släpvagn som är registrerad i utlandet får användas kopplad till ett i landskapet registrerat dragfordon.

Förutsättningar för användning av släpvagn som avses i 1 mom. är att

a) den är försedd med registreringsstatens registreringsskylt och nationalitetsbeteckning,

b) den lämpar sig för korskoppling,

c) dragfordonets förare medför släpvagnens registerutdrag eller en högst sex månader tidigare intygad kopia därav samt att

d) fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som i landskapet är tillåtna på väg eller godkänns vid koppling.

Om släpvagn tagits i bruk i en stat där släpvagnar inte registreras får den användas i landskapet förutsatt att vad som i 1 och 2 mom. nämns i tillämpliga delar iaktas. Dragfordonets förare skall medföra av släpvagnens ägare eller av myndighet givet intyg över vikter som tillåts för släpvagnen och ett intyg över

besiktning eller teknisk inspektion som förrättats högst ett år tidigare. Släpvagnen skall vara försedd med av dess ägare eller av myndighet given nummerbeteckning.

42 §. Tillfällig koppling av släpvagn till i utlandet registrerad bil

Till bil vars totalvikt är högst 3,5 ton och som är registrerad i utlandet får kopplas en i landskapet registrerad släpvagn som godkänts för korskoppling om bilen är lämplig för korskoppling och fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som i landskapet är tillåtna på väg eller godkänns vid koppling.

43 §. (2015/91) Tillfälligt införande i landskapet av moped

Om en person som fyllt 15 år och som har sin permanenta bosättningsort utanför landskapet till landskapet inför en moped är han berättigad att använda mopeden i landskapet under högst ett år förutsatt att för mopeden tecknats trafikförsäkring som gäller i landskapet och att det i hemlandet är tillåtet att framföra moped utan körkort eller annan därmed jämförlig handling. Med permanent bosättningsort avses i denna lag detsamma som i 2 § körkortslagen (2015:88) för Åland.

44 §. (1998/23) Registrering och besiktning av ett fordon som för eget bruk införs till landskapet

Ett utomlands eller i riket registrerat fordon som för eget bruk införs till landskapet för att varaktigt användas här skall av ägaren inom 30 dagar efter införseln anmälas för registrering och besiktning i landskapet.

Om fordonet används i landskapet före registreringen skall det i tillämpliga delar uppfylla villkoren i 39 eller 40 §§.

14 kap. Särskilda bestämmelser**45 §. Internationell vägtrafik**

Vid internationell vägtrafik skall på bil finnas i internationella vägtrafikkonventionen förutsatt nationalitetsskylt.

46 §. Upphävd (2018/3).**47 §. (2023/113) Straff och avgift för trafikförseelse**

Bestämmelser om påföljder för brott eller förseelser mot denna lag finns i trafikbrottslagen (2023:109) för Åland.

48 §. Avgift och ersättning

Landskapsregeringen beslutar om avgifter och ersättningar i samband med besiktning och registrering samt om beloppens storlek.

Avgift eller ersättning som enligt denna lag skall erläggas till landskapet får utmätas utan dom eller utslag.

49 §. (2007/8) Ändringssökande

Ett beslut som på grund av denna lag fattats av polismyndigheten eller [motorfordonsbyråns] kan inom 30 dagar från att beslutet eller åtgärden delgivits överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol. Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts.

50 §. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag meddelas vid behov av landskapsregeringen.

51 §. Ikraftträdelsebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 april 1993.

Genom denna lag upphävs

- 1) 4, 5 och 13 kap. landskapslagen (1958:25) den 4 december 1958 om fordon i landskapet Åland och
- 2) 3 och 9 kap. motorfordonsförordningen (1960:27) den 10 november 1960 för landskapet Åland.

Ikraftträdandebestämmelse (2018/3):

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2018.

Vad som i denna lag föreskrivs om registreringsbevis gäller de registerutdrag som har utfärdats före denna lags ikraftträdande.

Bestämmelserna i 10 § tillämpas första gången efter den inställelse till periodisk kontrollbesiktning som sker efter att denna lag trätt i kraft.

Ikraftträdandebestämmelse (2023/113):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

N 36 Landskapslag (2017:29) om vattenfarkoster

1 kap. Inledande bestämmelser**1 §. Lagens syfte**

I syfte att främja säkerheten vid färd på vatten samt att förebygga olägenheter för miljön finns i denna lag bestämmelser om fritidsbåtars och vattenskotrars utrustning, skick och användning.

2 §. Tillämpning

Denna lag är tillämplig på vattenfarkoster, med vilka avses

- 1) *fritidsbåtar* med en skrovlängd på minst 2,5 och högst 24 meter som används eller kan användas till transport på vattnet samt
- 2) *vattenskotrar* vars längd understiger 4 meter och som har en motor med ett vattenjetaggregat som främsta drivkälla, samt har utformats för att framföras av en eller flera personer som sitter, står eller står på knä på, snarare än befinner sig i, en vattenfarkost som används för sport- eller fritidsändamål och som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG.

Vid tillämpningen av denna lag är innebörden av begreppet tillverkare varje fysisk eller juridisk person som konstruerar och tillverkar en produkt som omfattas av denna lag, eller som låter konstruera eller tillverka en sådan produkt för att själv släppa ut den på marknaden.

I riket lagstadgade bestämmelser om produktstandarder för vattenfarkoster och vattenfarkosters motorer är gällande i landskapet.

3 §. Tillsynsmyndigheter

Landskapsregeringen har ett allmänt tillsynsansvar över att denna lag iakttas.

[Motorfordonsbyrån] upprätthåller *Ålands vattenfarkostregister* som avses i 3 kap. denna lag. [Motorfordonsbyrån] får uppbära en avgift för registrering av vattenfarkoster i Ålands vattenfarkostregister i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1993:97) om grunderna för avgifter till landskapet.

Ålands polismyndighet är tillsynsmyndighet i frågor som rör vattenfarkosters användning.

Gränsbevakningsväsendet kan utföra tillsyn i enlighet med vad som stadgas i Republikens presidents förordning (2004:21) om gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland.

Numera för Fordonsmyndigheten register över vattenfarkoster. Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

2 kap. Vattenfarkosters användning**4 §. Omsorg och försiktighet**

Var och en som färdas med en vattenfarkost ska iaktta den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver.

Den som framför en vattenfarkost ska följa sjövägsreglerna och de påbud, förbud och begränsningar som sjötrafikmärken eller ljussignaler anger. En förare ska anpassa sin färdväg och hastighet så att människor och djur inte utsätts för fara eller störs och så att olägenheter eller störningar i naturen och olägenheter för fisket undviks.

En vattenfarkost får inte av ägaren eller dennes ställföreträdare överlåtas att framföras av den som saknar nödvändiga förutsättningar att framföra den på grund av sjukdom, trötthet, alkoholpåverkan eller annat berusningsmedel, eller på grund annat liknande skäl. Vad som gäller för framförande gäller också den som i vattenfarkosten sköter uppgifter av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss.

5 §. Åldersgräns

En vattenfarkost med utombordsmotor, vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 15 kilowatt, en vattenfarkost med inombordsmotor och en vattenfarkost med inombordsmotor med utombordsdrev, vars effekt överstiger 37 kilowatt, får endast framföras av den som har fyllt 15 år.

6 §. Utrustning och skick

Den som framför en vattenfarkost ansvarar för att den har en sådan utrustning och är i sådant skick samt har sådana övriga egenskaper som krävs, för att den ska vara säker på de vatten där den används.

7 §. Utrustning i en fritidsbåt

I en fritidsbåt som är utrustad med motor eller i en över fem meter lång fritidsbåt försedd med segel, även om båten saknar motor, ska då den används finnas

- 1) flytplagg som till sin storlek och bärförmåga passar till var och en som befinner sig ombord,
- 2) länsump eller något annat redskap för tömning av vatten ur båten,
- 3) åror eller paddel om båten går att ro eller paddla eller ett för båtens storlek lämpligt ankare med lina samt
- 4) en ändamålsenlig och godkänd handbrandsläckare för vilken granskning och service utförts i enlighet

med i riket gällande bestämmelser om granskning och service av handbrandsläckare om det är fråga om en fritidsbåt

– med utombordsmotor vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 15 kilowatt,

– med inombordsmotor vars effekt överstiger 37 kilowatt,

– med inombordsmotor med utombordsdrev vars effekt överstiger 37 kilowatt samt

– som är överbyggd med fast installerad värmare eller pentry.

I stället för en handbrandsläckare som avses i punkt 4 kan i båten finnas en släckare för vilken granskning och service utförts i enlighet med i riket gällande bestämmelser om granskning och service av handbrandsläckare.

8 §. Utrustning i en vattenskoter

I en vattenskoter ska då den används finnas flytplagg som till sin storlek och bärförmåga passar till var och en som befinner sig ombord samt

1) länsump eller annat redskap för tömning av vattenskotern,

2) åror eller paddel om vattenskotern går att ro eller paddla eller

3) ett för vattenskoterns storlek lämpligt ankare med lina.

9 §. Toalettavfallsvatten

Det är förbjudet att släppa ut toalettavfallsvatten i åländskt vattenområde.

3 kap. Ålands vattenfarkostregister

10 §. Giltighetstid för registrering

En registrering i Ålands vattenfarkostregister görs tills vidare. Bestämmelser om ändringsregistrering och slutlig avregistrering finns i 14 och 15 §§.

11 §. Registreringsansvar

En registreringspliktig vattenfarkosts ägare ansvarar för att registrering sker i enlighet med bestämmelserna i denna lag. Om en vattenfarkost har flera ägare ska en av dem registreras som huvudsaklig kontaktperson.

Vad som i denna lag föreskrivs om ägare gäller också i tillämpliga delar innehavare, till vilken en registreringspliktig vattenfarkosts huvudsakliga användning enligt avtal har överlåtit för längre tid än 30 dagar. Om en vattenfarkost har flera innehavare ska en av dem registreras som huvudsaklig kontaktperson.

12 §. Registreringspliktiga vattenfarkoster

En vattenfarkost vars ägare har sin hemkommun i landskapet, och vilken används i landskapet, ska på ägarens ansökan registreras i Ålands vattenfarkostregister om det är fråga om en vattenfarkost med

1) utombordsmotor vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 115 kilowatt eller

2) inombordsmotor, eller med inombordsmotor med utombordsdrev (inu-drev), vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 300 kilowatt.

[Motorfordonsbyrån] kan på ansökan från ägaren av en vattenfarkost, om ägaren har sin hemkommun

i landskapet, bevilja att en vattenfarkost registreras i Ålands vattenfarkostregister trots att den inte är registreringspliktig i enlighet med bestämmelserna i 1 mom.

13 §. Första registrering

Innan en i 12 § 1 mom. avsedd vattenfarkost tas i bruk i landskapet för första gången ska en skriftlig registreringsanmälan (*första registrering*) göras till [motorfordonsbyrån].

Vid första registrering ska [motorfordonsbyrån] få en utredning med uppgifter om

1) ägarens eller innehavarens namn, födelsedatum, postadress, andel i båten om den ägs eller innehas av flera och överlåtelsehandlingar med förvävsdatum eller annan handling som styrker förvärvet,

2) vattenfarkostens fabrikat och modellbeteckning, tillverkningsnummer och tillverkningsår samt dess eventuella namn,

3) vattenfarkostens och motorns överensstämmelse med gällande konstruktionskrav och tekniska krav,

4) skrovets största längd och bredd, byggnadsmaterialet, skrovfärg och överbyggnadsfärg samt vattenfarkostens personantal,

5) antal motorer, motorfabrikat, modellbeteckning, motornummer, motortyp och drivmedel samt den av tillverkaren uppgivna motoreffekten och

6) vattenfarkostens uppskattade högsta hastighet.

Av en anmälan om registrering bör framgå anropsignal eller kontaktuppgifter för radio- eller telefonutrustning om sådan används i vattenfarkosten.

Om en anmälan om registrering är ofullständig ska [motorfordonsbyrån] upplysa ägaren eller innehavaren om vad som krävs för att vattenfarkosten ska kunna registreras. Om vattenfarkosten ägs eller innehas av flera får ett sådant meddelande ges till en av ägarna eller innehavarna.

Om en uppgift som har antecknats i Ålands vattenfarkostregister ändras, ska detta anmälas till [motorfordonsbyrån].

Landskapsregeringen får ge närmare föreskrifter om de tekniska uppgifter om vattenfarkoster och deras motorer som ska uppges vid första registrering. Landskapsregeringen kan till motorfordonsbyrån delegera befogenhet att i avgränsade sådana frågor besluta om föreskrifter, utom i de fall då regleringens betydelse i sak kräver att den sker genom lag eller förordning.

Numera för Fordonsmyndigheten register över vattenfarkoster. Se LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten.

14 §. Ändringsregistrering

Om en ändring i de uppgifter i registret som avses i 13 § 2 mom. sker ska en skriftlig anmälan om detta göras till [motorfordonsbyrån] inom 30 dagar från ändringen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ändringsregistrering förutsätter att [motorfordonsbyrån] får en utredning över ändringar som gäller ägaren till eller innehavaren av vattenfarkosten eller de tekniska uppgifter som rör vattenfarkosten eller dess motor.

15 §. Slutlig avregistrering

Slutlig avregistrering av en vattenfarkost kan göras av [motorfordonsbyrån] om ägaren skriftligt anmäler om det eller om [motorfordonsbyrån] konstaterar att en vattenfarkost

- 1) förstörts eller varaktigt tagits ur bruk,
- 2) försvunnit, övergetts till sjöss och därefter inte påträffats under tre månader eller annars har varaktigt förstörts,
- 3) överlåtits till en ägare som inte har hemkommun i landskapet och vattenfarkosten inte stadigvarande brukas i landskapet eller
- 4) av annat liknande skäl inte bör vara införd i Ålands vattenfarkostregister.

Ägaren till en registrerad vattenfarkost eller motor ska till [motorfordonsbyrån] inom 30 dagar, efter en händelse som avses i 1 mom. 1-3 punkterna, skriftligt anmäla att vattenfarkosten eller motorn tagits slutligt ur bruk om inte något annat föreskrivs i denna lag.

[Motorfordonsbyrån] gör en anteckning i vattenfarkostregistret om slutlig avregistrering enligt 1 mom. efter att den fått del av en tillförlitlig utredning som visar att en vattenfarkost eller en motor har förstörts eller tagits ur bruk på det sätt som avses.

16 §. Registreringsbevis och registerbeteckning

För en vattenfarkost som har införts i Ålands vattenfarkostregister ges till ägaren ett registreringsbevis som bör medföras vid färd. Av beviset ska framgå de uppgifter som avses i 13 § samt den registerbeteckning som vattenfarkosten tilldelats vid registreringen. En registerbeteckning består av bokstäverna ÅL samt ett nummer eller en nummerserie. Registerbeteckningen bör fästas väl synlig på båda sidorna av vattenfarkosten.

[Motorfordonsbyrån] beslutar närmare om registreringsbevisens och om registerbeteckningarnas utformning.

17 §. Utlämnande av uppgifter ur Ålands vattenfarkostregister

Uppgifter ur Ålands vattenfarkostregister får lämnas till en myndighet som behöver dem för skötseln av ärenden som enligt lag ankommer på myndigheten.

Personuppgifter om vattenfarkostens ägare får lämnas ut endast om mottagaren har rätt att enligt dataskyddslagstiftningen behandla dessa uppgifter. (2019/25)

4 kap. Straff**18 §. Sjöfylleri**

Den som framför en vattenfarkost eller ansvarar för navigeringen av en vattenfarkost

1) efter att ha förtärt alkohol i sådan mängd att alkoholhalten medan uppgiften utförs eller därefter är minst 1,0 promille i blodet eller minst 0,44 milligram per liter i utandningsluften eller

2) under påverkan av annat rusmedel än alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel så att det kan antas att skyldigheterna att framföra eller navigera inte på ett betryggande sätt kan utföras

ska, om omständigheterna är sådana att gärningen är ägnad att äventyra någon annans säkerhet, dömas för *sjöfylleri* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelsen i 1 mom. tillämpas inte om den vattenfarkost som framförs är en roddbåt, en segeljolle eller en med dessa jämförbar vattenfarkost, då dessa vattenfarkoster framförs utan motor.

19 §. Sjötrafikförseelse och sjötrafikbrott

Den som uppsåtligt eller av oaksamhet bryter mot denna lag, eller bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen, ska för *sjötrafikförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag. Om gärningen är grov och ägnad att medföra allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för naturen eller den övriga miljön, ska för *sjötrafikbrott* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

20 §. Sjötrafikförseelser för vilka ordningsbot kan föreläggas

Ordningsbot kan i enlighet med bestämmelserna i 2a kap. strafflagen (FFS 39/1889) föreläggas med

1) 60 euro till den som framför en vattenfarkost för överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med maximalt den högsta tillåtna hastigheten (*sjötrafikförseelse som gäller framförandet av vattenfarkost*),

2) 35 euro till den som framför en vattenfarkost för ett annat än i 1 punkten avsett brott mot sjövägsreglernas bestämmelser med sådana påbud, förbud och begränsningar som sjötrafikmärken eller ljussignaler anger (*sjötrafikförseelse som gäller framförandet av vattenfarkost*),

3) 60 euro till den som släpper ut toalettavfallsvatten från en fritidsbåt inom åländskt vattenområde (*sjötrafikförseelse mot bestämmelsen om utsläpp av toalettavfallsvatten*) eller

4) 35 euro till den som framför en vattenfarkost i strid med de krav som föreskrivs i 7 eller 8 § (*sjötrafikförseelse som gäller fritidsbåtens utrustning*).

21 §. CE-märkning

Grundläggande bestämmelser om påföljder vid CE-märkningsförseelse finns i rikslagen om CE-märkningsförseelse (FFS 187/2010). Särskilda bestämmelser om påföljder rörande CE-märkningsskyldighet föreskrivs i rikslagen om säkerhet och utsläppskrav i fråga om vissa fritidsbåtar (FFS 621/2005).

22 §. Ordningsbot vid försummelse av registreringsplikt

Som enda straff för en av uppsåt eller oaksamhet begången försummelse att göra registreringsanmälan inom föreskriven tid, göra ändringsregistrering eller inom föreskriven tid göra en anmälan om slutlig avregistrering föreläggs, ordningsbot på 35 euro för

1) den som äger en vattenfarkost, för försummelse att göra en registreringsanmälan innan vattenfarkosten tas i bruk,

2) ägaren eller innehavaren, för försummelse att göra en ändringsregistrering inom föreskriven tid eller

3) ägaren, för försummelse att inom föreskriven tid göra en anmälan om slutlig avregistrering.

N 37 LL (2017:30) om säkerhet och utsläppskrav för vattenfarkoster

23 §. Ordningsbot vid användning trots underlåten plikt att registrera eller att förse en vattenfarkost med registerbeteckning

Som enda straff för en av uppsåt eller oaktsamhet använd registreringspliktig vattenfarkost föreläggs ordningsbot på 35 euro för

1) den som använder en vattenfarkost innan den har förts in i Ålands vattenfarkostregister, eller

2) den som använder en vattenfarkost utan att den är försedd med registerbeteckning.

24 §. Åtgärdseftergift och anmärkning

Är en förseelse som avses i 19, 20, 22 eller 23 § med hänsyn till omständigheterna ringa behöver åtal för förseelsen inte väckas och straff inte dömas ut. För en uppenbart ringa förseelse kan [motorfordonsbyrån] eller polisen utan att vidta andra åtgärder tilldela den som gjort sig skyldig till förseelsen en anmärkning.

5 kap. Särskilda bestämmelser

25 §. Avgifter

För registrering av vattenfarkoster och andra registreringsåtgärder som avses i 3 kap. kan [motorfordonsbyrån] uppbära avgift i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1993:97) om grunderna för avgifter till landskapet.

26 §. Besvär

Bestämmelser om besvär finns i 25 § självstyrelselagen.

27 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Genom ikraftträdandet av denna lag upphävs landskapslagen (2003:32) om fritidsbåtar.

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningen fritidsbåtsregistret till Ålands vattenfarkostregister. Farkoster som när denna lag träder i kraft är registrerade i fritidsbåtsregistret och för vilka registreringsplikten då upphör, är fortsatt registrerade i Ålands vattenfarkostregister under längst två kalenderår efter lagens ikraftträdande. En icke registreringspliktig vattenfarkost kan dock avregistreras tidigare i enlighet med lagens 15 §.

N 37 Landskapslag (2017:30) om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om säkerhet och utsläppskrav för vattenfarkoster

1 §. Inledande bestämmelse

Med de avvikelser som anges i denna lag ska bestämmelserna i rikslagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (FFS 1712/2015), nedan kallad rikslagen, tillämpas i landskapet.

Ändringar i rikslagen som avses i denna lag ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §. Förvaltning

De förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen ankommer på statens myndigheter ska i landskapet skö-

tas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen hänförs till uppgifter inom landskapets behörighet.

3 §. Avvikelser

Hänvisningar i rikslagen till andra riksförfattningar ska inom landskapets lagstiftningsbehörighet avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

Om inte annat föreskrivs i denna lag eller i annan landskapslag ska begrepp ha den betydelse som föreskrivs i rikslagen.

Med avvikelse från 9 § rikslagen ska dokument finnas tillgängliga åtminstone på svenska språket.

4 §. Förordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen beslutar.

5 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

N 38 Republikens presidents förordning (2017:83) om allmän trafikplikt i lufttrafiken mellan Mariehamn och Stockholmsområdet

(FFS 1404/2015)

1 §. De förvaltningsuppgifter som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, och som gäller införande av allmän trafikplikt i lufttrafiken mellan Mariehamn och Stockholmsområdet, samt övriga förvaltningsuppgifter, som härrör sig från den plikten, ska skötas av Ålands landskapsregering.

2 §. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om allmän trafikplikt i lufttrafiken mellan Mariehamn och Stockholmsområdet (25/2001).

N 39 Republikens presidents förordning (2014:20) om en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats

(FFS 1422/2010)

1 §. För samråd och för att säkerställa informationsgången i ärenden som gäller flygtrafiken i landskapet Åland finns en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats.

2 §. Samrådsdelegationen utses för två år i sänder, och den består av en ordförande och tre medlemmar.

Kommunikationsministeriet utser ordföranden och en medlem, vilka kan vara representanter för den som

är huvudman för flygplatsen, och landskapsregeringen två medlemmar.

3 §. Innan större underhålls-, ombyggnads- eller reparationsåtgärder eller andra förbättringsåtgärder utförs vid flygplatsen ska saken behandlas i samrådsdelegationen.

Samrådsdelegationen ska också behandla frågor som har betydelse för flygplatsens öppettider och säkerhet samt andra flygplatsfrågor som i övrigt är av vikt för landskapet.

4 §. Delegationen ska sammanträda två gånger per år och vid behov också oftare. Delegationen sammanträder på kallelse av ordföranden eller på begäran av en medlem som landskapsregeringen utsett.

Kommunikationsministeriet och landskapsregeringen svarar var för sig för kostnaderna för de medlemmar som de har utsett.

Delegationen kan vid behov anta en arbetsordning.

5 §. Denna förordning träder i kraft den 17 januari 2011.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats (431/2008).

